

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego 2026

Report on the socio-economic situation of Mazowieckie Voivodship 2026

Urząd Statystyczny w Warszawie Statistical Office in Warsaw

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Warszawie, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Warszawa, Mazovian Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Małgorzata Bieńkowska, Edyta Błaszczak, Iwona Cieciora, Aneta Czyżkowska, Edyta Kaźmierczak,
Justyna Kotowoda, Magdalena Kowalska, Teresa Kwiecień, Anna Pasterkowska, Joanna Podolska, Iwona Sońta,
Marzena Suhecka, Dorota Sułkowska

Pod kierunkiem

Supervised by

Anny Cacko, Justyny Wrocławskiej

Tłumaczenie

Translation

Agnieszka Gromek-Żukowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marta Nieścioruk

ISSN 2720-3239

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<https://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

Z przyjemnością przekazuję Państwu piętnastą edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego”. Publikacja ta stanowi kompleksowe opracowanie analityczne odnoszące się do wyzwań rozwojowych kraju i województw zawartych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 i w szczególności adresowana jest do przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego.

Układ tematyczny publikacji pozwala na skuteczną identyfikację potrzeb rozwojowych Mazowsza i stanowi wsparcie dla analiz regionalnych dokonywanych w celu monitorowania realizacji założeń polityki publicznej. Analizy dokonano w różnych przekrojach terytorialnych, co umożliwiło prezentację zróżnicowania w rozwoju społecznym i gospodarczym województwa. Tekst analityczny opracowania wzbogacono tablicami oraz prezentacją graficzną w postaci map i wykresów, co pozwala na szybką oraz efektywną percepcję informacji statystycznych, jak i przedstawionych za ich pomocą relacji zjawisk przestrzennych.

Podstawową część Raportu uzupełniono tablicami zawierającymi przegląd ważniejszych danych dla województwa mazowieckiego i Warszawy w ujęciu retrospektywnym oraz dla miast na prawach powiatu i kraju. Do prezentacji wybranych danych dla Mazowsza na tle innych województw zastosowano formę graficzną.

Zaprezentowane w Raporcie dane dotyczą roku 2025 lub ostatniego dostępnego. W celu zilustrowania zmian w czasie, niektóre zagadnienia przedstawiono w retrospekcji wieloletniej. Dla większości tematów prezentacja zjawisk sięga 2015 r. Wybrane dane odniesiono do przeciętnych wielkości dla kraju.

W publikacji uwzględniono – w formie Aneksu – wybrane informacje na temat Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), zdefiniowanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszary (gminy) zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla których funkcjonują specjalne instrumenty wsparcia rozwojowego. Szeroki zakres danych dla obszarów funkcjonalnych (w tym OSI) znajduje się również w dedykowanym module pn. Obszary funkcjonalne w Banku Danych Lokalnych (pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) oraz w kolejnej edycji publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. Rozwój regionalny Polski – raport analityczny 2025.

Wyrażam nadzieję, że niniejsze wydawnictwo dostarczy szeregu interesujących informacji o przestrzennym zróżnicowaniu sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego i będzie przydatnym źródłem wiedzy dla wszystkich osób realizujących zadania długookresowych strategii rozwoju.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie

Agnieszka Ajdyn

Preface

I am pleased to present to you the fifteenth edition of the annual "Report on the Socio-Economic Situation of Mazowieckie Voivodship." This publication is a comprehensive analytical study addressing the development challenges facing the country and the voivodships outlined in the National Regional Development Strategy 2030, and is particularly addressed to representatives of local government units.

The thematic layout of the publication allows for the effective identification of the development needs of Mazovia and supports regional analyses carried out in order to monitor the implementation of public policy assumptions. The analysis was made in various territorial sections, which enabled the presentation of differences in the social and economic development of the Voivodship. The analytical text of the study was enriched with tables and a graphic presentation in the form of maps and charts, which allows for a quick and effective perception of statistical information, as well as the relations between spatial phenomena presented using them.

The basic part of the Report was supplemented with tables containing an overview of the most important data for Mazowieckie Voivodship and Warszawa in retrospective and for the country. Graphical form was used to present selected data for Mazovia against the background of other voivodships.

The data presented in the Report relate to 2025 or the last available year. In order to illustrate changes over time, some issues are presented in a multi-year retrospective. For most topics, the presentation of phenomena dates back to 2015. Selected data were compared to the average values for the country.

This year's edition of the publication included for the first time – in the form of an Annex – selected information on the Strategic Intervention Areas (SIAs), defined in the National Strategy for Regional Development 2030 as areas (gminas) at risk of permanent marginalisation and cities losing their socio-economic functions, for which special development support instruments are in place. A wide range of data for functional areas (including SIAs) is also available in a dedicated module entitled Functional areas in the Local Data Bank (at <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) and in the next edition of the Statistics Poland's publication entitled Regional development of Poland - analytical report 2025.

I do hope that this publication will provide a lot of interesting information about the spatial diversity of the socio-economic situation of Mazowieckie Voivodship and will be a useful source of knowledge for all persons implementing long-term development strategies.

Director
of the Statistical Office
in Warsaw

Agnieszka Ajdyn

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	8
List of tables	
Spis wykresów	11
List of charts	
Spis map	15
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	20
Symbols	
Ważniejsze skróty	20
Main abbreviations	
Synteza	21
Executive summary	29
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	37
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	40
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	48
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	50
Chapter 4. Environment	
4.1. Powierzchnia	50
4.1. Area	
4.2. Zużycie wody. Ścieki przemysłowe i komunalne	53
4.2. Water consumption. Industrial and municipal wastewater	
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	58
4.3. Pollution and protection of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	60
4.4. Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	64
4.5. Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	68
4.6. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	70
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	70
5.1. Human capital	
Demografia	70
Demography	
Edukacja	80
Education	

	Str. Page
Zasoby pracy Labour resources	90
5.2. Jakość życia 5.2. Quality of life	99
Zamożność mieszkańców Inhabitants' wealth	99
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny Social assistance and family support	106
Warunki mieszkaniowe Housing conditions	113
Ochrona zdrowia Health care	120
Kultura Culture	127
Bezpieczeństwo publiczne Public safety	130
Społeczeństwo informacyjne Information society	134
Aktywność społeczna Social activity	135
Rozdział 6. Gospodarka Chapter 6. Economy	138
6.1. Produkt krajowy brutto 6.1. Gross domestic product	138
6.2. Przedsiębiorczość 6.2. Entrepreneurship	143
Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy	143
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna Research and development as well as innovation activity	148
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach Use of information and communication technologies in enterprises	156
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych Financial results of non-financial enterprises	158
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw Investment outlays of enterprises	162
6.3. Produkcja i usługi 6.3. Production and services	165
Rolnictwo Agriculture	165
Przemysł Industry	171
Budownictwo Construction	176

	Str. Page
	182
	184
	191
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem	195
Chapter 7. Development management	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	195
7.1. Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	199
7.2. Expenditure of local government units	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	202
7.3. Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	205
7.4. Projects co-financed by the European funds	
7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja	211
7.5. Spatial planning and revitalisation	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie mazowieckim	220
Chapter 8. Selected data on Mazowieckie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o m.st. Warszawie	224
Chapter 9. Selected data on m.st. Warszawa	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	226
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	
Aneks. Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie mazowieckim	228
Annex. Selected data for the Strategic Intervention Areas against the background of urban and rural areas in Mazowieckie Voivodship	

Spis tablic

List of tables

	Tablica Table	Str. Page
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie Selected data for Poland and the Voivodship	1	37
Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania Geodesic area by land use	2	50
Zużycie wody według potrzeb Water consumption by needs	3	53
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population connected to wastewater treatment plants	4	55
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	5	59
Odpady przemysłowe Industrial waste	6	64
Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku Municipal waste collected separately during the year	7	66
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2024 (ceny bieżące) Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in 2015–2024 (current prices)	8	69
Ludność Population	9	71
Wychowanie przedszkolne Pre-primary education	10	81
Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego Persons who took matriculation exam	11	87
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS	12	96
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	13	102
Świadczenia społeczne Social benefits	14	103
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny Average monthly available income	15	104
Świadczenia pomocy społecznej Social assistance benefits	16	106
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	17	108
Świadczenie wychowawcze Child-raising benefit	18	109
Świadczenia na rzecz rodziny Benefits to the family	19	109

	Tablica Table	Str. Page
Opieka nad dziećmi w wieku do 3 lat Childcare for children up to the age of 3	20	111
Zasoby mieszkaniowe Dwelling stocks	21	114
Wodociągi Water supply system	22	116
Kanalizacja Sewage system	23	117
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	24	119
Placówki opieki zdrowotnej Health care facilities	25	120
Instytucje kultury Cultural institutions	26	127
Przestępstwa stwierdzone przez Policję i wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw Crimes ascertained by the Police and rate of detectability of delinquents	27	131
Wypadki drogowe oraz ich skutki Road traffic accidents and their effects	28	133
Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu Households with access to the Internet at home and Internet users	29	134
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register	30	136
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON Entities of the national economy in the REGON register	31	143
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące) Intramural expenditure on R&D by source of funds (current prices)	32	148
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące) Intramural expenditure on R&D by origin of funds (current prices)	33	151
Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych Innowacji Innovative enterprises by types of introduced innovations	34	153
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	35	160
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	36	164
Plony wybranych ziemiopłodów rolnych Yields of selected agricultural crops	37	165
Przemysł Industry	38	173
Budownictwo Construction	39	176
Budownictwo mieszkaniowe Residential construction	40	179

	Tablica Table	Str. Page
Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) Indices of retail sales of goods (current prices)	41	183
Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni Public roads by types of surface	42	184
Drogi publiczne o twardej nawierzchni Hard surface public roads	43	185
Komunikacja miejska Urban transport	44	188
Ruch pasażerów w portach lotniczych Passenger traffic at airports	45	190
Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych Consumers and consumption of electricity in households	46	192
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego Revenue of budgets of local government units	47	195
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego Expenditure of budgets of local government units	48	199
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego Result of budgets of local government units	49	202
Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r. Liabilities of local government units in 2024	50	204
Wartość umów/decyzji o dofinansowanie w ramach Umowy Partnerstwa 2021–2027 na terenie województwa do 31 grudnia 2025 r. Value of grant agreements/decisions under the Partnership Agreement 2021–2027 in the Voivodship until 31 December 2025	51	207
Obszary zdegradowane w gminach Degraded area in gminas	52	215

Spis wykresów

List of charts

	Wykres Chart	Str. Page
Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w 2024 r. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste generated in 2024	1	40
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2025 r. Natural increase per 1,000 population in 2025	2	41
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2025 r. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2025	3	41
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2025 r. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2025	4	46
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2024 r. (ceny bieżące) Intramural expenditure on research and development per capita in 2024 (current prices)	5	46
Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w 2025 r. Geodesic area by land use in 2025	6	51
Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku Land reclaimed and managed during the year	7	52
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	8	55
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2024 r. Area of special nature value under legal protection in 2024	9	62
Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca Industrial waste generated during the year per capita	10	65
Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca Municipal waste collected during the year per capita	11	66
Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2024 (ceny bieżące) Outlays on fixed assets by source of financing in 2015–2024 (current prices)	12	68
Liczba ludności w latach 2015–2025 Population in 2015–2025	13	72
Indeks starości Ageing index	14	74
Mediana wieku ludności Median age of population	15	75
Małżeństwa zawarte na 1000 ludności Marriages contracted per 1,000 population	16	75
Ruch naturalny ludności Vital statistics of population	17	77

	Wykres Chart	Str. Page
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności Net migration for permanent residence per 1,000 population	18	78
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek Children in pre-primary establishments by type of establishment	19	81
Ludność według poziomu wykształcenia według BAEL Population by education level attainment by LFS	20	83
Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży Pupils and graduates of primary schools for children and youth	21	84
Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2024/2025 Students of post-primary schools by types of schools in the 2024/2025 school year	22	85
Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2023/2024 Graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2023/2024 school year	23	86
Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności Students in full-time programmes in academic towns per 1,000 population	24	88
Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2023/2024 Graduates by broad fields of education in the 2023/2024 academic year	25	89
Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2025 r. Employed persons in the national economy by PKD/NACE sections and sex in 2025	26	91
Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	27	95
Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów Activity rate by quarters	28	98
Wynagrodzenia według zawodów za październik Wages and salaries by occupations for October	29	100
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	30	102
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2024 r. Subjective evaluation of material situation of households in 2024	31	105
Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons	32	107
Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	33	112
Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Doctors and nurses per 10 thousand population	34	123
Lekarze specjaliści Medical specialists	35	124
Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć Out-patient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	36	125
Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2024 r. Events organised by centres of culture, cultural centres establishments, clubs and community centres and event participants in 2024	37	129
Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months	38	134

	Wykres Chart	Str. Page
Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy Individuals using e-government services during the last 12 months	39	135
Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) Indices of gross domestic product (current prices)	40	138
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące) Gross domestic product per capita by subregions (current prices)	41	140
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) Gross value added by kind of activity (current prices)	42	141
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące) Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	43	142
Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy	44	144
Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD Entities of the national economy by PKD sections	45	146
Spółki handlowe według rodzaju kapitału Commercial companies by type of capital	46	147
Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	47	149
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca Intramural expenditure on R&D per capita	48	149
Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons	49	152
Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue	50	154
Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	51	155
Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu Enterprises with Internet access	52	156
Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe Enterprises receiving orders via computer networks	53	157
Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials	54	158
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	55	159
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	56	163
Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiołódów rolnych i ogrodnicych w 2025 r. Share of the Voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2025	57	166

	Wykres Chart	Str. Page
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych Cattle density per 100 ha of agricultural land	58	167
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych Pigs density per 100 ha of agricultural land	59	168
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej) Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)	60	169
Dynamika skupu mleka Indices of cows' milk procurement	61	169
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) Indices of sold production of industry (constant prices)	62	174
Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące) Sold production of industry by PKD sections (current prices)	63	174
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle Indices of average employment in industry	64	175
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD Average paid employment in industry by PKD sections	65	175
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) Indices of sold production of construction (current prices)	66	177
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) Indices of construction and assembly production (current prices)	67	177
Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące) Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)	68	178
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie Indices of average employment in construction	69	178
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania Indices of the number of dwellings completed	70	179
Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa Dwellings completed by forms of construction	71	180
Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) Indices of retail sales of goods (current prices)	72	182
Drogi publiczne o twardej nawierzchni Hard surface public roads	73	185
Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2024 r. National lines of scheduled bus transport in 2024	74	188
Ruch pasażerów w portach lotniczych (przyjazdy i wyjazdy) Passenger traffic at airports (arrivals and departures)	75	190
Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki Electricity consumption by economy sectors	76	192
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2024 r. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2024	77	201
Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2024 r. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2024	78	203
Wartość umów/decyzji o dofinansowanie w ramach Umowy Partnerstwa 2021–2027 na terenie województwa Value of grant agreements/decisions under the Partnership Agreement 2021–2027 in the Voivodship	79	206

	Wykres Chart	Str. Page
Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich Grants received by local government units for the implementation of European projects	80	209
Struktura przedsięwzięć zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR według obszaru interwencji w 2024 r. Structure of undertakings planned in programme of revitalisation GPR by intervention areas in 2024	81	218
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w 2024 r. Number of population per library establishment in 2024	82	243
Liczba ludności na 1 instytucję kultury w 2024 r. Number of population per culture institution in 2024	83	243

Spis map

List of maps

	Mapa Map	Str. Page
Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2024 r. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2024	1	40
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2025 r. (przeciętne w roku) Employment rate by LFS in 2025 (annual averages)	2	42
Stopa bezrobocia według BAEL w 2025 r. (przeciętne w roku) Unemployment rate by LFS in 2025 (annual average)	3	42
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r. Average monthly available income per capita in households in 2024	4	43
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2024 r. Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2024	5	43
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2024 r. Dwelling stocks per 1,000 population in 2024	6	44
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2024 r. Out-patient health care units in 2024	7	44
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2024 r. (ceny bieżące) Gross domestic product per capita in 2024 (current prices)	8	45
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2025 r. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2025	9	45
Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2024 r. Hard surface public road in 2024	10	47
Energia ze źródeł odnawialnych w 2024 r. Energy from renewable sources in 2024	11	47

	Mapa Map	Str. Page
Podział administracyjny województwa mazowieckiego w 2025 r. Administrative division of Mazowieckie Voivodship in 2025	12	48
Podział województwa mazowieckiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2025 r. Division of Mazowieckie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2025	13	49
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2024 r. Water consumption for the needs of the national economy and population per capita in 2024	14	54
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2024 r. Population connected to wastewater treatment plants in 2024	15	57
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2024 r. Area of special nature value under legal protection in 2024	16	60
Lesistość w 2024 r. Forest cover in 2024	17	63
Odpady komunalne zebrane w 2024 r. Municipal waste collected in 2024	18	67
Zmiana liczby ludności w latach 2015–2025 Population changes in 2015–2025	19	73
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2025 r. Natural increase per 1,000 population in 2025	20	76
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2025 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2025	21	79
Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2024/25 Pre-primary education in the 2024/25 school year	22	82
Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2024/2025 Pupils in primary schools for children and youth in the 2024/2025 school year	23	84
Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2025 r. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2025	24	92
Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2025 r. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2025	25	93
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2025 r. Registered unemployment rate in 2025	26	94
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2024 r. Average monthly gross wages and salaries in 2024	27	101
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2024 r. Scope of use of social assistance at domicile in 2024	28	108
Żłobki i kluby dziecięce w 2024 r. Nurseries and children's clubs in 2024	29	112
Warunki mieszkaniowe ludności w 2024 r. Housing conditions of population in 2024	30	114
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2024 r. Consumption of water from water supply systems in households in 2024	31	116
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2024 r. Population connected to the sewage system in 2024	32	118

	Mapa Map	Str. Page
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2024 r. Out-patient health care in 2024	33	121
Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2024 r. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2024	34	126
Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2024 r. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2024	35	129
Zagrożenie przestępczością w 2025 r. Crime risk in 2025	36	132
Bezpieczeństwo na drogach w 2025 r. Road safety in 2025	37	133
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w rejestrze REGON w 2025 r. Foundations, associations and social organisations in the REGON register in 2025	38	136
Podmioty gospodarki narodowej w 2025 r. Entities of the national economy in 2025	39	144
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca w 2024 r. Intramural expenditure on R&D per capita in 2024	40	150
Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R w 2024 r. Share of external funds in intramural expenditure on R&D in 2024	41	151
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2024 r. (ceny bieżące) Investment outlays in enterprises per capita in 2024 (current prices)	42	162
Produkcja sprzedana przemysłu w 2024 r. (ceny bieżące) Sold production of industry in 2024 (current prices)	43	172
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2024 r. Average employment in industry in 2024	44	172
Mieszkania oddane do użytkowania w 2025 r. Dwellings completed in 2025	45	181
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2024 r. Improved hard surface communal and district roads in 2024	46	186
Ścieżki rowerowe w 2024 r. Cycle paths in 2024	47	187
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2024 r. Consumption of electricity in households in 2024	48	194
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2024 r. Own revenue of budgets of gminas per capita in 2024	49	197
Dotacje otrzymane przez gminy na 1 mieszkańca w 2024 r. Grants received by gminas per capita in 2024	50	198
Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2024 r. Investment expenditure of budgets of gminas per capita in 2024	51	200
Dotacje otrzymane przez gminy na realizację projektów europejskich w 2024 r. Grants received by gminas for the implementation of European projects in 2024	52	210
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2024 r. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2024	53	212

	Mapa Map	Str. Page
Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2024 r. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2024	54	214
Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR w 2024 r. Share of area of degraded area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR in 2024	55	216
Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR w 2024 r. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR in 2024	56	217
Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim Strategic Intervention Areas in Mazowieckie Voivodship	57	229
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Water consumption for the needs of the national economy and population per capita in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	58	230
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population per capita in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	59	231
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Area of special nature value under legal protection in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	60	232
Gęstość zaludnienia w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Population density in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	61	233
Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Natural increase per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	62	234
Urodzenia żywe na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Live births per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	63	235
Zgony na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Deaths per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	64	236
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	65	237
Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Registered unemployed persons per 100 persons of working age in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	66	238
Pracujący w gospodarce narodowej na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Employed persons in the national economy per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	67	239

	Mapa Map	Str. Page
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Population connected to the water supply system in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	68	240
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Population connected to the sewage system in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	69	241
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Number of population per library establishment in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	70	242
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Entities of the national economy in the REGON register per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	71	244
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r. Dwellings completed per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025	72	245
Dochody własne budżetów gmin zagrożonych trwałą marginalizacją na 1 mieszkańca w 2024 r. Own revenue of budgets of gminas threatened by permanent marginalisation per capita in 2024	73	246
Wydatki inwestycyjne budżetów gmin zagrożonych trwałą marginalizacją na 1 mieszkańca w 2024 r. Investment expenditure of budgets of gminas threatened by permanent marginalisation per capita in 2024	74	247
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gmin zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area of gminas threatened by permanent marginalisation in 2024	75	248
Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR w 2024 r. Share of revitalisation area in the total area of gminas threatened by permanent marginalisation that carried out revitalisation activities on the basis of the GPR in 2024	76	249

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol		Opis
Symbol		Description
Kreska	(-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero:	(0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
	(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka	(.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak	(*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych revised data
Znak	Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification presented in an abbreviated form
„W tym” “Of which”		oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót	Znaczenie	Skrót	Znaczenie	Skrót	Znaczenie
Abbreviation	Meaning	Abbreviation	Meaning	Abbreviation	Meaning
tys.	tysiąc	m ²	metr kwadratowy square metre	r/r y/y	rok do roku year on year
mln	milion	ha	hektar hectare	dok. cont.	dokończenie continued
mld bn	miliard billion	km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	m.st.	miasto stołeczne capital city
zł PLN	złoty zloty	m ³	metr sześcienny cubic metre	Agl.	aglomeracja agglomeration
szt.	sztuka	dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre	pkt	punkt point
μg	mikrogram microgram	hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre	p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
kg	kilogram kilogram	MW	megawat megawatt	Dz. U.	Dziennik Ustaw
dt	decytona decitonne	kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour	GPR	Gminny Program Rewitalizacji Gmina Revitalisation Programme
t	tona tonne	GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour	PR	Program Rewitalizacji Revitalisation Programme
mm	milimetr millimetre	°C	stopień Celsjusza centigrade	UE EU	Unia Europejska European Union
m	metr metre	d	dość		
km	kilometr kilometre	r.	rok		

Synteza

Powierzchnia w 2025 r.

użytki rolne	-2764 ha r/r
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	-32 ha r/r
grunty zabudowane i zurbanizowane	+2786 ha r/r

Największą część powierzchni województwa mazowieckiego zajmowały użytki rolne (67,3%), a następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (23,8%), grunty zabudowane i zurbanizowane (6,5%).

Zużycie wody. Ścieki przemysłowe i komunalne w 2024 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	+1,5% r/r
zużycie wody na potrzeby przemysłu	+1,2% r/r
zużycie wody na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej	+4,9% r/r
zużycie wody na 1 mieszkańca	+6,4 m ³ r/r
ścieki wymagające oczyszczenia komunalne	+3,3% r/r
przemysłowe	+7,3% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	+0,8 p. proc. r/r

Wzrosło zużycie wody w stosunku do 2023 r. zarówno w przemyśle jak i na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku na 1 mieszkańca wzrosło do 444,0 m³.

W stosunku do 2023 r. wzrosła ilość ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków był również wyższy niż 2023 r.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza w 2024 r.

Emisja zanieczyszczeń powietrza pyłowych	-14,9% r/r
gazowych	-3,6% r/r
zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowe	99,6%
gazowe (bez dwutlenku węgla)	84,3%

Poziom emisji zanieczyszczeń powietrza pyłowych i gazowych był niższy niż w 2023 r. Główny wpływ na zmianę wielkości emisji zanieczyszczeń pyłowych miał spadek zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw, natomiast gazowych – spadek emisji dwutlenku węgla.

Ilość zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach oczyszczających spadła o 0,1 p. proc, a gazowych wzrosła o 1,3 p. proc.

Ochrona przyrody. Lasy w 2024 r.

powierzchnia obszarów prawnie chronionych	+10244,9 ha r/r
udział w powierzchni ogółem	30,0%
powierzchnia gruntów leśnych	+554,3 ha r/r
lesistość	23,4%

W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się powierzchnia obszarów prawnie chronionych oraz gruntów leśnych. Wskaźnik lesistości nie zmienił się.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2024 r.

odpady przemysłowe wytworzone	-43,3% r/r
odpady komunalne zebrane	+6,6% r/r
udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie	+1,1 p. proc. r/r

Spadła ilość wytworzonych odpadów przemysłowych w porównaniu z 2023 r. Ponad połowa tych odpadów została przekazana innym odbiorcom w gospodarowanie, gdzie w większości zostały poddane procesom odzysku. W 2024 r. zebrano więcej odpadów komunalnych, a udział selektywnej zbiórki zwiększył się.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2024 r.

nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	-30,2% r/r
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej	-20,8% r/r

Nakłady poniesione na środki trwałe służące ochronie środowiska oraz w gospodarce wodnej były niższe niż 2023 r. Większość tych nakładów sfinansowana była ze środków własnych inwestora.

Ludność w 2025 r.

ubytek ludności	-0,04% r/r
przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,94‰
ogólne saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	2,38‰

Województwo mazowieckie do 2020 r. zaludniało się, przy czym w większym stopniu w wyniku ruchu migracyjnego niż ruchu naturalnego. W 2025 r. zarejestrowano większą liczbę zgonów niż urodzeń. Roczny ubytek ludności wyniósł 2,5 tys. osób.

Edukacja w roku szkolnym 2024/25

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	-3,8% r/r
uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży	+6,2% r/r
uczniowie w szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży	-3,9% r/r
studenci na uczelniach	+0,9% r/r

W roku szkolnym 2024/25 odnotowano spadek liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym.

W porównaniu z rokiem szkolnym 2023/24 liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży nieznacznie zwiększyła się, wzrosła również liczba uczniów w tych szkołach.

Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych była niższa niż rok wcześniej. Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach. Pobierało w nich naukę 91,8% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia.

W stosunku do roku akademickiego 2023/24 zwiększyła się liczba studentów na mazowieckich uczelniach.

Zasoby pracy w 2025 r.

pracujący	+0,9% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego	+0,3 p. proc. r/r

W końcu października 2025 r. liczba mieszkańców województwa mazowieckiego pracujących w gospodarce narodowej była większa niż rok wcześniej.

W 2025 r. zanotowano wzrost w skali roku liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia.

wskaźnik zatrudnienia według BAEL	62,7%	Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w 4 kwartale 2025 r. wskaźnik zatrudnienia był najwyższy w kraju.
stopa bezrobocia według BAEL	3,0%	Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2025 r. według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności była wyższa wśród mężczyzn niż wśród kobiet.

Zamożność mieszkańców

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2025 r.	+8,7% r/r	W 2025 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły wolniej niż w roku poprzednim i nieco szybciej niż średnio w kraju. Przeciętne wynagrodzenie w województwie było najwyższe w kraju i stanowiło 115,1% średniego wynagrodzenia.
przeciętna miesięczna emerytura i renta w 2025 r.	+8,3% r/r	Przeciętne emerytury i renty wypłacane w 2025 r. były wyższe niż w roku poprzednim. Wzrost wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS był większy niż wypłacanych rolnikom indywidualnym. W ujęciu rocznym zwiększyła się zarówno liczba świadczeniobiorców ZUS, jak i osób pobierających świadczenia z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.
KRUS	+6,7% r/r	
dochody gospodarstw domowych w 2024 r.	+13,2% r/r	W 2024 r. wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym był wyższy niż rok wcześniej.
wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych w 2024 r.	-1,3 p. proc. r/r	Zmniejszył się wskaźnik zagrożenia ubóstwem, a spadek współczynnika Giniego wskazuje na zmniejszenie nierówności w dochodach do dyspozycji.
współczynnik Giniego w 2024 r.	-1,8 p. proc. r/r	
udział gospodarstw domowych z dobrą lub raczej dobrą sytuacją materialną w 2024 r.	+4,6 p. proc. r/r	Subiektywna ocena warunków życia gospodarstw uległa poprawie. W ujęciu rocznym zwiększył się odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2024 r.

beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	-7,2% r/r	W 2024 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczba ich gospodarstw domowych była mniejsza niż rok wcześniej.
wypłaty świadczenia wychowawczego „Rodzina 800+”	+58,9% r/r	W 2024 r. wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych były wyższe niż w 2023 r. i stanowiły 15,9% wydatków ogółem w Polsce.
placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3	+2,6% r/r	Zwiększyła się liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, jak i liczba proponowanych przez nie miejsc (aż 94,3% z nich oferowały żłobki). Zmniejszyła się natomiast liczba przebywających w nich dzieci.
miejsc w placówkach	+4,5% r/r	

Warunki mieszkaniowe w 2024 r.

zasoby mieszkaniowe	+1,4% r/r	Wzrost liczby mieszkań w zasobach mieszkaniowych w województwie był nieco większy niż w kraju. Szybciej przybywało mieszkań w miastach niż na wsi.
powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę	34,5 m ²	W skali roku zwiększyła się, zarówno w miastach, jak i na wsi, powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę. Nieznacznie zmniejszyła się przeciętna liczba osób w mieszkaniu.
odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg	97,3%	Najwięcej mieszkań wyposażonych było w wodociąg; w miastach ich odsetek wyniósł 98,3%, a na wsi 94,6%.
zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	+5,3% r/r	W 2024 r. wzrosła długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej oraz liczba przyłączy prowadzących do budynków. Zwiększyło się zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe, natomiast zmniejszyło się zużycie gazu z sieci.
zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	-0,2% r/r	

Ochrona zdrowia w 2024 r.

podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	+3,0% r/r	W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak również liczba udzielonych w nich porad.
porady	+3,4% r/r	
szpitale ogólne	-2,6% r/r	Liczba szpitali ogólnych zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego, wzrosła natomiast liczba łóżek, którymi dysponowały placówki. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła liczba hospitalizowanych pacjentów.
łóżka w szpitalach ogólnych	+0,04% r/r	
kadra medyczna		W 2024 r. wzrosła liczba lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych oraz farmaceutów, zmniejszyła się natomiast liczba lekarzy, fizjoterapeutów i diagnostów laboratoryjnych. Wśród lekarzy najwięcej było specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych, chirurgii i medycyny rodzinnej.
lekarze	-5,3% r/r	
lekarze dentyści	+0,7% r/r	
pielęgniarki	+2,3% r/r	
położne	+3,3% r/r	
farmaceuci	+4,9% r/r	
fizjoterapeuci	-0,9% r/r	
diagności laboratoryjni	-6,8% r/r	
wyjazdy zespołów ratownictwa medycznego	+17,4% r/r	W relacji do 2023 r. odnotowano wzrost liczby wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia. Liczba udzielonych przez nie świadczeń zdrowotnych zwiększyła się o 17,5%.

Kultura w 2024 r.

liczba czytelników bibliotek publicznych	+2,1% r/r	W 2024 r. zwiększyła się liczba czytelników bibliotek publicznych, więcej było także wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz. Przeciętnie 1 czytelnik wypożyczył 17 woluminów, tj. o 1 pozycję mniej niż średnio w kraju.
widzowie w kinach	-0,2% r/r	W 2024 r. zmniejszyła się liczba widzów w kinach stałych, natomiast wzrosła liczba seansów filmowych. Jeden seans obejrzało średnio 24 widzów.

Bezpieczeństwo publiczne w 2025 r.

przestępstwa stwierdzone	-8,3% r/r
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw	-0,5 p. proc. r/r
wypadki drogowe	+2,0% r/r

Liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była niższa niż w 2024 r. Zmniejszył się wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw. Na drogach województwa Policja odnotowała więcej wypadków.

Społeczeństwo informacyjne w 2025 r.

gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu	97,8%
osoby w wieku 16–74 lata korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu	69,5%

Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu był o 1,3 p. proc. wyższy niż w 2024 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się także o 2,3 p. proc. odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej.

Aktywność społeczna w 2025 r.

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	+6,3% r/r
--	-----------

W 2025 r. utrzymał się wzrost w skali roku, łącznej liczby fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych. W 2024 r. aktywną działalność prowadziło 18,6 tys. organizacji non-profit, czyli więcej o 12,0% niż w poprzedniej edycji badania z 2022 r.

Produkt krajowy brutto w 2024 r.

produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	+7,6% r/r
produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (w PPS; UE27=100)	+2 p. proc. r/r

Według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto był wyższy niż w 2023 r. Zwiększył się również udział województwa w generowaniu PKB. Poprawiła się relacja PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej do średniej unijnej.

Podmioty gospodarki narodowej w 2025 r.

podmioty gospodarki narodowej	+3,5% r/r
-------------------------------	-----------

W 2025 r. utrzymał się wzrost w skali roku liczby podmiotów gospodarki narodowej. Najliczniejszą grupę podmiotów według form prawnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 64,4% ogółu podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna w 2024 r.

nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową	+3,2% r/r
personel wewnętrzny B+R	+2,8% r/r
nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle	-4,4% r/r
w usługach	+17,0% r/r

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową były wyższe niż w roku poprzednim. Wzrosło rzeczywiste zaangażowanie osób (w EPC) w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe. Niższe niż w 2022 r. były nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych, natomiast w grupie z sektora usług – wyższe.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2025 r.

przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	98,6%	Dostęp do szerokopasmowego Internetu posiadały prawie wszystkie przedsiębiorstwa. W 2024 r. zwiększył się odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe.
przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	+0,6 p. proc. r/r	

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2025 r.

wynik finansowy netto	9,7% r/r	Wynik finansowy netto badanych przedsiębiorstw był wyższy od uzyskanego w 2024 r. Poprawił się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Większy był również udział jednostek wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.
wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,1%	
netto	4,2%	

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w 2025 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	+6,6% r/r	Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw były wyższe niż w 2024 r. Wzrosły nakłady na budynki i budowle oraz nakłady na zakupy. Rozpoczęto mniej niż przed rokiem nowych inwestycji, ale ich wartość kosztorysowa była wyższa.
-------------------------------------	-----------	---

Rolnictwo w 2025 r.

bydło	- 4,3% r/r	W czerwcu 2025 r. odnotowano spadek w skali roku pogłowia bydła oraz wzrost pogłowia trzody chlewnej i owiec.
trzoda chlewna	+6,3% r/r	
wartość skupu produktów rolnych ogółem	+4,3% r/r	Producenci z województwa mazowieckiego dostarczyli do skupu więcej niż w 2024 r. ziemniaków, żywca wieprzowego oraz mleka. Mniejsza była podaż pszenicy, żyta oraz żywca wołowego i drobiowego.
produkty roślinne	-4,0% r/r	Na rynku rolnym średnie ceny skupu pszenicy, ziemniaków oraz żywca wieprzowego były niższe niż w 2024 r., wyższe natomiast były ceny żyta, żywca wołowego i drobiowego oraz mleka.
produkty zwierzęce	+6,2% r/r	

Przemysł w 2025 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	+1,7% r/r	W 2025 r. przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie mazowieckim wytworzyły 22,6% krajowej produkcji sprzedanej przemysłu (najwięcej w Polsce). Przetwórstwo przemysłowe (w cenach bieżących) stanowiło 87,0% wartości sprzedanej produkcji ogółem. Wzrostowi produkcji (w ujęciu rocznym) towarzyszyło zmniejszenie wydajności pracy.
--	-----------	---

Budownictwo w 2025 r.

produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące)	+6,7% r/r	W skali roku odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa. Zwiększyła się również wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego. W 2025 r. produkcja sprzedana budownictwa stanowiła 30,0% produkcji sprzedanej budownictwa w kraju (najwięcej w Polsce).
--	-----------	--

produkcja budowlano- -montażowa (ceny bieżące)	+15,5% r/r	Wyższa niż w 2024 r. była produkcja budowlano-montażowa. Zwiększenie produkcji zanotowano w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków oraz w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne.
mieszkania oddane do użytkowania	+17,0% r/r	Mieszkań oddanych do użytkowania było więcej niż przed rokiem. Ponad 1/5 ogólnej ich liczby stanowiły mieszkania indywidualne.

Rynek wewnętrzny w 2025 r.

sprzedaż detaliczna	-0,1% r/r	W 2025 r. utrzymał się spadek sprzedaży detalicznej. Wzrosła natomiast sprzedaż hurtowa (podobnie jak w roku poprzednim).
sprzedaż hurtowa	+4,1% r/r	

Transport w 2024 r.

autostrady	+45,4% r/r	W porównaniu z 2023 r. długość autostrad zwiększyła się o 37,4 km, tj. o 45,4%. Przybyło również 11,6 km, tj. 2,3% dróg ekspresowych.
drogi ekspresowe	+2,3% r/r	
przewozy pasażerów w transporcie zarobkowym (bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej)	+27,7% r/r	Więcej niż w 2023 r. przewieziono pasażerów transportem zarobkowym. Zwiększyła się liczba linii zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Natomiast długość linii krajowych zmniejszyła się, a międzynarodowych zwiększyła się.
przewozy pasażerów komunikacją miejską naziemną	+10,1% r/r	Więcej niż przed rokiem przewieziono pasażerów komunikacją miejską naziemną, zmniejszyła się natomiast liczba pasażerów przewiezionych metrem.
metrem	-1,4% r/r	
przewozy pasażerów w transporcie lotniczym	+9,7% r/r	W 2024 r. transportem lotniczym przewieziono więcej pasażerów niż rok wcześniej; lotniska województwa obsłużyły 40,7% ruchu pasażerskiego w kraju.

Energia w 2024 r.

produkcja energii elektrycznej	-1,7% r/r	Produkcja energii elektrycznej w 2024 r. była niższa niż przed rokiem i stanowiła 17,2% ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej w kraju.
zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	+3,0% r/r	W 2024 r. zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych było wyższe niż rok wcześniej. Wzrosła liczba gospodarstw domowych korzystających z energii elektrycznej. W przeliczeniu na 1 mieszkańca zużycie energii w województwie było przeciętnie o 17,0% wyższe niż w kraju.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r.

dochody ogółem	+23,7% r/r	Dochody jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż uzyskane w 2023 r., przy czym wzrosły dochody własne, dotacje i subwencja ogólna. Większe niż przed rokiem były również dotacje otrzymane na realizację projektów europejskich.
dochody własne	+25,3% r/r	
dotacje z funduszy europejskich	+1,3% r/r	

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r.

wydatki ogółem	+14,4% r/r	Wydatki jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż zrealizowane w 2023 r., przy czym wydatki bieżące wzrosły, natomiast wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) były niższe.
wydatki inwestycyjne	-0,3% r/r	

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r.

relacja wyniku do dochodów ogółem	0,1%	W 2024 r. jednostki samorządu terytorialnego uzyskały nadwyżkę budżetową (wobec deficytu rok wcześniej). W skali roku znacznie zwiększyła się liczba jednostek z nadwyżką budżetową.
udział jednostek z nadwyżką	+23,6 p. proc. r/r	

Planowanie przestrzenne i rewitalizacja w 2024 r.

udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	+0,2 p. proc. r/r	W 2024 r. powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego była nieznacznie wyższa niż rok wcześniej i stanowiła 34,4% powierzchni ogółem województwa.
gminy prowadzące działania rewitalizacyjne	o 82 mniej r/r	W 2024 r. działania rewitalizacyjne prowadziło 48 tj. 15,3% gmin województwa mazowieckiego. Wśród jednostek nieposiadających Gminnego Programu Rewitalizacji, 38 prowadziło prace nad jego opracowaniem.
liczba mieszkańców na obszarach rewitalizowanych	-19,9% r/r	Działania rewitalizacyjne w 2024 r. prowadziło 15,3% gmin województwa mazowieckiego. Przeciętny obszar rewitalizacji zajmował 7,3% powierzchni gminy. Liczba mieszkańców na obszarach rewitalizowanych była mniejsza niż w 2023 r. i stanowiła 12,3% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacyjne.

Executive summary

Area in 2025

agricultural land	-2764 ha y/y
forest land as well as woodland and shrubland	-32 ha y/y
built-up and urbanised areas	+2786 ha y/y

The largest part of the area of Mazowieckie Voivodship was occupied by agricultural land (67.3%), followed by forest land as well as woodland and shrubland (23.8%), built-up and urbanised areas (6.5%).

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2024

water consumption for the needs of the national economy and population	+1.5% y/y
water consumption for the needs of industry	+1.2% y/y
water consumption for the operation of the water supply network	+4.9% y/y
water consumption per capita	+6.4 m ³ y/y
wastewater requiring treatment	
municipal	+3.3% y/y
industrial	+7.3% y/y
population connected to wastewater treatment plants	+0.8 pp y/y

Water consumption has increased compared to 2023, both in industry and for water supply network operations.

Annual water consumption per capita for the national economy and population increased to 444.0 m³.

The amount of municipal and industrial wastewater requiring treatment increased compared to 2023. The percentage of the population using wastewater treatment plants was also higher than in 2023.

Pollution and protection of air in 2024

emission of air pollutants	
particulates	-14.9% y/y
gaseous	-3.6% y/y
retained or neutralised pollutants in pollutant reduction systems	
particulates	99.6%
gaseous (excluding carbon dioxide)	84.3%

The level of particulate and gaseous air pollutant emissions was lower than in 2023. The main contributor to the change in particulate emissions was a decrease in fuel combustion emissions, while the decrease in gaseous emissions was due to a decrease in carbon dioxide emissions. The amount of particulate pollutants retained or neutralised in pollutant reduction systems decreased by 0.1 pp, and the amount of gaseous pollutants increased by 1.3 pp.

Nature protection. Forests in 2024

areas under legal protection	+10244.9 ha y/y
share in total area	30.0%
forest land area	+554.3 ha y/y
forest cover	23.4%

Compared to 2023, the areas under legal protection and forest land increased. The forest cover indicator did not change.

Industrial and municipal waste in 2024

industrial waste generated	-43.3% y/y	The amount of industrial waste generated decreased compared to 2023. More than half of this waste was transferred to other recipients for management, where most of it was conditioned or recovered by the producers themselves. In 2024, more municipal waste was collected and the share of separate collection increased.
municipal waste collected	+6.6% y/y	
share of municipal waste collected separately	+1.1 pp y/y	

Economic aspects of environmental protection in 2024

outlays on fixed assets for environmental protection	-30.2% y/y	Outlays on fixed assets for environmental protection and water management were lower than in 2023. Most of these outlays were financed from the investor's own funds.
outlays on fixed assets for water management	-20.8% y/y	

Population in 2025

decrease population rate	-0.04% y/y	Mazowieckie Voivodship continued to grow in population until 2020, largely due to migration rather than natural increase. In 2025, more deaths were recorded than births. The annual population decrease amounted to 2.5 thousand persons.
natural increase per 1,000 population	-2.94‰	
total net migration for permanent residence per 1,000 population	2.38‰	

Education in the 2024/25 school year

children in pre-primary establishments	-3.8% y/y	In the 2024/25 school year, there was a decrease in the number of children participating in pre-primary education was recorded.
pupils in primary schools for children and youth	+6.2% y/y	Compared to the 2023/24 school year, the number of primary schools for children and youth slightly increased, and the number of pupils in these schools also increased.
students in post-primary schools for youth	-3.9% y/y	The number of secondary school students was lower than the year before. The most popular were those schools that gave the possibility of obtaining a certificate of secondary education, and thus continuing education at higher education institutions. 91.8% of the total number of students at this level of education attended them.
students at higher education institutions	+0.9% y/y	Compared to the 2023/24 academic year, the number of students at Masovian higher education institutions increased.

Labour resources in 2025

employed persons	+0.9% y/y	At the end of October 2025, the number of residents of Mazowieckie Voivodship employed in the national economy was higher than the year before.
registered unemployment rate	+0.3 pp y/y	In 2025, there was an annual increase in the number of registered unemployed persons and the unemployment rate.

employment rate by LFS	62.7%	According to the results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the fourth quarter 2025 the employment rate was the highest in the country.
unemployment rate by LFS	3.0%	Unemployment rate in the fourth quarter 2025 according to the results of the Labour Force Survey (LFS) was higher among men than women.

Inhabitants' wealth

average monthly gross wages and salaries in 2025	+8.7% y/y	In 2025, the average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector grew on an annual basis slower than in the previous year and slightly faster than the national average. The average wages and salaries in the Voivodship were the highest in the country and accounted for 115.1% of the average wages and salaries.
average monthly retirement and other pension in 2025		The average retirements and other pensions paid in 2025 were higher than in the previous year. The increase in benefits paid by the Social Insurance Institution was greater than that paid to individual farmers. In annual terms, both the number of the Social Insurance Institution beneficiaries and persons receiving benefits from the Agricultural Social Insurance Fund increased.
Social Insurance Institution	+8.3% y/y	
Agricultural Social Insurance Fund	+6.7% y/y	
household income in 2024	+13.2% y/y	In 2024, the increase in average monthly available income per capita in a household was higher than a year earlier.
at-risk-of-poverty rate after social transfers in 2024	-1.3 pp y/y	The at-risk-of-poverty rate has decreased, and a decrease in the Gini coefficient indicates a decrease in disposable income inequality.
Gini coefficient in 2024	-1.8 pp y/y	
share of households with good or rather good material situation in 2024	+4.6 pp y/y	The subjective assessment of household living conditions has improved. The percentage of households assessing their financial situation as good or rather good increased annually.

Social assistance and family support in 2024

beneficiaries of social assistance at domicile	-7.2% y/y	In 2024, the number of beneficiaries of social assistance at domicile and the number of their households was smaller than in the previous year.
payments of "Family 800+" child-raising benefits	+58.9% y/y	In 2024, expenditure on child-raising benefit payments was higher than in 2023 and accounted for 15.9% of total expenditure in Poland.
establishments providing care for children up to the age of 3	+2.6% y/y	The number of establishments providing care for children up to the age of 3, as well as the number of places they offered increased (94.3% of them offered nurseries). However, the number of children staying in them decreased.
places in establishments	+4.5% y/y	

Housing conditions in 2024

dwelling stocks	+1.4% y/y	The increase in the number of dwellings in the dwelling stocks in the Voivodship was slightly higher than in the country. The number of dwellings in urban areas increased faster than in rural areas.
useful floor area of a dwelling per person	34.5 m ²	Over the year, the floor area per person increased, both in urban and in rural areas. The average number of persons in a dwelling decreased slightly.
percentage of dwellings connected to the water supply system	97.3%	Most of the dwellings were connected to the water supply system; their percentage accounted for 98.3% in urban areas and 94.6% in rural areas.
consumption of water from water supply system in households per capita	+5.3% y/y	In 2024, the length of the water supply, sewage and gas supply networks increased, as did the number of connections leading to buildings. The consumption of water supply system by households increased, while the consumption of gas from the gas supply system decreased.
consumption of gas from gas supply system in households per capita	-0.2% y/y	

Health care in 2024

out-patient health care providers	+3.0% y/y	Compared to 2023, the number of out-patient health care providers has increased, as well as the number of consultations provided there.
consultations provided	+3.4% y/y	
general hospitals	-2.6% y/y	The number of general hospitals decreased compared to the previous year, while the number of beds available at these facilities increased. The number of hospitalised patients increased compared to the previous year.
beds in general hospitals	+0.04% y/y	
medical personnel		In 2024, the number of dentists, nurses, midwives, and pharmacists increased, while the number of doctors, physiotherapists, and laboratory diagnostics decreased. Among doctors, the largest number were specialists in internal medicine, surgery, and family medicine.
doctors	-5.3% y/y	
dentists	+0.7% y/y	
nurses	+2.3% y/y	
midwives	+3.3% y/y	
pharmacists	+4.9% y/y	
physiotherapists	-0.9% y/y	
laboratory diagnostics	-6.8% y/y	
responses of emergency medical services	+17.4% y/y	Compared to 2023, there was an increase in the number of responses of emergency medical services. The number of health services they provided increased by 17.5%.

Culture in 2024

number of public library users	+2.1% y/y	In 2024, the number of public library users increased, and there were also more out-of-library loans of collection. On average, one library user borrowed 17 volumes, i.e. 1 item fewer than the average in the country.
audience in cinemas	-0,2% y/y	In 2024, the number of audience in indoor cinemas decreased, while the number of film screenings increased. One screening was watched by an average of 24 viewers.

Public safety in 2025

ascertained crimes	-8.3% y/y	The number of crimes ascertained in completed preparatory proceedings was lower than in 2024. The rate of detectability of delinquents decreased. The Police recorded more accidents on the Voivodship's roads.
rate of detectability of delinquents in crimes	-0.5 pp y/y	
road traffic accidents	+2.0% y/y	

Information society in 2025

households with Internet access	97.8%	The percentage of households with access to the Internet at home was 1.3 pp higher than in 2024. Compared to the previous year, the percentage of persons using public administration services also increased by 2.3 pp.
persons aged 16–74 using public administration services via the Internet	69.5%	

Social activity in 2025

foundations, associations and social organisations	+6.3% y/y	In 2025, the year-on-year growth in the total number of foundations, associations and social organisations continued. In 2024, 18.6 thousand non-profit organisations were active, which is 12.0% more than in the previous edition of the survey in 2022.
--	-----------	--

Gross domestic product in 2024

gross domestic product (current prices)	+7.6% y/y	According to preliminary estimate, the gross domestic product was higher than in 2023. The Voivodship's share in generating GDP also increased. The ratio of GDP per capita according to purchasing power parity to the EU average has improved.
gross domestic product per capita (in PPS; EU27=100)	+2 pp y/y	

Entities of the national economy in 2025

entities of the national economy	+3.5% y/y	In 2025, the annual growth in the number of entities of the national economy continued. The most numerous group of entities according to legal status were natural persons conducting economic activity, i.e. 64.4% of total entities registered in the REGON register.
----------------------------------	-----------	---

Research and development as well as innovation activity in 2024

intramural expenditure on research and development	+3.2% y/y	Intramural expenditure on research and development activities was higher than in the previous year. The actual involvement of persons (in FTEs) in research and development work has increased. Expenditure on innovative activities in the group of industrial enterprises was lower than in 2022, while in the group from the services sector it was higher.
internal R&D personnel	+2.8% y/y	
expenditure on innovation activities in industry	-4.4% y/y	
in services	+17.0% y/y	

Use of information and communication technologies in enterprises in 2025

enterprises with broadband access to the Internet	98.6%	Almost all companies had access to broadband Internet. In 2024, the percentage of enterprises receiving orders over computer networks increased.
enterprises receiving orders over computer networks	+0.6 pp y/y	

Financial results of non-financial enterprises in 2025

net financial result	9.7% y/y	The net financial result of the surveyed enterprises was higher than in 2024. The cost level indicator as well as gross and net turnover profitability rates improved. The share of units showing net profit in the total number of enterprises was also higher.
turnover profitability rate gross	5.1%	
net	4.2%	

Investment outlays of non-financial enterprises in 2025

investment outlays (current prices)	+6.6% y/y	Investment outlays of the surveyed enterprises were higher than in 2024. Outlays on buildings and structures as well as outlays on purchases increased. Fewer new investments were initiated than a year before, but the estimated value of these investments was higher.
-------------------------------------	-----------	---

Agriculture in 2025

cattle	- 4.3% y/y	In June 2025, there was an annual decrease in the cattle population and an increase in the pig and sheep population.
pigs	+6.3% y/y	
total procurement value of agricultural products	+4.3% y/y	Producers from Mazowieckie Voivodship supplied more potatoes, pigs for slaughter cattle and milk to procurement than in 2024. The supply of wheat, rye and cattle and poultry for slaughter was smaller. On the agricultural market, the average procurement prices of wheat, potatoes, and pigs for slaughter were lower than in 2024, while the prices of rye, cattle and poultry for slaughter and milk were higher.
crop products	-4.0% y/y	
animal products	+6.2% y/y	

Industry in 2025

sold production of industry (constant prices)	+1.7% y/y	In 2025, enterprises based in Mazowieckie Voivodship generated 22.6% of the national sold production of industry (the largest amount in Poland). Manufacturing (at current prices) accounted for 87.0% of the total value of production sold. The increase in production (on an annual basis) was accompanied by an decrease in labour productivity.
---	-----------	--

Construction in 2025

sold production of construction (current prices)	+6.7% y/y	There was an increase in the sold production of construction in annual terms. Labour productivity, measured by the value of sold production per employed person, also increased. In 2025, the sold production of construction constituted 30.0% of the sold production of construction in the country (the largest amount in Poland).
--	-----------	---

construction and assembly production (current prices)	+15.5% y/y	Construction and assembly production was higher than in 2024. An increase in production was recorded in entities dealing mainly with the construction of buildings and in units performing mainly specialised construction activities.
---	------------	--

dwellings completed	+17.0% y/y	There were more dwellings completed than a year before. Over 1/5 of the total were private dwellings.
---------------------	------------	---

Internal market in 2025

retail sales	-0.1% y/y	In 2025, the decline in retail sales continued. However, wholesale increased (similar to the previous year).
wholesale	+4.1% y/y	

Transport in 2024

motorways	+45.4% y/y	Compared to 2023, the length of motorways increased by 37.4 km, i.e. 45.4%. The number of expressways also increased by 11.6 km, i.e. 2.3%.
expressways	+2.3% y/y	

transport of passengers in commercial transport (excluding urban transport enterprises)	+27.7% y/y	More passengers were transported by commercial transport than in 2023. The number of both domestic and international lines increased. However, the length of domestic lines decreased, while the length of international lines increased.
---	------------	---

transport of passengers by urban transport		More passengers were transported by ground urban transport than in the previous year, while the number of passengers transported by metro decreased.
ground	+10.1% y/y	
metro	-1.4% y/y	

transport of passengers by air transport	+9.7% y/y	In 2024, more passengers were transported by air than in the previous year; the voivodship airports handled 40.7% of the passenger traffic in the country.
--	-----------	--

Energy in 2024

electricity production	-1.7% y/y	In 2024, the production of electricity was lower than a year before and accounted for 17.2% of all electricity produced in the country.
------------------------	-----------	---

electricity consumption in households	+3.0% y/y	In 2024, electricity consumption in households was higher than a year earlier. There was an increase in the number of households using electricity. Energy consumption per capita in the Voivodship was on average 17.0% higher than in the country.
---------------------------------------	-----------	--

Revenue of local government units in 2024

total revenue	+23.7% y/y	The revenue of local government units was higher than that obtained in 2023, with own revenue, grants and general subvention increasing. Grants received for the implementation of European projects were also higher than in the previous year.
own revenue	+25.3% y/y	
grants from European funds	+1.3% y/y	

Expenditure of local government units in 2024

total expenditure	+14.4% y/y
investment expenditure	-0.3% y/y

The expenditure of local government units was higher than in 2023, with the current expenditure increased, but property expenditure (including investment expenditure) was lower.

Result of budgets of local government units in 2024

relation of result to total revenue	0.1%
share of units with a surplus	+23.6 pp y/y

In 2024, local government units achieved a budget surplus (compared to a deficit a year earlier). The number of units with a budget surplus increased significantly throughout the year.

Spatial planning and revitalisation in 2024

share of area covered by local spatial development plan	+0.2 pp y/y
---	-------------

In 2024, the area covered by local spatial development plans was slightly higher than the year before and accounted for 34.4% of the total area of the Voivodship.

gminas conducting revitalisation activities	fewer by 82 y/y
---	-----------------

In 2024, 48 gminas of Mazowieckie Voivodship, i.e. 15.3%, conducted revitalisation activities. Among those without a Gmina Revitalisation Programme, 38 were working on developing one.

number of inhabitants in revitalisation areas	-19.9% y/y
---	------------

Revitalisation activities in 2024 were carried out by 15.3% of the gminas of Mazowieckie Voivodship. The average revitalisation area occupied 7.3% of the gmina's area. The number of residents in the revitalised areas was lower than in 2023 and constituted 12.3% of the total population of the gminas conducting revitalisation processes.

Rozdział 1. Województwo na tle kraju

Chapter 1. Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie

Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Mazowieckie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2024 (as of 31 December) in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2024 r. w hm ³ Water consumption for the needs of the national economy and population in 2024 in hm ³	8042,3	2446,9
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2024 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2024 in hm ³	6921,8	2308,1
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2024 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated in 2024 in dam ³	1421608	237193
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2024 r. w tonach/rok: Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2024 in tonnes/year:		
gazowych gaseous pollutants	168201440	27335759
pyłowych particulate pollutants	15345	1257
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Total area under legal protection in total area in 2024 (as of 31 December) in %	32,2	30,0
Lesistość w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Forest cover in 2024 (as of 31 December) in %	29,6	23,4
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2025 (as of 31 December)	119	155
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2025 r. Natural increase per 1,000 population in 2025	-4,5	-2,9
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2025 r. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2025	0,3	2,4
Przeciętne trwanie życia w 2024 r. w latach: Life expectancy in 2024 in years:		
mężczyźni males	74,9	75,3
kobiety females	82,3	82,5
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2024/25 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1,000 children aged 3–6 in the 2024/25 school year	971	997

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)

Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Mazowieckie
Wskaźnik zatrudnienia ^b według BAEL w 2025 r. w % (przeciętny w roku) Employment rate ^b by LFS in 2025 in % (annual average)	56,8	62,3
Współczynnik aktywności ^b zawodowej według BAEL w 2025 r. w % (przeciętny w roku) Activity rate ^b by LFS in 2025 in % (annual average)	58,6	64,1
Stopa bezrobocia ^b według BAEL w 2025 r. w % (przeciętny w roku) Unemployment ^b rate by LFS in 2025 in % (annual average)	3,1	2,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Registered unemployed persons per job offer in 2025 (as of 31 December)	34	42
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w 2025 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^c in 2025 in PLN	8934,98	10280,81
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2025 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in 2025 in PLN	4054,57	4251,50
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2024 in PLN	3167,17	3632,26
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^d w 2024 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^d in 2024 in %	13,8	10,2
Współczynnik Giniego ^d w 2024 r. w % Gini coefficient ^d in 2024 in %	26,0	29,1
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2024 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2024 in %	3,1	2,5
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2024 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2024 in thousand PLN	4667736	505263
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2024 (as of 31 December)	219	228
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2024 (as of 31 December)	1375	1416
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personnel per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December):		
lekarze doctors	37,7	46,9
pielęgniarki nurses	58,7	65,1
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in general hospitals per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	42,6	42,2
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2024 r. w zł Gross domestic product (current prices) per capita in 2024 in PLN	97357 ^e	153228 ^e

b Wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w Polsce zamieszkałej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Na podstawie danych z Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC). e Wstępny szacunek; dane przeliczone według liczby ludności spełniającej kryterium rezydencji zgodnie z Rozporządzeniem ESA 2010.

b The survey results have been generalised using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. c Data concern economic entities employing more than 9 persons. d Based on data from the European Population Survey of Income and Living Conditions (EU-SILC). e Preliminary estimate; data calculated for the population meeting the residence criterion according to the ESA 2010 Regulation.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)

Table 1. Selected data for Poland and the Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Mazowieckie
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2025 (as of 31 December)	1458	1979 ^f
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2025 (as of 31 December)	25	79 ^f
Personel wewnętrzny ^g w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2024 r. Internal R&D personnel ^g per 1,000 economically active persons in 2024	9,4	19,4
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych ^h w 2025 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^h in 2025 in %	78,2	80,1
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^h w 2025 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^h in 2025 in %	95,4	94,9
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) ^h w 2025 r. – rok poprzedni=100 Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices) ^h in 2025 – previous year=100	103,6	106,6
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2025 r. (stan w dniu 1 czerwca) ⁱ w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land in 2025 (as of 1 June) ⁱ in heads	41,8	56,3
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w 2025 r. (stan w dniu 1 czerwca) ⁱ w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land in 2025 (as of 1 June) ⁱ in heads	62,0	74,4
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) ^c na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2025 r. w zł Sold production of industry (current prices) ^c per average employed person in industry in 2025 in PLN	866960	1318219
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) ^c na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2025 r. w zł Sold production of construction (current prices) ^c per average employed person in construction in 2025 in PLN	1025043	1366238
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2025 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2025	5,6	8,2
Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^k na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Public roads with hard surface ^k per 100 km ² of total area in 2024 (as of 31 December) in km	101,4	117,7
Linie kolejowe eksploatowane na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Railway lines operated per 100 km ² of total area in 2024 (as of 31 December) in km	6,3	5,0
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2024 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2024 in %	29,0	10,6

c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. f Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. g W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC); do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo w wieku 15–89 lat na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku. h Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. i Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2025 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r. k Dane nie obejmują gmin, które nie złożyły sprawozdań.

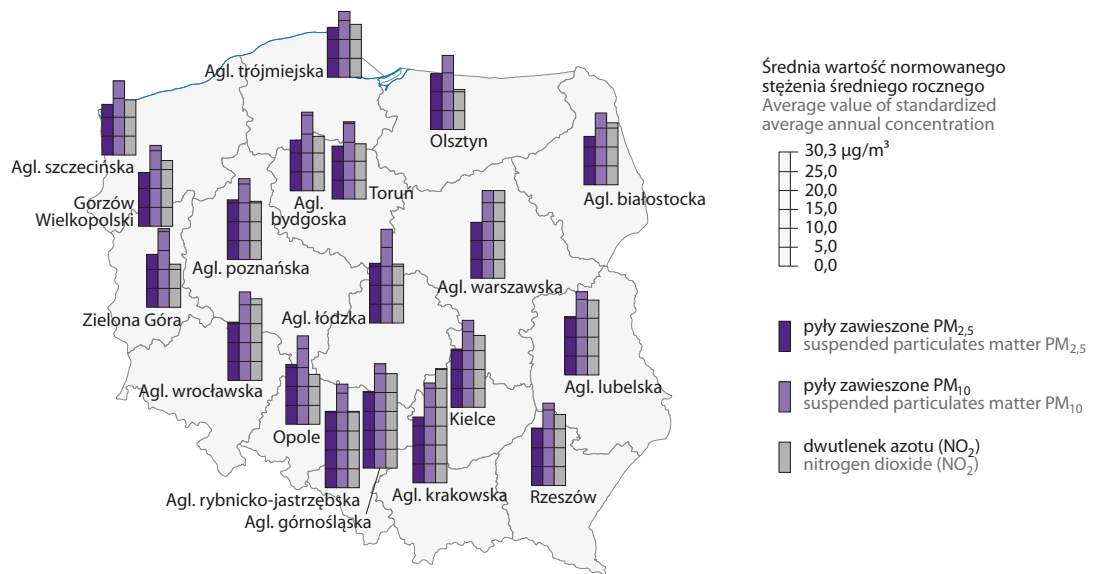
c Data concern economic entities employing more than 9 persons. f Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. g In full time equivalent (FTE); for calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active aged 15–89 were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages. h Data concern economic entities employing more than 49 persons. i The data on agricultural land as of 1 June 2025 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on 1 June 2023. k Data exclude gminas that did not submit reports.

Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw

Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships

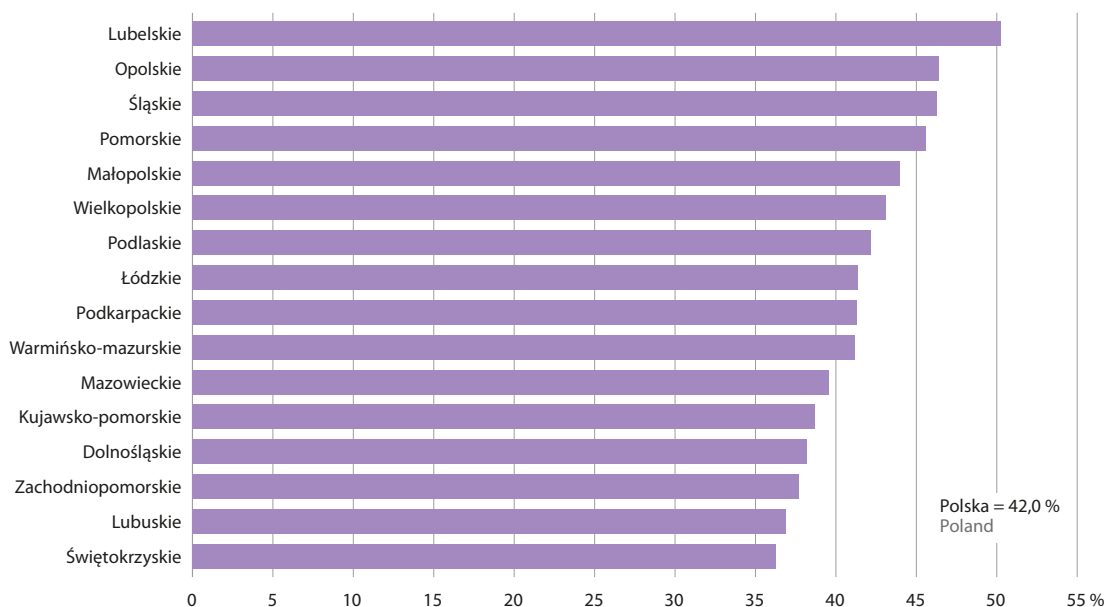
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2024 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM, PM₁₀ and NO in 2024

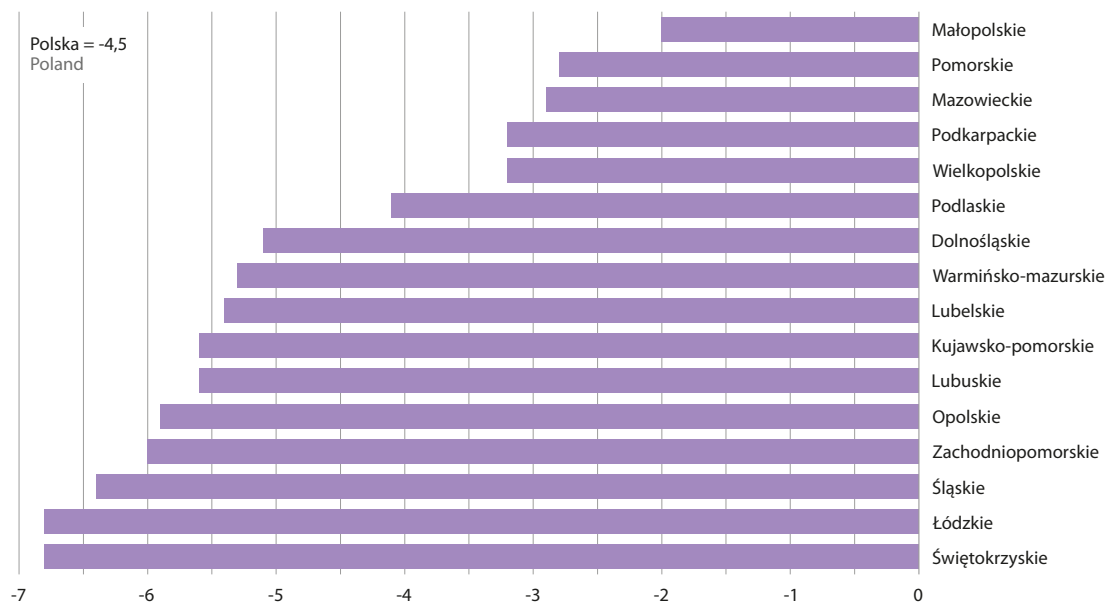
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w 2024 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste generated in 2024

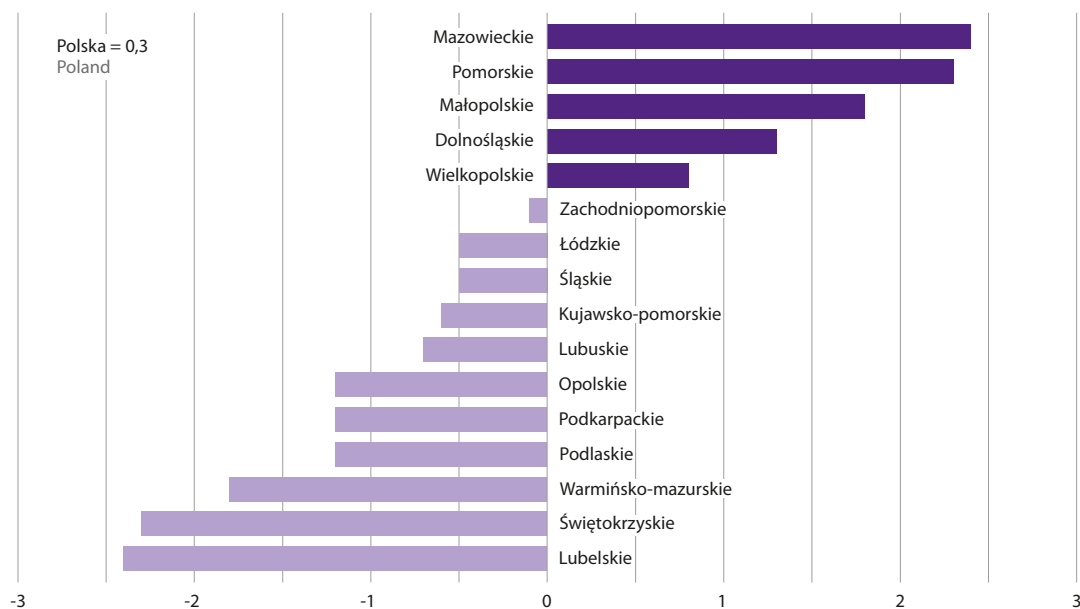
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2025 r.

Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2025

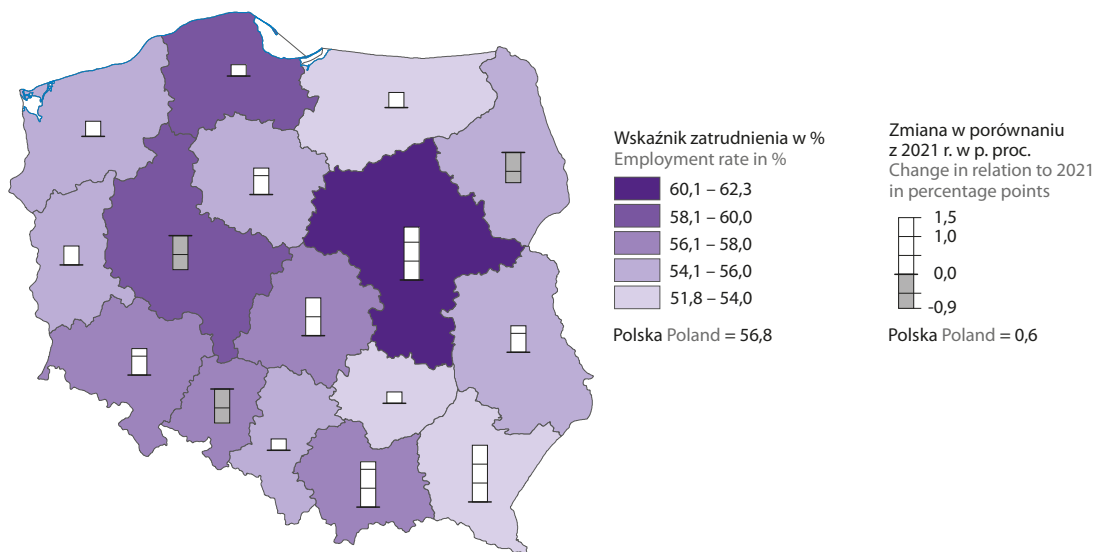
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2025 r.

Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2025

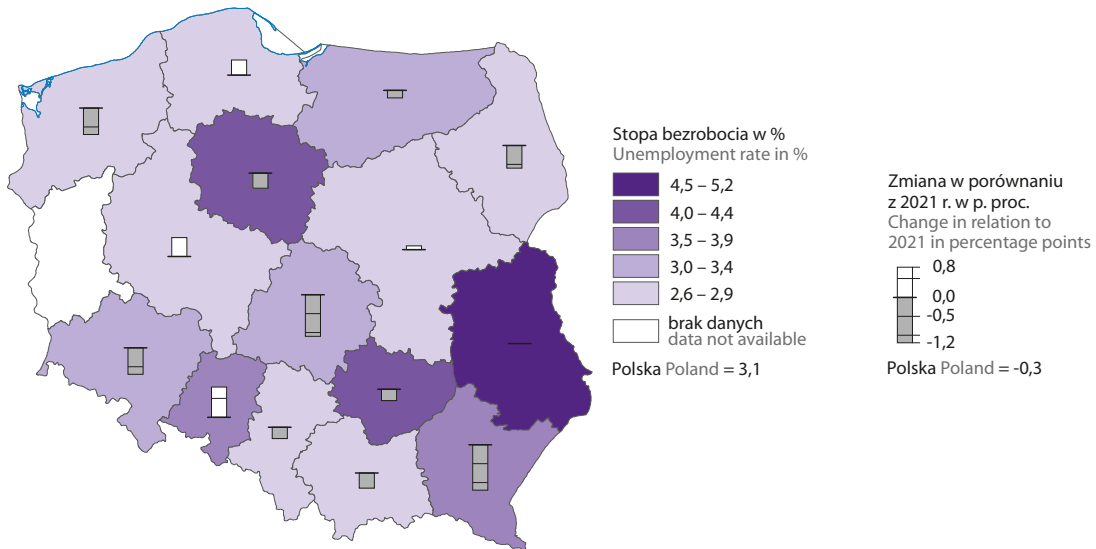
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2025 r. (przeciętne w roku)

Map 2. Employment rate by LFS in 2025 (annual averages)

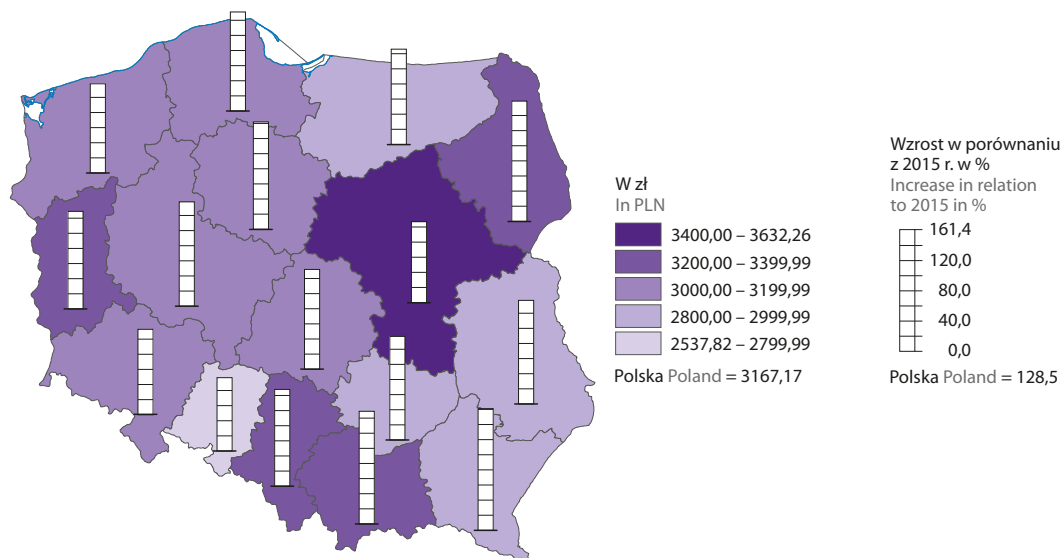
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2025 r. (przeciętne w roku)

Map 3. Unemployment rate by LFS in 2025 (annual averages)

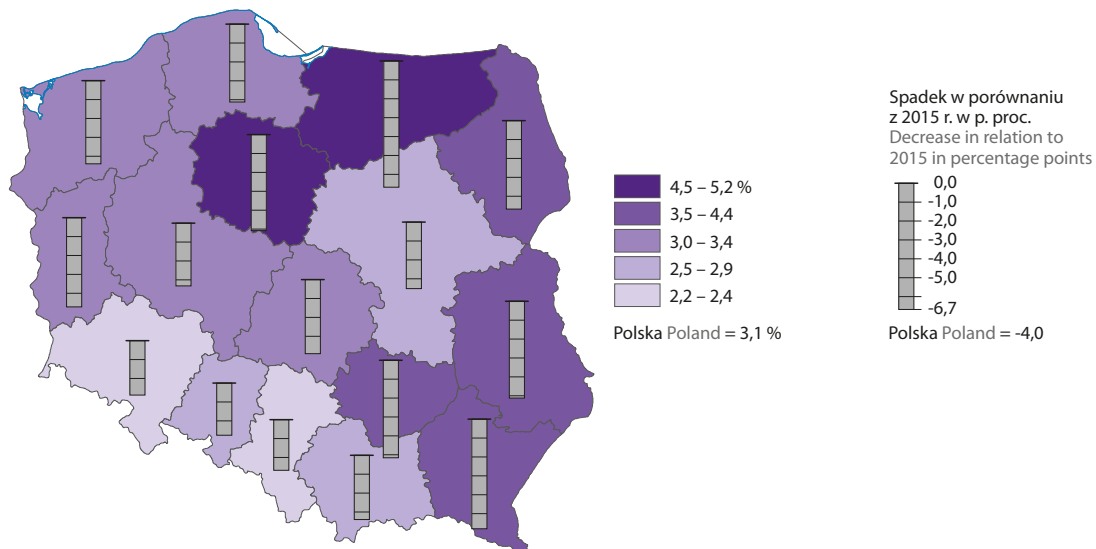
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r.

Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2024

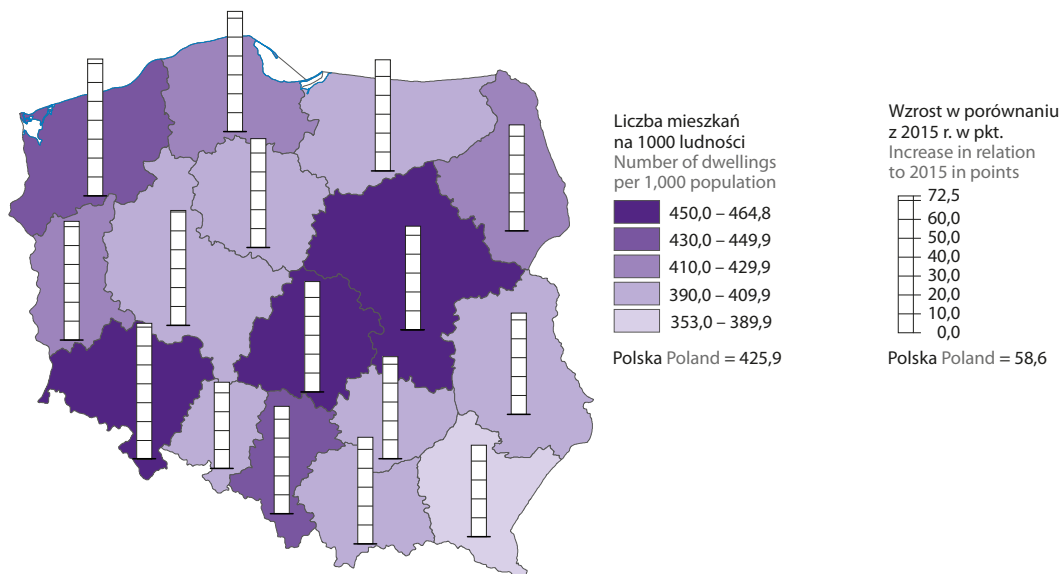
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2024 r.

Map 5. Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2024

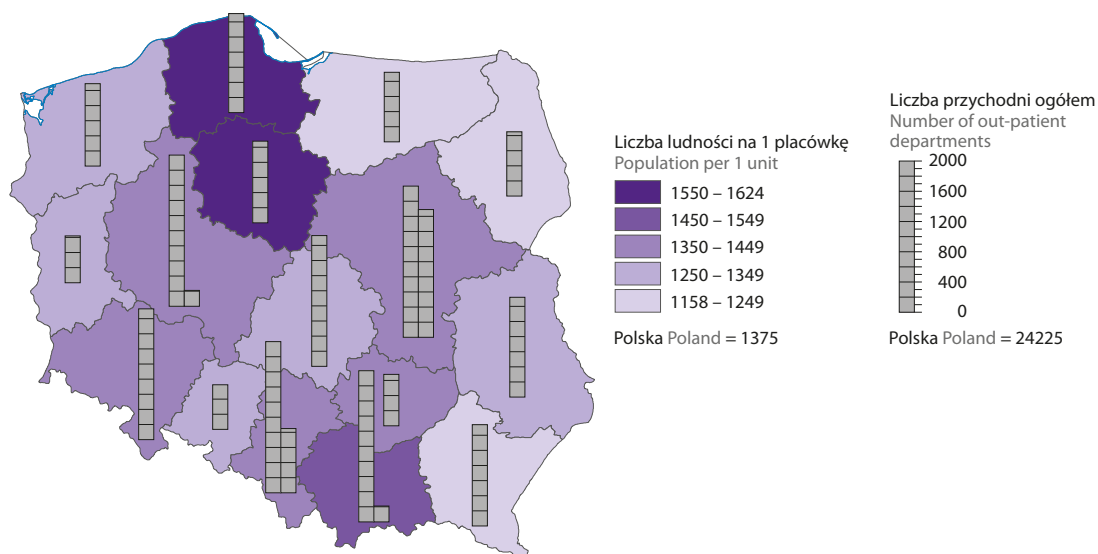
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 6. Dwelling stocks per 1,000 population in 2024
As of 31 December

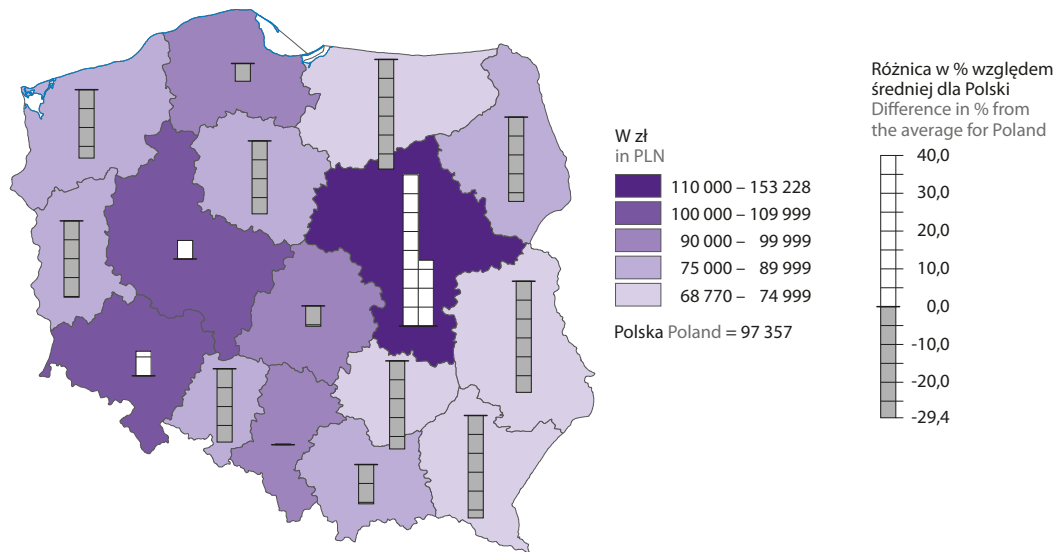

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 7. Out-patient health care units in 2024
As of 31 December

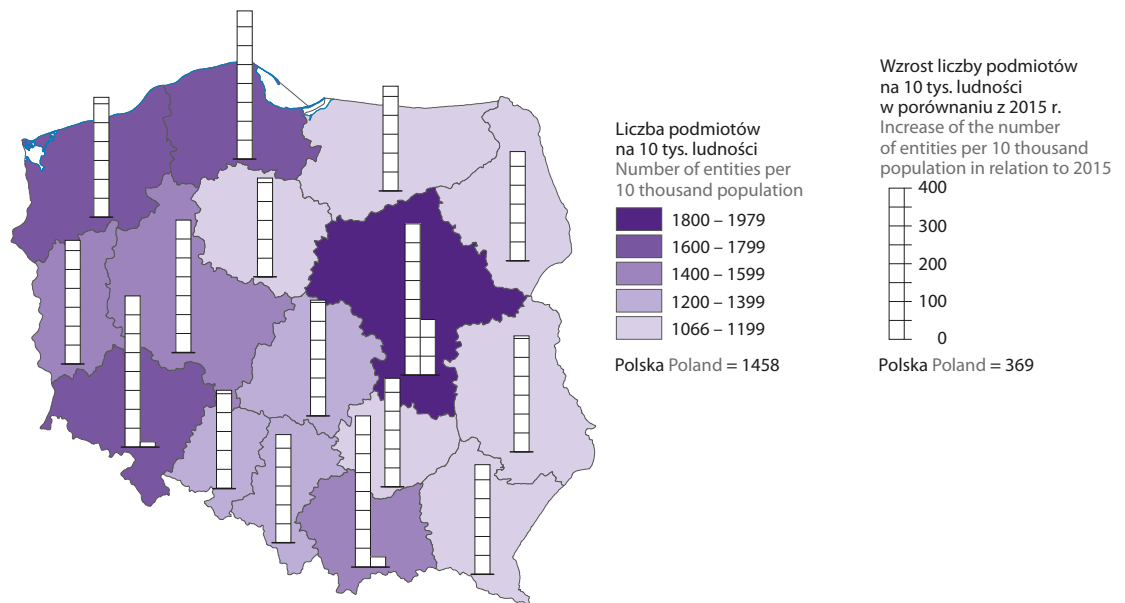

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2024 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2024 (current prices)

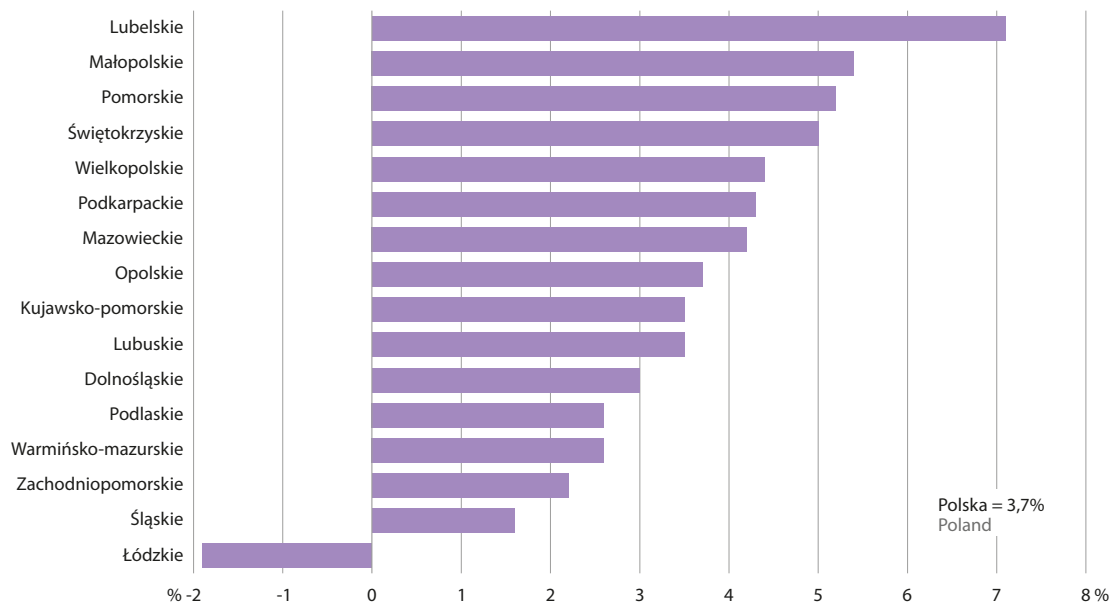
^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2025 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2025
 As of 31 December

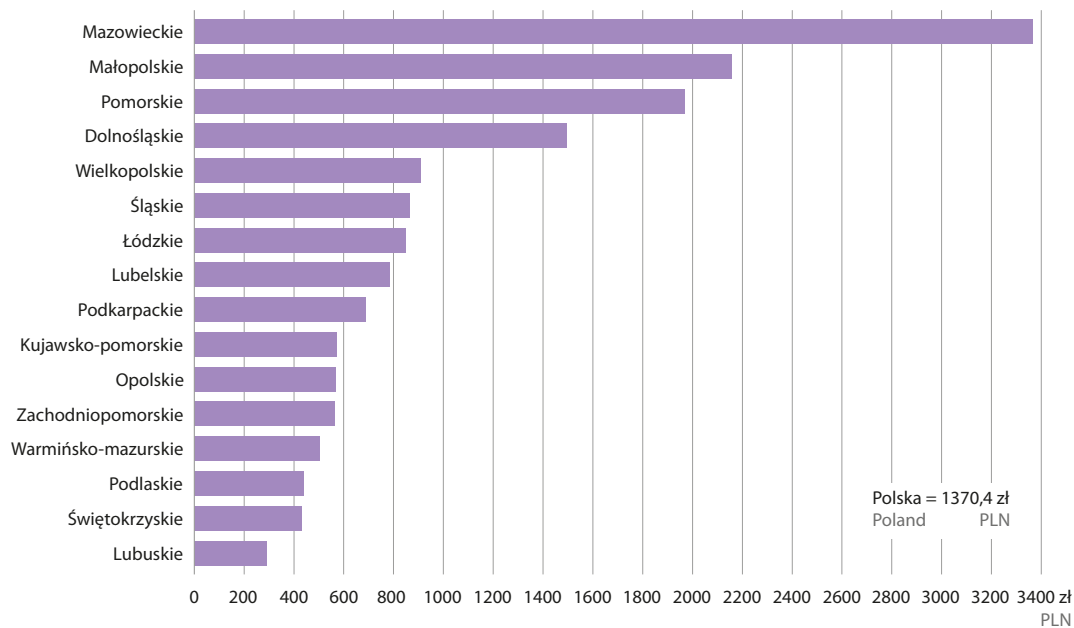
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2025 r.

Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2025

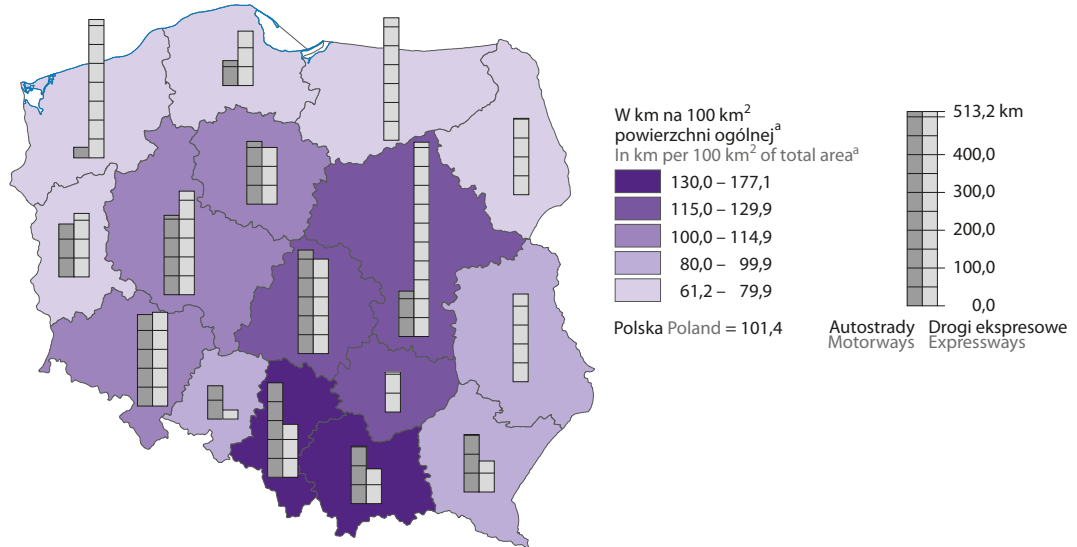
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2024 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2024 (current prices)

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2024 r.
 Stan w dniu 31 grudnia

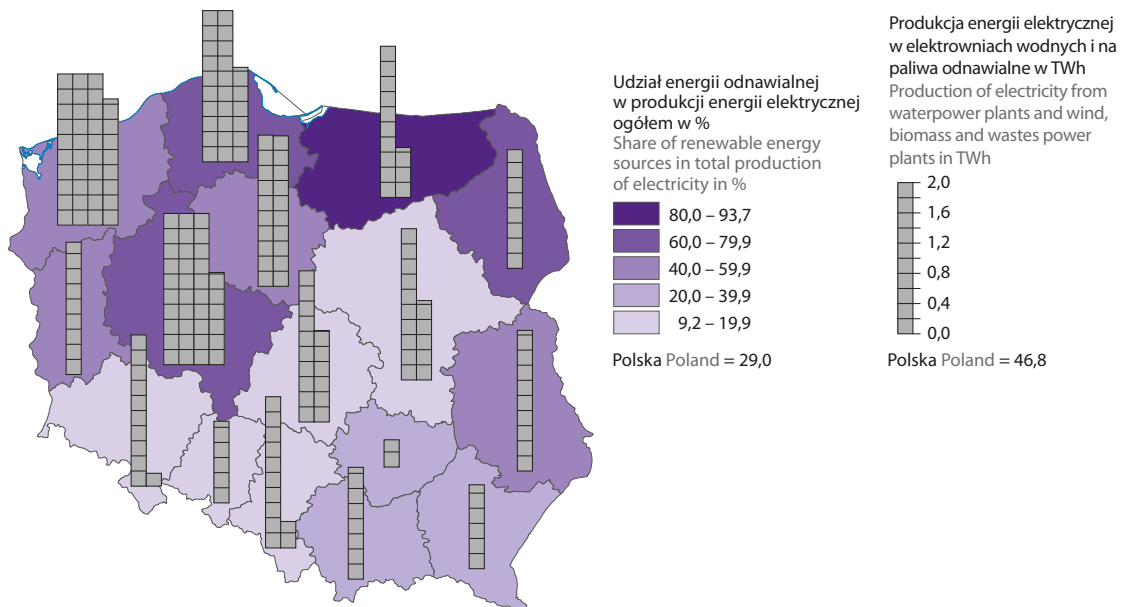
Map 10. Hard surface public roads in 2024
 As of 31 December

^a Dane nie obejmują gmin, które nie złożyły sprawozdań; we wskaźniku uwzględniona jest całkowita powierzchnia jednostek, wliczając obszar morskich wód wewnętrznych.
^a Data exclude gminas that did not submit reports; the indicator takes into account the total area of the territorial units, including the area of internal waters.

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2024 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2024

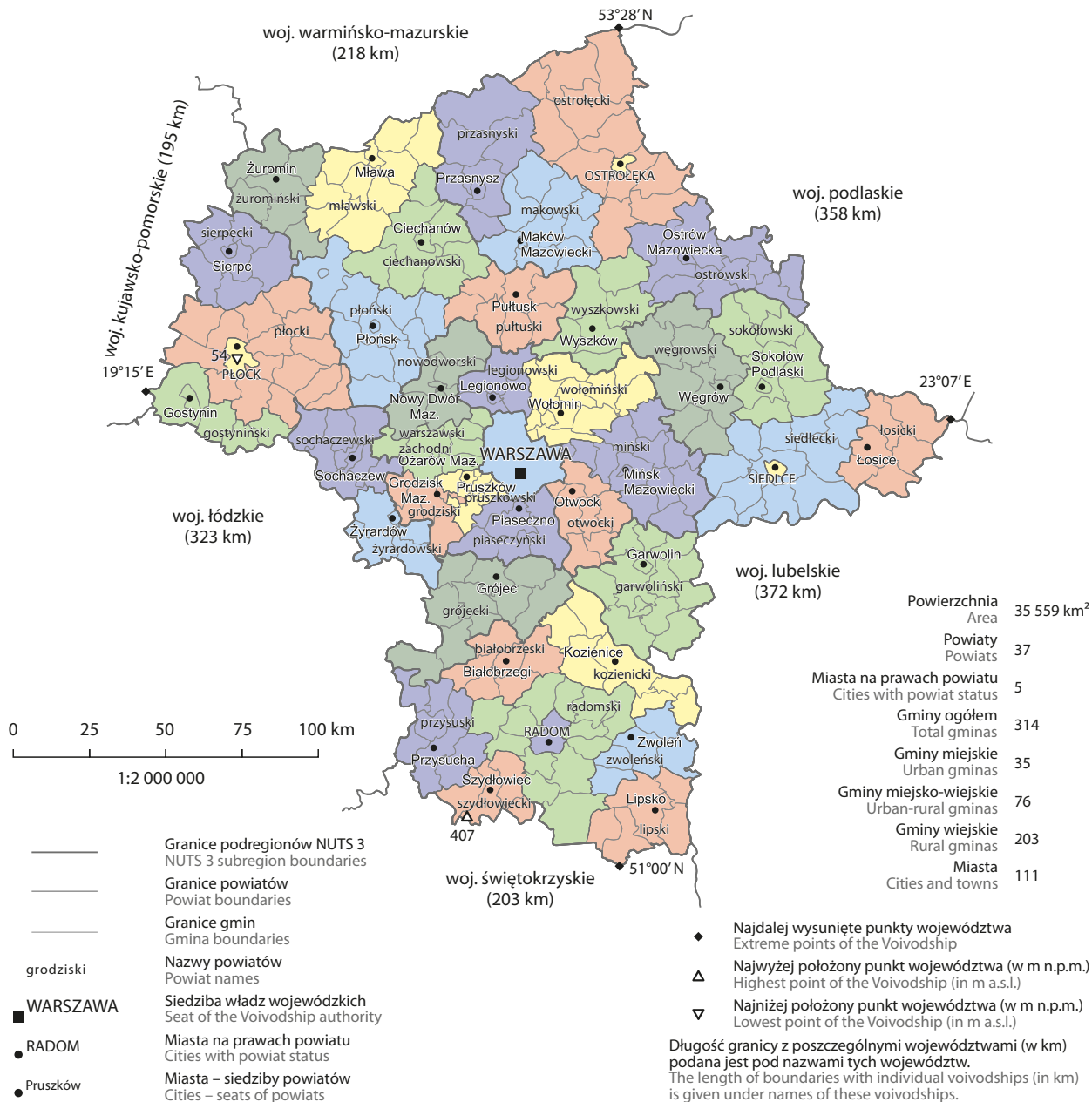

Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Chapter 3. Area and territorial division of the voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa mazowieckiego w 2025 r.
Stan w dniu 1 stycznia

Map 12. Administrative division of Mazowieckie Voivodship in 2025
As of 1 January

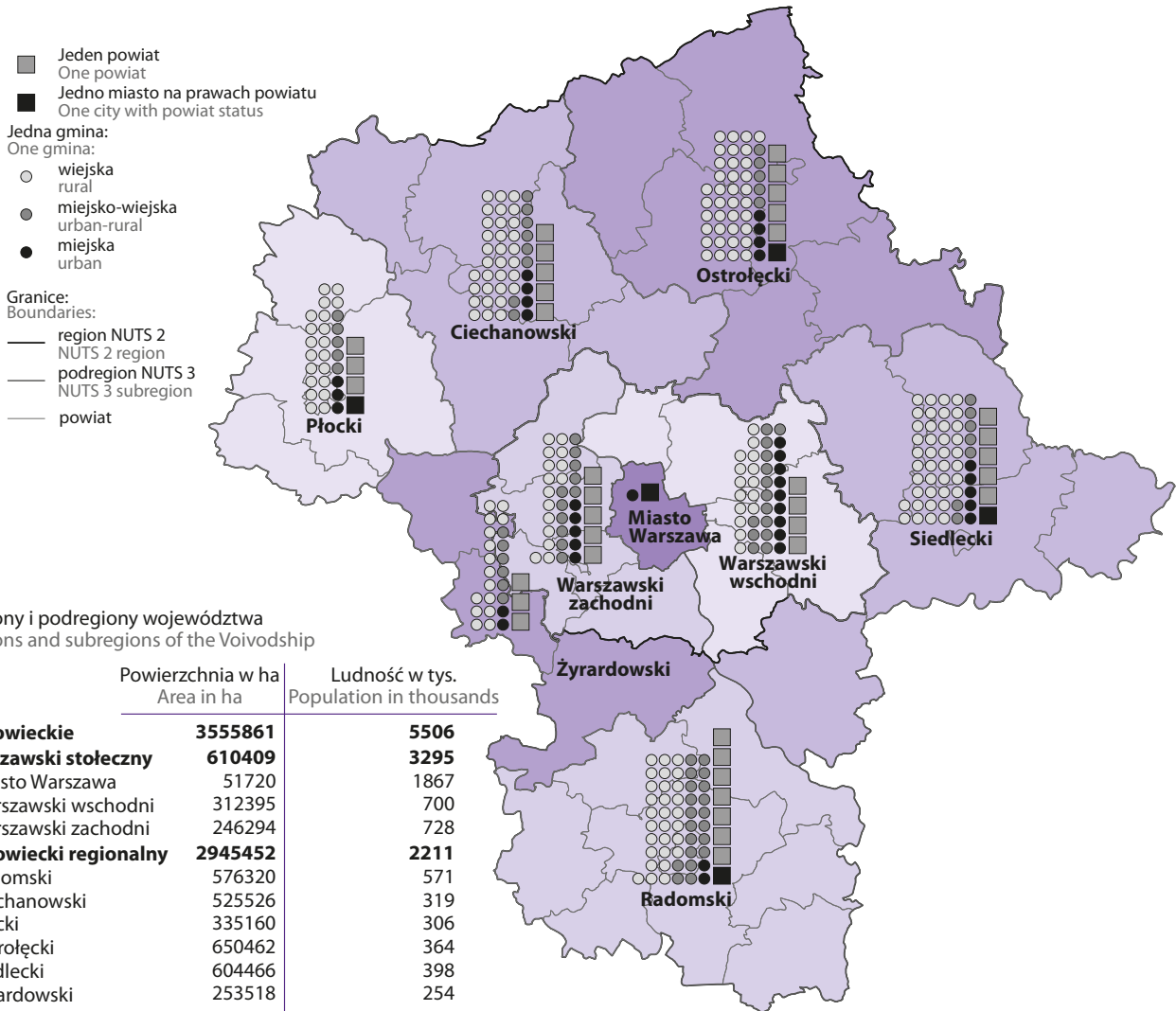
Według stanu w dniu 1 stycznia 2025 r. województwo mazowieckie zajmowało powierzchnię 35559 km², co stanowiło 11,3% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2025 r.) mieszkało ponad 5506 tys. ludności, tj. 14,7% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 155 osób (trzecia lokata w kraju). W miastach mieszkało 64,7% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa mazowieckiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2025 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Mazowieckie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2025

As of 31 December

Rozdział 4. Środowisko

Chapter 4. Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

W województwie mazowieckim dominują tereny rolnicze i leśne. Według ewidencji geodezyjnej, użytki rolne stanowiły 67% powierzchni ogółem, a grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione prawie 24%. W 2024 r. w województwie mazowieckim gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji było 3,6 tys. ha, stanowiły one 6% takich gruntów w kraju.

Województwo mazowieckie jest największym pod względem powierzchni województwem w Polsce; zajmuje 11,3% powierzchni kraju. Położone jest w środkowo-wschodniej Polsce i graniczy z sześcioma województwami: warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim, świętokrzyskim, łódzkim, kujawsko-pomorskim.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Stan w dniu 1 stycznia

Table 2. Geodesic area by land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025	
	w ha in ha				Polska=100 Poland=100
Powierzchnia ogólna Total area	3555847	3555843	3555871	3555861	11,3
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	2385087	2409855 ^a	2397110 ^a	2394346 ^a	12,9
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	880976	847049	847720	847688	8,9
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	42252	42610	42603	42760	5,4
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	201767	215001 ^b	227690 ^b	230476 ^b	12,3
Nieużytki Wasteland	34378	33951	33669	33867	7,3

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Including land for the construction of public roads or railways.

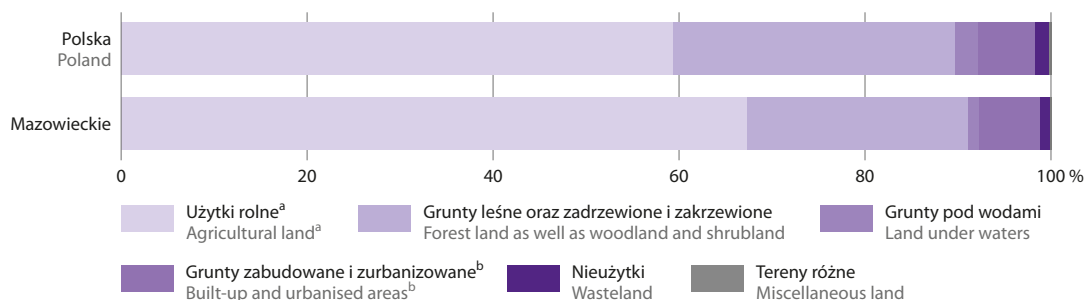
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

W 2025 r. ogólna powierzchnia geodezyjna wyniosła 3555,9 tys. ha. W strukturze gruntów dominowały użytki rolne i grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, które stanowiły łącznie 91% powierzchni województwa. Z areału użytków rolnych, grunty orne stanowiły 68%, trwałe użytki zielone 21% i sady 4%.

Wykres 6. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania w 2025 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Chart 6. Geodesic area by land use in 2025
As of 1 January

a łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych. b łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land. b Including land for the construction of public roads or railways.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

W stosunku do 2024 r. użytki rolne zmniejszyły się o 2764 ha. W powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, areał lasów zwiększył się o 285 ha, a zmalały grunty zadrzewione i zakrzewione o 320 ha. W 2025 r. powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wzrosła o 2786 ha; najbardziej powierzchnia terenów mieszkaniowych o 1351 ha i dróg o 1118 ha.

Uwzględniając zmiany w ewidencji gruntów i budynków (EGiB), areał użytków rolnych (obliczony w warunkach porównywalnych, czyli bez gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych) w porównaniu z 2015 r. zmniejszył się o 2,0%, natomiast gruntów leśnych zwiększył się o 1,3%. Większy wzrost o 12,7% odnotowano w przypadku gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (liczony bez gruntów przeznaczonych pod budowę dróg publicznych i linii kolejowych). Na początku 2025 r. zajmowały one 6,4% powierzchni województwa mazowieckiego (w 2015 r. było to 5,7%).

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

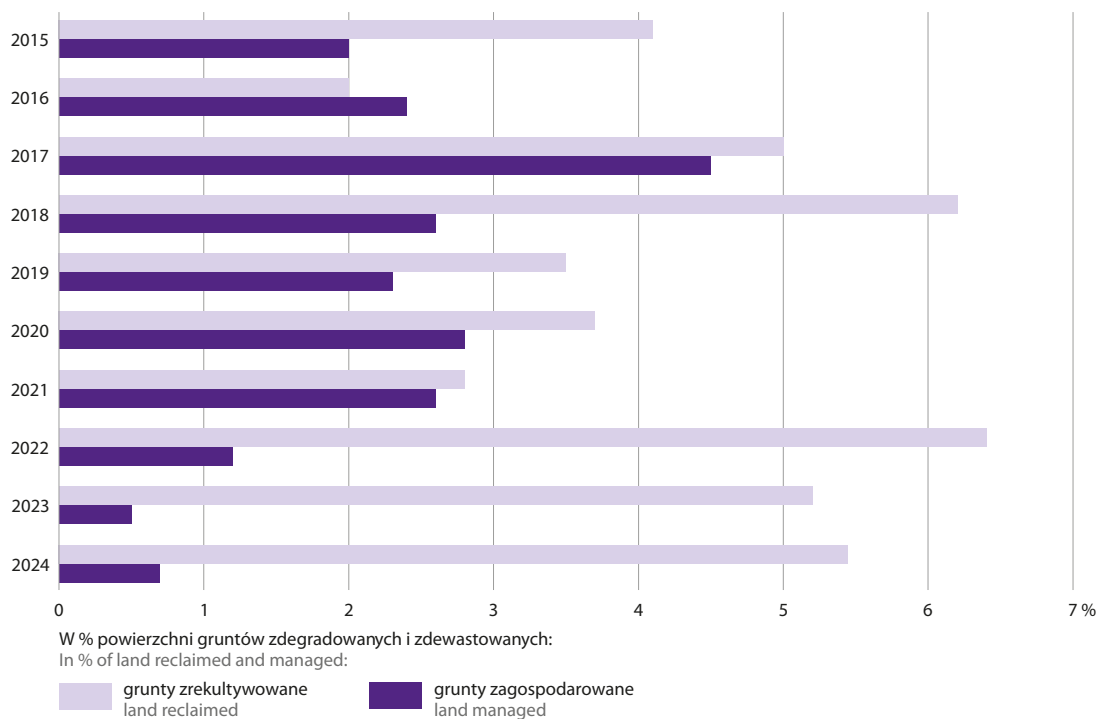
W 2024 r. w województwie mazowieckim gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji było 3604 ha. Stanowiły one 0,1% powierzchni województwa oraz 6,0% tych gruntów w kraju. Z ogólnej ich powierzchni nieco ponad 90% to grunty zdewastowane, natomiast blisko 10% to grunty

zdegradowane. W porównaniu z 2015 r. można zauważyć zdecydowany spadek gruntów zdewastowanych o 327 ha do 3249 ha, natomiast w gruntach zdegradowanych nastąpił wzrost o 45 ha do 355 ha.

W 2024 r. zrehabilitowano 197 ha gruntów (rok wcześniej 181 ha), zagospodarowano zaś 25 ha (w 2023 r. – 16 ha). Z ogólnej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych 5,5% zrehabilitowano, a 0,7% zagospodarowano. W latach 2015–2024 zrehabilitowano 1624 ha i zagospodarowano 801 ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych głównie w celach rolniczych.

Wykres 7. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 7. Land reclaimed and managed during the year

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

4.2. Zużycie wody. Ścieki przemysłowe i komunalne

4.2. Water consumption. Industrial and municipal wastewater

W porównaniu z 2023 r. w województwie mazowieckim wzrosło zużycie wody w przemyśle oraz z sieci wodociągowej na potrzeby gospodarstw domowych.

W 2024 r. oczyszczono blisko 99% ścieków komunalnych i 85% ścieków przemysłowych. Ponad 75% mieszkańców województwa korzystało z oczyszczalni ścieków.

W województwie mazowieckim rozkład wielkości zużycia wody w poszczególnych sektorach gospodarki od 2015 r. nie uległ istotnym zmianom. W 2024 r. największy udział miał przemysł (86%), następnie gospodarka komunalna (12%) oraz rybactwo (2%). W 2024 r. łączne zużycie wody wyniosło 2446,9 hm³ (68,8 dam³/km²) i stanowiło 30,4% zużycia w kraju. Zużycie wody w województwie wzrosło w stosunku do 2023 r. o 1,5%, a do 2015 r. (bez nawodnień w rolnictwie i leśnictwie) spadło o 11,2%.

W porównaniu z 2023 r. zużycie wody w przemyśle wzrosło o 1,2%, a na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej o 4,9% (w tym na potrzeby gospodarstw domowych o 5,3%), natomiast do napełniania i uzupełniania stawów rybnych spadło o 3,2%.

Głównym źródłem zaopatrzenia przemysłu w wodę są przede wszystkim wody powierzchniowe (wody o znacznie słabszej jakości niż wody podziemne). Pobór wód powierzchniowych na potrzeby przemysłu w województwie mazowieckim wyniósł 2077,2 hm³ i wzrósł w porównaniu z 2023 r. o 21,8 hm³, natomiast w stosunku do 2015 r. był o 343,6 hm³ niższy. Pobór wód podziemnych na cele produkcyjne wyniósł 32,0 hm³ i wzrósł zarówno do 2023 r. jaki i do 2015 r. (odpowiednio o 2,9 hm³ i o 4,0 hm³).

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb

Table 3. Water consumption by needs

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w hm ³ in hm ³				Polska=100 Poland=100
Ogółem^a Total^a	2784,9	2437,7	2411,0	2446,9	30,4
w tym: of which:					
Przemysł Industry	2447,9	2127,7	2086,0	2110,2	38,4
Rybactwo ^b Fishing ^b	54,3	47,8	51,0	49,3	6,0
Gospodarstwa domowe Households	202,4	216,4	219,8	231,6	17,4

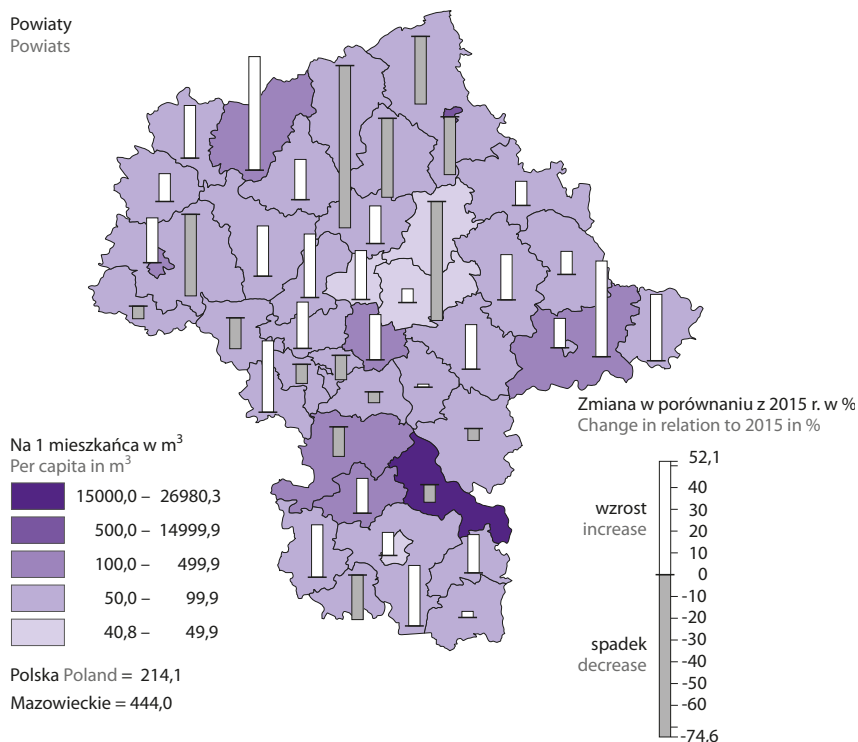
a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.

a Untill 2018, includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2024 r. wyniosło 444 m³ i było dwukrotnie wyższe niż średnio w kraju; wskaźnik dla kraju wyniósł 214 m³. W omawianym roku jego najwyższy poziom odnotowano w powiecie kozienickim (26980 m³). Wskaźnik wyższy niż przeciętnie w województwie wystąpił także w Ostrołęce (6199 m³). Wysokie zużycie wody w obu przypadkach spowodowane jest lokalizacją dużych elektrowni. Najniższe zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie legionowskim (41 m³).

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2024 r.

Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population per capita in 2024

W woj. mazowieckim, w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca wyniosło 96,2 m³ (w 2023 r. 93,1 m³). W 49% gmin zagrożonych i 42% niezagrożonych trwałą marginalizacją, zużycie wody zawierało się w przedziale od 50,0 m³ do 99,9 m³ na 1 mieszkańca [patrz Aneks, mapa 58].

W 2024 r. w województwie mazowieckim odprowadzono do wód lub do ziemi 2308,1 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, tj. 33,3% ogółu tych ścieków w kraju. Bezpośrednio z zakładów odprowadzono 2067,5 hm³ ścieków (ponad 97% stanowiły wody chłodnicze niewymagające oczyszczania), a 240,5 hm³ siecią kanalizacyjną. Łącznie oczyszczenia wymagało 294,7 hm³ ścieków, tj. 13,5% ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia w Polsce.

Jako ścieki wymagające oczyszczenia przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz gospodarstw domowych.

Ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia w 2024 r. odprowadzono 54,2 hm³. Ich ilość zwiększyła się w stosunku do 2015 r. o 32,0%, a do 2023 r. o 7,3%. Procesowi oczyszczenia poddano 46,0 hm³, tj. 85,0%. Należy zauważyć, że nie ma wyraźnych zmian w sposobie oczyszczania ścieków przemysłowych. Głównie były one oczyszczane biologicznie (w 2024 r. 57,5% wymagających oczyszczenia, w 2015 r. 66,0%) oraz chemicznie (odpowiednio 14,5% i 6,8%). Od 2015 r. zwiększyła się ilość ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzonych w postaci nieoczyszczonej (z 4,0 hm³ w 2015 r. do 8,2 hm³ w 2024 r.).

Zdecydowana większość ścieków wymagających oczyszczenia to ścieki komunalne, w 2024 r. było to 240,5 hm³. Suma tych ścieków wzrosła o 17,2% w stosunku do 2015 r., a do 2023 r. o 3,3%. Udział oczyszczonych ścieków komunalnych, zarówno w 2024 r. jak i 2015 r., ukształtował się na poziomie 98,6%. Największa ilość ścieków bytowych oczyszczana była w oczyszczalniach o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania, umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu, tj. z podwyższonym usuwaniem biogenów (w 2015 r. 87,1%, w 2024 r. 86,0%). Pozostała część ścieków komunalnych oczyszczana była biologicznie, a udział tej metody oczyszczania nie zmienił się znacząco (11,5% w 2015 r. wobec 12,6% w 2024 r.).

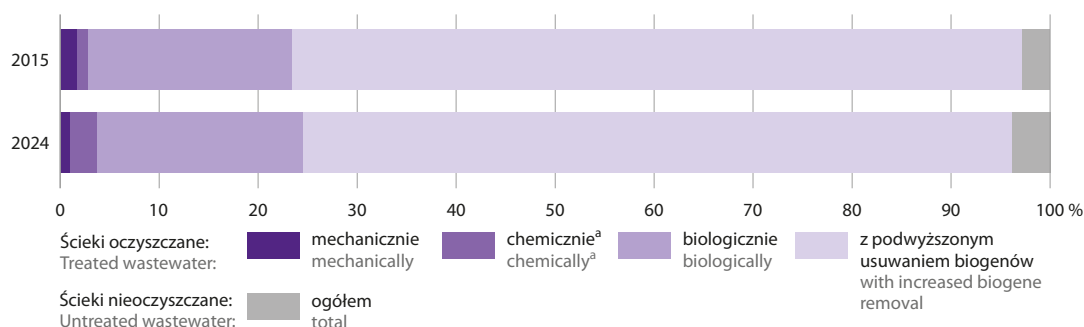
Tablica 4. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population connected to wastewater treatment plants

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	205277	229010	232917	240548
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	41027	51030	50485	54173
Oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31 grudnia) Wastewater treatment plants (as of 31 December)	434	434	432	432
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	71,3	74,4	74,4	75,2

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Wykres 8. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 8. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
a Data concern only industrial wastewater.

Oczyszczalnia ścieków jest to zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ścieki przemysłowe w 2024 r. oczyszczane były w 102 oczyszczalniach o łącznej przepustowości 327,2 dam³/d (przepustowość oczyszczalni w dekametrach sześciennych na dobę). Najwięcej było oczyszczalni biologicznych – 76, a następnie chemicznych – 11, z podwyższonym usuwaniem biogenów 9 i mechanicznych 6. Od 2015 r. ogółem ich liczba zmniejszyła się o 13, natomiast przepustowość wzrosła o 80,5 dam³/d.

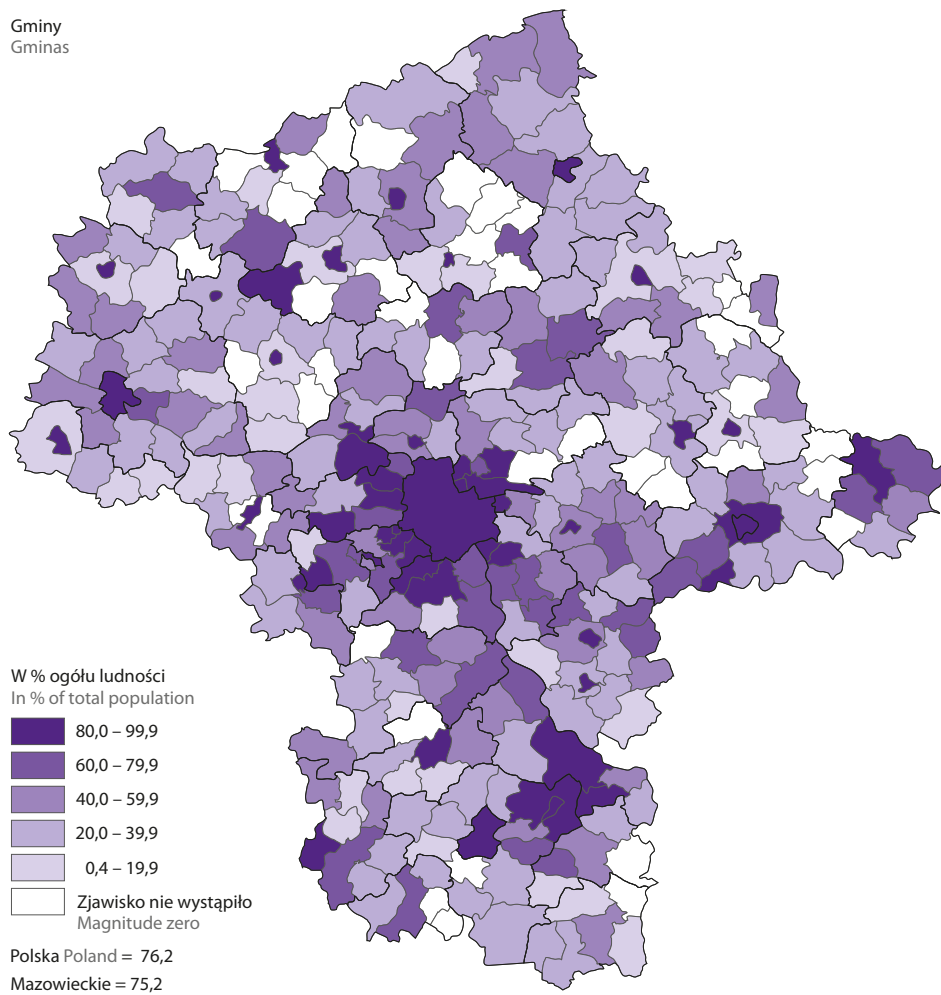
Ścieki komunalne oczyszczane były w 330 oczyszczalniach o łącznej przepustowości 1109,7 dam³/d. Oczyszczalni biologicznych było 260, a z podwyższonym usuwaniem biogenów – 70. W 2024 r. w odniesieniu do 2015 r. więcej było oczyszczalni biologicznych (o 12), a mniej – z podwyższonym usuwaniem biogenów (o 1). Łącznie ich przepustowość zwiększyła się o 28,2 dam³/d.

W 2024 r. w woj. mazowieckim, w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją, ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia na 1 mieszkańca wyniosła 18,5 m³ (w 2023 r. 16,9 m³). W 33% gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, ilość ścieków zawierała się w przedziale od 10,0 do 19,9 m³ na 1 mieszkańca [patrz Aneks, mapa 59].

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

W województwie mazowieckim z oczyszczalni ścieków w 2024 r. korzystało 75,2% ludności, w stosunku do 2023 r. nastąpił wzrost o 0,8 p. proc., natomiast do 2015 r. wzrost o 3,9 p. proc. W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 76,2% i był wyższy w porównaniu z 2023 r. o 0,3 p. proc., a z 2015 r. o 3,5 p. proc. Największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w Ostrołęce (99,9%) i w Radomiu (99,9%) zaś najmniejszy w gminie wiejskiej Karniewo (0,4%). Należy zaznaczyć, że w 38 gminach województwa ludność nie korzystała z oczyszczalni ścieków.

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2024 r.
 Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2024

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
 a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W porównaniu z 2023 r. w województwie mazowieckim obserwuje się spadek poziomu emisji zanieczyszczeń gazowych oraz pyłowych wytworzonych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. W 2024 r. stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych wyniósł blisko 100%, a gazowych ponad 84%. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja zanieczyszczeń pochodząca z sektora przemysłowego (energetyka).

Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza są m.in. tzw. punktowe źródła emisji, czyli zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. Zalicza się do nich wszystkie zakłady o największej w skali kraju emisji zanieczyszczeń do powietrza, określonej na podstawie wysokości opłat wniesionych za roczną emisję substancji zanieczyszczających. Na koniec 2024 r. na terenie województwa mazowieckiego działało 136 takich zakładów (w 2015 r. – 134). W urzędzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych wyposażonych było 67 zakładów (49,3% ogółu), a gazowych 26 (19,1%).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2024 r. wyniosła 1,3 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 14,9%, a z 2015 r. – o 67,7%. Większość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (75,8% ogólnej emisji pyłów w mazowieckim). Udział województwa w emisji zanieczyszczeń pyłowych wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe w kraju stanowił 8,2%, w stosunku do 2023 r. spadł o 1,0 p. proc., a do 2015 r. o 0,6 p. proc.

Emisja zanieczyszczeń gazowych w województwie mazowieckim w 2024 r. wyniosła 27335,8 tys. ton i zmniejszyła się o 3,6% w stosunku do 2023 r., a do 2015 r. o 4,3%. Zdecydowanie największy wpływ na wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych ma emisja dwutlenku węgla. Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat, udział dwutlenku węgla w ogółem emisji zanieczyszczeń gazowych przekraczał 99%. Udział województwa mazowieckiego w emisji zanieczyszczeń gazowych wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe w kraju stanowił 16,3% i spadł w stosunku do 2023 r. o 0,1 p. proc., a do 2015 r. wzrósł o 2,8 p. proc.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w tys. ton/rok in thousand of tonnes/year				Pol ska=100 Poland=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	28568,0	30623,2	28355,6	27335,8	16,3
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	68,4	27,1	17,8	16,7	13,6
Metan Methane	0,4	0,4	0,3	0,4	0,1
Tlenki azotu Nitrogen oxides	34,8	22,7	17,7	17,4	12,6
Tlenek węgla Carbon monoxide	17,3	10,6	10,7	8,8	4,0
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	28439,6	30557,9	28304,0	27288,8	16,3
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	3,9	2,2	1,5	1,3	8,2
w tym: of which:					
Ze spalania paliw From fuel combustion	3,4	1,9	1,1	1,0	14,3
Niezorganizowana Unorganised	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3

W 2024 r. w województwie mazowieckim 53,8% emisji zanieczyszczeń pyłowych i 70,4% gazowych pochodziło z zakładów zajmujących się według Polskiej Klasyfikacji Działalności wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2024 r. zatrzymano 99,6% pyłów i 84,3% gazów (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe, mające siedzibę w województwie mazowieckim. W latach 2015–2024 stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych nie uległ istotnym zmianom (w 2015 r. 99,8%). Redukcja zanieczyszczeń gazowych natomiast od 2015 r. wzrosła o 31,0 p. proc. W skali kraju w 2024 r. zatrzymano 99,9% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i 74,0% gazowych (bez dwutlenku węgla).

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

Na koniec 2024 r. powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona stanowiła 30,0% powierzchni województwa i wzrosła w stosunku do 2023 r. o ponad 10 tys. ha. W mazowieckim sieci obszarów w ramach programu Natura 2000 obejmowała 625 tys. ha. Wskaźnik lesistości wyniósł 23,4% i w ciągu dziesięciu lat wzrósł o 0,1 p. proc.

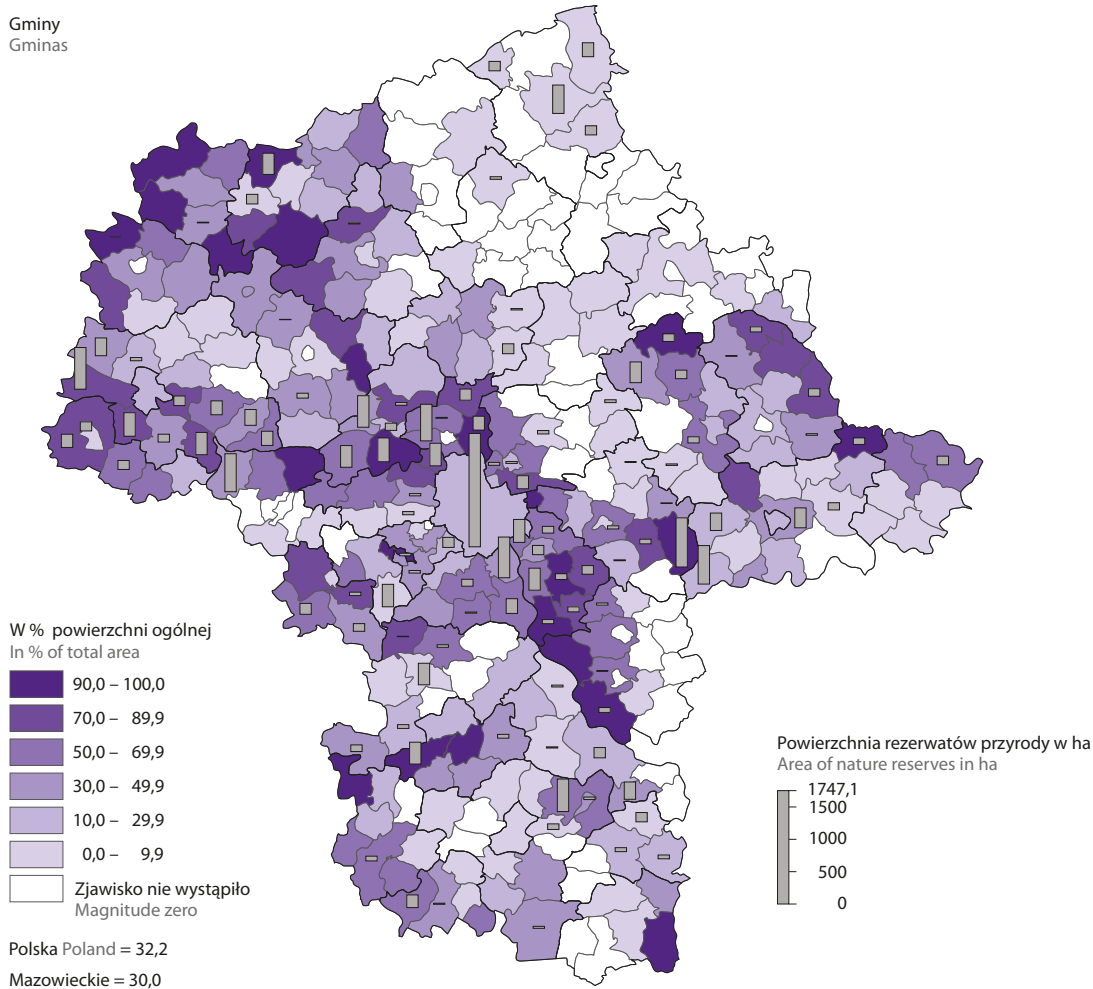
Obszary prawnie chronione w województwie mazowieckim w 2024 r. zajmowały ogółem 1065,4 tys. ha, stanowiły one 30,0% powierzchni ogólnej województwa i 10,5% tej powierzchni w Polsce. Porównując z 2023 r. terenów tych było więcej o 10244,9 ha, a z 2015 r. o 9625,3 ha. W kraju udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych kształtował się na poziomie 32,2%.

Najwyższy odsetek obszarów prawnie chronionych odnotowano w powiecie otwockim (77,8%), a najniższy – w wyszkowskim (0,1%). Na poziomie gmin udział takich obszarów był jeszcze bardziej zróżnicowany. W województwie mazowieckim w 7 gminach obszary prawnie chronione stanowiły całą powierzchnię tych gmin, natomiast w 68 omawiana forma ochrony nie wystąpiła.

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2024
As of 31 December

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerwy przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków, siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Użytki ekologiczne – zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Stanowiska dokumentacyjne – niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wydodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Najwyższą formę ochrony przyrody stanowią parki narodowe. Na terenie województwa mazowieckiego znajduje się 1 park narodowy (Kampinoski Park Narodowy utworzony w 1959 r.) o powierzchni 38,5 tys. ha (12,2% powierzchni parków narodowych w kraju). Położony jest na terenie trzech powiatów, przy czym zdecydowana większość jego powierzchni znajduje się w powiatach warszawskim zachodnim i nowodworskim (86%), a pozostała w sochaczewskim.

Na koniec 2024 r. w województwie zlokalizowanych było 189 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 19,5 tys. ha. Ich powierzchnia w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 679 ha, tj. o 3,6%. Największy obszar zajmowały rezerваты leśne i wodne, które łącznie stanowiły 78,7% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie.

Ponadto w mazowieckim znajdowało się 9 parków krajobrazowych o łącznej powierzchni 171,3 tys. ha, z czego 4 częściowo położone były również na terenach sąsiednich województw. Parki krajobrazowe zajmowały 4,8% terenu województwa i w większości były zajęte przez lasy (56,6%) oraz użytki rolne (34,4%).

Obszary chronionego krajobrazu zajmowały 846,4 tys. ha, tj. 23,8% powierzchni województwa. Wyznaczono dotychczas 31 takich obszarów, w tym 2 częściowo położone na terenie innych województw. Od 2015 r. ich ogólna powierzchnia zwiększyła się o 11266,4 ha, tj. o 1,3%.

Dużą część obszarów prawnie chronionych wchodzi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. W ramach programu Natura 2000, na terenie województwa mazowieckiego wyznaczono dotychczas 17 obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz 65 specjalnych obszarów ochrony siedlisk przyrodniczych, wybranych cennych gatunków roślin i zwierząt (SOO). W 2024 r. powierzchnia OSO wyniosła 429,3 tys. ha (12,1% powierzchni ogólnej województwa), a powierzchnia SOO 195,8 tys. ha (5,5%). Od 2015 r. Obszary Natura 2000 w województwie zwiększyły się o 0,6% i stanowiły 7,3% tych obszarów w kraju. Na terenie województwa największe Obszary Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków znajdują się w Puszczy Białej, Ostoi Kozienickiej oraz Doliny Dolnego Bugu, natomiast ochrony siedlisk – w Puszczy Kampinoskiej i Ostoi Nadbużańskiej.

Wykres 9. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 9. Area of special nature value under legal protection in 2024
As of 31 December

^a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Pozostałe formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie województwa to: stanowiska dokumentacyjne zajmujące 0,5 tys. ha, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 5,2 tys. ha oraz użytki ekologiczne – 1,9 tys. ha. Liczba pomników przyrody w województwie mazowieckim na koniec 2024 r. wyniosła 4023 (najwięcej w kraju). W porównaniu z 2023 r. ich liczba zmniejszyła się o 9 obiektów, a z 2015 r. mniej o 251 obiektów. Wśród pomników większość to pojedyncze drzewa (2965), a następnie grupy drzew (702).

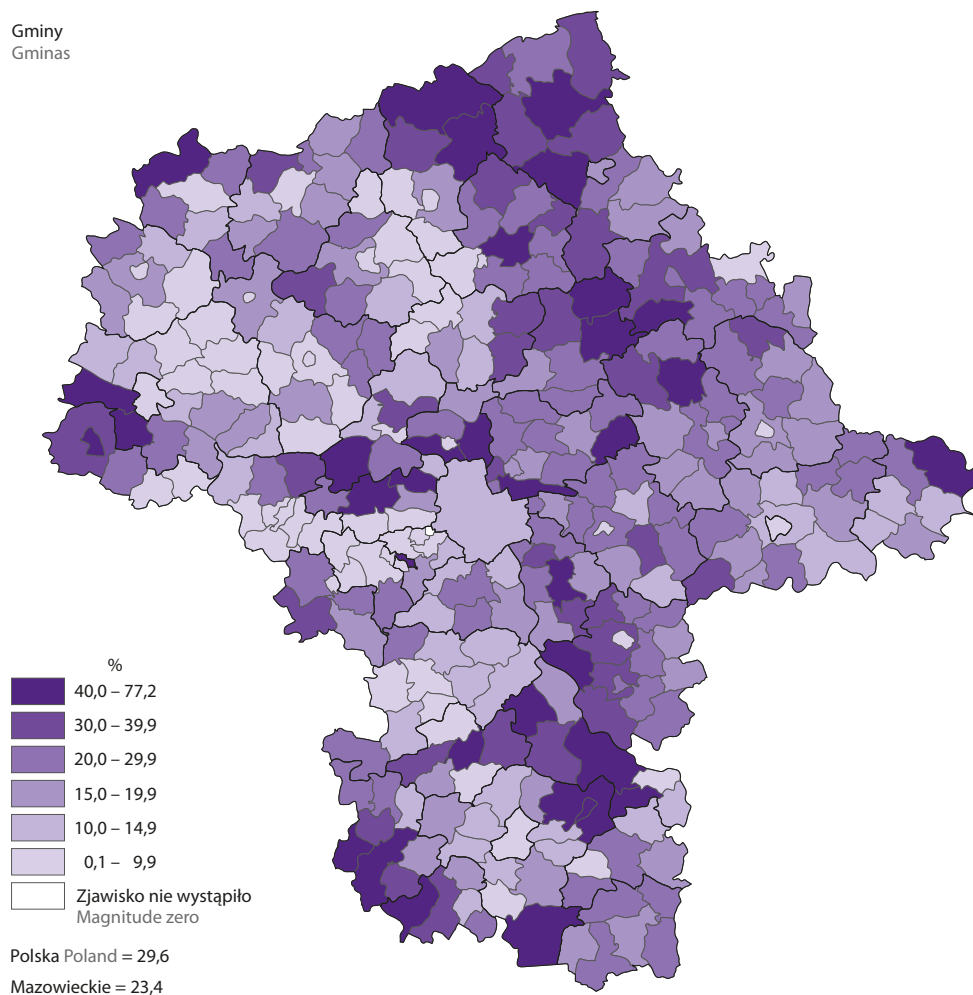
W 2024 r. w województwie mazowieckim, na terenie gmin zagrożonych trwałą marginalizacją znajdowało się 369,1 tys. ha (tj. 35%) obszarów prawnie chronionych. Na 101 gmin zagrożonych trwałą marginalizacją – w 27 udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni gminy stanowił od 50,0% do 100,0% [patrz Aneks, mapa 60].

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

W 2024 r. grunty leśne w województwie mazowieckim zajmowały powierzchnię 844,0 tys. ha, (23,7% powierzchni), w tym 98,6% stanowiły lasy. W skali roku powierzchnia gruntów leśnych wzrosła o 554,3 ha, a od 2015 r. o 4,4 tys. ha. Na terenie mazowieckiego znajdowało się 8,9% ogólnej powierzchni gruntów leśnych w Polsce. Powierzchnia lasów w województwie w 2024 r. wyniosła 831,9 tys. ha (wobec 827,5 tys. ha w 2015 r.). W strukturze własnościowej dominowały lasy publiczne (55,4%; w kraju – 80,9%). Wśród nich zdecydowaną większość (91,7%) stanowiły lasy znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych. Wskaźnik lesistości w województwie był mniejszy od krajowego (wynoszącego 29,6%) i ukształtował się na poziomie 23,4%. W stosunku do 2023 r. wskaźnik ten nie zmienił się, natomiast do 2015 r. był wyższy o 0,1 p. proc. Wskaźnik lesistości wykazuje duże zróżnicowanie w ujęciu terytorialnym. Jego najwyższy poziom odnotowano w Podkowie Leśnej (77,2%), Izabelinie (75,6%) oraz Zielonce (74,5%), zaś najniższy w Sokołowie Podlaskim (0,1%). Nie było lasów w jednej gminie (Piastów).

Mapa 17. Lesistość w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 17. Forest cover in 2024
As of 31 December

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2024 r. w województwie mazowieckim wytworzono 6,2 mln ton odpadów, z czego 35% stanowiły odpady komunalne. W stosunku do 2023 r. ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zmniejszyła się o 43,3%, a odpadów komunalnych wzrosła o 6,6%. Większość wytworzonych odpadów przemysłowych została przekazana innym odbiorcom w gospodarowanie lub była unieszkodliwiona przez wytwórców we własnym zakresie. Masa odpadów przemysłowych składowanych wyniosła blisko 39 mln ton. Odpady komunalne zebrane były z większym udziałem selektywnej zbiórki.

Dane o **odpadach przemysłowych** obejmują pierwsze 19 grup katalogu odpadów i pochodzą od jednostek (zakładów) wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tysiąca ton odpadów, z wyłączeniem odpadów komunalnych, lub posiadających 1 milion ton i więcej odpadów nagromadzonych.

W województwie mazowieckim w 2024 r. funkcjonowało 249 zakładów wytwarzających odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych), tj. o 34 więcej niż przed rokiem (w Polsce odpowiednio 2183 zakłady, tj. o 3 więcej). W zakładach tych w ciągu roku wytworzono 4020,8 tys. ton odpadów przemysłowych pochodzących z różnych gałęzi działalności gospodarczej (3,9% wytworzonych w kraju). Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zmniejszyła się o 43,3% porównując z 2023 r., a z 2015 r. o 30,5%.

Większość wytworzonych odpadów (67,4%) została przekazana innym odbiorcom do zagospodarowania, a część (30,2%) została przetworzona przez wytwórców we własnym zakresie. Pozostałe przeznaczono do czasowego magazynowania (2,5%). Głównym sposobem zagospodarowania odpadów, zarówno przez odbiorców zewnętrznych, jak i samych wytwórców, było poddanie ich procesom odzysku.

Tablica 6. Odpady przemysłowe

Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2023	2024	
	w tys. ton in thousand tonnes	Polska=100 Poland=100	w tys. ton in thousand tonnes		Polska=100 Poland=100	
Odpady wytworzone (w ciągu roku) Waste generated (during the year)	5784,8	4,4	6048,0	7096,2	4020,8	3,9
w tym: of which:						
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	2619,4	9,9	2825,3	3777,2	197,9	1,2
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	2491,8	3,4	2326,8	2643,6	2709,1	4,5
magazynowane czasowo temporarily stored	94,6	5,2	32,9	26,2	99,0	12,8
Odpady dotychczas składowane (na- gromadzone ; stan w końcu roku) Waste landfilled to date (accumula- ted ; at the end of the year) – total	42630,1	2,5	42890,2	39127,2	38769,5	2,1

a Na składowiskach (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych.

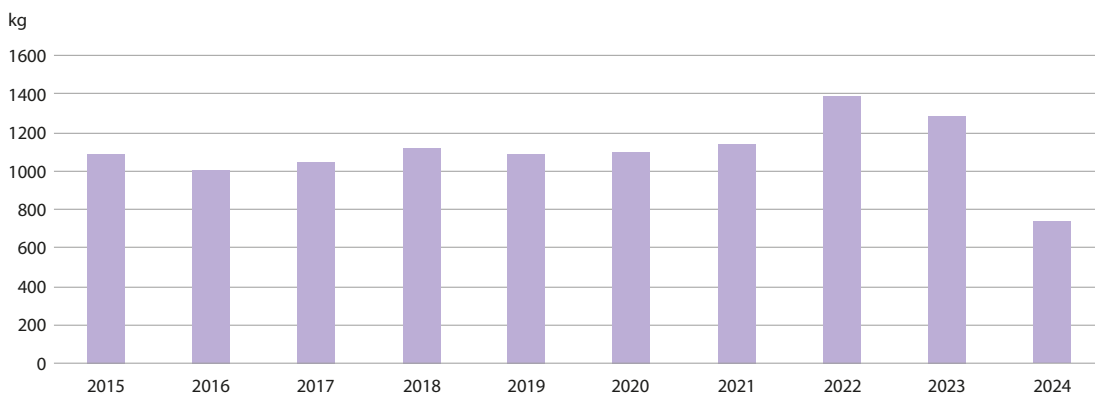
a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Wprowadzona w prawie polskim pięciostopniowa hierarchia gospodarowania odpadami, jako najlepsze postępowanie wskazuje zapobieganie ich powstawaniu, a w następnej kolejności ponowne użycie oraz recykling. W ostateczności odpady mogą być unieszkodliwiane np. poprzez składowanie.

Według stanu w końcu 2024 r. w województwie mazowieckim ilość odpadów przemysłowych składowanych (nagromadzonych) w obiektach własnych wyniosła 38769,5 tys. ton (2,1% w skali kraju) i zajmowała łączną powierzchnię 462,4 ha. Ilość odpadów składowanych spadła zarówno w stosunku do 2023 r., jak i do 2015 r. odpowiednio o 357,7 tys. ton i o 3860,6 tys. ton. Powierzchnia terenów ich składowania nie zmieniła się w stosunku do 2023 r., a do 2015 r. zmniejszyła się o 56,3 ha.

Wykres 10. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 10. Industrial waste generated during the year per capita

W 2024 r. ilość przemysłowych odpadów wytworzonych w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego wyniosła 730 kg (w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 2739 kg). Ilość ta zmniejszyła się w porównaniu z 2023 r. o 558 kg, a z 2015 r. o 353 kg.

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2024 r. w województwie mazowieckim zebrano 2180,8 tys. ton odpadów komunalnych (15,4% zebranych w kraju). Ich ilość wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 6,6%, a z 2015 r. o 31,4%. Zdecydowana większość odpadów komunalnych pochodzi z gospodarstw domowych – w 2024 r. 1869,1 tys. ton (tj. 85,7%), co oznacza wzrost o 5,3% w stosunku do 2023 r. Odpady z innych źródeł (tzw. usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) stanowiły 14,3% ogółu odpadów komunalnych; ich ilość wzrosła o 15,4% w porównaniu z 2023 r. Odpady zebrane selektywnie w 2024 r. stanowiły 39,6% ogółu odpadów komunalnych; w 2015 r. było to 25,0%. W strukturze tych odpadów największą frakcję stanowiły odpady biodegradowalne (36,4%), a następnie zmieszane odpady opakowaniowe (16,1%), papier i tektura (13,2%), szkło (12,6%), wielkogabarytowe (11,8%), tworzywa sztuczne (6,4%). W 2023 r. struktura ta kształtowała się podobnie (udział szkła wyższy niż papieru i tektury w 2023 r.). W 2015 r. frakcją o największym udziale były odpady biodegradowalne (16,7%), następnie wielkogabarytowe (13,6%), szkło (10,9%), papier i tektura (10,8%) i tworzywa sztuczne (7,7%).

Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

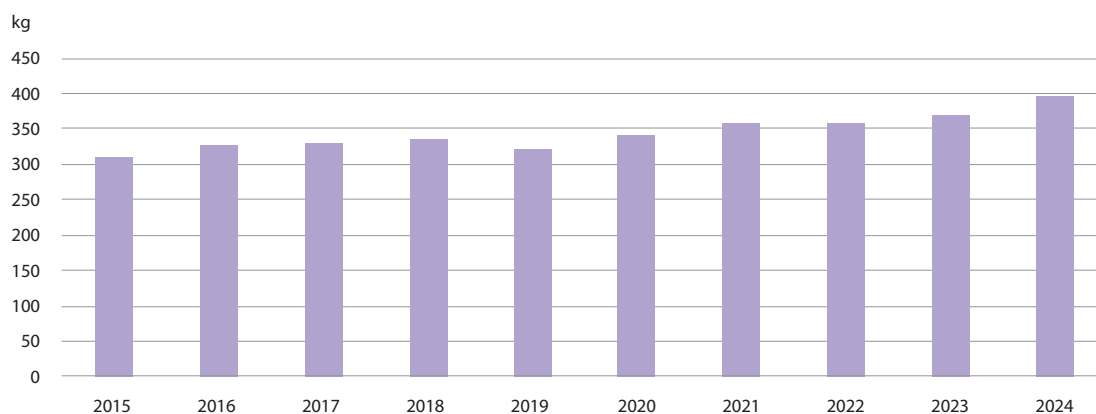
Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2023	2024			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
	w tonach in tonnes				Polska=100 Poland=100	w tonach in tonnes	Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	415220,9	369637,6	685930,5	787632,6	862555,9	14,5	788691,8	14,4
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and card- board	44820,6	33922,3	87437,0	102548,0	113703,8	18,1	90574,3	17,4
Szkło Glass	45144,9	42552,9	100071,2	105273,4	108644,0	14,3	103525,0	14,6
Tworzywa sztuczne Plastics	32148,3	28213,2	45470,8	53706,7	55389,6	9,0	50131,3	9,0
Metale Metals	6603,3	6306,0	1525,9	509,1	1116,0	21,5	529,7	13,0
Tekstylia Textiles	111,9	95,3	319,9	528,2	580,9	8,6	570,1	8,7
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	7545,6	7302,4	5005,8	7064,6	7229,8	16,2	7056,8	16,0

W 2024 r. ilość wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie mazowieckim wyniosła 396 kg (w Polsce 377 kg). Oznacza to wzrost w stosunku do 2023 r. o 25 kg i wzrost do 2015 r. o 685 kg na osobę.

Wykres 11. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 11. Municipal waste collected during the year per capita

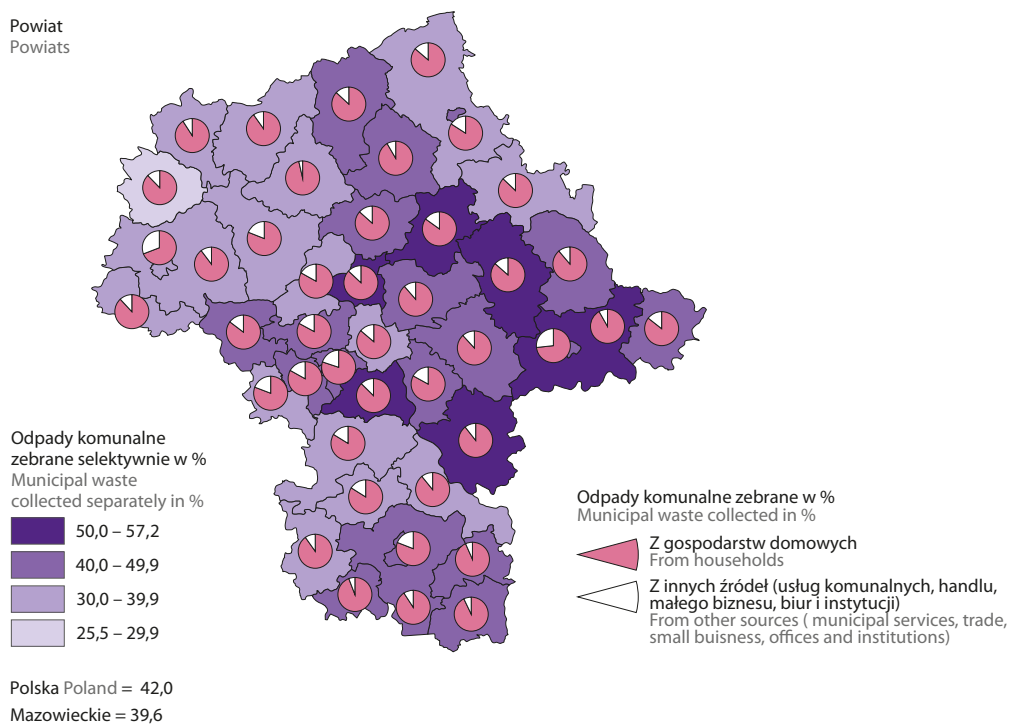

Na koniec 2024 r. na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 19 składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne, o łącznej powierzchni 140,8 ha (8,7% tej powierzchni w kraju). W porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się zarówno liczba składowisk (o 18) jak również ich powierzchnia (o 30,8 ha). Na składowiska trafiło 630,3 tys. ton odpadów komunalnych (28,9% ogółu zebranych).

Niepokojącym zjawiskiem jest powstawanie dzikich wysypisk. W ciągu 2024 r. na terenie województwa mazowieckiego zlikwidowano 1427 nielegalnych wysypisk, z których zebrano 2,9 tys. ton odpadów komunalnych. W latach 2015–2024 zlikwidowano ich łącznie 12,3 tys., o masie 43,2 tys. ton odpadów. Nadal w województwie na koniec 2024 r. pozostawało 176 dzikich wysypisk śmieci o łącznej powierzchni 141,0 tys. m².

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2024 r.

Map 18. Municipal waste collected in 2024

Uwzględniając przekrój terytorialny według powiatów, największy udział odpadów zebranych selektywnie w 2024 r. zanotowano w powiatach: siedleckim (57,2%) i garwolińskim (55,4%), natomiast najmniejszy udział w powiatach: sierpeckim (25,5%) i płońskim (30,3%).

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

W 2024 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły 2342,4 mln zł, a w gospodarce wodnej osiągnęły poziom 560,7 mln zł. W latach 2015–2024 strumień nakładów skierowany był głównie na gospodarkę ściekową i ochronę wód, ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, a także ujęcia i doprowadzenia wody oraz budowę i modernizację stacji uzdatniania wody. Większość nakładów sfinansowano w tych latach ze środków własnych inwestora, znacznym źródłem finansowania były środki z zagranicy, fundusze ekologiczne, a także kredyty i pożyczki krajowe.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie mazowieckim w 2024 r. wyniosły 2342,4 mln zł (wobec 3357,4 mln zł w 2023 r. i 2205,5 mln zł w 2015 r.). W większości przeznaczone zostały na gospodarkę ściekową i ochronę wód (w 2024 r. 1213,5 mln zł) oraz na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (w 2024 r. 531,6 mln zł). W latach 2015–2024 nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu stanowiły od 21% do 51% nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska ogółem, natomiast na gospodarkę ściekową i ochronę wód stanowiły od 37% do 55%.

W 2024 r. głównym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska były środki własne inwestorów (66%). Nakłady finansowane były też między innymi ze środków z funduszy ekologicznych (8%), zagranicy (4%), kredytów i pożyczek krajowych (2%), a także z budżetu i innych środków (19%).

Wykres 12. Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2024 (ceny bieżące)

Chart 12. Outlays^a on fixed assets by source of financing in in 2015–2024 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d W tym bankowe. e Pożyczki, kredyty i dotacje. f Obejmuje środki z budżetu centralnego, województwa, powiatu, gminy oraz inne środki, w tym niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Of which bank credits and loans. e Loans, credits and grants. f Includes funds from the central, voivodship, powiat, gmina budget and other funds of which non-financed outlays.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2024 r. wyniosły 560,7 mln zł (wobec 707,9 mln zł w 2023 r. i 437,8 mln zł w 2015 r.). W latach 2015–2024 inwestycje skierowane były głównie na ujęcia i doprowadzenia wody oraz budowę i modernizację stacji uzdatniania wody. W 2024 r. na ujęcia i doprowadzenia wody przeznaczono 312,6 mln (tj. 56% wszystkich nakładów na gospodarkę wodną), natomiast na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody 227,4 mln zł (41%).

W strukturze finansowania nakładów na środki trwałe w gospodarce wodnej w 2024 r. dominowały środki własne (53%). Nakłady finansowane były też między innymi z budżetu (27%), funduszy ekologicznych (6%), środków z zagranicy (5%), kredytów i pożyczek krajowych (3%), oraz innych środków (5%).

Udział województwa mazowieckiego w nakładach krajowych kształtował się na poziomie 15,5% dla ochrony środowiska (w 2023 r. 18,4%, w 2015 r. 14,5%) i 15,5% w przypadku gospodarki wodnej (w 2023 r. 16,4% i 2015 r. po 13,3%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa w 2024 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wyniosły 527 zł i były niższe o 211 zł w porównaniu z 2023 r., a z 2015 r. wyższe o 32 zł.

Wśród efektów rzeczowych inwestycji ochrony środowiska w województwie mazowieckim uzyskanych w 2024 r., należy wymienić przekazanie do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń gazowych o zdolności 592 tony/rok (cała inwestycja zlokalizowana w powiecie ostrowskim). Przekazano też do eksploatacji 15 zbiorników dla odpływów, strat, przecieków wód podziemnych o łącznej pojemności 146,0 m³ (w tym po 4 zbiorniki po 39 m³ w powiatach: makowskim, wyszkowskim i wołomińskim). Oddano do użytkowania 6 komunalnych oczyszczalni ścieków typu biologicznego, o łącznej przepustowości 451 m³/dobę (w tym w powiecie mińskim 1 oczyszczalnia o przepustowości 200 m³/dobę, w powiecie białobrzeskim 140 m³/dobę). Zwiększono przepustowość istniejących oczyszczalni komunalnych o 3324 m³/dobę (w tym o 780 m³/dobę w oczyszczalni w powiecie mławskim). Efektem realizacji inwestycji było również przekazanie 452,5 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (najwięcej w powiecie mińskim 57,8 km) oraz 27,3 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe (najwięcej w powiecie ciechanowskim 5,5 km).

W przypadku efektów rzeczowych inwestycji w zakresie gospodarki wodnej w 2024 r. oddano do użytku ujęcia wody o przepustowości 34232 m³/dobę oraz stacje uzdatniania wody o przepustowości 30603 m³/dobę. Oddano też do użytku 488,4 km sieci wodociągowej (najwięcej w m.st. Warszawie 44,0 km i powiecie wołomińskim 42,2 km) oraz wybudowano lub zmodernizowano 6,4 km obwałowań przeciwpowodziowych (4,4 km w powiecie płońskim oraz 2,0 km w powiecie otwockim).

Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej^a w latach 2015–2024 (ceny bieżące)

Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management^a in 2015–2024 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tysiącach złotych In thousand PLN	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w złotych Per capita ^b in PLN
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	20157644,9	16,5	369
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	6570029,9	16,8	121
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	9604919,1	16,9	176
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	689643,9	6,9	13
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	4308656,4	14,1	79
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	2436271,0	16,9	45
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	1572113,4	29,2	29

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.

a By site location of investment. b Average value from a given period.

Rozdział 5. Społeczeństwo

Chapter 5. Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

Mazowieckie jest największym pod względem powierzchni i liczby ludności województwem w kraju. Ludność województwa stanowi prawie 15% ogółu populacji Polski – oznacza to, że co siódmy mieszkaniec kraju mieszka na Mazowszu. Więcej jest ludności miejskiej niż wiejskiej, a co drugi mieszkaniec mazowieckich miast zamieszkuje w Warszawie.

Wzrost liczby ludności województwa mazowieckiego notowany w latach 2015–2019 był wynikiem korzystnych tendencji w zakresie ruchu migracyjnego i naturalnego. Wówczas w każdym roku obserwacji rejestrowano więcej zameldowań na pobyt stały niż wymeldowań, ponadto liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów. Mieszkańców zyskały zarówno miasta, jak i wsie. W 2020 r. odnotowany wzrost liczby ludności spowodowany był dodatnim saldem migracji stałej, bowiem liczba zgonów była wyższa od liczby urodzeń żywych. Od 2021 r. notowano spadek liczby mieszkańców województwa mazowieckiego. W 2025 r. zmniejszyła się liczba mieszkańców miast, natomiast wzrosła liczba mieszkańców wsi. Przyrost/ubytek ludności był jednak bardzo zróżnicowany terytorialnie. Przybywało mieszkańców w obszarze metropolitalnym Warszawy i strefach podmiejskich dużych miast, a ubywało w miastach subregionalnych i powiatach usytuowanych na krańcach województwa.

Zaobserwowano zmiany w strukturze ludności według wieku – wzrósł odsetek populacji w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Zwiększyła się liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat. Pogorszyły się więc relacje międzypokoleniowe między dziadkami i wnukami. Zwiększyła się wartość mediany (wiek środkowy ludności). Wszystko to świadczy o postępującym z roku na rok procesie starzenia demograficznego ludności województwa. Pozytywnym natomiast zjawiskiem była utrzymująca się niska umieralność niemowląt.

W 2025 r. w porównaniu z rokiem poprzednim liczba mieszkańców województwa mazowieckiego zmniejszyła się o 2,5 tys. osób (przy spadku o 2,2 tys. osób w roku poprzednim). Współczynnik salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wyniósł 2,38‰, co w skali roku oznacza spadek o 0,12 pkt. Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł minus 2,94‰, a w 2024 r. – minus 2,78‰. Zanotowano spadek liczby urodzeń żywych na 1000 ludności (z 7,66‰ do 7,38‰) oraz spadek liczby zgonów (z 10,44‰ do 10,32‰). Współczynnik urodzeń w województwie mazowieckim był wyższy niż średnio w kraju (o 1,01 pkt), natomiast współczynnik zgonów – niższy o 0,53 pkt. Liczba zgonów niemowląt w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych wyniosła 2,73‰ i była o 0,53 pkt niższa niż średnio w kraju.

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzypisemowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Cyfryzacji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2025 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Mazowieckie jest województwem o największej liczbie ludności. W końcu 2025 r. mieszkało tu 5505,9 tys. osób, co stanowiło 14,7% ogółu ludności Polski. W porównaniu z 2024 r. liczba ludności województwa zmniejszyła się o 2,5 tys. osób, a w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 156,7 tys. (o 2,9%).

W 111 miastach województwa mieszkało 3564,8 tys. osób, tj. 16,1% ludności miejskiej w kraju, a na wsi 1941,1 tys. – 12,8% ogółu ludności wiejskiej. W porównaniu z 2024 r. liczba mieszkańców miast zmniejszyła się o 4,3 tys., a mieszkańców wsi zwiększyła o 1,9 tys. Mazowieckie zurbanizowane jest w stopniu wyższym od przeciętnego w kraju – udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności województwa stanowił 64,7% (o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem), natomiast w kraju – 59,3% (o 0,1 p. proc. mniej).

Tablica 9. Ludność

Table 9. Population

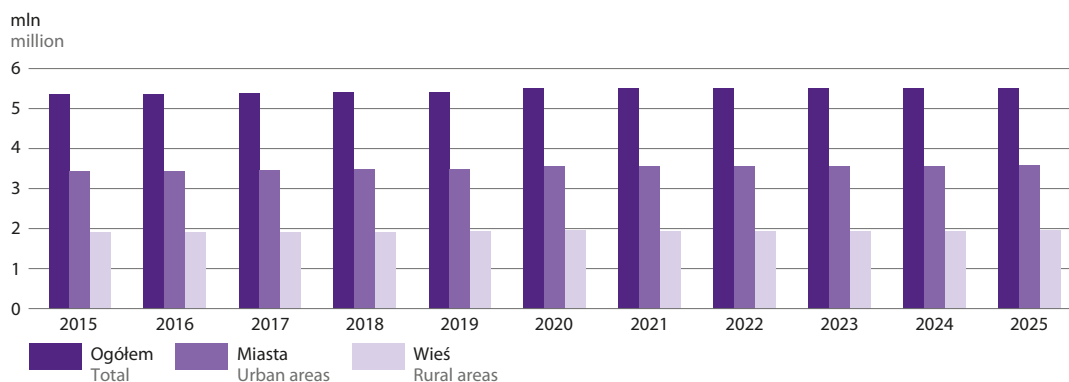
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Ogółem (stan w dniu 31 grudnia): w tysiącach Total (as of 31 st December): in thousands	5349,1	5517,6	5508,3	5505,9
Polska=100 Poland=100	13,9	14,5	14,7	14,7
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	109,0	108,8	108,8	108,8
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	64,3	64,6	64,8	64,7
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	35,7	35,4	35,2	35,3
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	150	155	155	155

Największym miastem regionu, a zarazem stolicą kraju i ośrodkiem metropolitalnym rangi europejskiej jest Warszawa, gdzie zamieszkuje co drugi mieszkaniec mazowieckich miast. Na koniec 2025 r. Warszawa liczyła 1866,7 tys. ludności, co stanowiło 33,9% ogółu ludności województwa. W latach 2015–2025 liczba ludności stolicy zwiększyła się o 122,4 tys. Roczne tempo przyrostu zawierało się w przedziale od 0,1% w 2021 r. (przyrost o 1,3 tys. osób) oraz w 2024 r. (przyrost o 2,2 tys. osób) do 4,0% w 2020 r. (przyrost o 71,1 tys. osób); w 2025 r. – 0,2% (przyrost o 2,9 tys. osób). W 2022 r. i w 2023 r. zanotowano spadek liczby ludności stolicy (odpowiednio o 1,1 tys. i o 0,4 tys.).

Wykres 13. Liczba ludności w latach 2015–2025

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 13. Population in 2015–2025
As of 31 December

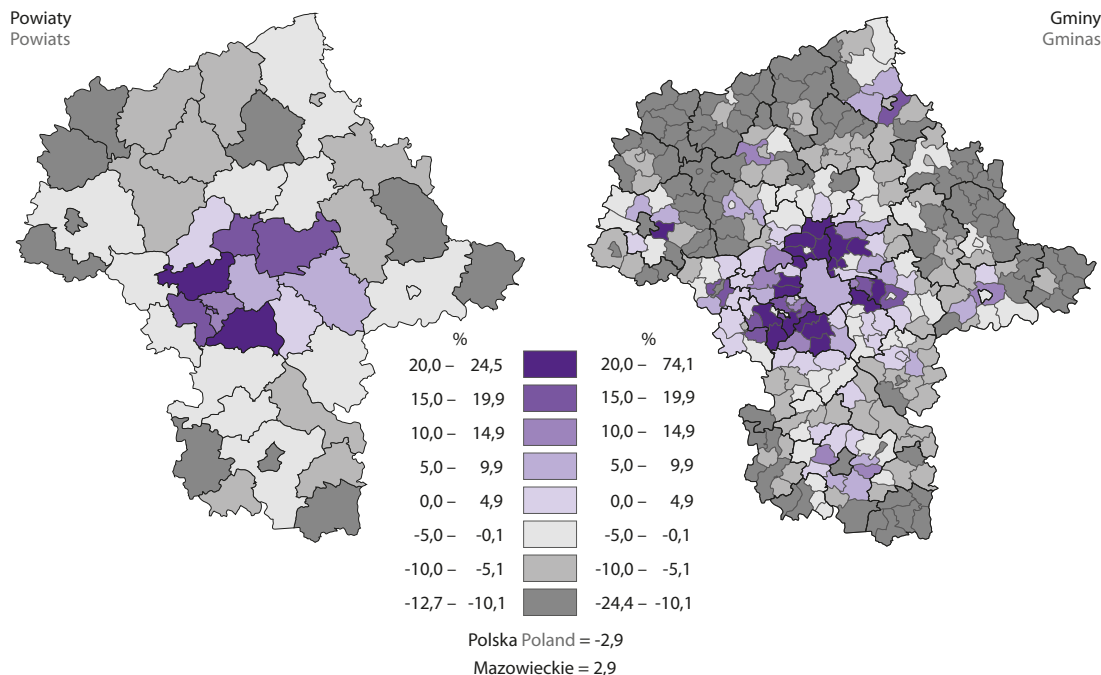

Gęstość zaludnienia w 2025 r. wynosiła 155 osób na 1 km² (w kraju średnio 119 osób); wyższa była w miastach (1466 osób) niż na wsi (59 osób). Z analizy rozkładu tego wskaźnika na poziomie powiatów wynika, że najmniejsza gęstość zaludnienia wystąpiła w powiecie łosickim (36 osób/km²), a największa w Warszawie (3609 osób/km²). W gminach zagrożonych trwałą marginalizacją na 1 km² przypadały 34 osoby. Wskaźnik gęstości zaludnienia zawierał się w przedziale od 16 osób na 1 km² w gminie wiejskiej Ceranów do 70 osób w gminie wiejskiej Mirów [patrz Aneks, mapa 61].

Największy przyrost liczby ludności w porównaniu z 2015 r. wystąpił w powiecie piaseczyńskim (o 24,5%), a następnie w warszawskim zachodnim (o 21,8%), grodziskim (o 19,5%), wołomińskim (o 19,1%), legionowskim (o 18,5%) i pruszkowskim (o 13,6%). Z kolei największy ubytek miał miejsce w powiecie żuromińskim (o 12,7%), a następnie w lipskim (o 12,2%), łosickim (o 11,7%), Radomiu (o 11,3%), makowskim (o 11,1%), przysuskim i sokołowskim (po 11,0%). Rozpiętość między powiatem o największym przyroście liczby ludności i powiatem o największym ubytku wyniosła 37,2 p. proc. W skali gmin dysproporcje były dużo większe – rozpiętość osiągnęła 98,5 p. proc.; największy przyrost ludności wyniósł 74,1% (gmina wiejska Wieliszew, powiat legionowski), a największy ubytek – 24,4% (gmina wiejska Ceranów, powiat sokołowski).

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2025

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2015–2025
As of 31st December

W województwie mazowieckim struktura ludności według płci charakteryzuje się liczebną przewagą kobiet. W końcu 2025 r. populacja kobiet liczyła 2869,4 tys. i była o 232,9 tys. większa od populacji mężczyzn. Podobnie jak w latach wcześniejszych kobiety stanowiły ponad 52% ogółu ludności województwa, a współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn kształtował się nadal na poziomie 109 kobiet (w miastach 114; na wsi 101). Wskaźnik ten jest zróżnicowany pod względem wieku. W 2025 r. we wszystkich rocznikach poniżej 29 roku życia występowała liczebna przewaga mężczyzn (przeciętnie na 100 mężczyzn przypadało 95 kobiet). W rocznikach starszych miała miejsce nadwyżka liczby kobiet nad mężczyznami, przy czym w kolejnych, coraz to starszych grupach wieku przewaga liczebna kobiet zwiększała się. W grupie wieku 85 lat i więcej współczynnik feminizacji osiągnął wartość 248. Na wsi nadwyżka liczby mężczyzn utrzymywała się we wszystkich rocznikach poniżej 64 roku życia (z wyjątkiem roczników 57 roku i 62 roku), natomiast w miastach – poniżej 25 roku.

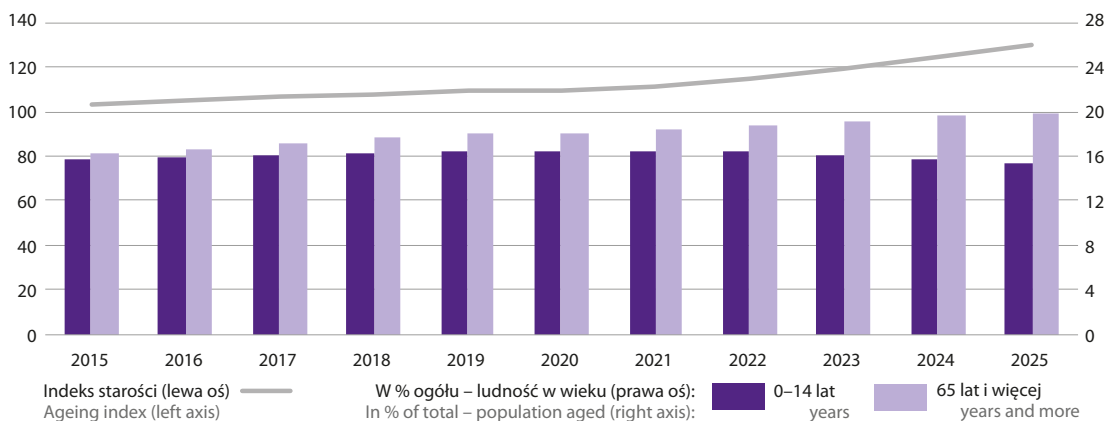
Z każdym rokiem ludność województwa mazowieckiego (także kraju) nieznacznie się starzeje. Nieprzerwanie obserwowany jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W latach 2015–2025 w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku udział tej populacji zwiększył się z 20,0% do 22,6%. W końcu 2025 r. liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wynosiła 1243,3 tys. i była o 171,3 tys. (o 16,0%) większa niż w 2015 r. Ubyło natomiast ludności w wieku produkcyjnym – jej odsetek zmniejszył się z 61,4% w 2015 r. do 58,7% w 2025 r., a liczebność z 3282,7 tys. do 3229,5 tys. Liczba dzieci i młodzieży w wieku 0–17 lat (w wieku przedprodukcyjnym) stopniowo wzrastała, jak również udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności (z 18,6% w 2015 r. do 18,8% w 2025 r.). W 2025 r. było 1033,1 tys. osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. o 38,7 tys. (o 3,9%) więcej niż w 2015 r.

Jednym z mierników stopnia zaawansowania procesu starzenia się ludności jest wskaźnik starości demograficznej. Zgodnie z rekomendacjami ONZ społeczeństwo, w którym udział osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem przekracza 6% można nazwać starym. W 2015 r. wskaźnik starości wynosił

16,2% i w ciągu dziesięciu lat zwiększył się do 19,8%, a liczebność tej grupy ludności wzrosła o 25,8% (do 1092,6 tys. osób). Pogorszyły się proporcje między najmłodszymi a najstarszymi generacjami. Świadczy o tym wzrost wartości indeksu starości, który ilustruje liczbowe relacje między pokoleniem dziadków i wnuków. O ile w 2015 r. na 100 dzieci w wieku 0–14 lat przypadały 103 osoby w wieku 65 lat i więcej, to w 2025 r. było to już 130 osób. Odnosząc omówione miary do przeciętnych wartości dla kraju, można powiedzieć, że w analizowanym okresie proces starzenia się ludności województwa mazowieckiego charakteryzował się mniejszą dynamiką. W Polsce w latach 2015–2025 udział osób starszych w ogólnej liczbie ludności zwiększył się z 15,8% do 21,1%, a liczebność tej populacji wzrosła o 29,5%, ponadto indeks starości wzrósł z 106 do 148.

Wykres 14. Indeks starości

Chart 14. Ageing index

Ważną miarą procesu starzenia się ludności, zwłaszcza z punktu widzenia potrzeb w zakresie usług pielęgnacyjnych i zdrowotnych, jest wskaźnik starzenia podwójnego. Określa on udział osób sędziwych (powyżej 84 lat) w populacji osób starszych (w wieku 65 lat i więcej). W latach 2015–2016 wartość tego wskaźnika zwiększyła się z 13,1% do 13,4%, a od 2017 r. stopniowo malała do 11,8% w 2025 r. W kraju wskaźnik ten we wszystkich analizowanych latach był niższy niż w województwie i w 2025 r. wyniósł 10,8%.

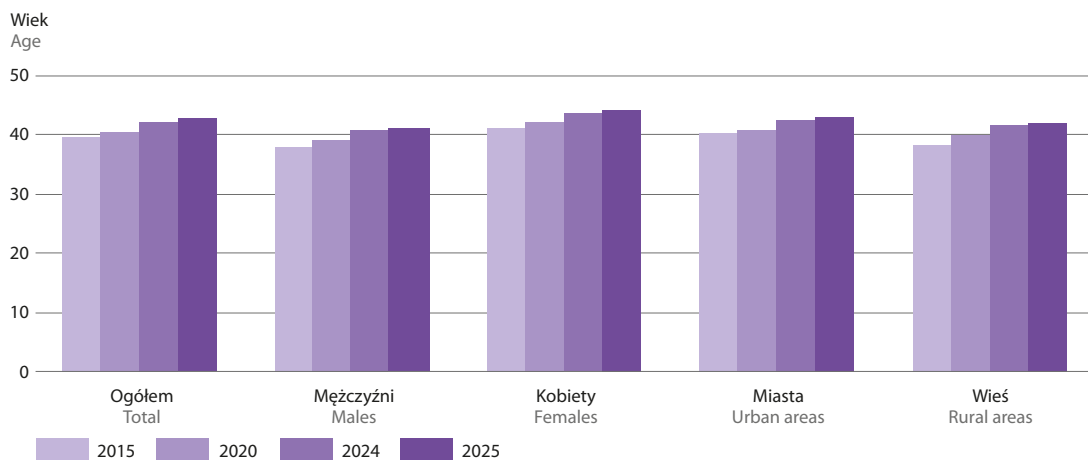
Istotne znaczenie w analizie sytuacji osób starszych ma współczynnik wsparcia międzypokoleniowego, określający relację pomiędzy osobami najstarszymi a ich potencjalnymi dziećmi. Współczynnik ten (nazywany również współczynnikiem wsparcia rodziców) wskazuje ile osób w wieku 85 lat i więcej przypada na 100 osób w wieku 50–64 lata. W województwie mazowieckim (a także w kraju) obserwowano systematyczny wzrost tego współczynnika. O ile w 2015 r. na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało prawie 11 osób sędziwych, to w 2025 r. było to ponad 13 osób (w Polsce odpowiednio prawie 9 i ponad 12 osób). Wraz ze wzrostem tego współczynnika maleją szanse na zapewnienie nieformalnej opieki najstarszym osobom.

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności – parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Kolejnym miernikiem stopnia zaawansowania procesu starzenia się ludności jest mediana wieku. Przyjęło się oznaczać społeczeństwa jako stare demograficznie, gdy wartość mediany jest w przedziale 30–34 lata. Można więc stwierdzić, że mieszkańcy województwa mazowieckiego (a także Polski) są społeczeństwem bardzo starym demograficznie. W 2025 r. mediana wieku mieszkańców Mazowsza wyniosła 42,7 roku (w 2015 r. – 39,6 roku). Wiek środkowy dla mężczyzn to 41,2 roku, a dla kobiet – 44,1 roku (w 2015 r. odpowiednio 38,0 i 41,2 roku). Mediana ludności zamieszkałej na wsi wyniosła 42,0 lata, a w mieście – 43,0 lata (w 2015 r. odpowiednio 38,2 i 40,3 roku).

Wykres 15. Mediana wieku ludności

Chart 15. Median age of population

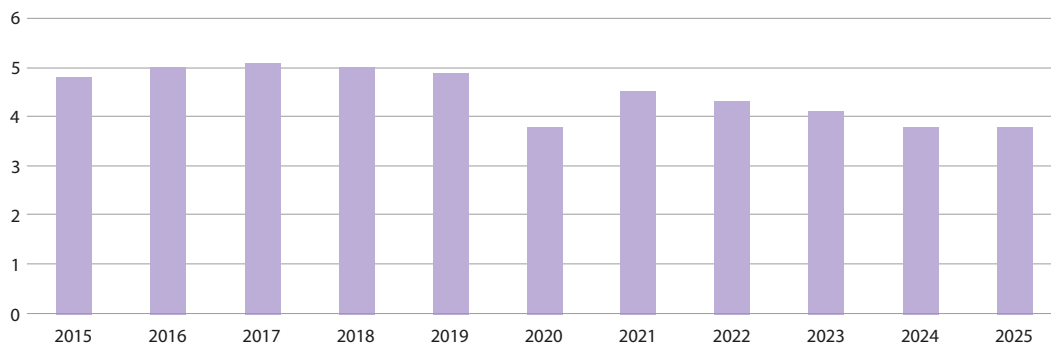

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 czerwca).

W województwie mazowieckim w latach 2015–2025 największą liczbę nowo zawartych związków małżeńskich odnotowano w 2018 r. (27,2 tys.). W 2025 r. związek małżeński zawarło 20,7 tys. par, tj. o 0,2 tys. mniej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw wyniósł 3,77‰ (wobec 3,81‰ w 2024 r.). W miastach zarejestrowano 14,3 tys. małżeństw, tj. o 1,3% więcej niż przed rokiem, a na wsi – 6,5 tys., tj. o 6,1% mniej. W 2025 r. częstość zawierania małżeństw w miastach była wyższa niż na wsi; wskaźnik natężenia małżeństw wyniósł odpowiednio 4,00‰ i 3,34‰. Odnosząc dane wojewódzkie do danych ogólnopolskich można powiedzieć, że w latach 2015–2025 częstość zawierania małżeństw w 2015 r. i w 2016 r. była niższa niż średnio w kraju, a w kolejnych latach wyższa.

Wykres 16. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności

Chart 16. Marriages contracted per 1,000 population

Przyrost naturalny ludności – różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów.

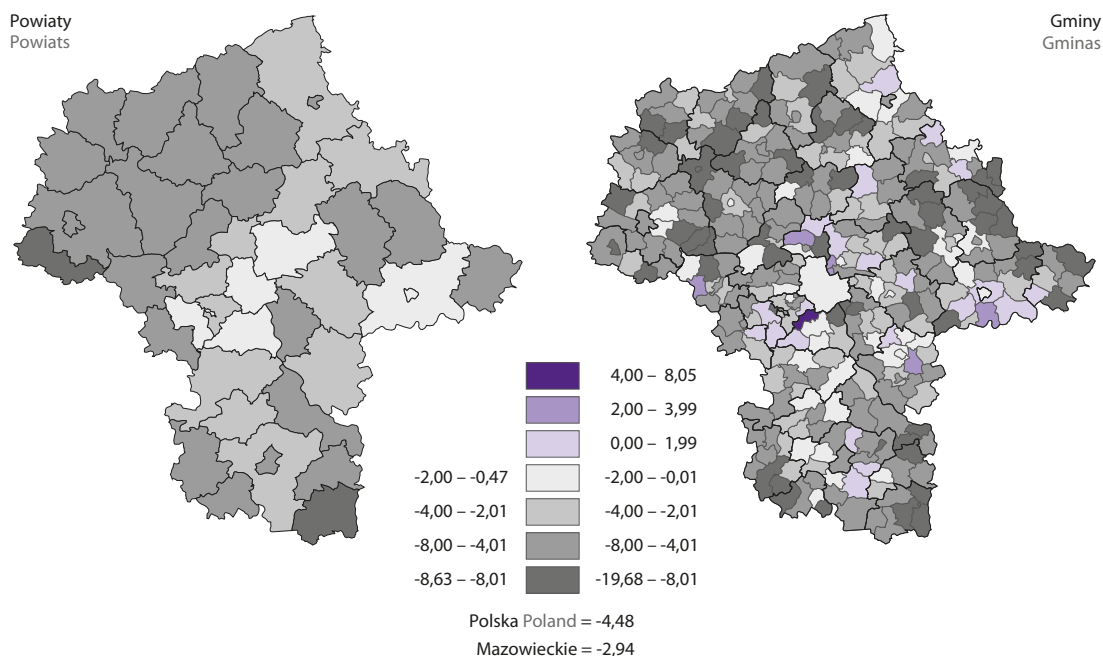
W województwie mazowieckim w latach 2015–2019 obserwowano dodatni przyrost naturalny. Najwyższe jego natężenie wystąpiło w 2016 r. – wówczas, w wyniku bilansu urodzeń i zgonów, na każde 10 tys. ludności przybyło prawie 9 osób. W 2025 r. przyrost naturalny był ujemny – w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ubyło 29 osób, a w miastach 25 osób. W latach 2015–2025 na obszarach wiejskich współczynnik przyrostu naturalnego dodatni był tylko w latach 2016 i 2017, a w pozostałych – ujemny. Największy ubytek odnotowano w 2021 r. (41 osób); w 2025 r. ubyło 37 osób.

W ciągu 2025 r. ujemny przyrost naturalny wystąpił we wszystkich powiatach. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w powiatach: gostyńskim (-8,63‰), lipskim (-8,19‰), przysuskim (-6,73‰) oraz żuromińskim (-6,47‰).

Różnice współczynnika przyrostu/ubytku naturalnego występują w ujęciu gminnym – w 2025 r. od przyrostu w wysokości 8,05‰ w gminie wiejskiej Lesznowola (powiat piaseczyński) do ubytku naturalnego wynoszącego -19,68‰ w gminie wiejskiej Chotcza (powiat lipski). Dodatni przyrost naturalny ludności wystąpił tylko w 27 gminach województwa. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją był ujemny i wyniósł -6,01‰. Spośród 101 gmin tylko w trzech odnotowano dodatni przyrost naturalny; tj. w gminach wiejskich: Lelis, Zaręby Kościelne i Stary Lubotyń. Największy ubytek zanotowano w gminie wiejskiej Chotcza (-19,68‰) [patrz Aneks, mapa 62].

Mapa 20. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2025 r.

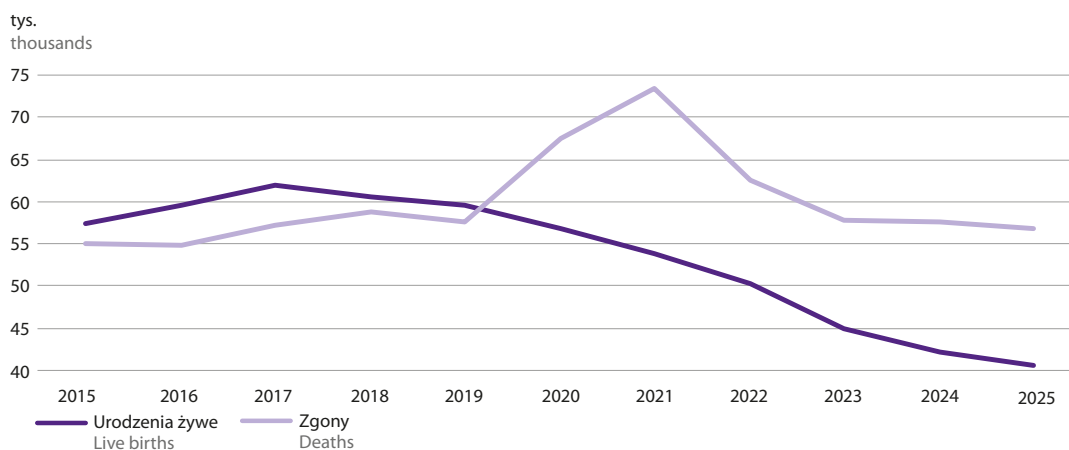
Map 20. Natural increase per 1,000 population in 2025

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W województwie mazowieckim w latach 2015–2025 wzrost liczby urodzeń żywych w skali roku wystąpił w latach 2016–2017, a w kolejnych latach odnotowano spadek liczby urodzeń. O ile w 2024 r. zarejestrowano 42,2 tys. urodzeń żywych, to w 2025 r. – 40,7 tys. (o 1,6 tys. mniej). Współczynnik urodzeń żywych obniżył się o 0,28 pkt do 7,38‰; w miastach współczynnik ten wyniósł 7,52‰, a na wsi – 7,13‰. W każdym roku analizowanego okresu notowana na Mazowszu liczba urodzeń żywych na 1000 ludności była większa od średniej w kraju. W 2025 r. w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją (101 gmin) współczynnik urodzeń żywych na 1000 ludności wyniósł 6,69‰. Omawiany wskaźnik zawierał się w granicach od 3,28‰ w gminie wiejskiej Chotcza do 11,60‰ w gminie wiejskiej Olszanka [patrz Aneks, mapa 63].

Wykres 17. Ruch naturalny ludności
Chart 17. Vital statistics of population

W województwie mazowieckim w latach 2015–2025 liczba zgonów corocznie przekraczała 50,0 tys. (od 54,9 tys. w 2016 r. do 73,5 tys. w 2021 r.). W 2025 r. zmarło 56,8 tys. osób, tj. o 679 mniej niż przed rokiem. Zgony rejestrowane w miastach stanowiły 63,0% ogółu. Współczynnik umieralności wyniósł 10,32‰ (wobec 10,44‰ w 2024 r.); w miastach – 10,04‰, a na wsi – 10,84‰. Mężczyźni stanowili 50,3% ogółu osób zmarłych. Głównymi przyczynami zgonów (tak samo jak w kraju) są choroby układu krążenia i choroby nowotworowe, powodujące 60,0% wszystkich zgonów. W latach 2015–2019 odsetek zgonów w wyniku chorób nowotworowych utrzymywał się na zbliżonym poziomie, stanowiąc 26–27% ogółu, natomiast w 2020 r. wyniósł 22,5%, w 2021 r. – 18,6%, a w 2023 r. odsetek ten znów wzrósł i wyniósł 26,4%; w 2024 r. – 26,2%. W latach 2015–2020 małał udział zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia z 45,4% do 28,3%; od 2021 r. notowany jest wzrost tego odsetka (z wyjątkiem 2022 r.) i w 2024 r. wyniósł on 33,8%. Zauważalny jest spadek odsetka zgonów w wyniku chorób układu oddechowego w latach 2015 i 2018 r. z 8,5% do 6,4% w 2021 r.; ale od 2022 r. notuje się jego wzrost i 2024 r. odsetek ten wyniósł 8,9%.

W latach 2015–2025 wśród ogółu województw mazowieckie charakteryzowało się jednym z najniższych poziomów umieralności niemowląt. Od 2015 r. (w Polsce od 2016 r.) na 1000 urodzeń żywych nieprzerwanie przypada mniej niż 4 zgony dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. W 2025 r. zarejestrowano 111 zgonów niemowląt, czyli o 17 mniej niż przed rokiem. Współczynnik umieralności zmniejszył się o 0,30 pkt do 2,73‰. W miastach współczynnik ten wyniósł 2,72‰, a na wsi 2,75‰. Najczęstszą przyczyną zgonów niemowląt (58,6% w 2024 r.) są stany chorobowe powstające w okresie okołoporodowym, czyli w późnym okresie trwania ciąży matki oraz w ciągu pierwszych 6 dni życia noworodka.

Migracje ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w połączeniu z przekroczeniem granicy jednostki administracyjnej podziału terytorialnego kraju (migracje wewnętrzne) lub granicy państwa (migracje zagraniczne).

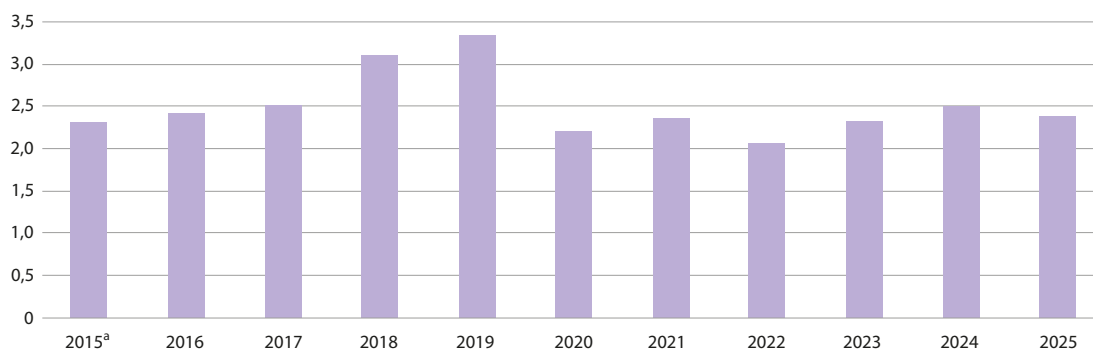
W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się ruch międzywojewódzki, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego województwa oraz ruch wewnątrzwojewódzki, tj. zmiany miejsca zamieszkania osób w granicach tego samego województwa.

Saldo migracji jest to różnica między napływem i odpływem ludności w danej jednostce administracyjnej (terytorialnej).

Na podstawie krajowej statystyki migracji można stwierdzić, że od kilkunastu lat roczny napływ ludności do województwa mazowieckiego na pobyt stały (z innych województw i z zagranicy) przekracza wielkość odpływu (do innych województw i za granicę), co powoduje, że saldo migracji jest dodatnie. W latach 2015–2025 różnica między napływem migracyjnym a odpływem w ruchu wewnętrznym wyniosła 126,6 tys. osób, a w ruchu zagranicznym – 23,2 tys. W 2025 r. na Mazowszu nadwyżka liczby osób, które zameldowały się na pobyt stały nad liczbą osób, które wymeldowały się wyniosła 13,1 tys. Na każde 10 tys. ludności przybyły przeciętnie 24 osoby; w miastach 9, a na wsi 51 osób (przed rokiem odpowiednio: 25, 10 i 52 osoby).

Wykres 18. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności

Chart 18. Net migration for permanent residence per 1,000 population

a Do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.

a In calculating the total net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted.

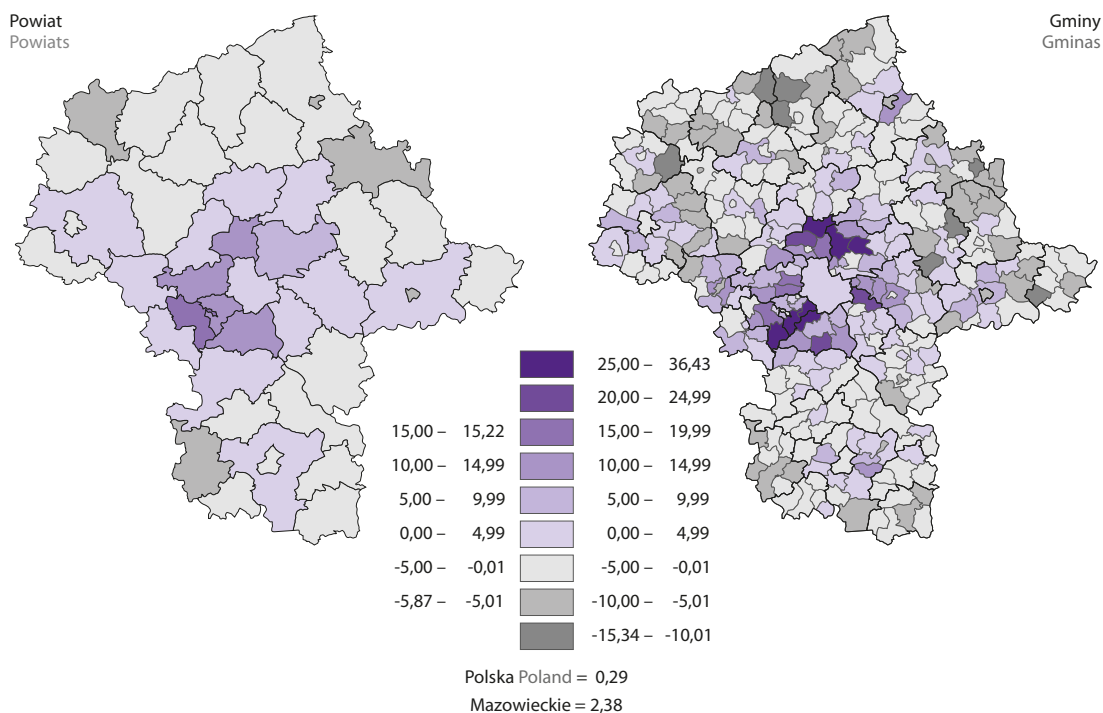
W 2025 r. w województwie mazowieckim odnotowano 80,7 tys. zameldowań na pobyt stały oraz 71,3 tys. wymeldowań (w ruchu wewnątrz- i międzywojewódzkim). W miastach zarejestrowano 51,2 tys. zameldowań, a na wsi – 29,5 tys. Odpływ migracyjny w miastach województwa dotyczył 50,9 tys. osób, natomiast wymeldowania zarejestrowane na wsi dotyczyły 20,4 tys. osób. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym wyniosło 9,4 tys. osób; średnio na 10 tys. ludności przybyło 17 osób. Miasta zyskały 0,3 tys. mieszkańców, a wsie – 9,1 tys. W przeliczeniu na 10 tys. ludności w miastach przybyła przeciętnie 1 osoba, natomiast na wsi – 47 osób.

W ramach migracji zagranicznych do województwa mazowieckiego przybyło 4,3 tys. osób a wyjechało za granicę 0,7 tys. W wyniku nadwyżki imigrantów nad emigrantami liczba mieszkańców województwa zwiększyła się o 3,7 tys. osób; średnio na 10 tys. ludności przybyło 7 osób. W miastach odnotowano wzrost o 2,8 tys. osób, a na wsi – o 0,8 tys. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców miast i wsi przybyło odpowiednio 8 osób i 4 osoby.

Migracje ludności mają istotny wpływ na stan i strukturę ludności w poszczególnych jednostkach podziału terytorialnego. W 2025 r. w 18 powiatach województwa saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały było dodatnie, w tym w 10 było wyższe (w przeliczeniu na 1000 ludności) niż średnio w województwie; najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie grodziskim (15,22‰). Ujemna wartość współczynnika wystąpiła w 24 powiatach, przy czym najniższa była w Siedlcach (-5,87‰). Wśród miast na prawach powiatu tylko w Warszawie ogólne saldo migracji było dodatnie; współczynnik wyniósł 2,00‰. W ujęciu gminnym zróżnicowanie tego zjawiska było jeszcze większe – współczynnik zawierał się w przedziale od 36,43‰ w gminie wiejskiej Żabia Wola (powiat grodziski) do minus 15,34‰ w gminie wiejskiej Olszanka (powiat łosicki). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją wyniosło -4,05‰. Wśród tych gmin tylko w 12 z nich saldo migracji było dodatnie. Wskaźnik ten zawierał się w przedziale od -15,34‰ w gminie wiejskiej Olszanka do 3,07 w gminie wiejskiej Grębków [patrz Aneks, mapa 65].

Mapa 21. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2025 r.

Map 21. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2025

Rok szkolny 2024/25 był kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym, natomiast wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3–6 lat nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego.

W liceach ogólnokształcących, cieszących się największą popularnością wśród młodzieży, kształciła się ponad połowa uczniów szkół ponadpodstawowych.

W porównaniu z rokiem akademickim 2023/24 wzrosła liczba studentów w mazowieckich uczelniach.

W stosunku do 2023 r. wzrósł udział osób z wykształceniem wyższym w populacji osób w wieku 15–89 lat.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Wychowanie przedszkolne

W województwie mazowieckim w roku szkolnym 2024/25 dzieci mogły uczęszczać do 2273 przedszkoli, 1092 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 1 zespołu wychowania przedszkolnego i 257 punktów przedszkolnych. Większość przedszkoli zlokalizowana była w miastach – 75,4%, natomiast na wsi przeważały oddziały przedszkolne w szkołach – 67,6% (w kraju odpowiednio 68,6% i 76,0%).

Liczba placówek wychowania przedszkolnego zmniejszyła się zarówno w stosunku do roku szkolnego 2020/21 (o 1,8%), jak i w porównaniu z rokiem poprzednim (o 1,9%); w kraju odnotowano spadek odpowiednio o 0,3% i 1,0%. W stosunku do roku szkolnego 2023/24 wyższa była tylko liczba przedszkoli (o 16, tj. 0,7%), natomiast mniej było oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz punktów przedszkolnych (odpowiednio o 6,3% i o 5,2%).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

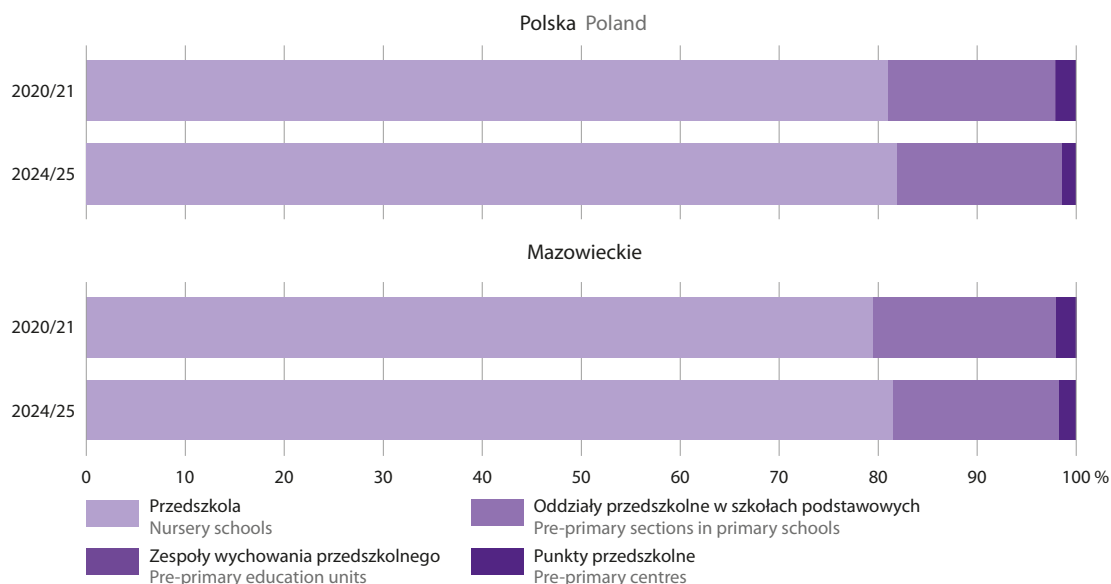
Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^aTable 10. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2020/21	2023/24	2024/25
Placówki Establishments	3691	3695	3623
miasta urban areas	2235	2290	2251
wieś rural areas	1456	1405	1372
W tym przedszkola Of which nursery schools	2154	2257	2273
w tym specjalne of which special	44	44	45
Dzieci Children	232504	246630	237220
miasta urban areas	168277	175378	168798
wieś rural areas	64227	71252	68422
W tym w wieku: 6 lat Of which at the age of: 6	59204	66728	64285
5 lat 5	58544	63053	61484

a łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a Including children staying in the units performing health care activities.

W ramach systemu oświaty w roku szkolnym 2024/25 wychowaniem przedszkolnym objętych było 237,2 tys. dzieci, tj. więcej o 2,0% niż w roku 2020/21 i o 3,8% mniej niż w roku 2023/24 (w kraju odpowiednio o 2,0% więcej i 3,9% mniej). W województwie w miastach do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 168,8 tys. dzieci, a na wsi 68,4 tys.

Wykres 19. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego^a według typów placówekChart 19. Children in pre-primary establishments^a by type of establishment

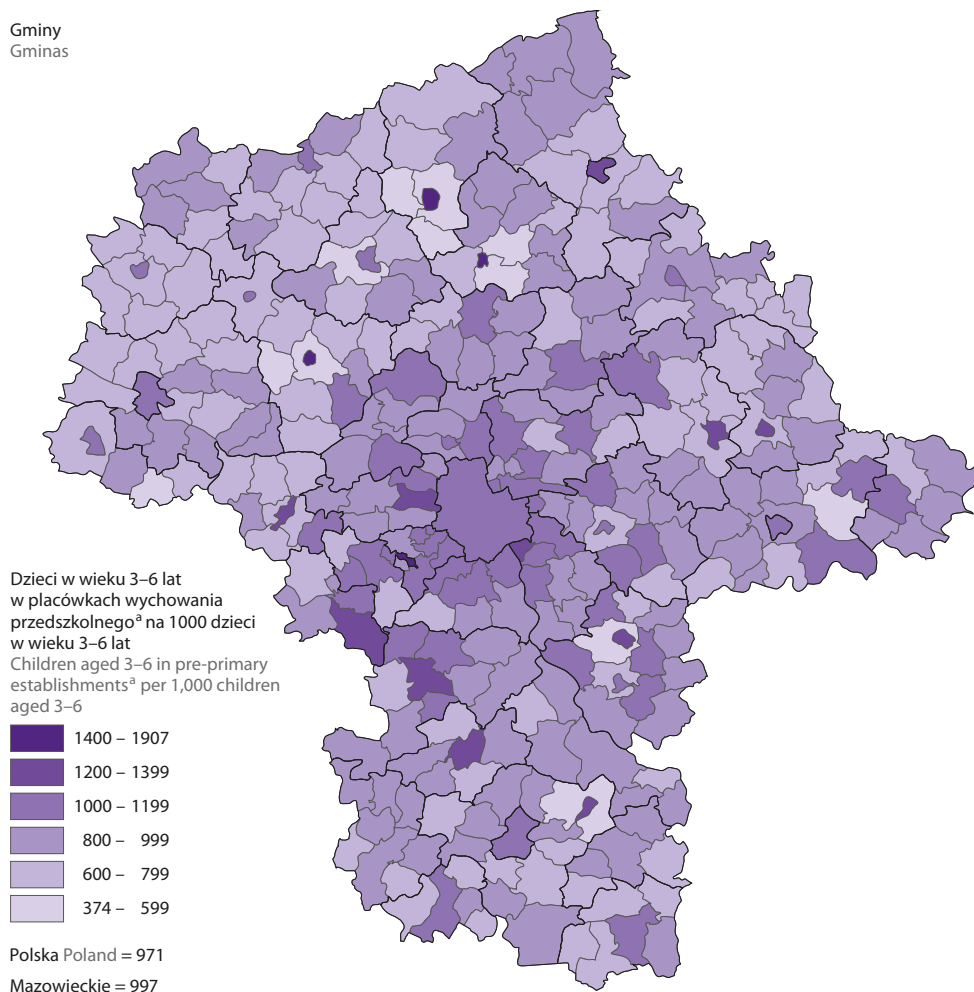
a łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a Including children staying in the units performing health care activities.

W skali całego województwa najwięcej dzieci uczęszczało do przedszkoli – 81,5% ogółu dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych gromadziły 16,8% dzieci, a punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego – pozostałe 1,7%.

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2024/2025

Map 22. Pre-primary education in the 2024/2025 school year

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nursery schools, pre-primary sections in primary schools, pre-primary education units and pre-primary centres; including children staying in the units performing health care activity.

Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej nie zmienił się w skali roku. Na każdy 1000 dzieci w wieku 3–6 lat, tak jak w roku szkolnym 2023/24, przypadało 997 dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego (w kraju odpowiednio 961 i 971 dzieci).

W 73 gminach województwa wskaźnik przekroczył wartość 1000; sytuacja taka dotyczyła szczególnie gmin miejskich i oznacza, że do placówek na ich terenie uczęszczały dzieci dowożone z okolicznych gmin. Najwyższe w województwie wartości wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej odnotowano w gminach miejskich: Podkowa Leśna (1907), Maków Mazowiecki (1497), Przasnysz (1477) i Płońsk (1431), najniższe – w gminach wiejskich: Przasnysz (374), Pacyna (467) i Czerwonka (504).

Poziom wykształcenia ludności na podstawie BAEL

W województwie mazowieckim według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2025 r. odnotowano wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym w populacji osób w wieku 15–89 lat w stosunku do 2023 r. o 1,1 p. proc. (z 39,4% do 40,5%); w Polsce wzrost o 0,9 p. proc. do poziomu 30,2%. W ciągu dwóch lat w województwie zwiększył się również odsetek osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 0,5 p. proc.) oraz zasadniczym zawodowym i branżowym (o 0,1 p. proc.), spadł natomiast udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (o 1,2 p. proc.), a także gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 0,3 p. proc.).

Wykres 20. Ludność^a według poziomu wykształcenia według BAEL

Chart 20. Population^a by level of educational attainment by LFS

a W wieku 15–89 lat, od 2023 r. do uogólniania wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) na populację generalną zastosowano dane o ludności rezydującej Polski pochodzące z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Aged 15–89; since 2023, generalisation of the LFS results over the general population has been carried out with the use of the data on resident population of Poland coming from the balances compiled on the basis of the Population and Housing Census 2021.

Edukacja w szkołach podstawowych

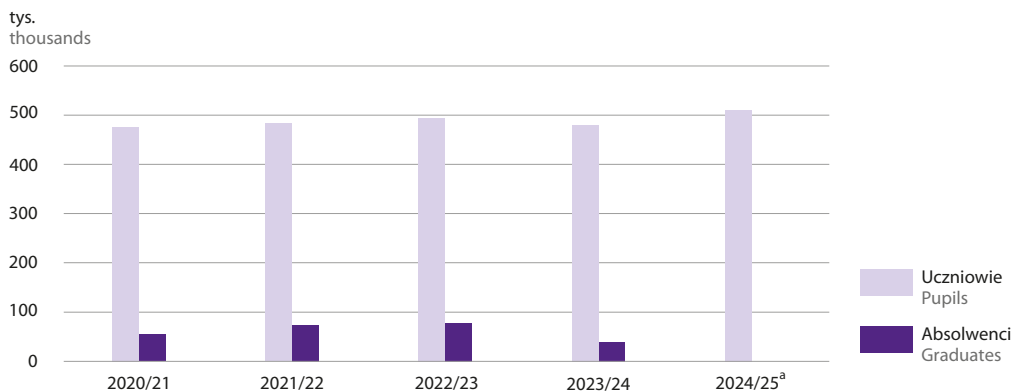
W roku szkolnym 2024/25 w województwie mazowieckim działało 1908 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży – o 8 więcej niż w poprzednim roku szkolnym (w Polsce 14012 szkół, o 12 więcej), z tego w miastach 908 szkół, a na wsi – 1000.

W szkołach tych uczyło się 509,8 tys. dzieci i młodzieży (o 6,2% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym). W miastach do szkół podstawowych uczęszczało 351,9 tys. dzieci i młodzieży (o 6,8% więcej w stosunku do poprzedniego roku szkolnego), natomiast na wsi uczyło się 157,9 tys. osób (o 5,0% więcej). W kraju liczba uczniów była o 6,8% wyższa niż rok wcześniej (w miastach wzrosła o 7,2%, a na wsi o 6,1%).

Średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2024/25 wyniosła 18 uczniów (o 1 więcej niż w kraju). Oddział w szkole wiejskiej liczył średnio 15 osób, a w miastach 19 (w kraju odpowiednio 15 i 18 osób).

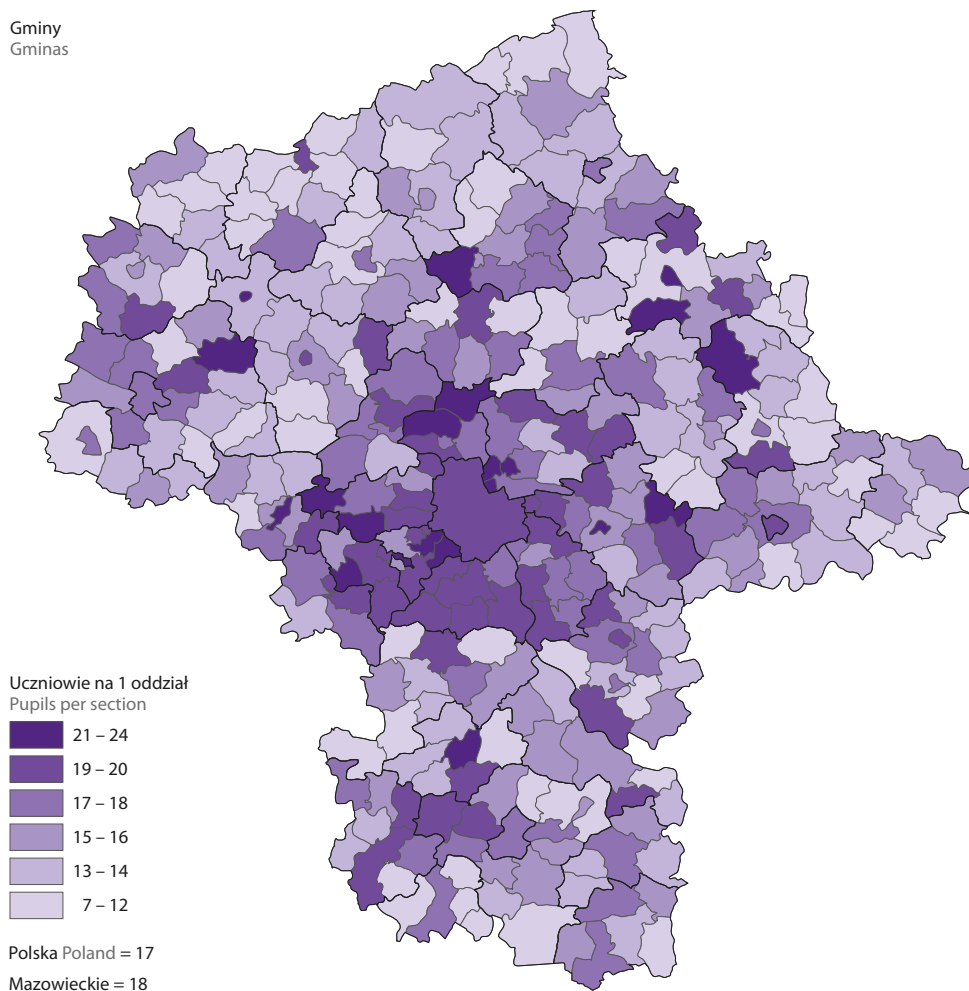
Najmniej uczniów na 1 oddział przypadało w szkołach zlokalizowanych w gminie wiejskiej Czarnia (7 osób), a najwięcej w mieście Ząbki (24 osoby).

Wykres 21. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży
 Chart 21. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

a Dane o absolwentach będą dostępne w późniejszym terminie.
 a The data of graduates will be available at a later date.

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2024/2025
 Map 23. Pupils in primary schools for children and youth in the 2024/2025 school year

W roku szkolnym 2023/24 w województwie mazowieckim szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży opuściło 39,5 tys. absolwentów (o 49,5% mniej w porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23); w miastach – 27,5 tys., a na wsi – 12,0 tys. (odpowiednio o 49,8% i 48,8% mniej). W kraju liczba absolwentów zmniejszyła się o 56,1% (w miastach była o 57,9%, a na wsi o 52,6% niższa).

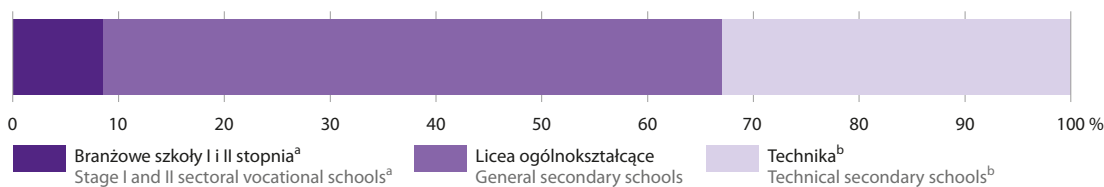
Edukacja w szkołach ponadpodstawowych

Do szkół ponadpodstawowych zalicza się specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I i II stopnia, licea ogólnokształcące, technika oraz ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. Zgodnie z ustawą Prawo oświatowe do szkół ponadpodstawowych należą również szkoły policealne, które ze względu na fakt, że stanowią wyższy szczebel kształcenia, zostaną omówione oddzielnie.

W województwie mazowieckim w roku szkolnym 2024/25 działały 974 szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży: 77 szkół specjalnych przysposabiających do pracy, 192 szkoły branżowe I stopnia, 18 szkół branżowych II stopnia, 455 liceów ogólnokształcących, 220 techników i 12 ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego nastąpił wzrost łącznej liczby tych szkół o 1 placówkę (w Polsce wzrost o 10).

Do wymienionych szkół uczęszczało 265,2 tys. uczniów, tj. o 3,9% mniej niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju o 6,5% mniej). Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach; pobierało w nich naukę 91,8% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia (w kraju 86,8%).

Wykres 22. Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2024/2025
Chart 22. Students of post-primary schools by types of schools in the 2024/2025 school year

a Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy. b Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a Including special job-training schools. b Including general art schools leading to professional certification.

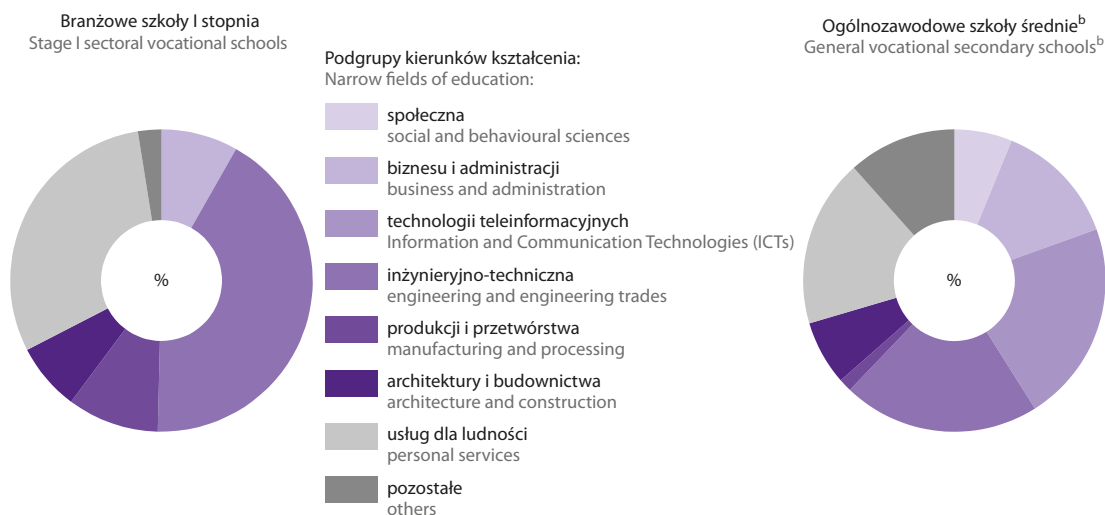
W roku szkolnym 2024/25 wśród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą liczbę uczniów skupiały licea ogólnokształcące, do których uczęszczało 155,0 tys. młodzieży (o 2,2% mniej niż w poprzednim roku szkolnym) oraz technika – 85,7 tys. osób (o 7,4% mniej), w których kobiety stanowiły odpowiednio 58,5% i 35,5% uczniów.

W branżowych szkołach I stopnia kształciło się 19,9 tys. uczniów, a w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – 1,8 tys. (odpowiednio o 1,6% mniej i 2,1% więcej niż rok wcześniej). Głównym celem tych szkół jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie. Udział kobiet wśród uczniów tych szkół wyniósł odpowiednio 31,7% i 36,2%. W szkołach branżowych II stopnia (przeznaczonych dla absolwentów branżowych szkół I stopnia) uczyło się 1,1 tys. osób, w tym 28,8% kobiet.

Odrębną grupę wśród szkół ponadpodstawowych stanowiły ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2024/25 w województwie mazowieckim w placówkach tego typu zawód zdobywało 1,7 tys. uczniów (o 1,1% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 85,0% stanowiły kobiety.

Wykres 23. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2023/2024

Chart 23. Graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education^a in the 2023/2024 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Branżowe szkoły II stopnia, technika i szkoły artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Stage II sectoral vocational schools, technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

W czerwcu 2024 r. szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży opuściło 49,3 tys. absolwentów (o 1,6% mniej niż w czerwcu 2023 r.), w tym 60,8% stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących, 28,6% – techników, 8,5% – szkół branżowych I stopnia, a 0,9% – szkół branżowych II stopnia. Udział absolwentów szkół specjalnych przysposabiających do pracy i ogólnokształcących szkół artystycznych wyniósł odpowiednio 0,7% i 0,5%.

W województwie mazowieckim najwięcej absolwentów szkół zawodowych stanowiły osoby, które kształciły się w zawodach z grupy kierunków inżynierijno-technicznych oraz usług dla ludności. Mężczyźni będący absolwentami szkół branżowych I stopnia najczęściej ukończyli placówki, w których kształcili się na kierunkach z grupy inżynierijno-technicznej (w roku szkolnym 2023/24 – 59,1%), a ogólnozawodowych szkół średnich – technologii teleinformatycznych (31,0%), natomiast kobiety na kierunkach z grupy usług dla ludności (67,0% w szkołach branżowych I stopnia i 35,1% w ogólnozawodowych szkołach średnich).

W roku szkolnym 2024/25 na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 147 szkół policealnych (w poprzednim roku szkolnym – 157), do których uczęszczało 44,1 tys. uczniów (o 0,3% więcej niż przed rokiem). Podobnie jak rok wcześniej, wśród uczniów przeważały kobiety, które w roku szkolnym 2024/25 stanowiły 65,3% ogólnej liczby uczniów tego typu szkół. W kraju liczba uczniów zwiększyła się o 1,1%, a udział kobiet wyniósł 70,3%.

Liczba absolwentów szkół policealnych w roku szkolnym 2023/24 wyniosła 14,9 tys. osób i zwiększyła się o 24,9% w stosunku do poprzedniego roku (w kraju o 13,2%).

Wyniki egzaminu maturalnego

Na zakończenie każdego etapu edukacji przewidziany jest egzamin sprawdzający efekty kształcenia. Egzaminy przeprowadzane są przez Centralną Komisję Egzaminacyjną wraz z Okręgowymi Komisjami Egzaminacyjnymi we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej.

Wszyscy absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2025 r., obowiązkowo przystępowali do egzaminu maturalnego w części pisemnej z: języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka obcego nowożytnego, a także z języka polskiego i wybranego języka obcego nowożytnego w części ustnej. Absolwenci mieli również obowiązek przystąpienia do egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym, a w przypadku języków obcych nowożytnych – na poziomie rozszerzonym albo dwujęzycznym.

Według danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w terminie głównym w maju 2025 r. w województwie mazowieckim do egzaminów z wszystkich przedmiotów obowiązkowych egzaminu maturalnego w Formule 2023 przystąpiło 45,4 tys. absolwentów z roku szkolnego 2024/25 (o 9,7% więcej niż rok wcześniej), z tego 53,6% stanowiły kobiety.

Zdawalność egzaminu maturalnego w 2025 r. wyniosła 81,8% i była o 3,7 p. proc. niższa niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju odpowiednio 79,9% i niższa o 4,2 p. proc.).

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego

Table 11. Persons who took matriculation exam

Wyszczególnienie Specification	2020	2024	2025
Ogółem Total	40037	41407	45427
mężczyźni males	18763	19550	21091
kobiety females	21274	21857	24336
W tym osoby, które zdały egzamin maturalny Of which persons who passed matriculation exam	30724	35422	37164
mężczyźni males	14158	16838	17329
kobiety females	16566	18584	19835

Szkolnictwo wyższe

Zgodnie z rejestrem POL-on w roku akademickim 2024/25 w województwie mazowieckim swoją siedzibę miało 87 uczelni (w Polsce – 352). W publikacji zaprezentowane są dane 78 uczelni, które złożyły sprawozdania statystyczne (w Polsce – 337). Poza jednostką macierzystą uczelnie te miały 37 filii i wydziałów zamiejscowych, z których 28 było zlokalizowanych w innych województwach i poza granicami Polski. Ofertę edukacyjną w województwie uzupełniały również filie i wydziały zamiejscowe uczelni spoza województwa mazowieckiego (8 jednostek).

W roku akademickim 2024/25 w uczelniach mających siedzibę jednostki macierzystej w województwie mazowieckim studiowało 288,0 tys. osób, z czego 57,5% stanowiły kobiety. W liczbie tej było 35,1 tys. cudzoziemców, z których najwięcej pochodziło z Ukrainy (33,5%). Na studiach stacjonarnych kształciło się 57,4% ogólnej liczby studentów (w kraju 62,8%). W stosunku do roku 2020/21 liczba uczących się w mazowieckich uczelniach była większa o 12,5% (w kraju o 5,1%), a w stosunku do ostatniego roku zwiększyła się o 0,9% (w kraju o 2,8%).

W roku akademickim 2024/25 w 20 uczelniach publicznych kształciło się 141,6 tys. osób (49,2% ogólnej liczby studentów, w poprzednim roku 48,5% a w roku 2020/21 – 57,8%).

Blisko połowa wszystkich studentów (44,5%) kształciła się na kierunkach związanych z biznesem, administracją i prawem oraz naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją. Największy udział kobiet wystąpił na kierunkach związanych z kształceniem (81,6%) oraz zdrowiem i opieką społeczną (75,0%); mężczyźni dominowali na kierunkach związanych z technologiami teleinformatycznymi (84,4%).

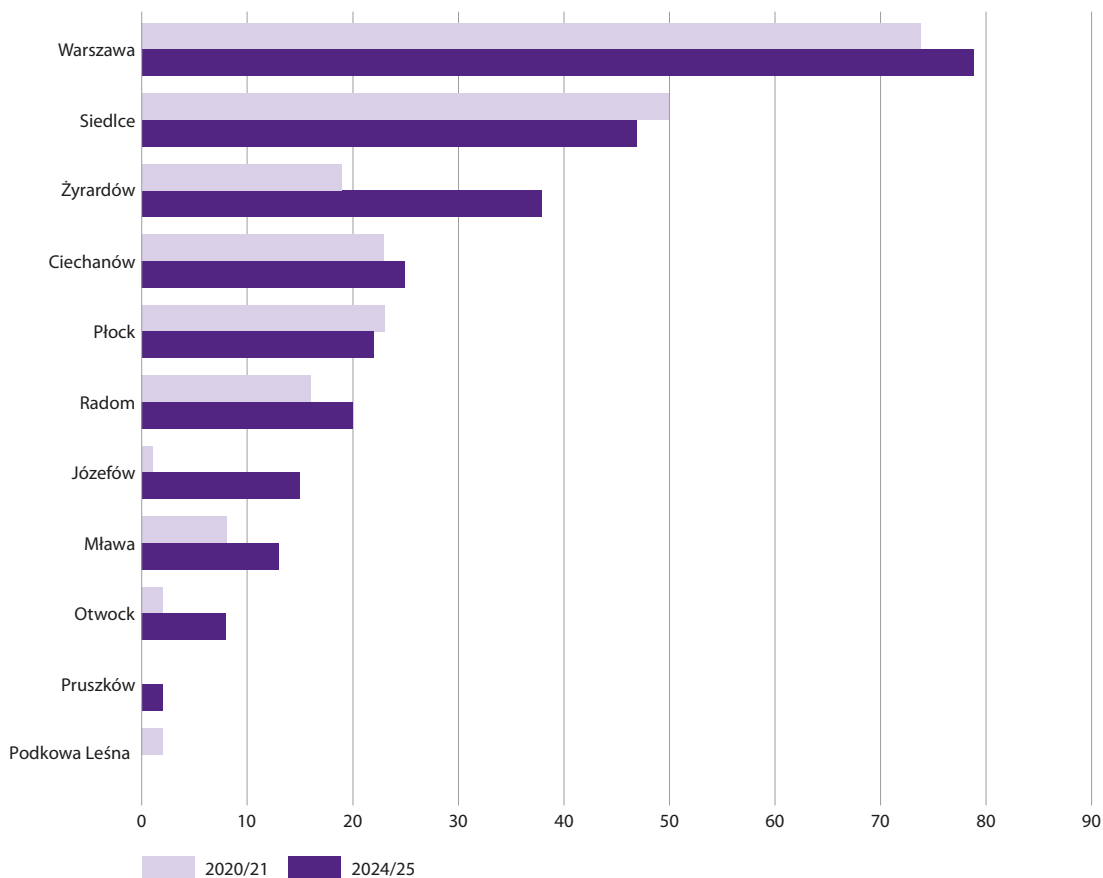
Biorąc pod uwagę nie siedzibę uczelni, ale rzeczywiste położenie jednostki, w końcu grudnia 2024 r. w województwie mazowieckim faktycznie studiowało 284,1 tys. osób (o 0,4% więcej niż przed rokiem), w tym 14,4 tys. studentów filii i jednostek zamiejscowych uczelni spoza województwa (o 1,5% więcej niż rok wcześniej). Największym ośrodkiem akademickim w województwie, a także w Polsce, jest Warszawa,

gdzie w 60 uczelniach oraz w 4 filiach i wydziałach zamiejscowych uczelni mających siedzibę poza stolicą studiowało 256,9 tys. osób (20,1% ogółu studentów w kraju).

Studenci kształcący się w Warszawie stanowili 90,4% ogółu studiujących na terenie województwa mazowieckiego. Poza Warszawą dużymi ośrodkami akademickimi w województwie były: Radom, Siedlce i Płock. W tych miastach kształciło się łącznie 6,5% ogółu studentów województwa.

Wykres 24. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności

Chart 24. Students in full-time programmes in academic towns per 1,000 population

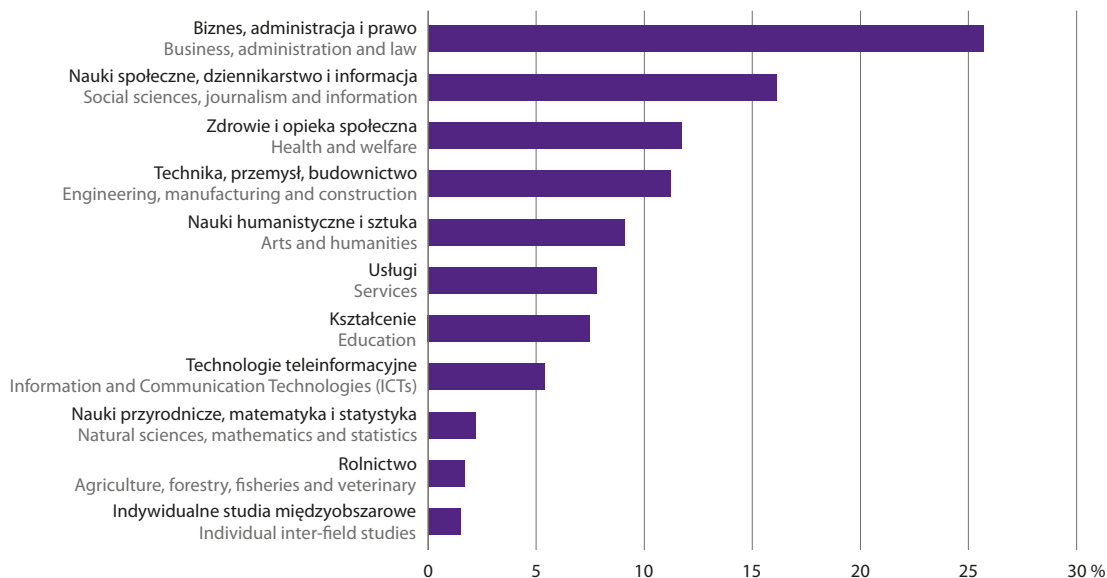

Wskaźnik odnoszący liczbę studentów stacjonarnych (studiujących na uczelniach i jednostkach zamiejscowych według faktycznego miejsca studiowania) do liczby mieszkańców województwa w roku akademickim 2024/25 wyniósł 29 studentów na 1000 ludności, przy średniej ogólnopolskiej 21 (w roku 2020/21 odpowiednio 27 i 21 studentów). W miejscowościach naszego województwa największą wartość wskaźnika odnotowano w Warszawie (79), a następnie w Siedlcach (47).

W uczelniach mających siedzibę jednostki macierzystej w województwie mazowieckim w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. dyplomy ukończenia studiów wyższych otrzymało 57,7 tys. osób (19,8% ogólnej liczby absolwentów z całego kraju), w tym 31,6 tys. absolwentów uczelni publicznych. Liczba absolwentów zwiększyła się o 3,5% w stosunku do roku akademickiego 2020/21 i o 1,6% w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju zmniejszyła się odpowiednio o 0,5% i o 0,05%).

Wśród osób, które ukończyły studia wyższe, największy odsetek stanowili absolwenci kierunków związanych z biznesem, administracją i prawem (25,7%), a następnie naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją (16,1%) oraz zdrowiem i opieką społeczną (11,7%).

Wykres 25. Absolwenci^a uczelni według grup kierunków kształcenia^b w roku akademickim 2023/2024
 Chart 25. Graduates^a by broad fields of education^b in the 2023/2024 academic year

a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2024 r.; łącznie z cudzoziemcami. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013).

a Graduates who obtained higher education diplomas in 2024; including foreigners. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

Kształcenie dorosłych

W 2024 r. według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w województwie mazowieckim 12,0% osób w wieku 25–64 lata (o 2,0 p. proc. więcej niż w kraju) deklaroowało uczestnictwo w edukacji obejmującej uczenie się formalne (szkoła i studia wyższe) i kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy i szkolenia). Wskaźnik ten zwiększył się zarówno w stosunku do 2020 r., jak i roku poprzedniego odpowiednio o 6,1 p. proc. i 0,9 p. proc. (w kraju o 6,2 p. proc. i 1,3 p. proc.).

Szkoły dla dorosłych nastawione były głównie na kontynuację przerwanej cyklu kształcenia. W roku szkolnym 2024/25 w województwie mazowieckim funkcjonowało 99 szkół dla dorosłych: 3 szkoły podstawowe i 96 liceów ogólnokształcących. Uczyło się w nich łącznie 17,2 tys. słuchaczy (o 0,2% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), z tego 17,2 tys. w liceach ogólnokształcących i 0,1 tys. w szkołach podstawowych. W Polsce do szkół dla dorosłych uczęszczało o 4,4% więcej uczniów niż rok wcześniej.

W roku szkolnym 2023/24 szkoły dla dorosłych ukończyły łącznie 3,3 tys. uczniów (o 93,6% więcej niż w roku 2022/23), z tego 3,3 tys. absolwentów liceów ogólnokształcących oraz 19 szkół podstawowych. W Polsce w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba absolwentów wzrosła o 132,7%.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

W 2024 r. w województwie mazowieckim wydatki jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie, edukacyjną opiekę wychowawczą oraz szkolnictwo wyższe i naukę (łącznie ze środkami otrzymanymi z budżetu państwa) wyniosły 24,9 mld zł, co stanowiło 33,8% ogółu wydatków zrealizowanych przez te jednostki (w kraju 34,7%). W stosunku do 2023 r. wydatki na edukację i naukę wzrosły o 24,2%, a ich udział w wydatkach ogółem był o 2,7 p. proc. wyższy.

Środki z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie (23,7 mld zł) przeznaczono głównie na funkcjonowanie szkół podstawowych – 9,4 mld zł (39,8%) oraz przedszkoli (łącznie z oddziałami przedszkolnymi w szkołach podstawowych oraz innymi formami wychowania przedszkolnego) – 5,1 mld zł (21,4%).

Zasoby pracy

Labour resources

Mieszkańcy województwa mazowieckiego pracujący w gospodarce narodowej w końcu października 2025 r. stanowili 16,5% ogółu pracujących w Polsce. Ich liczba w porównaniu z analogicznym miesiącem 2024 r. wzrosła o 0,9%, podczas gdy w kraju w tym samym czasie nastąpił spadek o 0,1%.

W stosunku do 2024 r. odnotowano wzrost zarówno stopy bezrobocia, jak i liczby zarejestrowanych bezrobotnych. W końcu grudnia 2025 r. w województwie na 1 ofertę pracy przypadały średnio 42 osoby bezrobotne, podczas gdy w kraju – 34.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w 4 kwartale 2025 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku więcej było osób pracujących, zwiększył się wskaźnik zatrudnienia i zmniejszyło się obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.

Pracujący

Dane o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

1. pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
4. członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
5. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Na koniec października 2025 r. liczba mieszkańców województwa mazowieckiego pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 2495,4 tys. osób, co oznacza wzrost w ciągu roku o 21,7 tys., tj. o 0,9% (rok wcześniej wzrost wyniósł 0,8%). Mazowieckie jest jednym z czterech województw, w których przybyło pracujących w skali roku, jednak w innych województwach wzrost ten był mniej znaczący: w pomorskim wyniósł 0,4%, w małopolskim 0,3%, a w dolnośląskim 0,1%.

Najwięcej mieszkańców mazowieckiego pracowało w podmiotach liczących 5 i mniej pracujących – 693,2 tys. osób, tj. 27,8%, a następnie w podmiotach największych (1000 i więcej osób) – 519,2 tys., tj. 20,8%. W Polsce także najwięcej pracujących było w jednostkach najmniejszych (26,7%), a drugą pozycję zajmowały podmioty liczące od 50 do 249 pracujących (19,1%).

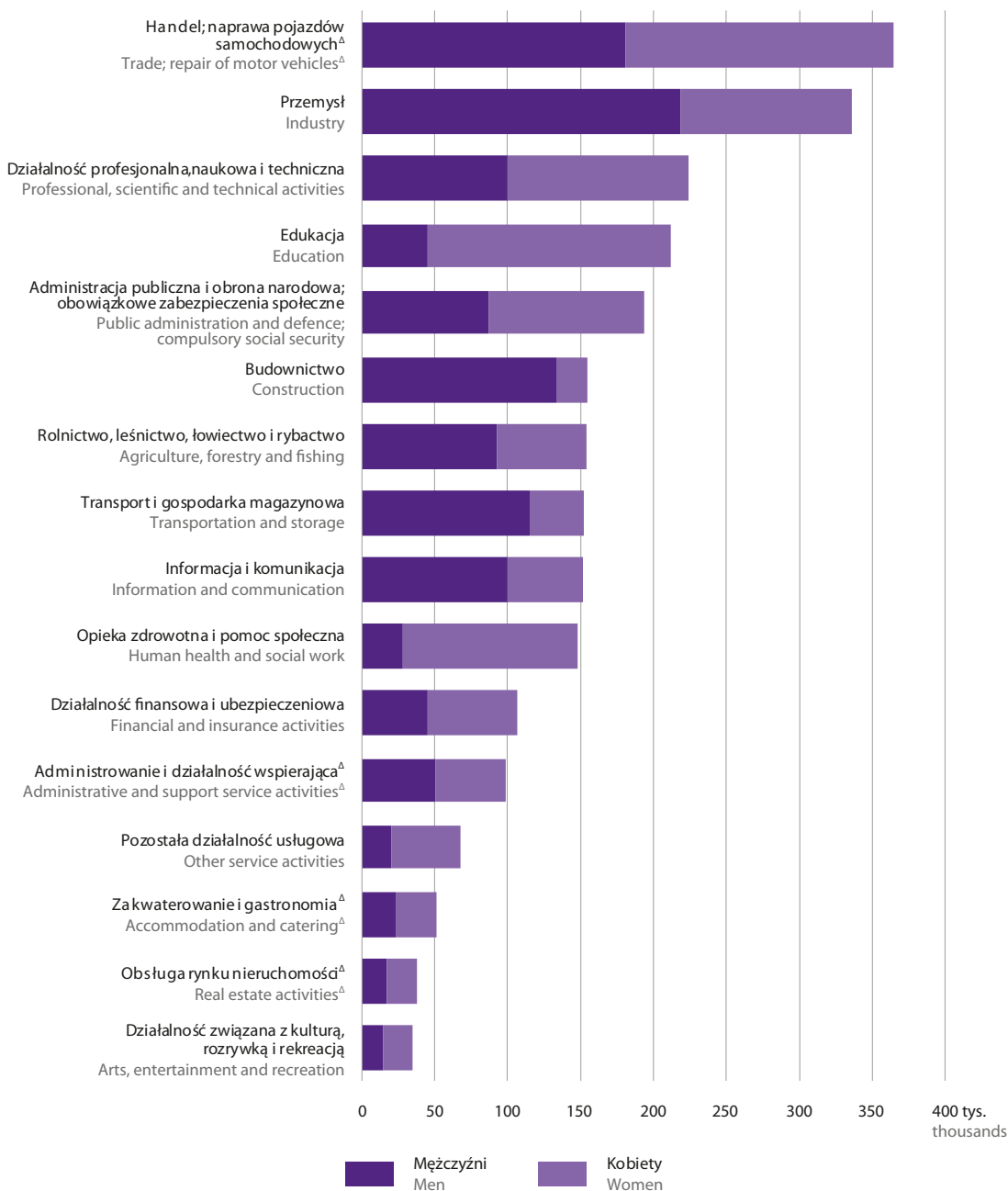
Podobnie, jak przed rokiem najwięcej pracujących mieszkańców mazowieckiego skupiały jednostki działające w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych; na koniec października 2025 r. było to 365,7 tys. osób (14,7%). Najmniej pracujących odnotowano w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją – 34,6 tys. (1,4%). Z rodzajem prowadzonej działalności związana jest struktura pracujących

według płci. Sekcje zdominowane przez mężczyzn to budownictwo (86,1%), transport i gospodarka magazynowa (75,3%) oraz informacja i komunikacja (66,0%), a najbardziej sfeminizowane: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (odsetek pracujących kobiet wyniósł 81,1%), edukacja (78,7%) i pozostała działalność usługowa (70,5%).

Wykres 26. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2025 r.

Stan w dniu 31 października

Chart 26. Employed persons in the national economy by PKD/NACE sections and sex in 2025
As of 31 October

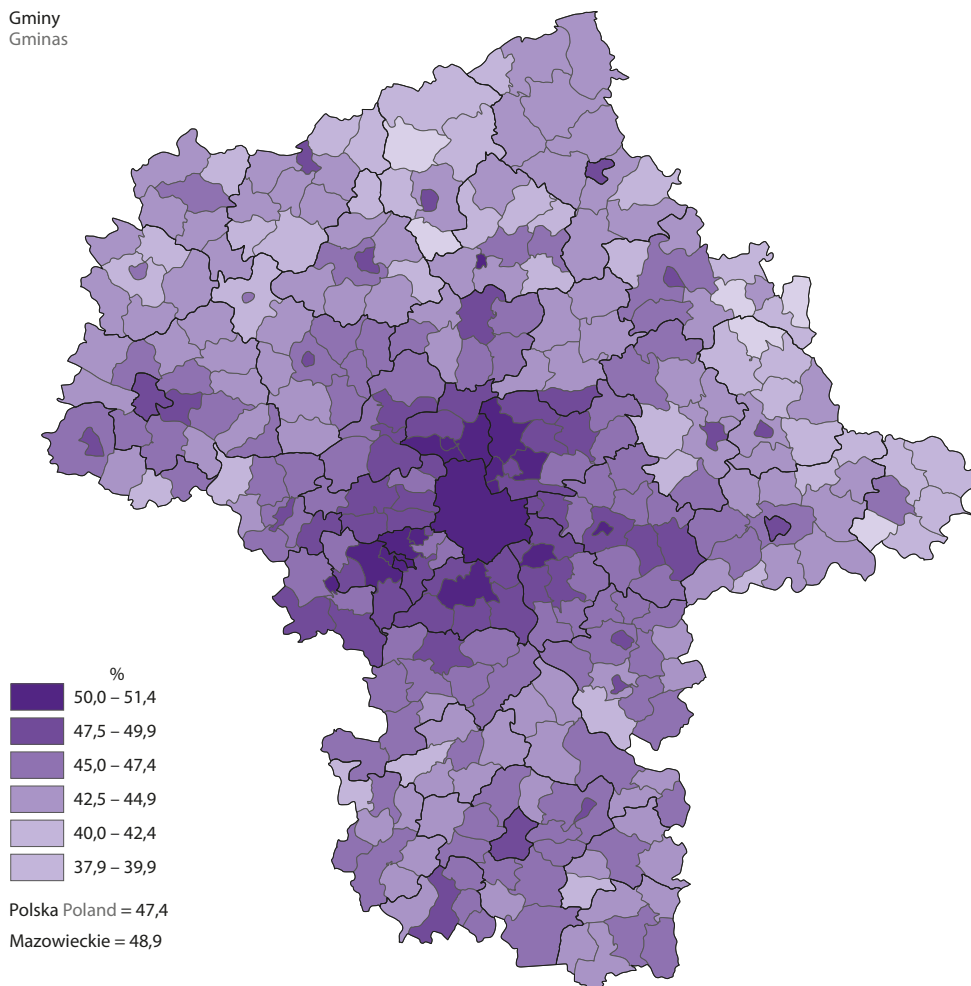

Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2025 r.

Stan w dniu 31 października

Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2025
As of 31 October

Gminy
Gminas

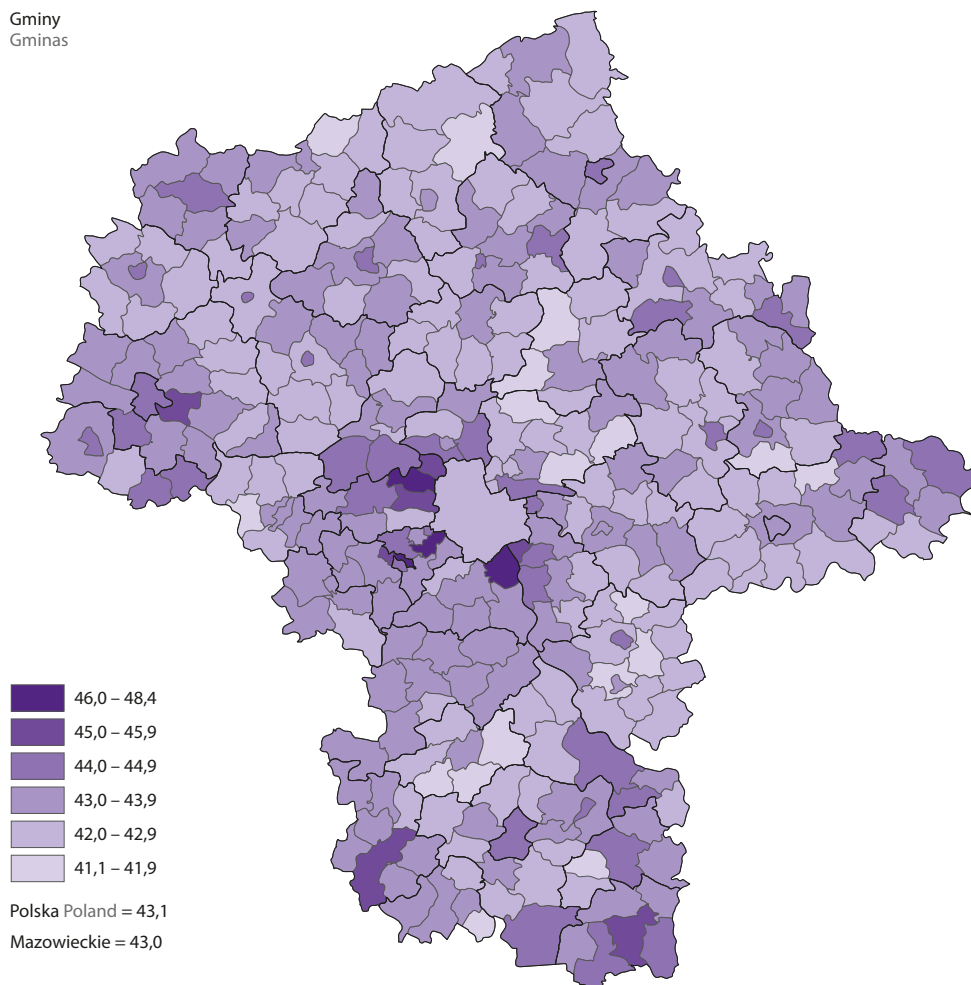

Pracujących kobiet w województwie mazowieckim było mniej niż mężczyzn – 1221,3 tys. wobec 1274,1 tys.; w obu przypadkach oznacza to wzrost w ciągu roku odpowiednio o 1,0% i o 0,7%. W końcu października 2025 r. odsetek pracujących kobiet wyniósł 48,9% i był najwyższy wśród województw; najniższy wystąpił w podkarpackim – 46,0%, a w kraju wyniósł średnio 47,4%.

W województwie w układzie terytorialnym najmniejszy udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących zaobserwowano w gminach wiejskich Ceranów – 37,9%, Boguty-Pianki – 38,5% i Zaręby Kościelne – 39,4%. Największy odnotowano w Warszawie – 51,4% oraz gminach miejskich Marki i Otwock – po 50,9% oraz Pruszków – 50,8%. Ponadto kobiety stanowiły większość pracujących jeszcze tylko w jedenastu gminach.

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2025 r.
Stan w dniu 31 października

Map 25. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2025
As of 31 October

Średnia wieku osób pracujących wyniosła w mazowieckim 43,0 lata i była nieznacznie niższa niż w kraju (43,1 roku); rok wcześniej w obu przypadkach było to 42,8 roku. Dość wyraźne zróżnicowanie obserwuje się w układzie terytorialnym. W czterech gminach województwa średnia wieku pracujących nie przekroczyła 41,5 roku (najniższą wynoszącą 41,1 roku odnotowano w gminie wiejskiej Stromiec). W czterech gminach średnia wieku pracujących przekroczyła 46 lat; najwyższa była w gminie miejskiej Podkowa Leśna i wyniosła 48,4 lat. Średni wiek mężczyzn był wyższy niż kobiet (odpowiednio 43,1 wobec 42,9 roku).

Bezrobocie rejestrowane

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W końcu grudnia 2025 r. liczba bezrobotnych województwa wyniosła 118,2 tys. osób i była o 8,4% wyższa niż przed rokiem i o 45,4% niższa w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio o 12,9% i o 43,2%). Stopa bezrobocia w województwie wyniosła 4,3% i była niższa niż średnio w kraju (5,7%). W porównaniu z 2024 r. w województwie wzrosła o 0,3 p. proc., a w kraju o 0,6 p. proc. W skali roku stopa bezrobocia zwiększyła się w 37 z 42 powiatów województwa; najbardziej w wołomińskim (o 1,2 p. proc.) i pułtuskim (o 1,1 p. proc.). W województwie miało miejsce wyraźne terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najniższa notowana była w Warszawie (1,5% w 2025 r.), a najwyższa – w powiecie sztyłowieckim (22,1%).

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

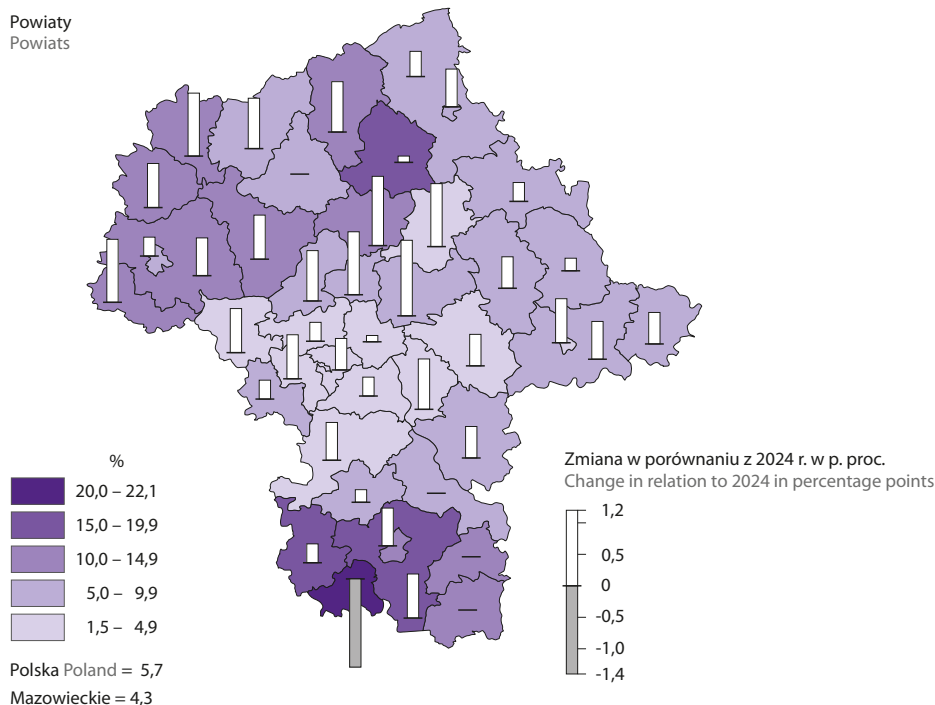
Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2025 r.

Stan w dniu 31 grudnia

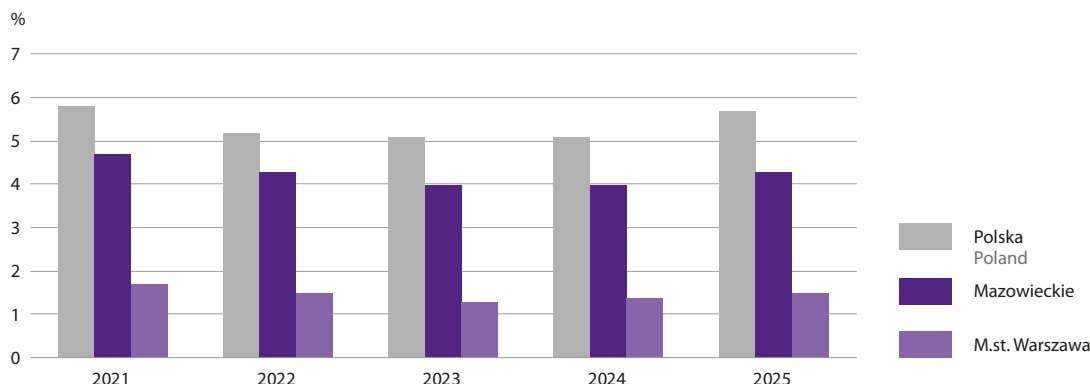
Map 26. Registered unemployment rate in 2025

As of 31 December

Wykres 27. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 27. Registered unemployment rate
As of 31 December

W końcu grudnia 2025 r. udział osób długotrwale bezrobotnych, stanowiących nieco ponad połowę zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku (o 0,5 p. proc. do 50,6%). Zmniejszył się również odsetek osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami (o 0,4 p. proc. do 4,7%). Absolwenci stanowili 3,6% ogółu bezrobotnych, a ich udział w stosunku do roku poprzedniego zwiększył się o 0,3 p. proc.

W 2025 r. wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych najwięcej było osób w grupie wieku 35–44 lata. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych nie zmienił się w skali roku i wyniósł 26,0%, a w całym badanym okresie wahał się od 22,2% w 2015 r. do 26,6% w 2021 r. Najmniej wśród bezrobotnych było osób najmłodszych, tj. w wieku 24 lata i mniej – 12,2%, tj. więcej o 0,8 p. proc. w skali roku. Odsetek osób najstarszych (55 lat i więcej) wyniósł 16,1% i zmniejszył się o 0,7 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem.

Od 2015 r. około 50% bezrobotnych rejestrujących się w urzędach pracy to osoby o najniższym poziomie wykształcenia, tj. gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym i branżowym I stopnia. W badanym roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe (27,3% w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych). Udział wymienionej grupy w skali roku zwiększył się o 0,9 p. proc. Wysoki był również odsetek osób bezrobotnych posiadających wykształcenie policealne, średnie zawodowe, branżowe II stopnia oraz zasadnicze zawodowe, branżowe I stopnia (odpowiednio 21,1% i 20,7%). Udziały obu z wyżej wymienionych grup zmniejszyły się po 0,4 p. proc. w skali roku. Najmniej wśród bezrobotnych było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 13,6% (w 2024 r. – 13,4%). Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym wyniósł 17,3% (w 2024 r. – 17,7%). Najwięcej bezrobotnych najlepiej wykształconych było w Warszawie (34,2%), a najmniej w powiecie płońskim (7,8%).

W województwie mazowieckim w końcu grudnia 2025 r. w miastach mieszkało więcej bezrobotnych niż na wsi (65,6 tys. wobec 52,5 tys.). W miastach osób bezrobotnych było więcej o 10,0% niż przed rokiem i mniej o 45,8% niż w 2015 r. Natomiast na wsi osób bezrobotnych mieszkało więcej o 6,4% niż przed rokiem i mniej o 45,0% niż w 2015 r.

W końcu 2025 r. w województwie było 2,7 tys. bezrobotnych cudzoziemców, którzy stanowili 2,3% ogółu bezrobotnych. Ich liczba była większa niż rok wcześniej o 2,6% (w kraju o 9,0%) i większa niż w 2015 r. o 145,2% (w kraju o 323,9%).

Do powiatowych urzędów pracy województwa mazowieckiego w 2025 r. zgłoszono 99,9 tys. ofert zatrudnienia, (w kraju 635,0 tys.). W ciągu roku najwięcej ofert wpłynęło do urzędów pracy w Warszawie (26,8 tys.), a najmniej w powiecie zwoleńskim (0,4 tys.). W końcu grudnia 2025 r. w województwie na 1 ofertę pracy przypadały średnio 42 osoby bezrobotne, podczas gdy w kraju – 34.

W 2025 r. w województwie wpłynęło 6,1 tys. ofert pracy dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami (w kraju 30,4 tys.). W końcu grudnia 2025 r. w województwie na 1 taką ofertę przypadały średnio 22 osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami, w kraju – 32.

Aktywność ekonomiczna ludności

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo.

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL^a

Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS^a

Wyszczególnienie Specification	2022	2024	2025	2025 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	2827	2848	2923	17912
pracujący employed persons	2755	2766	2835	17346
bezrobotni unemployed persons	72	82	88	567
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	1640	1649	1596	12456
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	63,3	63,3	64,7	59,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	61,7	61,5	62,7	57,1
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	2,5	2,9	3,0	3,2

^a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
^a The unemployed population includes people aged 15–74.

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat, które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

W 4 kwartale 2025 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie mazowieckim liczyła 2923 tys. osób, a biernych zawodowo – 1596 tys. Ludność aktywna zawodowo obejmowała pracujących w liczbie 2835 tys. osób i bezrobotnych – 88 tys. Liczba aktywnych zawodowo w 4 kwartale 2025 r. w stosunku do notowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku zwiększyła się o 75 tys. osób. Wzrost aktywnych zawodowo nastąpił zarówno wśród mężczyzn (o 3,6%), jak i kobiet (o 1,5%).

W województwie mazowieckim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na najwyższym poziomie w kraju i wyniósł 64,7% (wzrost o 1,4 p. proc. w skali roku). W kraju wskaźnik ten wyniósł 59,0% (wzrost o 0,5 p. proc.). Podobnie jak w latach poprzednich, wyższą aktywność zawodową w województwie wykazywali mężczyźni niż kobiety (71,6% wobec 58,4%).

Mazowieckie to województwo o największej liczbie pracujących. W 4 kwartale 2025 r. populacja pracujących liczyła tu 2835 tys. osób i stanowiła 16,3% ogółu pracujących w kraju. W skali roku liczba pracujących w województwie zwiększyła się o 69 tys. osób, tj. o 2,5% (w kraju o 0,6%). Wzrost nastąpił zarówno wśród mężczyzn (o 3,0%), jak i kobiet (o 2,0%).

W analizowanym kwartale, tak jak przed rokiem największy udział w populacji pracujących miały osoby w wieku 35–44 lata (27,5%). Najmniejszym natomiast udziałem charakteryzowały się osoby z najmłodszej grupy wieku, tj. 15–24 lata (5,4%). W stosunku do analogicznego okresu 2024 r. największe zmiany w strukturze pracujących zanotowano w grupie osób w wieku 35–44 lata (spadek o 3,2 p. proc.).

W 4 kwartale 2025 r. zatrudnionych w sektorze publicznym i prywatnym było 2233 tys. osób (tj. 78,8% ogółu pracujących), a ich liczba zwiększyła się w skali roku o 2,6%. Liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek wzrosła z 568 tys. w 2024 r. do 575 tys., a pomagających członków rodzin – z 21 tys. do 26 tys.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie mazowieckim w analizowanym kwartale wyniósł 62,7% i podobnie jak w poprzednich latach był najwyższy w kraju. W skali roku wskaźnik zatrudnienia zwiększył się o 1,2 p. proc. Wzrost odnotowano zarówno w populacji mężczyzn (o 1,6 p. proc.), jak i kobiet (o 0,9 p. proc.).

W 4 kwartale 2025 r. liczba bezrobotnych w województwie mazowieckim wyniosła 88 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 6 tys. (tj. o 7,3%). Wśród bezrobotnych więcej było mężczyzn niż kobiet (54,5% wobec 45,5%).

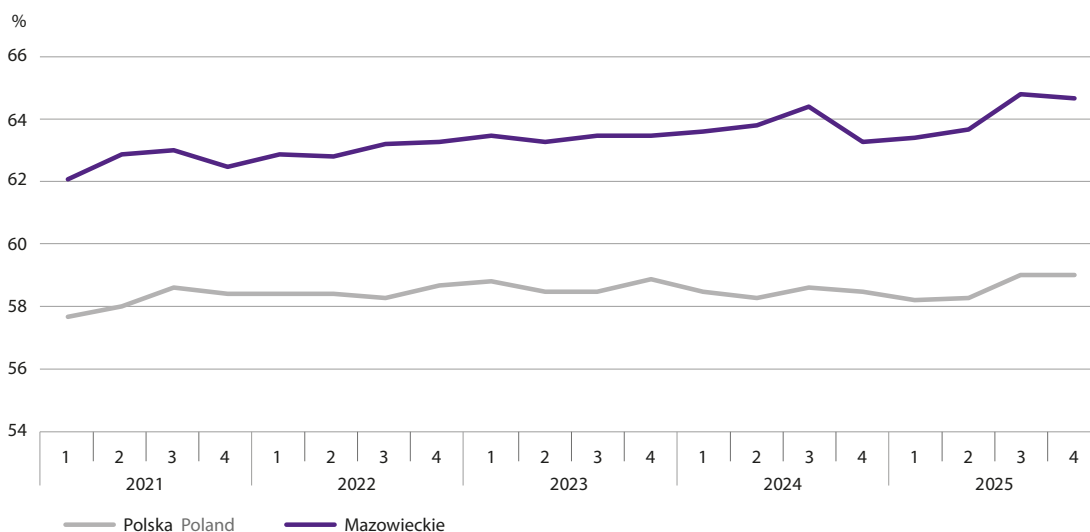
Stopa bezrobocia w województwie wyniosła 3,0% i wzrosła o 0,1 p. proc. w skali roku (w kraju o 0,4 p. proc.). Wskaźnik ten dla mężczyzn ukształtował się na poziomie 3,1% (wzrost o 0,7 p. proc.), a wśród kobiet na poziomie 2,9% (spadek o 0,5 p. proc.).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w województwie mazowieckim w omawianym kwartale wyniósł 9 miesięcy (w kraju – 8,6 miesiąca). W skali roku okres ten w województwie wydłużył się o 0,4 miesiąca, a w kraju o 0,2 miesiąca. Mężczyźni poszukiwali pracy krócej niż kobiety (7,3 miesiąca wobec 10,8 miesiąca). W kraju odwrotnie przeciętny czas poszukiwania pracy był dłuższy dla mężczyzn niż dla kobiet (8,8 miesiąca wobec 8,3 miesiąca).

W 4 kwartale 2025 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 1596 tys. osób i stanowiła 35,3% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat (w kraju udział ten kształtował się na poziomie 41,0%). W ujęciu rocznym liczba biernych zawodowo w województwie zmniejszyła się o 53 tys. osób, tj. o 3,2% (w kraju o 1,2%). Wśród biernych zawodowo w województwie przeważały kobiety, których udział wyniósł 61,8%. Spośród ogółu biernych zawodowo (w wieku 15–74 lata) 49,6% stanowiły osoby, które nie poszukiwały pracy z powodu przebywania na emeryturze. Kolejnymi przyczynami bierności zawodowej były: nauka i uzupełnianie kwalifikacji – 29,8%, choroba lub niesprawność – 9,6%, obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu – 6,8%.

Wykres 28. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 28. Activity rate by quarters

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitant's Wealth

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto z roku na rok rosną; w województwie mazowieckim są wyższe niż średnio w kraju.

W 2025 r. utrzymał się wzrost w skali roku przeciętnej liczby świadczeniobiorców ZUS; pierwszy raz od 2015 r. przybyło także emerytów i rencistów pobierających świadczenia z rolniczego systemu ubezpieczeń.

Emerytury i renty są coraz wyższe, przy czym w 2025 r. świadczenia wypłacane przez ZUS wzrosły w relacji do poprzedniego roku bardziej niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W gospodarstwach domowych w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł zarówno przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny, jak również dochód do dyspozycji na 1 osobę. Odnotowano większy wzrost wydatków niż dochodu rozporządzalnego.

Zmniejszył się wskaźnik zagrożenia ubóstwem oraz poziom nierówności osiągniętych dochodów.

Subiektywna ocena warunków życia gospodarstw uległa poprawie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów jest realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Wyniki ostatniej edycji badania struktury wynagrodzeń wykazały, że przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2024 r. w województwie mazowieckim wyniosło 10775,54 zł, co oznacza wzrost o 27,9% w porównaniu z 2022 r. i o 52,8% w stosunku do 2020 r. Dane za 2024 r. wskazują, że 71,3% pracowników pobierało wynagrodzenie nie wyższe od przeciętnego w województwie, a 20,5% – wynagrodzenie, które nie przekraczało połowy tej wartości, tj. nie było wyższe niż 5387,77 zł. Tylko 2,2% pracowników zarabiało ponad 3-krotnie więcej niż przeciętnie, tj. co najmniej 32326,63 zł miesięcznie. Oznacza to, że w ciągu dwóch lat wzrósł odsetek pracowników zarabiających nie więcej niż przeciętnie (o 3,9 p. proc.), a zmniejszył się odsetek osób pobierających wynagrodzenie większe niż 3-krotność przeciętnego w województwie (o 0,4 p. proc.).

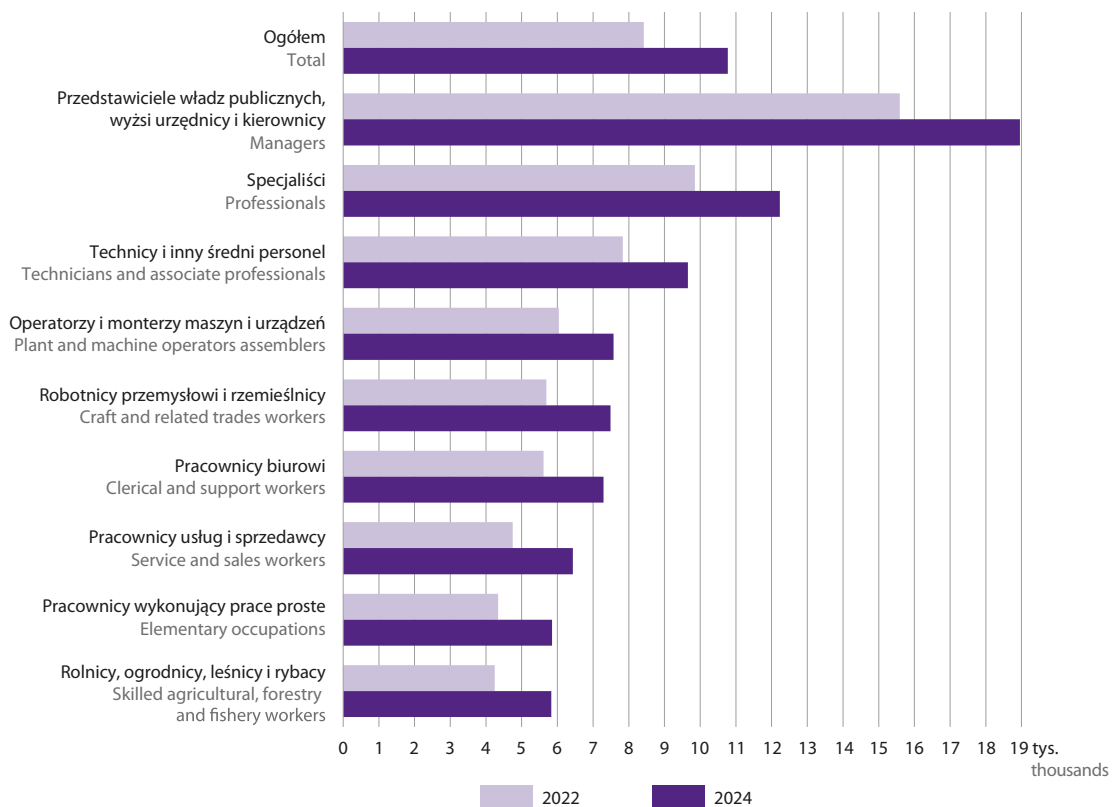
W 2024 r. w województwie mazowieckim wynagrodzenie nie przekraczające średniego w kraju (nie większe niż 8944,79 zł) pobierało 53,3% pracowników, a najwyżej połowę tej kwoty (tj. nie więcej niż 4472,40 zł) zarabiała 6,1% osób w przebadanej zbiorowości (w 2022 r. było to odpowiednio 55,4% i 10,9%).

Omawiane dane wskazują, że mężczyźni zarabiają więcej niż kobiety; w 2024 r. odpowiednio 11590,32 zł wobec 9965,39 zł. Oznacza to, że wynagrodzenie mężczyzn było wyższe niż średnie w województwie o 7,6%, a kobiet – niższe o 7,5%. Wynagrodzenia za październik 2024 r. w województwie zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet były o około 1/5 wyższe niż średnio w kraju.

W 2024 r. w województwie mazowieckim wynagrodzenie środkowe (mediana) ukształtowało się na poziomie 8551,00 zł (w kraju 7404,69 zł). Oznacza to, że połowa pracowników otrzymywała wynagrodzenie co najwyżej w tej wysokości, a połowa – w wysokości nie niższej niż mediana. Dla mężczyzn wynagrodzenie środkowe miało wartość 8871,98 zł, dla kobiet – 8271,38 zł (w 2022 r. było to odpowiednio 6842,74 zł i 6213,83 zł).

Wykres 29. Wynagrodzenia według zawodów za październik

Chart 29. Wages and salaries by occupations for October

Wyniki badania struktury wynagrodzeń pokazują znaczne zróżnicowanie wysokości wynagrodzeń w zależności od wykonywanego zawodu. W 2024 r. w województwie mazowieckim wynagrodzenia przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników były niemal dwukrotnie wyższe od przeciętnego, podczas gdy zarobki w grupach zawodów pracownicy wykonujący prace proste oraz rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy stanowiły połowę wartości średniej.

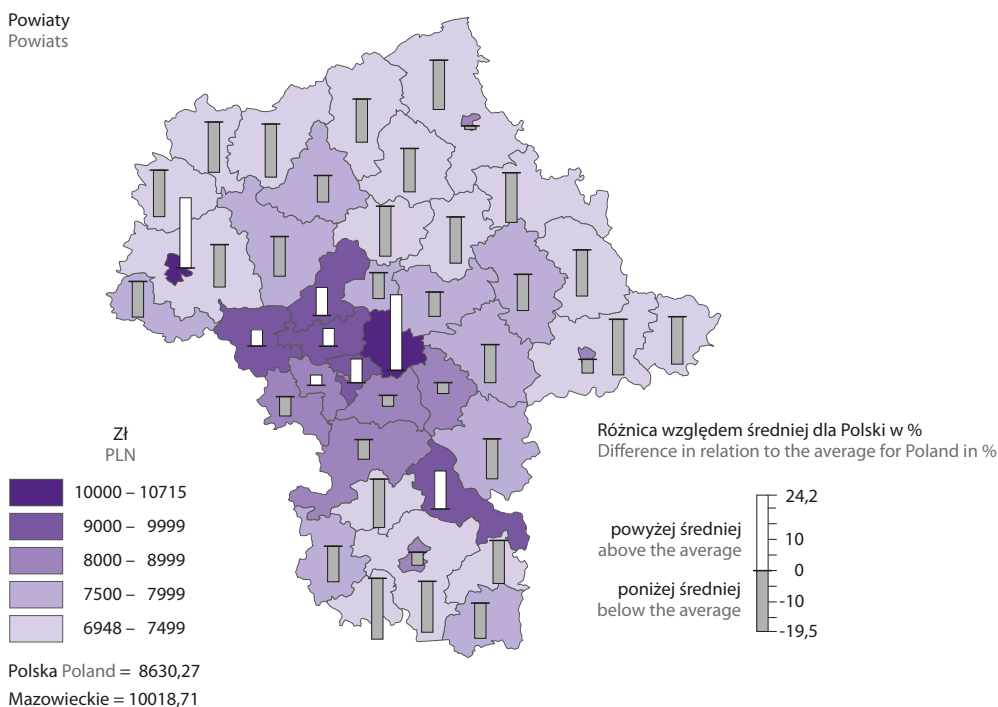
W kolejnej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2024 r. (jako ostatnim dostępnym).

Wyniki badania Z-06 wskazują, że w 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie mazowieckim wyniosło 10018,71 zł i było wyższe niż średnio w kraju o 1388,44 zł, tj. o 16,1%. W skali roku wzrosło o 12,2%, a w porównaniu z 2015 r. – o 96,5%; w kraju analogiczny wzrost był większy i wyniósł odpowiednio 13,6% i 107,9%.

Wynagrodzenia w województwie są wyraźnie zróżnicowane terytorialnie; w 2024 r. różnica między wynagrodzeniem najwyższym (w Warszawie), a najniższym (w powiecie szydłowieckim) wyniosła 3766,72 zł. Wynagrodzenie w Warszawie osiągnęło poziom 10714,99 zł i było wyższe od średniego w kraju o 24,2%; ponadto wynagrodzenia wyższe niż w Polsce odnotowano w Płocku oraz powiatach: kozienickim, nowodworskim, przyszkowskim, warszawskim zachodnim, sochaczewskim i grodziskim. Wynagrodzenie w powiecie szydłowieckim wyniosło 6948,27 zł i było niższe od przeciętnego w kraju o 19,5%. Wzrost wynagrodzeń w powiatach także jest nierównomierny. W porównaniu z 2023 r. relatywnie największy wystąpił w powiecie łosickim (o 20,1%), a nieco mniejszy w radomskim (o 19,5%), żuromińskim (o 19,4%) i szydłowieckim (o 18,9%), a najmniejszy w powiecie przyszkowskim (o 10,4%), Warszawie (o 11,3%) oraz powiecie żyrardowskim (o 11,9%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2024 r.

Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2024

a Dotyczy podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Concern economic entities employing more than 9 persons.

W dalszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2025 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2025 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie mazowieckim ukształtowało się na poziomie 10280,81 zł i stanowiło 115,1% przeciętnego w kraju (w 2024 r. było to 114,4%). Wzrost w skali roku przeciętnych wynagrodzeń w województwie od 2015 r. do 2024 r. był wolniejszy niż w Polsce wynosząc na początku prezentowanego okresu 3,0% wobec 3,5%, a dziewięć lat później – odpowiednio 10,6% wobec 11,0%. W 2025 r. wzrost wynagrodzeń w mazowieckim był wyższy niż średnio w kraju i wyniósł 8,7% wobec 8,1%.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto: Average monthly gross wages and salaries:				
w złotych in PLN	4991,77	6347,01	9460,15	10280,81
Polska=100 Poland=100	121,1	117,3	114,4	115,1

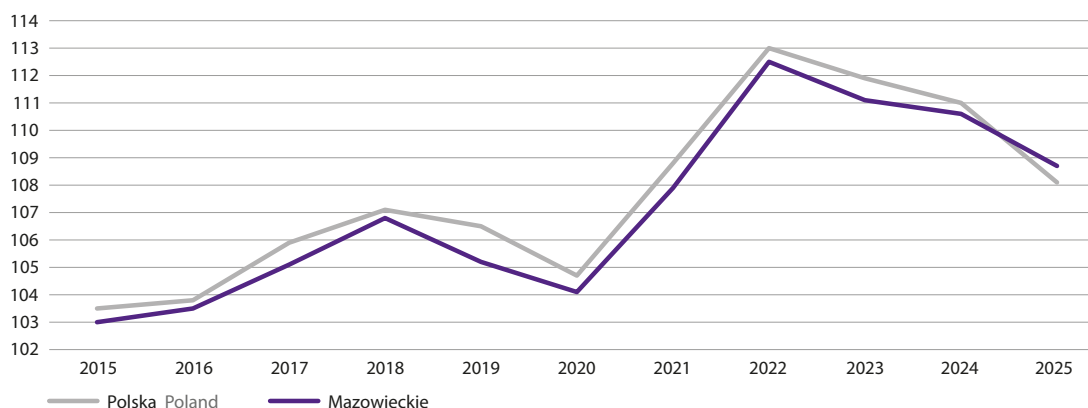
Wynagrodzenia są wyraźnie zróżnicowane w zależności od rodzaju działalności przedsiębiorstw. W 2025 r. do najwyższych należały wynagrodzenia m.in. w sekcjach informacja i komunikacja (15098,90 zł; wyższe niż przeciętne wynagrodzenie w województwie o 46,9%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (14580,37 zł; wyższe o 41,8%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (13808,26 zł; wyższe o 34,3%). Najniższe wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w mazowieckim wystąpiły w sekcjach zakwaterowanie i gastronomia (7316,66 zł) oraz administrowanie i działalność wspierająca (7582,25 zł) – były niższe od przeciętnego w województwie odpowiednio o 28,8% i o 26,2%.

Wykres 30. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Rok poprzedni=100

Chart 30. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Previous year=100

Tablica 14. Świadczenia społeczne

Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	1122,4	1197,9	1215,5	1224,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	2047,16	2487,78	3923,99	4251,50
w tym emerytura of which retirement pension	2178,27	2590,44	4076,10	4404,50
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1144,30	1350,09	2088,49	2227,78
w tym emerytura of which retirement pension	1164,39	1349,87	2090,72	2202,98

W 2025 r. w województwie mazowieckim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 1224,7 tys. osób, z czego 87,7% to świadczeniobiorcy ZUS, a 12,3% – pobierający emerytury i renty rolnicze. Ogólna liczba emerytów i rencistów była większa od notowanej przed rokiem o 0,8% (w kraju o 0,7%).

W 2025 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 1073,6 tys. osób, tj. o 7,6 tys. (o 0,7%) więcej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupą świadczeniobiorców ZUS są emeryci; w badanym roku stanowili oni 82,6% tej zbiorowości (w 2024 r. – 82,4%); pozostali to świadczeniobiorcy otrzymujący renty rodzinne (12,5%; rok wcześniej 12,4%) oraz renty z tytułu niezdolności do pracy (4,9%; przed rokiem 5,2%). W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost przeciętnej liczby emerytów (o 1,0%) oraz osób pobierających renty rodzinne (o 1,3%) i spadek liczby świadczeniobiorców otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy (o 5,0%).

Nieco odmiennie kształtowały się struktura i dynamika liczby osób, którym wypłacano świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2025 r. pobierało 151,1 tys. osób, tj. o 1,6 tys. (o 1,1%) więcej niż w 2024 r. Wśród świadczeniobiorców KRUS także dominują emeryci; w 2025 r. stanowili oni 81,4% omawianej zbiorowości (rok wcześniej 81,7%); kolejną grupą są osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy (13,3%; przed rokiem 13,8%), a najmniej liczną – świadczeniobiorcy, którym wypłacano renty rodzinne (5,3%; rok wcześniej 4,5%). W porównaniu z 2024 r. liczba osób pobierających emerytury wzrosła o 0,7%, wyraźnie więcej było także osób pobierających renty rodzinne (o 19,8%), a ubyło świadczeniobiorców, którym wypłacano renty z tytułu niezdolności do pracy (o 2,7%).

W 2025 r. w województwie mazowieckim przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 4251,50 zł i była wyższa o 8,3% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – wyższa o 8,5%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych ukształtowała się na poziomie 2227,78 zł i wzrosła w skali roku o 6,7% (w kraju o 5,9%).

W województwie relacja wysokości świadczeń z ZUS do średniej krajowej kształtuje się odmiennie niż w przypadku KRUS. W 2025 r. mazowieckie zajmowało drugie, za województwem śląskim, miejsce w kraju, pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS (104,9% średniej krajowej) oraz miejsce dwunaste w przypadku analogicznego świadczenia wypłacanego przez KRUS (100,0% przeciętnej emerytury i renty rolniczej w Polsce) – niżej uplasowały się województwa świętokrzyskie, wielkopolskie, podkarpackie i małopolskie.

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny

Table 15. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	1756	2241	3209	3632	3167
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1691	2191	3140	3555	3103

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawiciele wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji jest przeznaczony na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Prezentowane dane za lata **2023 i 2024** nie są w pełni porównywalne z danymi za lata wcześniejsze.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r. w województwie mazowieckim wyniósł 3632 zł i był o 13,2% wyższy niż w 2023 r. i o 14,7% wyższy niż analogiczny dochód w Polsce. Podobnie jak w latach poprzednich, w 2024 r. gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim wykazywały najwyższe w kraju dochody na osobę.

W 2024 r. przeciętne miesięczne wydatki gospodarstw domowych na 1 osobę w województwie mazowieckim wynosiły 2155 zł i były o 16,5% wyższe niż przed rokiem i o 14,7% wyższe niż przeciętnie w kraju. Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym ukształtował się na poziomie 59,3% wobec 57,6% w 2023 r. W porównaniu z rokiem poprzednim w 2024 r. wzrost wydatków ponoszonych przez gospodarstwa domowe był wyższy niż osiągnięty przyrost dochodów.

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych dominowały dochody z pracy najemnej. Stanowiły one 58,4% ogółu dochodów i w skali roku ich udział zwiększył się o 0,3 p. proc. Drugim co do wielkości źródłem dochodów gospodarstw domowych były dochody osiągnięte ze świadczeń społecznych. W ujęciu rocznym w województwie mazowieckim nastąpił wzrost udziału tych dochodów o 0,2 p. proc. do poziomu 23,1%. W mniejszym stopniu dochód rozporządzalny tworzyły dochody z pracy na własny rachunek – 13,5% oraz dochody z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie – 3,6%. W stosunku do 2023 r. udział dochodów z pracy na własny rachunek zwiększył się o 0,6 p. proc., a z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie zmniejszył się o 0,9 p. proc.

Dochód do dyspozycji gospodarstwa domowe przeznaczają na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności. W 2024 r. dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wyniósł 3555 zł, tj. o 13,2% więcej w stosunku do 2023 r. i jednocześnie był wyższy od przeciętnego w kraju o 14,6%.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

- **wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych** jest to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne;
- **współczynnik Giniego** jest miarą nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Wartość wskaźnika zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych dla województwa mazowieckiego w badaniu z 2024 r. wyniosła 10,2% i była o 3,6 p. proc. niższa niż średnia dla kraju (13,8%).

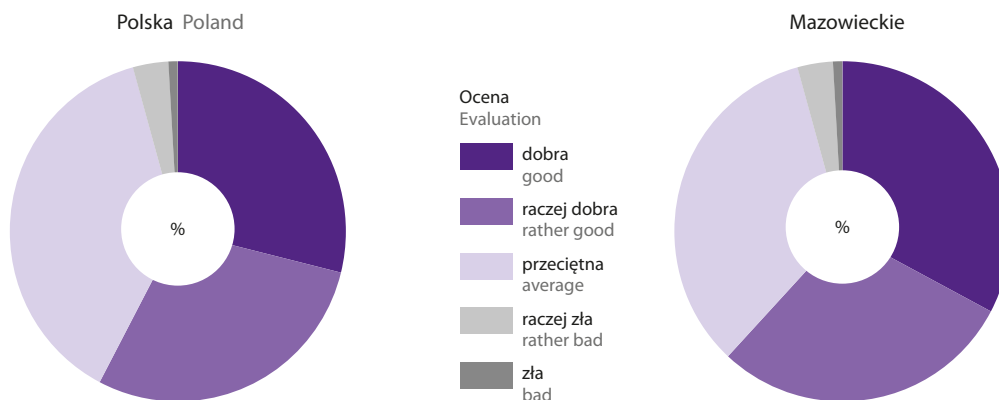
W 2024 r. odsetek osób z dochodami poniżej progu zagrożenia ubóstwem był o 1,3 p. proc. niższy niż w roku 2023, gdy wyniósł on 11,5%.

Współczynnik Giniego jest jednym ze wskaźników, które informują o poziomie nierówności dochodów. W 2024 r. jego wartość dla województwa była wyższa niż średnia dla kraju (26,0%) i ukształtowała się na poziomie 29,1%.

W porównaniu z 2023 r. współczynnik Giniego dla przeciętnego dochodu do dyspozycji na osobę był niższy o 1,8 p. proc. Spadek tego współczynnika w skali roku wskazuje na zmniejszenie nierówności dochodowych gospodarstw domowych w województwie.

Wykres 31. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2024 r.

Chart 31. Subjective evaluation of material situation of households in 2024

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w porównaniu z 2023 r. uległa poprawie.

W 2024 r. poziom warunków życia jako dobry albo raczej dobry określiło 61,9% gospodarstw (w Polsce 57,7%), a 4,3% jako raczej zły albo zły (w kraju tyle samo). Jako przeciętną swoją sytuację postrzegało 33,8% gospodarstw (dla Polski średnia wynosiła 38,0%).

W województwie mazowieckim w skali roku nastąpił wzrost odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą o 4,6 p. proc. (w Polsce wzrost wyniósł o 3,7 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział gospodarstw postrzegających swoją sytuację jako przeciętną o 4,1 p. proc. (w Polsce odnotowano spadek o 3,1 p. proc.) oraz udział gospodarstw domowych określających ją jako raczej złą albo złą o 0,5 p. proc. (w kraju wystąpił spadek o 0,6 p. proc.).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

Systematycznie zmniejsza się liczba osób, którym przyznano świadczenie pomocy społecznej, jak również liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze „Rodzina 800+”, była najwyższa w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim zmalała liczba świadczeniobiorców zasiłku rodzinnego, jak i kwota wydatków na te świadczenia.

Zwiększyła się liczba placówek opieki nad dziećmi do lat 3 oraz liczba oferowanych przez nie miejsc, natomiast nieznacznie zmniejszyła się liczba przebywających w nich dzieci.

Pomoc społeczna jest ważnym instrumentem polityki społecznej państwa. Przeznaczona jest do wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z którą nie są one w stanie sobie poradzić. Pomoc ta polega na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom spełniającym określone kryteria i zakwalifikowanym do otrzymania takiej pomocy w miejscu ich zamieszkania. W 2024 r. w województwie mazowieckim jednostki samorządu terytorialnego w ramach zadań własnych i zleconych przyznały świadczenia społeczne na podstawie decyzji 104,6 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj oraz źródło finansowania (o 6,8% mniej niż w 2023 r. i o 49,1% mniej niż w 2015 r.). Na każde 10 tys. ludności przypadało 190 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (w 2023 r. – 204, w 2015 r. – 385), tj. o 31 osób mniej niż średnio w kraju.

Pomoc pieniężną stanowią różnego rodzaju zasiłki (stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców), natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in. posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, sprawienie pogrzebu, usługi opiekuńcze, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. W województwie mazowieckim świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 60,9 tys. osób (o 7,8% mniej niż w 2023 r. i o 44,8% mniej niż w 2015 r.). Zasiłki celowe przyznano dla 49,2 tys. osób, zasiłki stałe dla 20,1 tys. osób, a zasiłki okresowe dla 13,3 tys. osób. Świadczenia w formie niepieniężnej przyznano dla 52,1 tys. osób (o 7,1% mniej niż w 2023 r. i o 53,0% mniej niż w 2015 r.). Były to głównie posiłki (34,8 tys. osób) i usługi opiekuńcze (14,7 tys. osób).

Na pomoc społeczną wydano łącznie 505,3 mln zł (o 14,5% więcej niż w 2023 r. i o 29,3% więcej niż w 2015 r.). Pomoc pieniężna w 2024 r. wyniosła 320,6 mln zł (o 17,7% więcej niż w 2023 r. i o 17,3% więcej niż w 2015 r.), co stanowiło 63,4% wydatkowanej kwoty. Z tego na zasiłki stałe przeznaczono 176,0 mln zł, na zasiłki celowe – 112,1 mln zł, a na zasiłki okresowe – 30,1 mln zł. W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 184,7 mln zł, tj. 36,6% kwoty ogółem (o 9,3% więcej niż w 2023 r. i o 57,4% więcej niż w 2015 r.). Na usługi opiekuńcze wydano 96,7 mln zł, a na posiłki 43,7 mln zł.

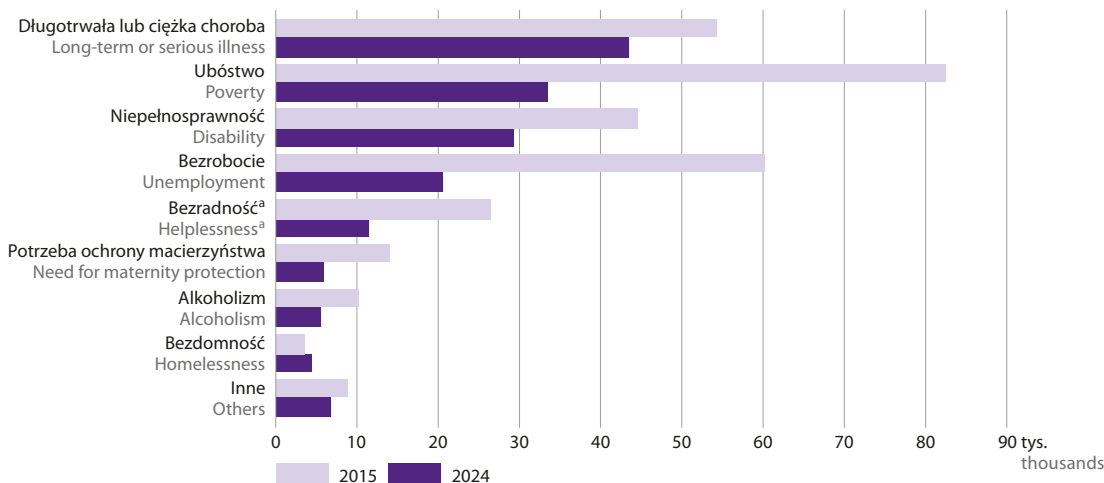
Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej

Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	205504	136278	112241	104560
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	390651,5	402016,6	441306,1	505263,3
pomoc pieniężna financial assistance	273346,8	260305,7	272370,0	320584,1
pomoc niepieniężna non-financial assistance	117304,7	141710,9	168936,0	184679,2
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	385	247	204	190

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy społecznej. W 2024 r. w województwie mazowieckim, najczęstszymi powodami przyznania świadczenia była długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo (odpowiednio 43,5 tys. i 33,5 tys. rodzin). W porównaniu z 2015 r. odnotowano znaczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy przyznanej z powodu bezrobocia (o 66,2%), ubóstwa (o 59,4%), potrzeby ochrony macierzyństwa (o 58,1%), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 56,7%) oraz alkoholizmu (o 46,1%) natomiast o 27,1% wzrosła liczba rodzin, którym pomoc przyznano z powodu bezdomności.

Wykres 32. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn
Chart 32. Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons

^a W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
^a Care and education as well as household management problems.

W 2024 r. kontynuowano program Karta Dużej Rodziny, oferujący rodzinom wielodzietnym, mającym obecnie lub w przeszłości na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej na terenie całego kraju. Prawo do KDR przysługuje także dzieciom: do 18. roku życia, do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej, bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Karta przysługuje niezależnie od dochodów. W 2024 r. w województwie mazowieckim Kartę Dużej Rodziny posiadało 234,7 tys. rodzin (221,5 tys. w 2023 r.), najwięcej w Warszawie (43,9 tys.) i powiecie wołomińskim (13,1 tys.), natomiast najmniej w powiecie gostynińskim (1,8 tys.) oraz lipskim (1,9 tys.).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informacje o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W 2024 r. w województwie mazowieckim środowiskowa pomoc społeczna zrealizowana na podstawie ustawy o pomocy społecznej została skierowana do 72,4 tys. gospodarstw domowych i objęła 138,6 tys. beneficjentów. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba była mniejsza o 7,2%, a w stosunku do 2015 r. o 57,0%.

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

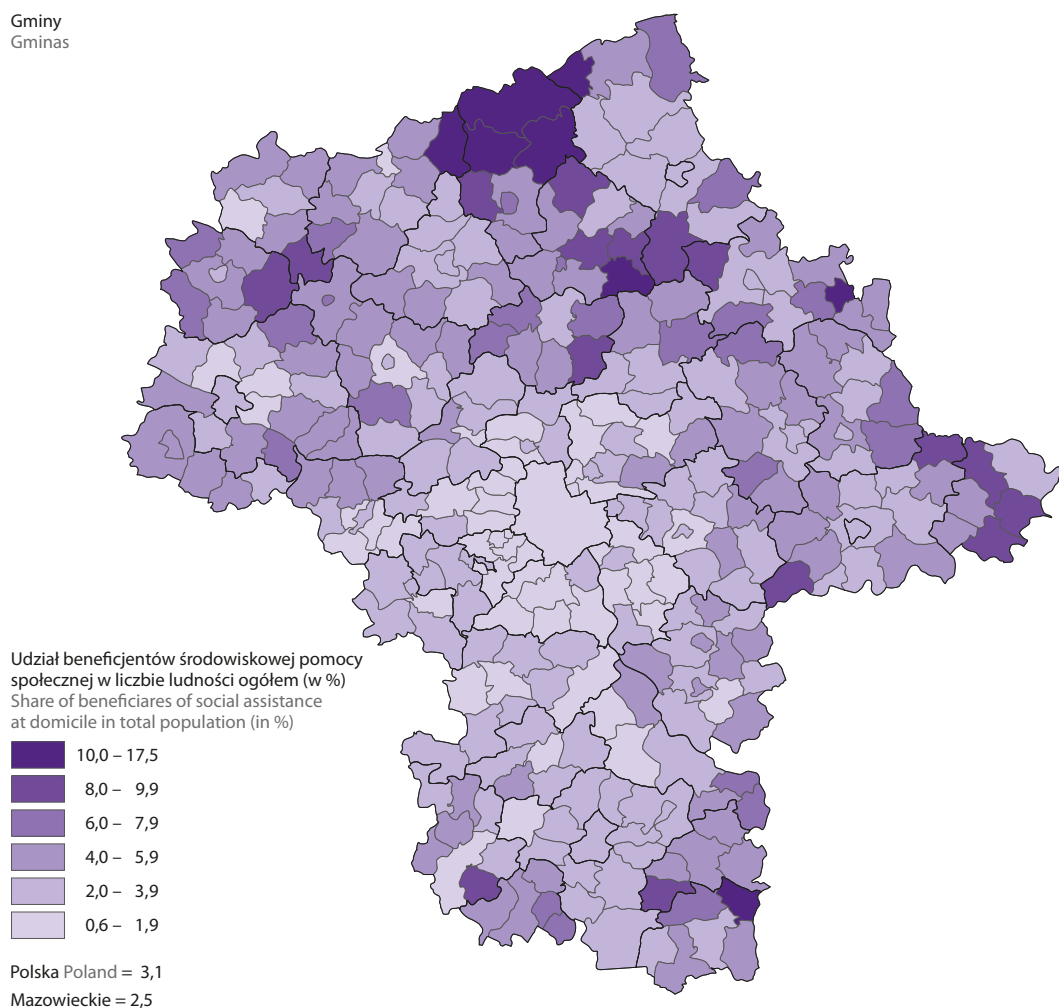
Table 17. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance according at domicile	130310	91154	75493	72443
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	322563	187461	149358	138551
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	604	340	271	251

Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności województwa mazowieckiego w 2024 r. wyniósł 2,5% (w kraju 3,1%) i zmniejszył się w porównaniu z 2023 r. o 0,2 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. o 3,5 p. proc. W województwie występuje silne terytorialne zróżnicowanie zasięgu korzystania z pomocy społecznej osób i gospodarstw domowych. W 2024 r. wartość omawianego wskaźnika była najwyższa w gminach Czarnia – 17,5% i Szulborze Wielkie – 11,9%. Najmniejszy udział w ludności ogółem mieli beneficjenci w Starych Babicach i Izabelinie (po 0,6%).

Mapa 28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2024 r.

Map 28. Scope of use of social assistance at domicile in 2024

Tablica 18. Świadczenie wychowawcze

Table 18. Child-raising benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2020	2023	2024
Wpłaty świadczenia w tys. zł Benefit payments in thousand PLN	2474572,4	6264107,3	6590699,9 ^b	10475419,7 ^b
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenia w tys. Average monthly number of children for whom benefits were paid in thousands	551,4	1034,9	1082,7 ^b	1078,3 ^b

a W okresie kwiecień–grudzień. b Łącznie z dziećmi w pieczy zastępczej.

U w a g a. Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. świadczenie przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę. Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze otrzymują dzieci w pieczy zastępczej (do 31 maja 2022 r. były to dodatki).

a In the period April–December. b Including foster care children.

Note. From 1 April 2016 to 30 June 2019, the benefit was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income. From 1 June 2022, children in foster care receive child-raising benefit (to 31 May 2022, these were supplements).

W 2024 r. realizowano rozpoczęty w kwietniu 2016 r. program „Rodzina 800+” (do 31 grudnia 2023 r. „Rodzina 500+”) kierowany do rodzin naturalnych, a także do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej. Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze zastąpiło dodatki na dzieci przebywające w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. W województwie mazowieckim w 2024 r. świadczeniem wychowawczym w wysokości 800 zł miesięcznie objęto przeciętnie 1078,3 tys. dzieci (w 2023 r. 1082,7 tys. dzieci). Wydatki na świadczenia z tego programu wyniosły 10475,4 mln zł (w 2023 r. – 6590,7 mln zł). Kwota przeznaczona na wsparcie dzieci w województwie mazowieckim stanowiła 15,9% wydatków ogółem w kraju.

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny

Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2023	2024
Dobry Start^a Good Start^a				
Kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	197027,2	212046,3	214261,5
Liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) Number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	657289	707615	714205
Zasiłek rodzinny Family allowance				
Kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	550878	437421	268370	205392
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny Children, for whom parents shall receive family allowances	274964	212594	126756	96333
Udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku Share of children aged under 17 years, for whom parents shall receive family allowances in the total number of children at this age	24,9	18,6	11,2	8,6

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami.

a As part of the “Good Start” program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices.

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny (dok.)

Table 19. Benefits to the family (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2023	2024
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
Kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	146448,4	124021,6	100276,3	96025,6
Liczba wypłaconych świadczeń Number of paid benefits	355233	293370	229745	209908
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Family tax relief in PIT tax returns				
Kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł Amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	853545,2	870837,1	723023,9	.
Liczba dzieci ^c Number of children ^c	956068	1000886	1069069	.

^c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

^c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Od 2018 r. pomoc dla rodzin z dziećmi została poszerzona o wypłatę jeden raz w roku (w wysokości 300 zł) świadczenia na wyprawkę szkolną dla każdego uczącego się dziecka rozpoczynającego rok szkolny. Świadczenie wypłacane jest w ramach programu „Dobry Start” i jest niezależne od dochodu. Przysługuje ono do ukończenia przez dziecko 20. roku życia, a na dziecko z niepełnosprawnością do ukończenia przez nie 24. roku życia. W 2024 r. wsparcie w ramach programu otrzymało 714,2 tys. uczniów, a wartość tego wsparcia to 214,3 mln zł.

W 2024 r. na zasiłki rodzinne (wraz z dodatkami), mające na celu finansowe wsparcie rodzin z dziećmi lub z osobami z niepełnosprawnością przeznaczono 205,4 mln zł, tj. o 63,0 mln zł (o 23,5%) mniej niż w 2023 r. Średnio miesięcznie pobierało je 42,9 tys. rodzin, tj. o 14,3 tys. (o 24,9%) mniej niż w 2023 r. Zasiłki rodzinne wypłacano przeciętnie miesięcznie na 96,3 tys. dzieci. Udział dzieci w wieku poniżej 18 lat, na które rodzice otrzymywali zasiłki w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił 8,6% i był o 2,6 p. proc. niższy w porównaniu z 2023 r.

Z funduszu alimentacyjnego może korzystać osoba uprawniona do pobierania alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów od dłużnika. W 2024 r. w województwie mazowieckim wypłacono 209,9 tys. świadczeń z funduszu alimentacyjnego, podczas gdy w 2023 r. było to 229,7 tys. Świadczenia te wypłacono na łączną kwotę 96,0 mln zł, tj. o 4,2% mniejszą niż w roku poprzednim. Średnio miesięcznie wypłacono 17,5 tys. świadczeń, a ich przeciętna kwota wynosiła 457 zł, wobec wypłaconych w 2023 r. średnio miesięcznie 19,1 tys. świadczeń o przeciętnej kwocie 436 zł.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3. Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

W województwie mazowieckim na koniec 2024 r. funkcjonowało 935 placówek sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 (o 24 więcej w porównaniu z 2023 r. i o 490 więcej niż w 2015 r.), z tego 826 żłobków oraz 109 klubów dziecięcych. Omawiane placówki dysponowały łącznie 37,6 tys. miejsc (o 4,5% więcej niż w 2023 r. i o 164,2% więcej niż w 2015 r.), przy czym aż 94,3% z nich oferowały żłobki. W kraju działały 5672 takie placówki, w dyspozycji których było 223,8 tys. miejsc.

Tablica 20. Opieka nad dziećmi w wieku do 3 lat

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Childcare for children up to the age of 3
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Żłobki ^{ab} Nurseries ^{ab}	375	681	790	826
w tym publiczne of which public	88	146	.	.
Kluby dziecięce Children's clubs	70	107	121	109
w tym publiczne of which public	3	16	.	.
Miejsca w tys.: Places in thousands:				
w żłobkach ^{ab} in nurseries ^{ab}	13,3	27,0	33,7	35,5
w klubach dziecięcych in children's clubs	1,0	1,9	2,3	2,1
Dzieci w tys.: Children in thousands:				
w żłobkach ^{ab} in nurseries ^{ab}	12,3	23,0	29,3	29,3
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,8	1,6	1,9	1,9

a W latach 2020–2024 łącznie ze żłobkami przyzakładowymi. b Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a In 2020–2024 including workplace nurseries. b Until 2021 including nursery wards.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

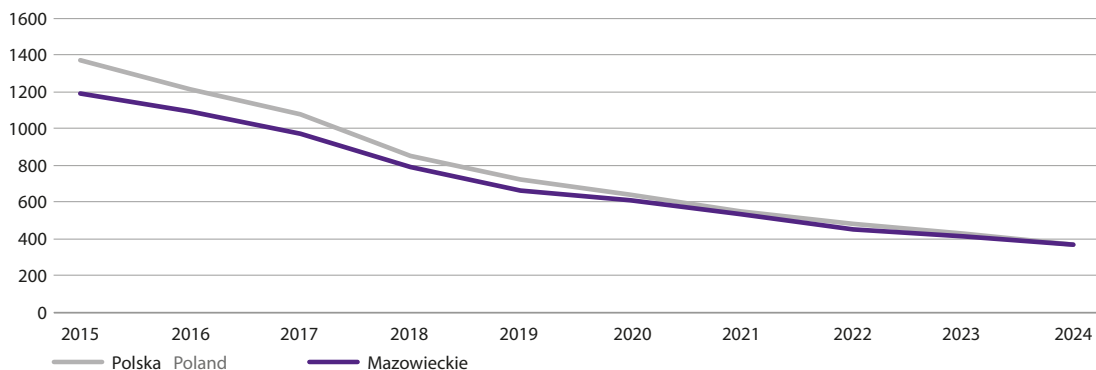
W końcu 2024 r. w żłobkach i klubach dziecięcych przebywało 31,2 tys. dzieci (o 0,1% mniej niż w 2023 r. i o 138,0% więcej niż w 2015 r.), z czego 94,0% w żłobkach. Spośród dzieci w placówkach najliczniejszą grupę stanowili dwulatkwie (54,6%). W placówkach dominowali chłopcy, było ich o 843 więcej niż dziewczynek. Liczba dzieci z niepełnosprawnościami lub wymagającymi szczególnej opieki wyniosła 179.

Na każde 100 miejsc oferowanych przez żłobki i kluby dziecięce przypadało 364 dzieci do lat 3 zamieszkałych w województwie mazowieckim, tj. o 4 mniej niż średnio w kraju. Wskaźnik ten był niższy zarówno w stosunku do poprzedniego roku jak i do 2015 r. (odpowiednio o 50 i o 823 na każde 100 miejsc) [patrz wykres 33].

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w województwie mazowieckim w 2024 r. ukształtował się na poziomie 22,8% (w 2023 r. 20,9%, a w 2015 r. 7,7%), dla Polski wskaźnik był niższy i wyniósł 21,9%. Wśród powiatów województwa najwyższy odsetek odnotowano w Siedlcach (35,7%) i w Warszawie (32,3%), a najniższy w powiecie lipskim (3,0%) [patrz mapa 29].

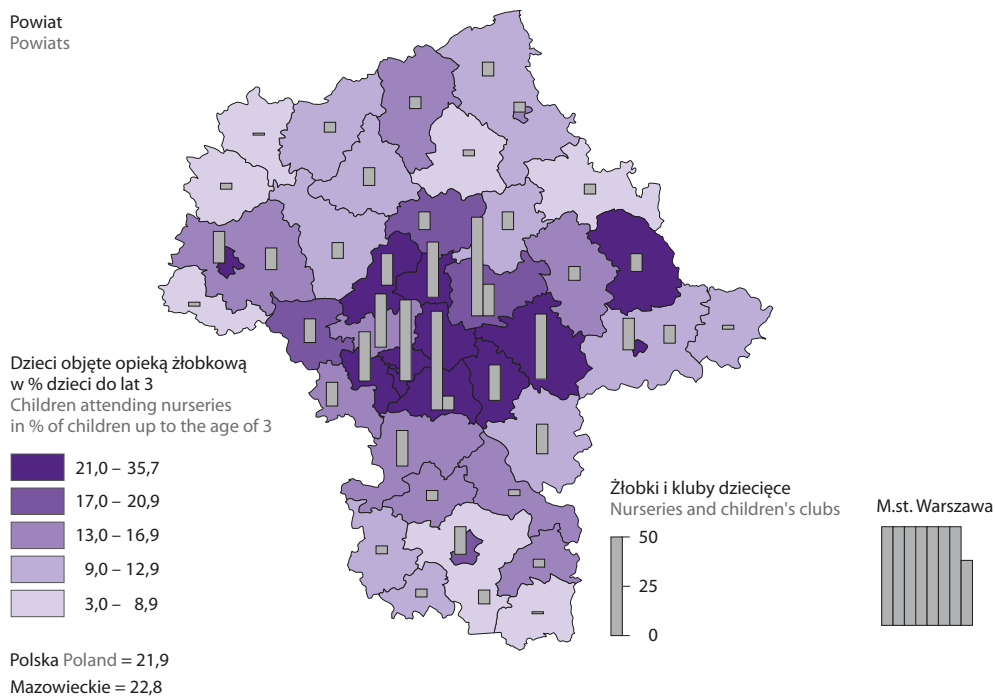
Wykres 33. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych
 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
 As of 31 December

^a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach 2017–2024 żłobkami przyzakładowymi.
 Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
^a Until 2021 including nursery wards as well as in 2017–2024 workplace nurseries.
 Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Mapa 29. Żłobki^a i kluby dziecięce w 2024 r.
 Map 29. Nurseries^a and children's clubs in 2024

^a łącznie ze żłobkami przyzakładowymi.
 Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
^a Including workplace nurseries.
 Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

Z roku na rok systematycznie przybywa mieszkań w zasobach mieszkaniowych (w miastach szybciej niż na wsi). W 2024 r. w województwie mazowieckim wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 1,4% (1,7% w miastach wobec 0,9% na wsi).

W 2024 r. na 1000 ludności przypadało 465 mieszkań (w miastach 525, na wsi 354).

Odsetek mieszkań zlokalizowanych w miastach zmienia się nieznacznie z roku na rok i w latach 2015–2024 w województwie wynosi 72–73%, w Polsce 67–68%.

Poprawiają się warunki mieszkaniowe ludności: zmniejsza się przeciętna liczba osób w mieszkaniu, a rośnie zarówno przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, jak i powierzchnia przypadająca na 1 osobę.

Odnotowano rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz gazowej; w skali roku zwiększyła się zarówno długość sieci, jak i liczba przyłączy prowadzących do budynków.

Wzrósł odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, ale w obu przypadkach w całym prezentowanym okresie pozostaje niższy niż w kraju.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Według stanu na koniec 2024 r. zasoby mieszkaniowe w województwie mazowieckim tworzyło 2560,3 tys. mieszkań, co stanowiło 16,0% zasobów krajowych. Liczba mieszkań wzrosła w skali roku o 36,4 tys. (tj. o 1,4%), a w porównaniu z 2015 r. o 366,5 tys. (o 16,7%). Szybciej przybywa mieszkań zlokalizowanych w miastach; w ciągu dziewięciu lat wspomniany wzrost wyniósł 19,1%, podczas gdy na wsi 10,7%. W Polsce w tym samym czasie liczba mieszkań w zasobach ogółem zwiększyła się o 13,1%, w miastach – o 14,0%, na terenach wiejskich – o 11,3%.

Znaczna część wojewódzkich zasobów mieszkaniowych zlokalizowana jest w Warszawie; w 2024 r. w stolicy było 1092,0 tys. mieszkań, tj. 42,7% zasobów w województwie i 58,3% zasobów w mazowieckich miastach. Liczba mieszkań w zasobach w Warszawie wzrosła w skali roku o 14,5 tys. (o 1,3%), a w porównaniu z 2015 r. – o 179,1 tys. (o 19,6%).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe ^a
Stan w dniu 31 grudnia

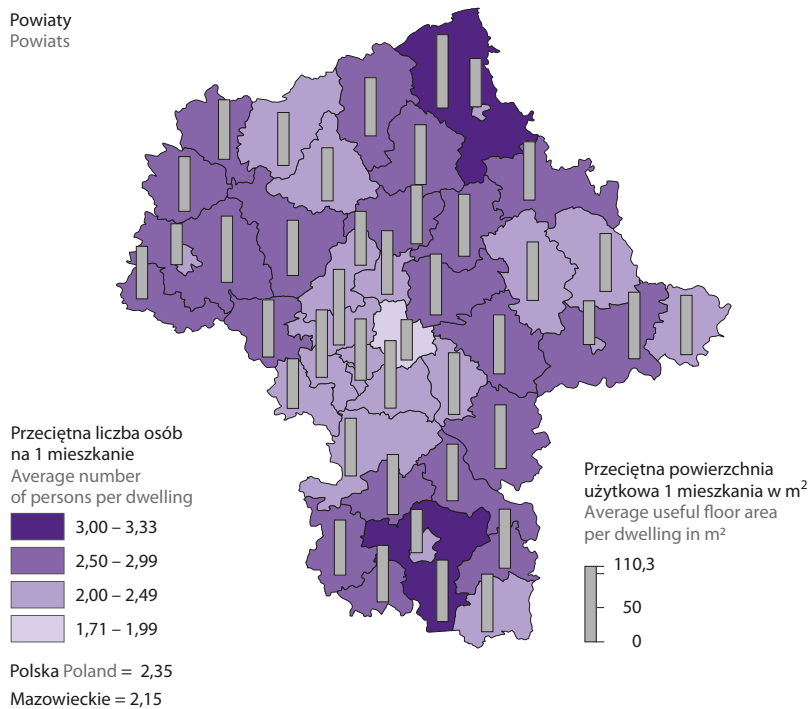
Table 21. Dwelling stocks ^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Mieszkania ogółem Dwellings of total	2193793	2411828	2523931	2560327
na 1000 ludności per 1,000 population	410,1	437,1	458,0	464,8
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,63	3,65	3,64	3,64
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average useful floor area per dwelling in m ²	71,9	73,5	74,0	74,2
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,44	2,29	2,18	2,15

^a Na podstawie bilansów.
^a Based on balances.

Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 30. Housing conditions of population in 2024
As of 31 December

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2024 r. wyniosła 74,2 m² (w kraju 75,6 m²), przy czym mieszkania w miastach miały średnio 64,4 m², a na wsi 100,8 m². Największe były mieszkania w powiatach warszawskim zachodnim (110,3 m²), ostrołęckim (107,1 m²) oraz piaseczyńskim i grodziskim (po 98,5 m²), a najmniejsze w Warszawie (58,9 m²), Płocku (59,7 m²) oraz Radomiu (63,2 m²) i Siedlcach (63,8 m²).

Warunki mieszkaniowe określane są m.in. przez gęstość zaludnienia mieszkań (średnia liczba osób na 1 mieszkanie) oraz przez powierzchnię mieszkania przypadającą na 1 osobę. Analiza wartości tych wskaźników od 2015 r. wskazuje, że warunki mieszkaniowe zarówno w województwie, jak i w kraju ulegają systematycznej poprawie, jednak w województwie cały czas są korzystniejsze.

Wskaźnik określający przeciętną liczbę osób przypadającą na 1 mieszkanie z roku na rok maleje; w województwie mazowieckim z 2,44 w 2015 r. do 2,15 w 2024 r. (w Polsce odpowiednio z 2,72 do 2,35). Ponadto dla miast jest niższy niż dla obszarów wiejskich; w ostatnim prezentowanym roku w województwie wyniósł odpowiednio 1,90 wobec 2,82. Wyraźne zróżnicowanie omawianego wskaźnika obserwuje się także w układzie terytorialnym; w 2024 r. zawierał się w przedziale od 1,71 w Warszawie do 3,33 w powiecie ostrołęckim.

Poprawę warunków mieszkaniowych potwierdza rosnąca z roku na rok powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę. W mazowieckim wyniosła od 29,5 m² w 2015 r. do 34,5 m² dziewięć lat później (w Polsce odpowiednio od 27,0 do 32,2 m²). W 2024 r. w miastach województwa na 1 osobę przypadało średnio 33,8 m² powierzchni mieszkania, a na terenach wiejskich 35,7 m². Również ten wskaźnik jest zróżnicowany terytorialnie; w ostatnim prezentowanym roku najwyższą wartość przyjął w powiecie warszawskim zachodnim (44,4 m²), a najniższą – w Radomiu i powiecie radomskim (po 29,4 m²).

O poprawie warunków mieszkaniowych świadczy także rosnący udział mieszkań wyposażonych w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w ogólnej ich liczbie. W prezentowanym okresie najbardziej wzrósł odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę (z 91,2% do 94,0%), a następnie – w centralne ogrzewanie (z 86,0% do 88,7%). Najbardziej powszechny jest dostęp do wodociągu; na koniec 2024 r. mieszkań wyposażonych w tę instalację było 97,3%, a w 2015 r. – 95,7%. Pod względem wyposażenia w wodociąg różnica między miastem a wsią jest mniejsza niż w przypadku innych instalacji i wynosi 3,7 p. proc. (odpowiednio 98,3% wobec 94,6%).

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

W 2024 r. w województwie mazowieckim sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) osiągnęła długość 49,8 tys. km, co stanowiło 14,5% długości w Polsce. W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się ona o 0,7% oraz o 10,4% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,8% i o 9,0%). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 931,3 tys. szt. i w odniesieniu do 2023 r. wzrosła o 2,3%.

W 2024 r. na terenach wiejskich zlokalizowanych było 77,8% długości sieci wodociągowej oraz 62,9% przyłączy do budynków mieszkalnych. W porównaniu z rokiem poprzednim długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich wzrosła o 0,2%, a w miastach o 2,4%.

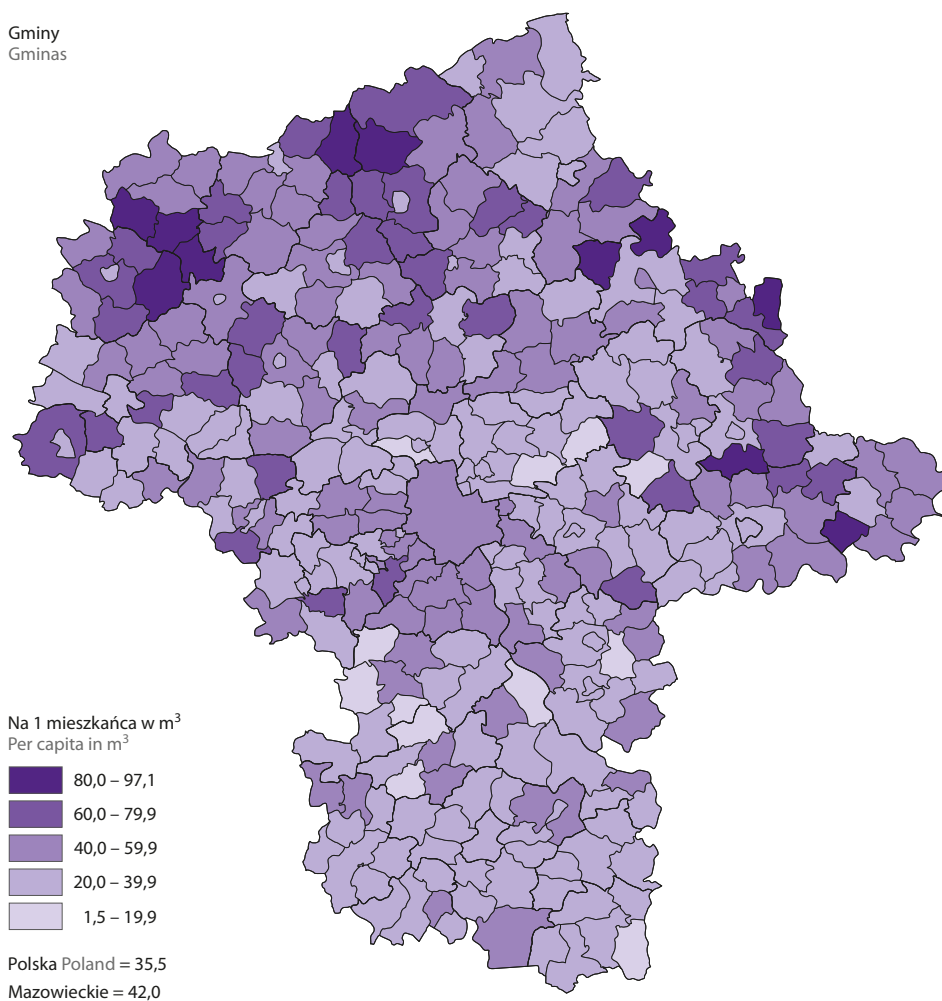
Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2024 r. na 100 km² wyniósł 140,0 km (w kraju 109,5 km) i w porównaniu z 2023 r. zwiększył się o 0,9 km na 100 km² (w kraju o 0,8 km). W miastach zagęszczenie sieci było większe niż na wsi (455,0 km wobec 117,0 km).

W 2024 r. z sieci wodociągowej korzystało 91,4% ogółu mieszkańców województwa (w kraju 92,7%). W porównaniu z 2023 r. wskaźnik ten wzrósł o 0,2 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. o 1,8 p. proc. (w kraju wzrost o 0,1 p. proc. w stosunku do 2023 r. i o 0,9 p. proc. w relacji do 2015 r.). W miastach dostęp do wodociągu miało 94,2% ogółu ludności (w kraju 96,8%), a na terenach wiejskich 86,2% (w kraju 86,6%).

Tablica 22. Wodociągi
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 22. Water supply system
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa w km) Water supply system (distribution and transmission in km)	45092,8	47932,9	49448,6	49798,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	756649	849506	909956	931252
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	202,4	216,4	219,8	231,6

Mapa 31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2024 r.
 Map 31. Consumption of water from water supply systems in households in 2024

Zużycie wody przez gospodarstwa domowe w 2024 r. wyniosło 231,6 hm³ i w stosunku do 2023 r. zwiększyło się o 11,7 hm³, tj. o 5,3% (w kraju wzrost wyniósł 3,0%). Natomiast przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca kształtowało się na poziomie 42,0 m³, przy czym w miastach było to 42,3 m³, a na obszarach wiejskich 41,6 m³. W porównaniu z 2023 r. zużycie wody na 1 mieszkańca wzrosło o 2,1 m³ (w kraju o 1,1 m³). Na terenach wiejskich, jak i w miastach odnotowano wzrost odpowiednio o 3,1 m³ i 1,7 m³. W układzie terytorialnym największe zużycie wody na 1 mieszkańca wystąpiło w gminie Biezuń (97,1 m³), natomiast najmniejsze w gminie Pniewy (1,5 m³).

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

W 2024 r. długość sieci kanalizacyjnej w województwie mazowieckim wyniosła 19,3 tys. km i stanowiła 10,4% długości krajowej. W stosunku do 2023 r. zwiększyła się o 2,7%, a w porównaniu z 2015 r. o 31,2% (w kraju odpowiednio wzrost o 2,4% i o 24,1%). Liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych w relacji do 2023 r. wzrosła o 3,4% osiągając poziom 521,7 tys. szt.

Na obszarach wiejskich było 52,3% długości sieci kanalizacyjnej oraz 40,9% przyłączy. W porównaniu z 2023 r. długość sieci na terenach wiejskich wzrosła o 248,6 km, a liczba przyłączy o 6,7 tys. szt.; w miastach wzrost wyniósł odpowiednio 265,2 km i 10,5 tys. szt.

W 2024 r. w województwie mazowieckim siecią kanalizacyjną odprowadzono 240,5 hm³ ścieków. W porównaniu z 2023 r. ich ilość wzrosła o 3,3% (w miastach i na wsi wzrost odpowiednio o 3,4% i o 2,3%).

Gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² wyniosła w województwie 54,2 km (w kraju 59,2 km) i w porównaniu z 2023 r. wzrosła o 1,5 km na 100 km² (w kraju wzrost o 1,4 km na 100 km²). W miastach zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wyniosło 378,7 km wobec 30,4 km na terenach wiejskich.

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia

Table 23. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	14680,0	17445,1	18743,1	19256,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	352092	456464	504510	521691
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	205,3	229,0	232,9	240,5
w tym oczyszczone of which treated	202,4	219,6	230,5	237,2

a łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

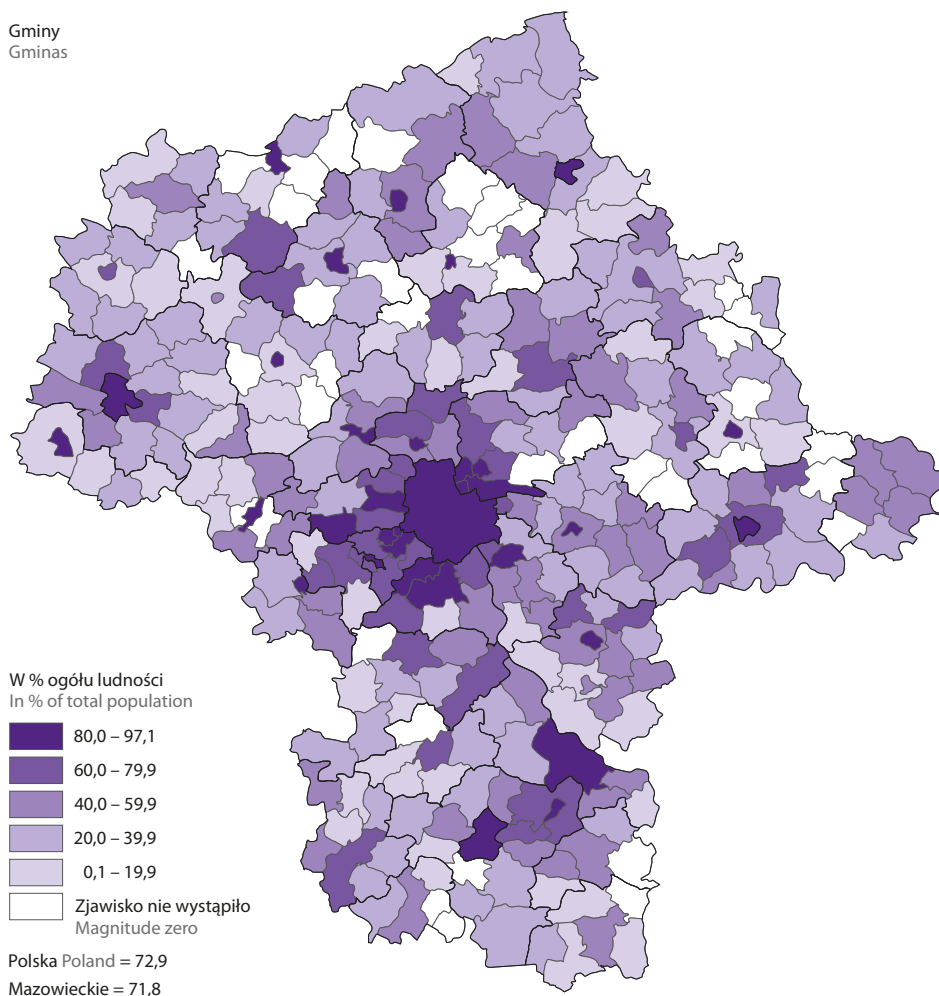
Z sieci kanalizacyjnej w 2024 r. korzystało 71,8% ogółu mieszkańców województwa mazowieckiego (w kraju 72,9%). Wskaźnik ten wzrósł o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2023 r. i o 4,3 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio wzrost o 0,3 p. proc. i o 3,2 p. proc.). W miastach odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniósł 91,3% (w kraju 91,2%), na obszarach wiejskich 36,0% (w kraju 46,2%).

Wśród gmin województwa mazowieckiego największy odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w miastach: Płońsk (97,1%), Warszawa (95,0%), Siedlce (94,4%), Żąbki (94,2%) oraz w gminie wiejskiej Lesznowola (94,6%). W 37 gminach województwa nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Warto dodać, że w 76 gminach zagrożonych trwałą marginalizacją (spośród 101) udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej był prawie 3-krotnie niższy od średniej wojewódzkiej i wyniósł 24,6%. Wskaźnik ten zawierał się w granicach od 0,1% (gmina wiejska Trojanów) do 70,7% (gmina wiejska Pionki). W 25 gminach tego rodzaju sieć kanalizacyjna nie była użytkowana [patrz Aneks, mapa 69].

Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2024 r.

Map 32. Population connected to the sewage system in 2024

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Długość sieci gazowej w 2024 r. w województwie wyniosła 20,1 tys. km, co stanowiło 11,4% długości w Polsce. W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się o 1,4%, a w stosunku do 2015 r. o 26,2% (w kraju odpowiednio wzrost o 1,3% i o 21,0%). Liczba przyłączy gazowych wyniosła 497,8 tys. szt. i była większa o 2,4% niż w 2023 r.

Na obszarach wiejskich długość sieci gazowej stanowiła 56,3% całej sieci gazowej województwa, a liczba wszystkich przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych – 39,7%. W odniesieniu do 2023 r. długość sieci na obszarach wiejskich wzrosła o 178,9 km (o 1,6%), a w miastach o 100,4 km (o 1,2%).

W ciągu 2024 r. zużyto 10071,0 GWh gazu sieciowego i w stosunku do 2023 r. zużycie to spadło o 0,2% przy równoczesnym zmniejszeniu się liczby odbiorców o 2,4% (w kraju odpowiednio wzrost o 0,9% i spadek o 0,5%). Zmniejszenie zużycia gazu wystąpiło zarówno wśród mieszkańców wsi, jak i miast odpowiednio o 0,3% i 0,1%. Na obszarach wiejskich odnotowano wzrost liczby odbiorców o 2,5%, a miejskich spadek o 3,2%. W porównaniu z 2023 r. zużycie gazu sieciowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego spadło o 0,2% (w miastach spadek o 0,5%, na wsi wzrost o 0,3%).

W 2024 r. gęstość sieci gazowej w przeliczeniu na 100 km² wyniosła 56,6 km (w kraju 56,3 km) i w odniesieniu do 2023 r. wzrosła o 0,8 km na 100 km², podobnie jak w kraju. W miastach województwa zagęszczenie sieci wyniosło 362,0 km i było znacznie większe niż na terenach wiejskich, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 34,2 km na 100 km².

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	15937,9	18156,9	19832,2	20111,5
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	394560	436531	486065	497793
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	1189,1	1403,8	1497,6	1462,0
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	8378,5	9818,3	10091,7	10071,0
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	1568,8	1778,5	1831,7	1827,6

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

W 2024 r. z sieci gazowej korzystało 57,0% ludności województwa mazowieckiego (w kraju 56,6%). W porównaniu z 2023 r. odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej wzrósł o 0,3 p. proc., a w stosunku do 2015 r. o 3,5 p. proc. W kraju w porównaniu z 2023 r. wskaźnik ten zwiększył się o 0,3 p. proc., a w relacji do 2015 r. o 4,5 p. proc. W miastach województwa z sieci gazowej korzystało 70,1% ludności (w kraju 72,2%), podczas gdy na terenach wiejskich – 32,9% (w kraju 33,8%).

Ochrona zdrowia

Health care

W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, a także liczba udzielonych w nich porad. Liczba szpitali ogólnych zmniejszyła się, ale wykorzystanie łóżek było wyższe. Zwiększyła się liczba pracujących z pacjentem lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych, a także farmaceutów, zmniejszyła się natomiast liczba lekarzy, fizjoterapeutów i diagnostów laboratoryjnych. W ciągu 2024 r. odnotowano więcej wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, a także liczby osób, którym udzielono pomocy medycznej.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej tj. szpitalach – ogólnych, psychiatrycznych i uzdrowiskowych, ośrodkach leczenia odwykowego, ośrodkach rehabilitacyjnych dla narkomanów, regionalnych ośrodkach psychiatrii sądowej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych, hospicjach, oddziałach opieki paliatywnej, sanatoriach.

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przychodnie Out-patient departments	2741	3097	3570	3685
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	320	256	205	204
Porady udzielone ^b w tys. Consultations provided ^b in thousands	46306,8	45017,6	57230,1	59185,1
lekarskie medical	41130,9	40463,0	51292,6	52941,4
stomatologiczne dental	5175,9	4554,6	5937,5	6243,7
Szpitale ogólne General hospitals	112	118	116	113
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	25929	24294	23214	23224
na 10 tys. ludności per 10 thous population	48,5	44,0	42,1	42,2
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	69,3	55,7	66,5	67,0
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	5,1	5,1	4,7	4,6

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ. b W ciągu roku; łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów; łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

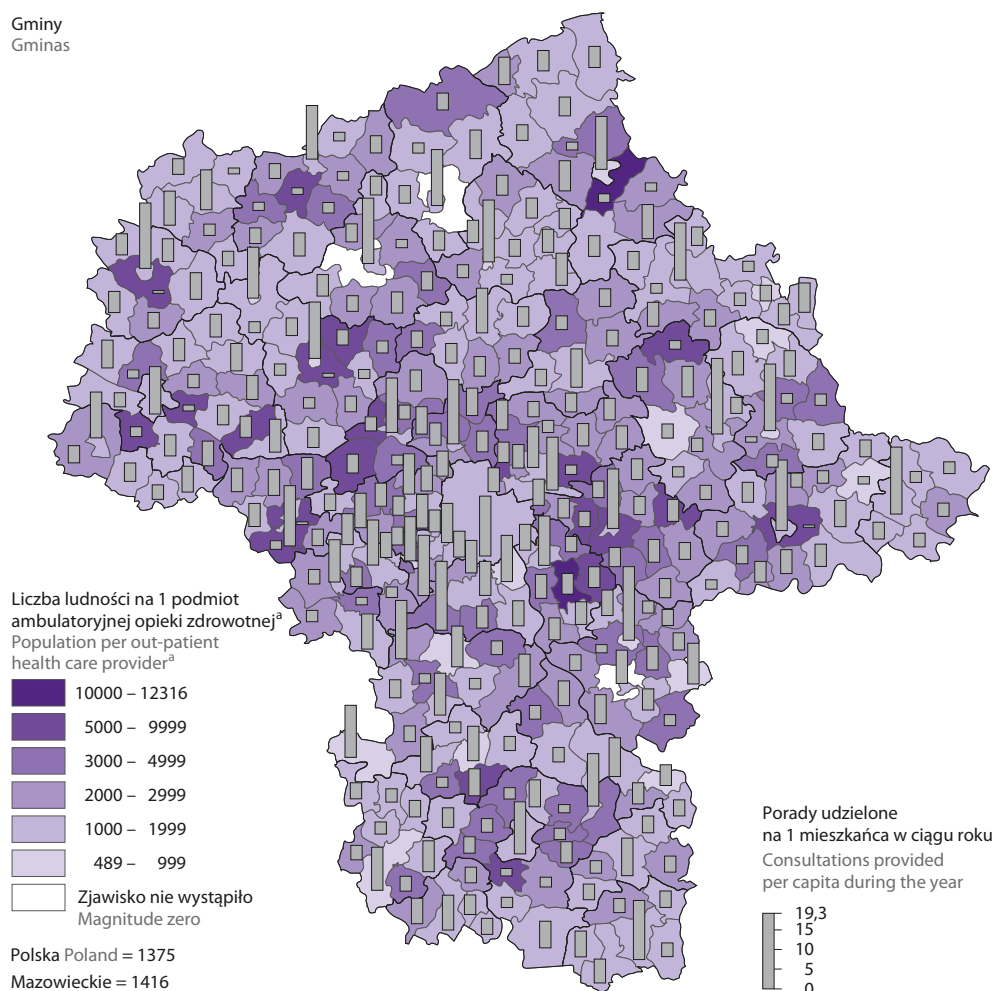
a Data concern practices that signed a contract with the National Health Fund. b During the year; including consultations paid by patients; including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

W końcu 2024 r. w województwie mazowieckim działało 3889 (najwięcej w Polsce) podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, z czego 3685 przychodni i 204 praktyki lekarskie i stomatologiczne realizujące świadczenia finansowane ze środków publicznych. Liczba przychodni wzrosła zarówno w stosunku do 2023 r. jak i do 2015 r. (odpowiednio o 3,2% i o 34,4%). Liczba praktyk lekarskich, które podpisały umowy z NFZ zmniejszyła się w stosunku do 2023 r. jak i do 2015 r. odpowiednio o 18,5% i o 45,0%. Zwiększyła się natomiast liczba praktyk stomatologicznych w porównaniu z 2023 r. o 2,2%, a w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 35,0%.

Liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej była o 41 większa niż średnio w kraju, tj. 1416 (o 44 osoby mniej niż rok wcześniej i o 332 mniej niż w 2015 r.). Najwyższe wartości wskaźnik ten osiągnął w gminach wiejskich Rzekuń (12,3 tys. osób) i Celestynów (11,6 tys.), najniższe zaś w gminie wiejskiej Szulborze Wielkie (489) i miastach Garwolin (616) i Raciąż (655). Na terenie trzech gmin wiejskich województwa mazowieckiego (Ciechanów, Łaskarzew i Przasnysz) nie było przychodni i praktyk lekarskich.

Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2024 r.

Map 33. Out-patient health care in 2024

^a Stan w dniu 31 grudnia.

^a As of 31 December.

W ciągu 2024 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono 59185,1 tys. porad (o 3,4% więcej niż w 2023 r. i o 27,8% więcej niż w 2015 r.), co stanowiło 16,2% wszystkich porad w Polsce. W podstawowej opiece zdrowotnej udzielonych było 41,7% porad ambulatoryjnych, a 58,3% w opiece specjalistycznej, w tym 10,7% przez lekarzy dentyków.

Liczba udzielonych porad ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego wyniosła 10,6 (o 0,4 więcej niż w 2023 r. i o 2,1 więcej niż w 2015 r.). Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach Węgrów (19,3 porady) oraz Garwolin (18,8 porad) i Siedlce (18,0 porad), najniższą zaś w gminie wiejskiej Mińsk Mazowiecki (0,2).

W województwie mazowieckim na koniec 2024 r. funkcjonowało 113 szpitali ogólnych (stacjonarnych), tj. o 3 mniej niż w 2023 r., ale o 1 więcej niż w 2015 r. W placówkach tych do dyspozycji pacjentów było 23,2 tys. łóżek (wzrost o 0,04% w stosunku do 2023 r., ale spadek o 10,4% w porównaniu z 2015 r.). Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadały 42 łóżka (średnio 237 osób na 1 łóżko), w Polsce wskaźnik ten wyniósł 43 (234 osoby na 1 łóżko). Przeciętne wykorzystanie łóżka w ciągu roku wyniosło 67,0% i było większe o 0,5 p. proc. niż w 2023 r., ale o 2,3 p. proc. mniejsze niż w 2015 r.

W 2024 r. w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) hospitalizowanych było 1125,5 tys. pacjentów (o 3,1% więcej niż w roku poprzednim, ale o 3,5% mniej niż w 2015 r.). W przeliczeniu na 10 tys. ludności, z opieki stacjonarnej szpitali ogólnych skorzystały 2042 osoby (w Polsce 2017 osób), tj. o 61 osób więcej w porównaniu z 2023 r., ale o 140 osób mniej niż w 2015 r.

W 2024 r. średni czas pobytu chorego na oddziale szpitalnym wynosił 4,6 dnia i w porównaniu z 2023 r. jak i 2015 r. był krótszy odpowiednio o 0,1 i o 0,5 dnia.

W 2024 r. w województwie mazowieckim działalność prowadziło również 37 szpitali dziennych (w Polsce 248) oferując 804 miejsca dziennego pobytu. W ramach opieki dziennej, realizowanej w szpitalach stacjonarnych oraz szpitalach dziennych, leczonych było łącznie 985,0 tys. osób. Pacjenci leczenia dzienne w szpitalach stacjonarnych stanowili 96,3%, a leczeni w szpitalach dziennych tzw. „jednego dnia” – 3,7%.

W 2024 r. na terenie województwa mazowieckiego opiekę długoterminową świadczyło 45 zakładów opiekuńczo-leczniczych (o charakterze ogólnym) oraz 20 zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, a także 21 hospicjów i 1 oddział opieki paliatywnej, które dysponowały łącznie 6166 łóżkami, tj. więcej o 2,0% w porównaniu z 2023 r. i o 28,2% więcej w stosunku do 2015 r. W ciągu roku w placówkach opieki długoterminowej przebywało 13,3 tys. osób – byli to głównie pacjenci zakładów opiekuńczo-leczniczych (54,1%). W przeliczeniu na każde 10 tys. ludności, z tej formy opieki skorzystało 24 pacjentów (w kraju 26), czyli tyle samo co w 2023 r., ale o 2 osoby więcej niż w 2015 r.

W województwie w końcu 2024 r. działało 35 zakładów stacjonarnej całodobowej opieki psychiatrycznej (10 szpitali psychiatrycznych, 3 ośrodki leczenia odwykowego alkoholowego, 12 ośrodków rehabilitacyjnych dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych (także ośrodki MONAR), 8 zakładów opiekuńczo-leczniczych typu psychiatrycznego i 2 regionalne ośrodki psychiatrii sądowej). Łączna liczba łóżek we wszystkich tych obiektach wyniosła 4278, przy czym większość (63,9%) były to łóżka w szpitalach psychiatrycznych. W 2024 r. leczeniem objęto 40,7 tys. osób, tj. więcej o 2,8% niż w 2023 r., ale o 7,5% mniej niż w 2015 r.

Lecznictwo uzdrowiskowe stanowi integralną część systemu ochrony zdrowia. W województwie mazowieckim usługi lecznictwa uzdrowiskowego świadczyło 1 sanatorium i 1 szpital oraz 6 stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej, które łącznie dysponowały 724 łóżkami. Z usług placówek w trybie stacjonarnym skorzystało 5,2 tys. kuracjuszy (o 8,7% mniej niż w 2023 r., ale o 62,8% więcej niż w 2015 r.), natomiast 0,8 tys. pacjentów leczyło się w trybie ambulatoryjnym (o 15,1% mniej niż w 2023 r., w 2015 r. nie było pacjentów leczonych ambulatoryjnie).

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** oraz od 2022 r. **fizjoterapeutów** opracowane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych oraz fizjoterapeutów),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych,
- praktyk fizjoterapeutów.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy. W związku z przejściem na nowe źródło dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

Dane dotyczące farmaceutów od 2024 r. opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne i sprawozdawczość, natomiast diagnostów laboratoryjnych opracowywane są na podstawie sprawozdawczości. Dane prezentowane są w według głównego miejsca pracy.

Podstawowym zadaniem sprawnie działającego systemu ochrony zdrowia jest zapewnienie dostępu do kadry medycznej, a także dbanie o jakość oferowanych usług.

W województwie mazowieckim w 2024 r. opiekę nad pacjentami sprawowało 25,8 tys. lekarzy, 6,5 tys. lekarzy dentystów, 35,8 tys. pielęgniarek, 4,8 tys. położnych, 9,8 tys. fizjoterapeutów oraz 4,6 tys. farmaceutów i 2,0 tys. diagnostów laboratoryjnych. W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się liczba lekarzy dentystów o 0,7%, pielęgniarek o 2,3%, położnych o 3,3% i farmaceutów o 4,9%. Zmniejszyła się natomiast liczba lekarzy o 5,3%, fizjoterapeutów o 0,9% i diagnostów laboratoryjnych o 6,8%. W relacji do 2019 r. zmniejszyła się liczba diagnostów laboratoryjnych o 1,9%, w pozostałych zawodach medycznych nastąpił wzrost, w tym największy wśród fizjoterapeutów – o 129,1%.

Wykres 34. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 34. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

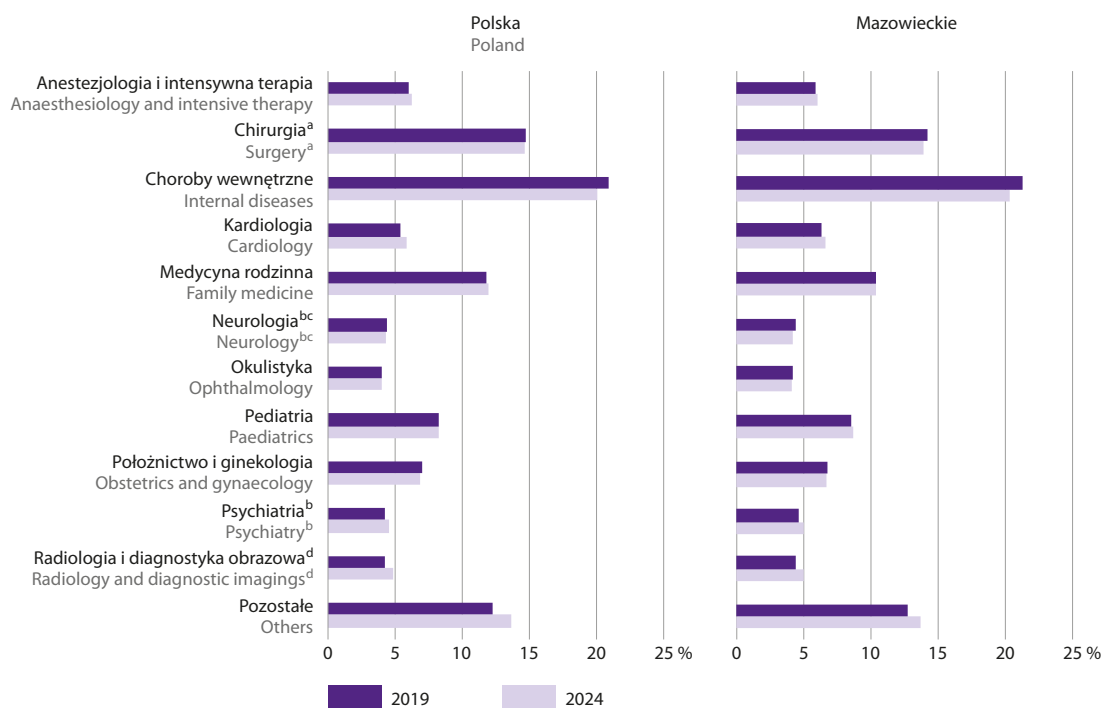
Zapewnienie odpowiedniej dostępności do personelu medycznego opartej na potrzebach mieszkańców stanowi jedno z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki zdrowotnej.

W końcu 2024 r. w województwie mazowieckim liczba lekarzy pracujących bezpośrednio z pacjentem przypadająca na 10 tys. ludności wynosiła 47 (w kraju 38), tj. o 2 mniej niż w 2023 r., ale o 5 więcej w stosunku do 2019 r. W przypadku pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem omawiany wskaźnik w 2024 r. wyniósł 65 (w kraju 59), tj. o 1 więcej niż w 2023 r. i o 6 więcej niż w 2019 r.

O poziomie kwalifikacji lekarzy świadczy odsetek lekarzy specjalistów. Na koniec 2024 r. ich udział w ogólnej liczbie lekarzy wyniósł 62,8%. Najwięcej lekarzy posiadało specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych (20,3%), chirurgii (13,9%) oraz medycyny rodzinnej (10,4%).

Wykres 35. Lekarze specjaliści
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 35. Medical specialists
As of 31 December

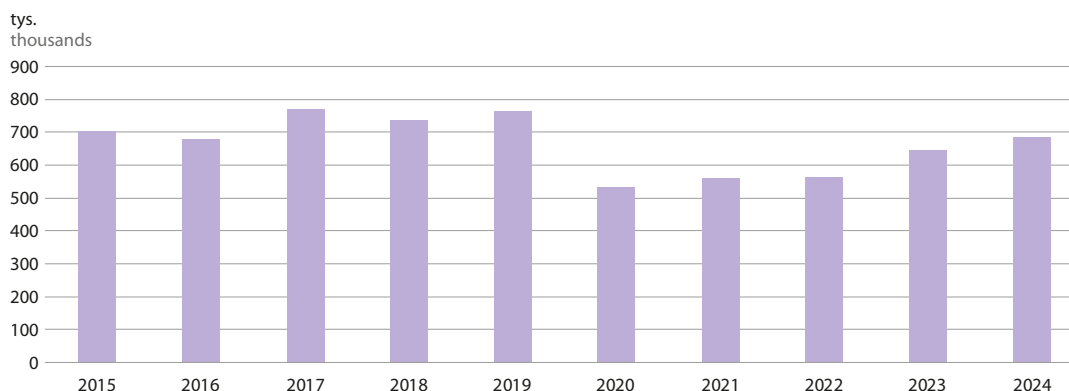
a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. c, d Także: c – neuropatologii, d – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialist. c, d Also: c – neuropathology, d – oncological radiotherapy and children's radiology.

W 2024 r. pomoc medyczną w nagłych wypadkach świadczyło 215 zespołów ratownictwa medycznego (o 1 więcej niż w 2023 r. i o 30 więcej niż w 2015 r.), w tym 180 zespołów podstawowych i 35 specjalistycznych. W ramach systemu działały 3 śmigłowce jako lotnicze zespoły ratownictwa medycznego oraz 34 szpitalne oddziały ratunkowe (SOR). Z systemem współpracowało także 10 izb przyjęć i 2 centra urazowe, w tym 1 centrum urazowe dla dzieci. Wskaźnik dostępności świadczeń medycznych udzielanych przez zespoły ratownictwa medycznego, wyrażony jako liczba zespołów (podstawowych i specjalistycznych) na 100 tys. ludności wyniósł 3,9 i pozostał na niezmiennym poziomie w stosunku do 2023 r. (w kraju wzrósł do 4,4).

Wykres 36. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 36. Out-patient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

W ciągu 2024 r. odnotowano 451,2 tys. wyjazdów/wylotów zespołów na miejsce zdarzenia (o 17,4% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem, ale o 3,2% mniej niż w 2015 r.), z czego zdecydowaną większość (75,0%) stanowiły wyjazdy do domu pacjenta. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2024 r. przypadało 81,9 wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego (w Polsce 83,6). Udzieliły one świadczeń zdrowotnych 452,8 tys. osób (o 17,5% więcej niż w roku poprzednim, ale o 3,3% mniej niż w 2015 r.).

Szpitalne oddziały ratunkowe (SOR) zapewniały świadczenia zdrowotne w dwóch trybach: ambulatoryjnym (niezakończonym hospitalizacją) oraz stacjonarnym.

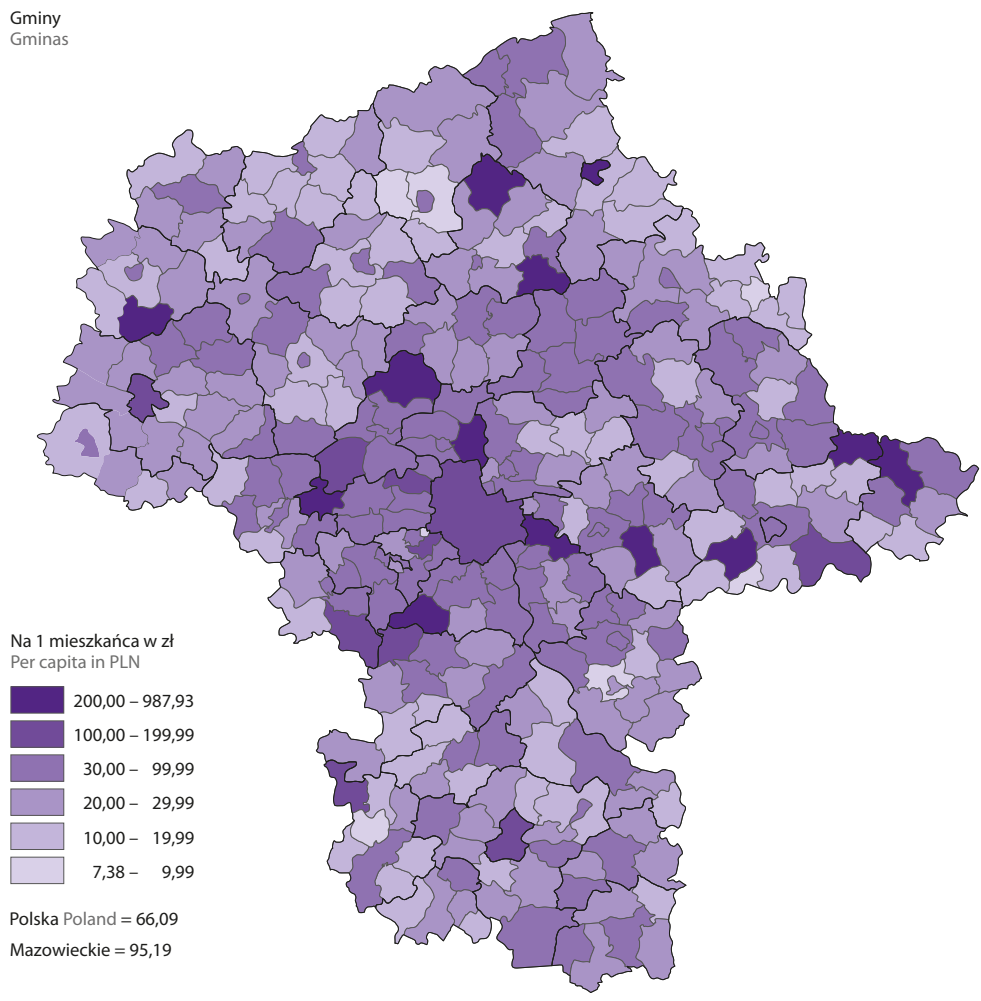
W 2024 r. w izbach przyjęć lub SOR udzielono doraźnej pomocy medycznej w trybie ambulatoryjnym 654,0 tys. osobom (o 6,8% więcej niż w 2023 r., a o 4,6% mniej niż w 2015 r.). Liczba leczonych w trybie stacjonarnym wyniosła 231,0 tys., z czego 62,6% leczonych przekazano do leczenia szpitalnego. Pacjenci leczeni ambulatoryjnie najczęściej korzystali ze świadczeń w zakresie chirurgii (38,5%) i chorób wewnętrznych (18,1%).

W województwie mazowieckim w 2024 r. gminy i miasta na prawach powiatu na opiekę zdrowotną wydały ogółem 524,6 mln zł, co stanowiło 0,9% wydatków ogółem (w kraju 0,7%). W 2024 r. udział wydatków na ochronę zdrowia w ogółem wydatków zmniejszył się o 0,2 p. proc. w stosunku do 2023 r. i o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r.

Większość (36,7%) wydatków w dziale „Ochrona zdrowia”, gminy i miasta na prawach powiatu przeznaczyły na przeciwdziałanie alkoholizmowi, na szpitale ogólne przeznaczyły 34,5% wydatków, na zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze 3,5%, natomiast 8,4% środków wydano na leczenie ambulatoryjne.

W 2024 r. na ochronę zdrowia na jednego mieszkańca omawiane jednostki wydały przeciętnie 95,19 zł (w kraju 66,09 zł); w 2023 r. było to 104,73 zł, a w 2015 r. – 69,56 zł. Spośród gmin i miast na prawach powiatu województwa mazowieckiego, stosunkowo najwięcej środków na opiekę zdrowotną każdego swojego mieszkańca przeznaczyły gminy miejsko-wiejskie Tarczyn (987,93 zł) i Cegłów (759,80 zł), natomiast najmniej gmina miejska Piastów (7,38 zł) oraz gminy wiejskie Rusinów (7,71 zł) oraz Przasnysz (7,72 zł).

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2024 r.
 Map 34. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2024

Kultura

Culture

W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim mimo spadku liczby placówek bibliotecznych przybyło czytelników korzystających z bibliotek publicznych. Zwiększyła się również frekwencja w muzeach, galeriach i salonach sztuki, a także liczba uczestników wydarzeń organizowanych w centrach, domach i ośrodkach kultury, klubach oraz świetlicach. Jednocześnie odnotowano spadek liczby widzów w kinach stałych oraz publiczności w teatrach i instytucjach muzycznych.

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia

Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	1075	1037	1024	1006
Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	136	143	140	139
Galerie sztuki i salony sztuki Art galleries	50	45	51	54
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	34	36	36	35
Centra kultury, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	227	247	251	252
Kluby i świetlice Clubs and community centres	55	59	58	58
Kina stałe Indoor cinemas	59	86	83	81
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	4976	5321	5381	5475
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museum and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	1774	1260	2576	2708
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 cultural institution ^c	18968	18031	17833	17769

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

a Starting from for 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

Według stanu w końcu 2024 r. najliczniejszą grupę instytucji kultury stanowiły placówki biblioteczne, tj. biblioteki publiczne wraz z filiami oraz punkty biblioteczne. W 2024 r. w województwie mazowieckim działało 1006 placówek bibliotecznych (mniej o 18 niż w 2023 r. i o 69 niż w 2015 r.), które stanowiły 12,2% ogólnej liczby placówek bibliotecznych w kraju. W 2024 r. na 1 placówkę biblioteczną przypadało średnio 5475 osób, w kraju średnio 4555 osób. W 101 gminach zagrożonych trwałą marginalizacją funkcjonowało 196 placówek bibliotecznych, a na jedną placówkę przypadało średnio 2419 osób, czyli ponad dwukrotnie mniej niż średnio w województwie.

W ciągu 2024 r. 908,8 tys. czytelników bibliotek publicznych (o 2,1% więcej niż rok wcześniej i o 4,1% mniej niż w 2015 r.) wypożyczyło na zewnątrz 15343,3 tys. woluminów księgozbioru (więcej o 2,4% niż w 2023 r. i o 3,5% niż w 2015 r.). Mazowieckie biblioteki publiczne dysponowały księgozbiorem składającym się z 17579,8 tys. woluminów (o 0,3% więcej niż w 2023 r. i o 0,6% mniej niż w 2015 r.). W 2024 r. jeden czytelnik wypożyczył w ciągu roku przeciętnie 17 woluminów księgozbioru, tyle samo co przed rokiem i o 1 pozycję więcej niż w 2015 r. Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 18 woluminów.

W 2024 r. w województwie mazowieckim działalność prowadziło 139 muzeów i oddziałów muzealnych (o 1 mniej niż w 2023 r. i o 3 więcej niż w 2015 r.), z których 58 zlokalizowanych było w Warszawie. Wśród muzeów najwięcej było historycznych – 81 (58,3% ogólnej liczby muzeów), sztuki – 16 (11,5%) oraz interdyscyplinarnych – 12 (8,6%). W ciągu 2024 r. mazowieckie muzea odwiedziło 14925,5 tys. osób (więcej o 5,2% niż przed rokiem i o 57,5% niż w 2015 r.). Liczba zwiedzających na 1000 ludności wyniosła 2708 (w kraju 1181 osób).

W 2024 r. na terenie województwa znajdowały się także 54 galerie i salony sztuki (więcej o 3 w porównaniu z 2023 r. i o 4 niż w 2015 r.), z których 44 zlokalizowane były w Warszawie. W 2024 r. instytucje te zorganizowały 658 wystaw w kraju (więcej o 16,3% niż rok wcześniej i o 2,0% niż w 2015 r.), na których zaprezentowano 672 ekspozycje. Z oferty tych instytucji skorzystało 1333,3 tys. zwiedzających (więcej o 36,0% niż przed rokiem i o 28,9% niż w 2015 r.), w tym 1153,6 tys. (86,5%) w Warszawie.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. działalność sceniczną prowadziło 35 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny zespół artystyczny (o 1 mniej niż przed rokiem i o 1 więcej niż w 2015 r.). Zdecydowana większość z nich (29) ma siedzibę w Warszawie. Na terenie województwa teatry i instytucje muzyczne w 2024 r. zorganizowały 13123 przedstawienia i koncerty (więcej o 1,0% niż w 2023 r.), w których uczestniczyło 3456,7 tys. widzów i słuchaczy (o 1,1% mniej). W stosunku do 2015 r. liczba przedstawień zwiększyła się o 8,7%, a liczba widzów i słuchaczy o 12,5%. W 2024 r. jedno przedstawienie/koncert obejrzały średnio 263 osoby; w kraju średnio 201 osób.

W 2024 r. bazę kulturalną tworzyło również 81 kin stałych (mniej o 2 niż w 2023 r. i więcej o 22 niż w 2015 r.), które stanowiły 15,1% ogólnej liczby kin stałych w kraju. Najwięcej (34) prowadziło działalność w Warszawie. W 265 salach kinowych było 49,2 tys. miejsc na widowni. W ciągu roku odbyło się 402,8 tys. seansów filmowych (więcej o 1,5% w porównaniu z 2023 r. i o 32,6% niż w 2015 r.), w których uczestniczyło 9518,7 tys. widzów (mniej o 0,2% niż przed rokiem i o 6,2% więcej niż w 2015 r.).

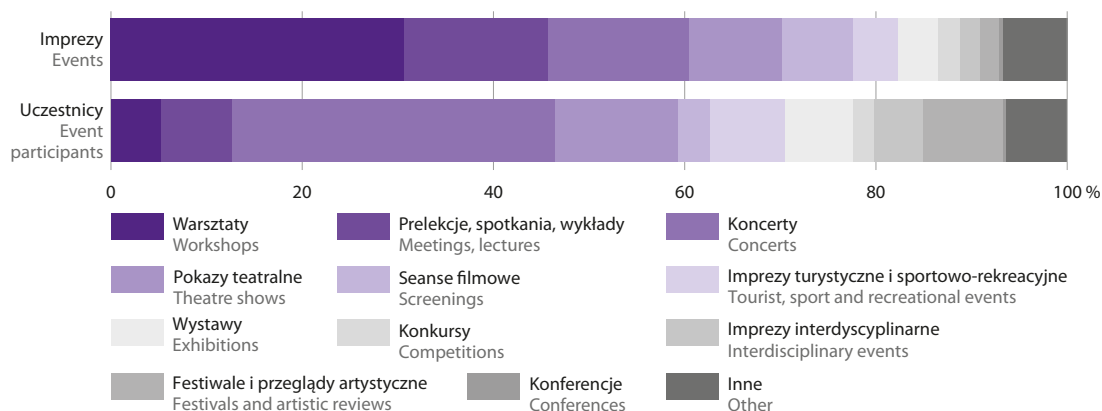
Oprócz instytucji oferujących mieszkańcom różne formy uczestnictwa w kulturze, głównie w charakterze widza, dużą rolę odgrywają te, które angażują ludzi w każdym wieku do bardziej aktywnego i kreatywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Do takich placówek należą: centra kultury, domy i ośrodki kultury oraz kluby i świetlice. W 2024 r. w województwie funkcjonowało 310 tego rodzaju placówek (więcej o 1 niż w 2023 r. i o 28 niż w 2015 r.). Zdecydowana większość z nich (89,7%) należała do sektora publicznego. W 2024 r. w województwie mazowieckim na 1 instytucję kultury przypadało średnio 17 769 mieszkańców – był to najwyższy wskaźnik w kraju. W skali Polski na 1 instytucję przypadało średnio 9586 osób. Na terenach gmin zagrożonych trwałą marginalizacją funkcjonowało 46 placówek, co oznacza średnio 10 307 mieszkańców na jedną placówkę.

W 2024 r. centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice prowadziły 812 pracowni specjalistycznych, z których najliczniejsze były pracownie plastyczne (25,9% ogólnej ich liczby). W wymienionych instytucjach działały 1434 grupy artystyczne zrzeszające 25,8 tys. członków (z czego największy odsetek stanowili członkowie grup tanecznych – 31,5%). Ponadto funkcjonowało 4851 kół (klubów), w których zajęciach uczestniczyło 100,5 tys. członków (22,2% to członkowie klubów seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku). Omawiane instytucje w 2024 r. przeprowadziły 732 różnego rodzaju kursów, które ukończyło 12,1 tys. osób (najwięcej było absolwentów kursów plastycznych – 23,5% i języków obcych – 23,1%).

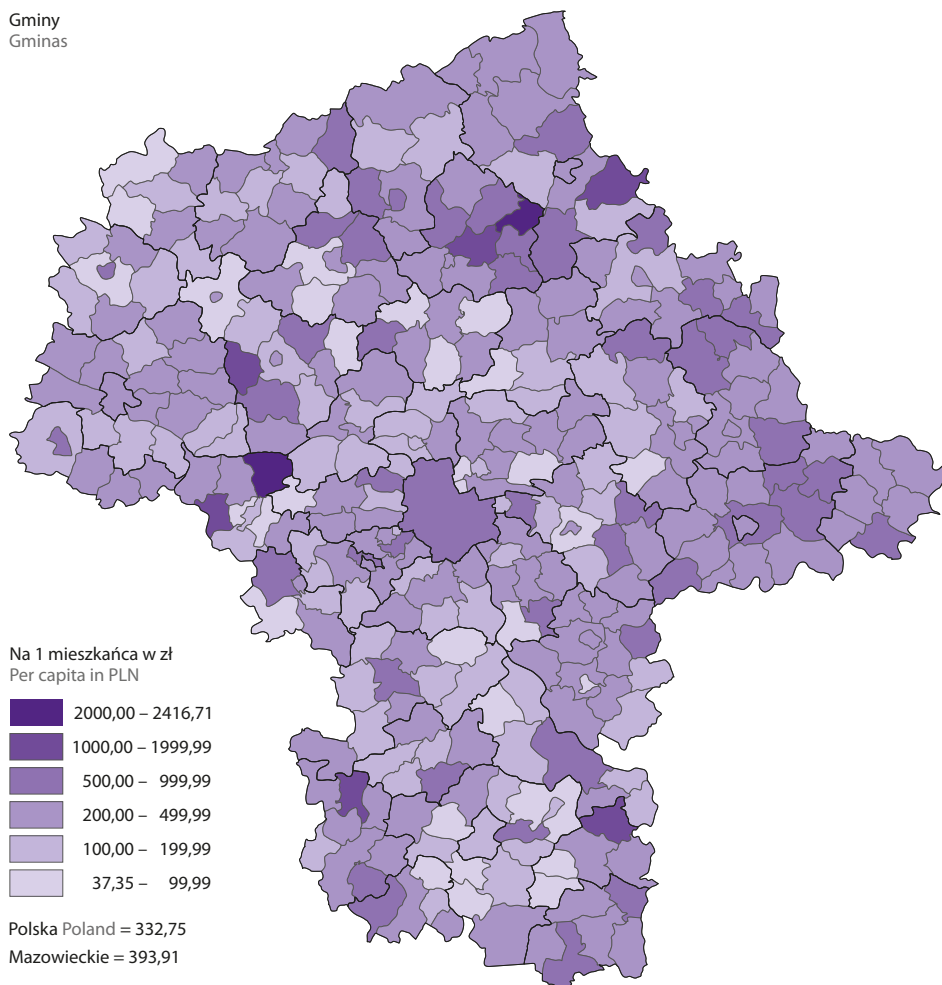
W 2024 r. centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice zorganizowały 32,6 tys. imprez (więcej o 17,1% niż w 2023 r. i o 39,8% niż w 2015 r.), w których wzięło udział 3766,4 tys. uczestników (więcej o 6,1% niż rok wcześniej i o 9,1% niż w 2015 r.).

Wykres 37. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2024 r.

Chart 37. Events organised by centres of culture, cultural centres establishments, clubs and community centres and event participants in 2024

Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2024 r.
Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2024

W 2024 r. w województwie mazowieckim wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego z budżetów samorządów terytorialnych wyniosły 2170,7 mln zł, co stanowiło niewielki odsetek w budżetach samorządowych (3,6% ogólnych wydatków). W 2023 r. udział ten wyniósł 3,4%, a w 2015 r. – 3,3%. W 2024 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca dało to kwotę 393,91 zł; w kraju średnio 332,75 zł. Wskaźnik ten w 2023 r. wyniósł 324,27 zł, a w 2015 r. – 162,90 zł. W 2024 r. tylko w 93 gminach wydatki poniesione na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe niż średnio w województwie. Stosunkowo największe wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego poniosły gminy wiejskie Młynarze (2416,71 zł) i Brochów (2137,24 zł), najmniej zaś wydatkowały gmina wiejska Puszcza Mariańska (37,35 zł) i miejska Ząbki (42,53 zł).

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2025 r. liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była niższa niż w 2024 r. Większość przestępstw miała charakter kryminalny. Nieznacznie zmniejszyła się skuteczność wykrywania sprawców przestępstw. W 2025 r. więcej było wypadków drogowych i rannych, natomiast mniej ofiar śmiertelnych niż rok wcześniej.

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

Od 2025 r. dane są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie w związku z obowiązującymi nowymi grupami kwalifikacji prawnych. Wynika to m.in. z uaktualnienia o nowe szczegóły wielu artykułów oraz przesunięć kwalifikacji między grupami przestępstw, a także utworzenia nowej grupy „cyberprzestępczość”. Wyjątek stanowi pozycja „ogółem”, która zawiera wszystkie przepisy karne.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

W 2025 r. w województwie mazowieckim Policja odnotowała 109,6 tys. przestępstw (14,0% stwierdzonych w kraju). Liczba przestępstw była mniejsza o 8,3% w porównaniu z poprzednim rokiem i o 2,6% w stosunku do 2015 r.

Tablica 27. Przeszypstwa stwierdzone przez Policję i wskaźnik wykrywalności sprawców przesyypstw
 Table 27. Crimes ascertained by the Police and rate of detectability of delinquents

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Przeszypstwa stwierdzone Ascertained crimes	112453	110260	119461	109578
na 1000 ludności per 1,000 population	21,1	20,0	21,7	19,9
w tym: of which:				
Kryminalne Criminal	78864	72652	66399	61414 ^a
Gospodarcze Economic	19081	24209	35748	18622 ^a
Drogowe Traffic	10169	9774	8351	8856 ^a
Wskaźnik wykrywalności sprawców przesyypstw w % Rate of detectability of delinquents in %	53,8	64,7	61,8	61,3

a Dana nieporównywalna z danymi za lata poprzednie w związku z obowiązującymi nowymi grupami kwalifikacji prawnych.
 Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Data not comparable with data for previous years due to the new legal qualification groups in force.
 Source: data of the National Police Headquarters.

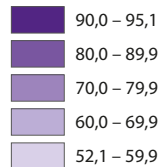
W strukturze przesyypstw większość miała charakter kryminalny. W 2025 r. było ich 61,4 tys. i stanowiły 56,0% ogółu, natomiast prawie 1/5 miała charakter gospodarczy. Przeszypstw drogowych w omawianym roku stwierdzono niemal 9 tys., a ich udział stanowił ponad 8%. Trochę mniej (7,6 tys.) Policja odnotowała przesyypstw dotyczących cyberprzeszypczości, tj. niemal 7% wszystkich przesyypstw odnotowanych w województwie.

W 2025 r. w województwie wskaźnik wykrywalności sprawców przesyypstw stwierdzonych wyniósł 61,3% (w kraju – 72,2%) i w stosunku do 2024 r. zmniejszył się o 0,5 p. proc. Jego wartość jednak poprawiła się w porównaniu z notowaną w 2015 r. (o 7,5 p. proc.). Wskaźnik dla przesyypstw kryminalnych, które mają największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa, wyniósł 52,9%, dla przesyypstw gospodarczych i drogowych – odpowiednio 80,5% i 98,1%. Natomiast dla cyberprzeszypczości wskaźnik w 2025 r. wyniósł 19,8%.

Do największej liczby przesyypstw dochodzi na terenie m.st. Warszawy; w 2025 r. zarejestrowano tu 49,9 tys. przesyypstw, tj. 45,5% ogółu odnotowanych w województwie. Wskaźnik zagrożenia przesyypczością w stolicy był o 6,9 pkt. wyższy niż w województwie i wyniósł 26,8 w przeliczeniu na 1000 ludności. Oprócz Warszawy, do powiatów najbardziej zagrożonych przesyypczością należy zaliczyć sierpecki (32,0), wyszkowski (26,5) i sochaczewski (25,9). Najniższy wskaźnik wykrywalności sprawców przesyypstw w 2025 r. wystąpił w Warszawie (52,1%) oraz w powiecie warszawskim zachodnim (54,1%), najwyższy zaś w sierpeckim (95,1%).

Mapa 36. Zagrożenie przestępczością w 2025 r.

Map 36. Crime risk in 2025

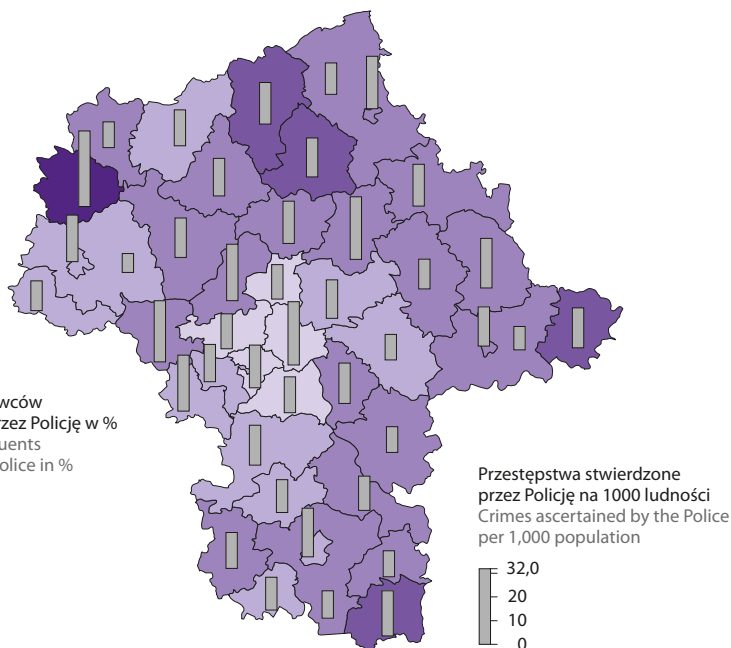
Powiaty
PowiatsWskaźnik wykrywalności sprawców
przestępstw stwierdzonych przez Policję w %
Rate of detectability of delinquents
in crimes ascertained by the Police in %

Polska Poland = 72,2

Mazowieckie = 61,3

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Source: data of the National Police Headquarters.

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę** wypadku drogowego uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę** wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

W 2025 r. na drogach województwa mazowieckiego doszło do 2924 wypadków drogowych. Było to 14,0% ogólnej liczby wypadków odnotowanych w kraju. W ich wyniku 272 osoby poniosły śmierć, a 3580 zostało rannych. W porównaniu z rokiem poprzednim było więcej wypadków (o 58) i osób rannych (o 248), natomiast mniej ofiar śmiertelnych (o 16).

Tablica 28. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki
Table 28. Road traffic accidents^a and their effects

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Wypadki Accidents	4006	2960	2866	2924
Ofiary śmiertelne Fatalities	487	420	288	272
Ranni Injured persons	4747	3295	3332	3580

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

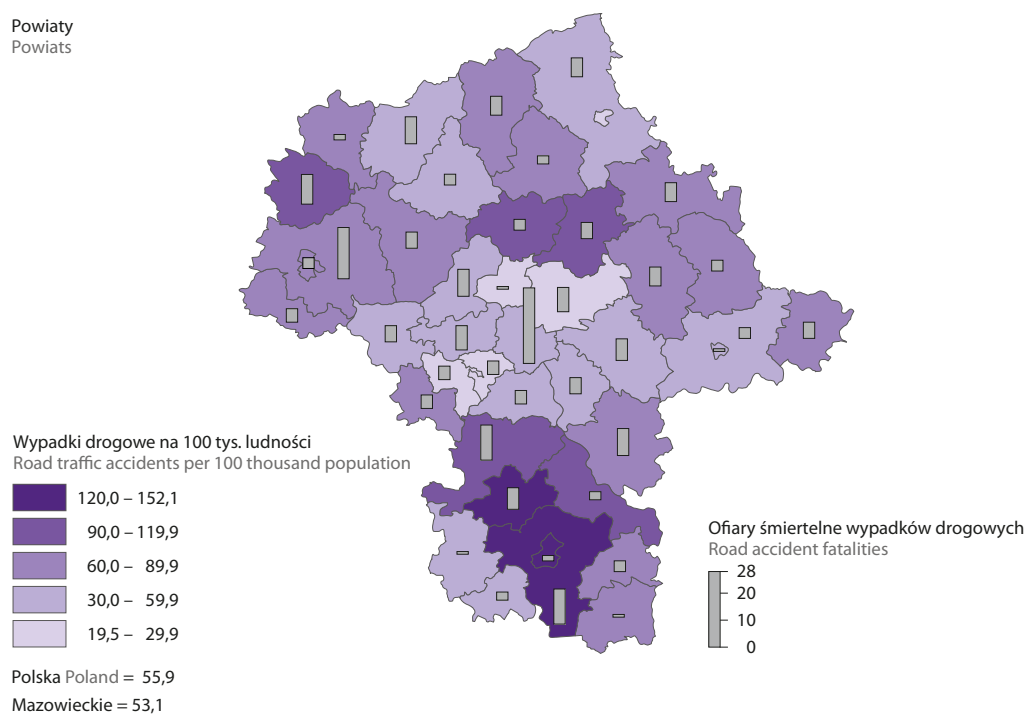
^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

W województwie (podobnie jak w kraju) ostatnich dziesięć lat przyniosło zauważalną poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zmniejszyła się liczba wypadków o 27%, rannych o 25%, a ofiar śmiertelnych o 44%. Wskaźnik liczby wypadków na 100 tys. ludności zmniejszył się o 21,9 pkt. i w 2025 r. wyniósł 53,1 (w kraju o 29,8 pkt. do 55,9). Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego najlepiej obrazuje liczba ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków. W latach 2015–2025 najniższy wskaźnik (9,3) odnotowano w 2025 r. Był on niższy o 0,7 pkt. niż w 2024 r. i o 2,9 pkt. niż dziesięć lat wcześniej. W całym analizowanym okresie wskaźnik zabitych w województwie był wyższy niż średnio w kraju – w 2025 r. o 1,4 pkt. Wskaźnik liczby rannych w przeliczeniu na 100 wypadków w 2025 r. wyniósł 122,4 (w Polsce – 117,5). W stosunku do 2024 r. zwiększył się on o 6,1 pkt. (w kraju o 2,3 pkt.), natomiast do 2015 r. zmniejszył się o 3,9 pkt. (w kraju – o 3,2 pkt.).

Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2025 r.
Map 37. Road safety in 2025

Powiaty
Powiats

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

Source: data of the National Police Headquarters.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

W 2025 r. w województwie mazowieckim dostęp do Internetu miało więcej gospodarstw domowych niż przeciętnie w kraju. Więcej gospodarstw domowych korzystało z łączy mobilnych. Wyższy również niż przeciętnie w Polsce był odsetek osób regularnie korzystających z Internetu.

W 2025 r. w województwie mazowieckim dostęp do Internetu w domu posiadało 97,8% gospodarstw domowych; w kraju przeciętnie 96,2%. Poziom tego wskaźnika był wyższy o 1,3 p. proc. niż w 2024 r.; w Polsce wyższy o 0,3 p. proc. Gospodarstwa domowe korzystały z Internetu głównie poprzez połączenia szerokopasmowe, najczęściej za pomocą łączy mobilnych – 83,2%, tj. wzrost o 10,1 p. proc. Natomiast odsetek gospodarstw domowych korzystających poprzez stacjonarne łącze szerokopasmowe zmniejszył się do 70,8% (spadek o 5,6 p. proc.). W Polsce ponad 78% gospodarstw domowych zadeklarowało, że posiada dostęp do Internetu za pomocą łącza mobilnego, natomiast ponad 70% – łącza stacjonarnego.

Tablica 29. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z Internetu
Table 29. Households^a with access to the Internet at home and Internet users^b

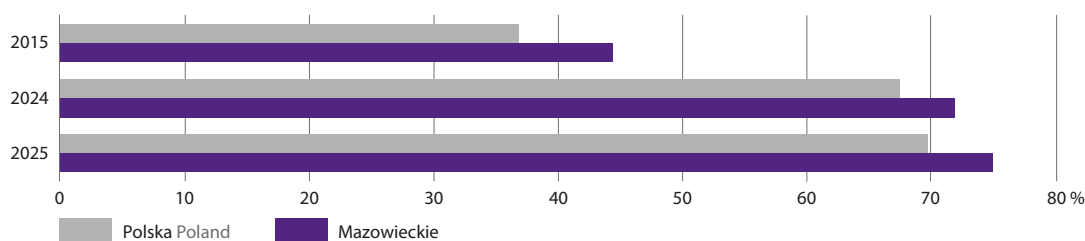
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	80,6	92,5	96,5	97,8
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet	78,2	89,3	93,4	92,4
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using the Internet regularly (at least once a week)	70,3	85,8	90,5	90,9

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

W 2025 r. wśród mieszkańców województwa w wieku 16–74 lata odsetek osób korzystających z Internetu wyniósł 92,4%; o 1,0 p. proc. mniej niż w 2024 r. Co najmniej raz w tygodniu korzystało z sieci 90,9% mieszkańców wobec 90,5% w 2024 r. W kraju w 2025 r. regularnie korzystało z Internetu 88,9% osób wobec 87,6% w roku poprzednim.

Wykres 38. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 38. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

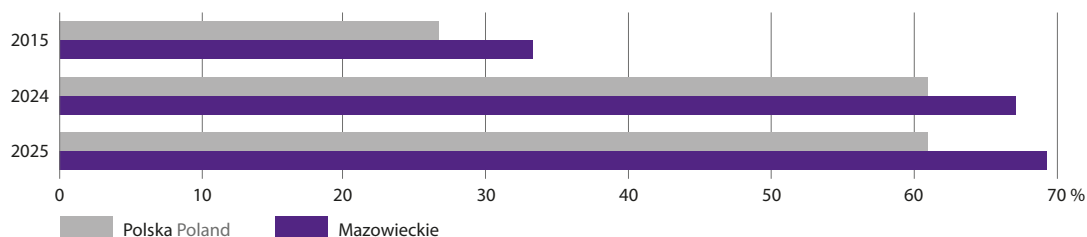

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W województwie mazowieckim w 2025 r. ponad 3,2 mln osób w wieku 16–74 lata (74,9% populacji) dokonało zakupów przez Internet (w 2024 r. – 71,9%). W kraju udział kupujących w sieci wyniósł 69,7%, tj. więcej o 2,3 p. proc. niż w 2024 r. Najpopularniejszymi towarami kupowanymi przez Internet w województwie, podobnie jak w latach poprzednich, były odzież, obuwie i dodatki. Dużym zainteresowaniem kupujących w sieci cieszyły się również: kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody, a także środki czyszczące i produkty higieny osobistej oraz posiłki.

Wykres 39. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 39. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2025 r. odsetek osób w wieku 16–74 lata korzystających z usług administracji publicznej poprzez stronę internetową lub aplikację wyniósł 69,5%, tj. więcej o 2,3 p. proc. niż w roku poprzednim. W kraju odsetek ten wyniósł 61,1%; więcej o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2024 r. W województwie najczęściej wykonywaną czynnością podczas korzystania ze stron internetowych lub aplikacji jednostek administracji publicznej było wyszukiwanie informacji – robiło to blisko 48% osób (w Polsce – ponad 36%).

Aktywność społeczna

Social activity

W województwie mazowieckim w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost (o 6,3%) łącznej liczby zarejestrowanych w bazie REGON fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych. Udział w stosunku do ogółu tego typu podmiotów w kraju wyniósł 18,2%, co uplasowało województwo na 1. miejscu.

W 2024 r. na podstawie badania sektora pozarządowego non-profit, aktywną działalność prowadziło 18,6 tys. tego typu podmiotów, tj. o 12,0% więcej niż w poprzedniej edycji badania z 2022 r.

W końcu 2025 r. w województwie mazowieckim w rejestrze REGON zarejestrowane były 13903 fundacje, tj. o 11,5% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim (w relacji do 2015 r. więcej o 85,6%). Wzrost odnotowano również w liczbie zarejestrowanych stowarzyszeń i organizacji społecznych (w skali roku o 3,1%), a ich liczba w końcu grudnia 2025 r. wyniosła 20552. W stosunku do 2015 r. liczba tych podmiotów wzrosła o 31,1%.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie mazowieckim zarejestrowane były 63 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne, tj. o 4 więcej niż w 2024 r. i o 20 więcej w stosunku do 2015 r. Natomiast w kraju wskaźnik ten wyniósł 51, tj. o 3 więcej niż w 2024 r. i o 16 więcej w stosunku do 2015 r.

W 2025 r. w województwie mazowieckim najwyższy wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności odnotowano w Warszawie (104) i Płocku (56), a najniższy w powiecie wołomińskim (30) i żuromińskim (31).

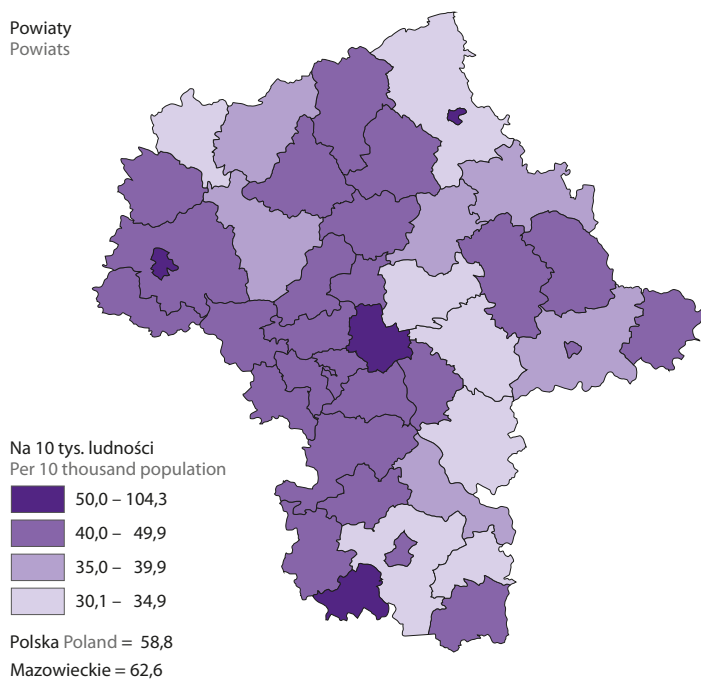
Tablica 30. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON
Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Ogółem Total	23167	25965	32398	34455
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	43	47	59	63

Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2025 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 38. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2025
As of 31 December

Dane o **organizacjach non-profit** opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:

- SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
- SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

Sektor pozarządowy non-profit – zbiorowość obejmująca podmioty, które spełniają następujące warunki:

- są w odpowiednim stopniu sformalizowane (np. w wyniku zarejestrowania we właściwym urzędzie), lub przynajmniej ich cele, sposób działania i struktura mają charakter trwały,
- są instytucjonalnie odrębne od administracji publicznej,
- mają charakter niezarobkowy (działają nie dla zysku i nie rozdzielają ewentualnej nadwyżki między swoich członków, pracowników itp.),
- są samorządne (władze i kierunki działania określane są wewnątrz organizacji),
- charakteryzują się dobrowolnością uczestnictwa w działalności organizacji.

W 2024 r. na obszarze województwa mazowieckiego aktywną działalność prowadziło 18,6 tys. organizacji pozarządowych non-profit. W porównaniu do poprzedniej edycji badania w 2022 r. było ich więcej o 12,0%. Najwięcej tego typu jednostek w 2024 r. w ujęciu całego kraju, zlokalizowanych było w województwie mazowieckim – 16,4%.

Według podziału na formę prawną i organizacyjną jednostek non-profit, najliczniejszą grupę stanowiły podmioty należące do sektora stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 9,5 tys. (13,6% ogółu aktywnych organizacji), a następnie fundacje 6,1 tys. (27,2%). Trzecią co do wielkości grupą były typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 4,9 tys. (15,0%). Ponadto działały stowarzyszenia sportowe – 2,5 tys. i koła gospodyń wiejskich – 2,4 tys. (z udziałem odpowiednio 12,4% i 13,9%).

Aktywne organizacje wykazały, że na koniec 2024 r. liczba członków ogółem wyniosła 2,9 mln osób, przy czym 98,1% stanowiły osoby fizyczne z czego ponad połowa (52,1%) to kobiety. Liczba organizacji zrzeszających osoby fizyczne wyniosła 11,9 tys., natomiast organizacji zrzeszających osoby prawne – 0,8 tys.

Dostępność organizacji non-profit zmierzona za pomocą wskaźnika liczby organizacji aktywnie działających w przeliczeniu na 10 tys. ludności, w województwie mazowieckim w 2024 r. wyniosła 34, natomiast w kraju 30.

Organizacje non-profit prowadziły szeroką wielolodziejową działalność. W 2024 r. w województwie mazowieckim w ramach swoich zadań statutowych najczęściej koncentrowały się na tematyce związanej z prawem i jego ochroną, prawami człowieka – 35,4%, pozostałą działalnością, w tym międzynarodową i religijną – 25,2%, sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi – 23,2%, edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi – 23,0%. Liczną grupę stanowiły organizacje wskazujące jako główną działalność wsparcie dla instytucji, organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich – 22,7%, ochronę zdrowia – 22,0%, ochronę środowiska – 18,4%, kulturę i sztukę – 18,3%.

Według stanu na koniec 2024 r. omawiany sektor pozarządowy prowadził w przeważającym zakresie wyłącznie nieodpłatną działalność statutową – 65,1%, podmioty prowadzące odpłatną działalność statutową bez działalności gospodarczej – 20,8%, prowadzące działalność gospodarczą bez odpłatnej działalności statutowej – 8,8%, natomiast podmioty świadczące odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą – 5,3%.

W organizacjach non-profit w ramach pracy płatnej dominowało zatrudnienie na umowę cywilnoprawą. Korzystających z tej formy pracy w 2024 r. było 121,7 tys. osób (w tym kobiety prawie 68%). Średnia liczba pracowników zatrudnionych na podstawie tych umów wyniosła 17 osób. Pracowników zatrudnionych na umowę o pracę było 40,8 tys. i były to głównie kobiety – prawie 75%. Przeciętna liczba pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę wyniosła 14 osób. Odsetek zatrudnionych, dla których jednostka stanowiła główne miejsce pracy wyniósł 85%.

Terytorialny zasięg działalności omawianych organizacji obejmował głównie obszar całego kraju – 32,3%, a następnie gminy – 21,4%, powiatu – 16,8%, województwa – 11,3%, najbliższego sąsiedztwa – 8,9%. Natomiast organizacji z terenu województwa działających poza granicami kraju było 9,3%.

Największy odsetek jednostek non-profit z terenu województwa mazowieckiego wystąpił w miastach – 59,1%, w tym w miastach na prawach powiatu – 52,3%, a na wsi – 34,7%.

Rozdział 6. Gospodarka

Chapter 6. Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Produkt krajowy brutto w województwie mazowieckim w 2024 r. (według wstępnego szacunku) był wyższy niż rok wcześniej. W porównaniu z 2015 r. wzrosła relacja PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej do średniej unijnej. W latach 2015–2023 pogorszył się wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów. Wzrosła natomiast wydajność pracy.

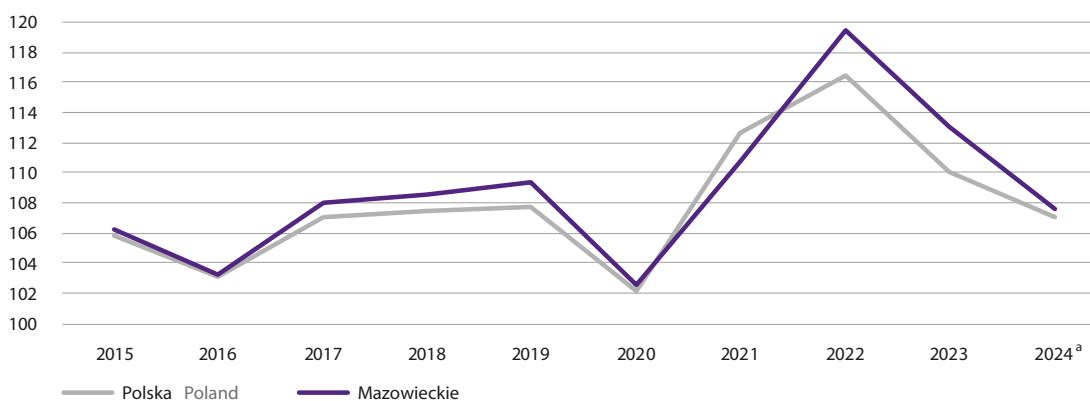
Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Według wstępnych danych wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w województwie mazowieckim w 2024 r. wyniosła 872,5 mld zł i w porównaniu z rokiem poprzednim była (w cenach bieżących) wyższa o 7,6%, a w odniesieniu do 2015 r. – wyższa o 118,6%. Był to wzrost większy odpowiednio o 0,6 p. proc. i o 16,7 p. proc. niż przeciętnie w kraju.

Wykres 40. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 40. Indices of gross domestic product (current prices)
Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Udział województwa w generowaniu PKB wyniósł 23,9% i był o 0,1 p. proc. większy niż w 2023 r. oraz o 1,8 p. proc. większy niż w 2015 r. W regionie warszawskim stołecznym wytworzono 18,5% krajowego PKB, natomiast w regionie mazowieckim regionalnym 5,4%.

Do przeliczeń danych **na 1 mieszkańca** przyjęto ludność spełniającą kryterium rezydencji według definicji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA 2010), zakładającej okres przebywania osoby na terytorium ekonomicznym danego państwa przez jeden rok lub dłużej. Liczba ludności została przeliczona według stanu w dniu 30 czerwca. Dane o liczbie ludności rezydującej od 2022 r. uwzględniają dane dotyczące ludności ukraińskiej.

Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2024 r. wyniósł 153,2 tys. zł i był wyższy o 7,3% niż rok wcześniej. Województwo mazowieckie od lat osiąga najwyższy w Polsce poziom omawianego wskaźnika – w 2024 r. przewyższył on średnią krajową o 57,4%; w 2023 r. był większy o 57,3%, a w 2015 r. – o 57,6%. Poziom PKB na 1 mieszkańca uzyskany w regionie warszawskim stołecznym był 2,2 razy wyższy niż w regionie mazowieckim regionalnym i wyniósł 195,1 tys. zł wobec 88,6 tys. zł. Oznacza to, że omawiany wskaźnik w regionie warszawskim stołecznym był o 100,4% wyższy niż przeciętnie w kraju, a w regionie mazowieckim regionalnym – niższy o 9,0%.

Na podstawie danych dla lat 2015–2024 można stwierdzić, że w województwie mazowieckim wartość PKB na 1 mieszkańca wyrażona we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS) zawierała się w granicach od 110% do 123% średniej obliczonej dla 27 państw Unii Europejskiej. Mazowieckie jest jedynym województwem w Polsce, w którym PKB na 1 mieszkańca wynosi co najmniej 90% średniej unijnej, tj. spełnia kryterium zaliczenia do regionów bardziej rozwiniętych. Dane Eurostatu potwierdzają bardzo duże dysproporcje w poziomie rozwoju gospodarczego regionów tworzących makroregion województwo mazowieckie. W 2024 r. region warszawski stołeczny osiągnął 157% średniej unijnej, natomiast region mazowiecki regionalny – tylko 71%, tj. nie spełnił kryterium zaliczenia do regionów w okresie przejściowym (nie mieścił się w granicach 75–90% średniej unijnej)¹.

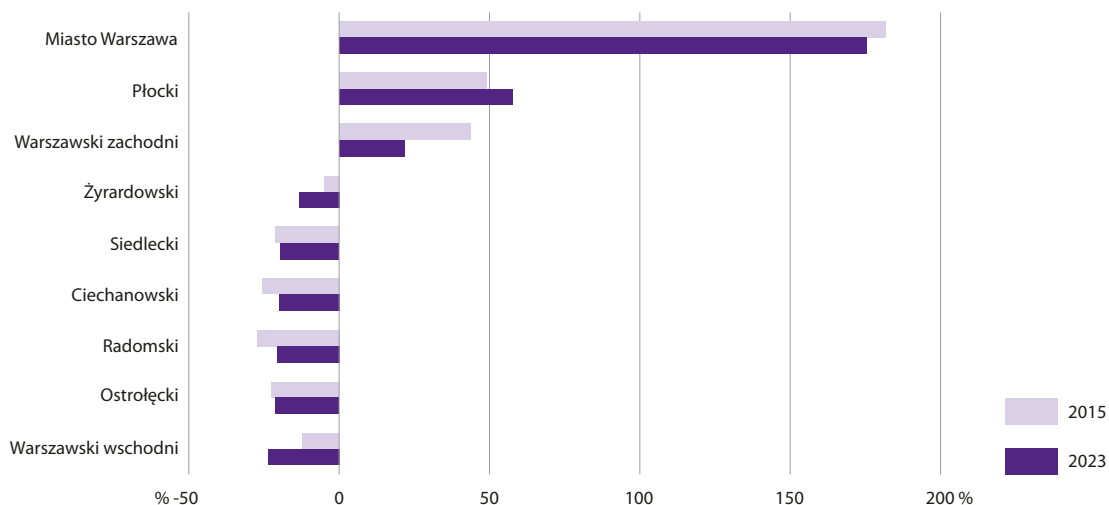
W 2023 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu PKB województwa kształtowały się na poziomie od 2,6% (w żyrardowskim) do 60,9% (w mieście Warszawie); w 2015 r. od 2,9% do 58,4%. W porównaniu z 2015 r. jeden podregion zwiększył swój udział w tworzeniu produktu krajowego brutto – miasto Warszawa (o 2,5 p. proc.). Udziały ośmiu podregionów zmniejszyły się, w tym najbardziej warszawskiego wschodniego (o 0,5 p. proc.). PKB wytworzony w podregionie miasto Warszawa stanowił w 2023 r. 14,5% ogółu wartości wytworzonej w całym kraju; w porównaniu z 2015 r. udział ten zwiększył się o 1,6 p. proc.

W województwie mazowieckim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest wyraźnie zróżnicowana w poszczególnych podregionach – w 2023 r. wskaźnik ten wyniósł od 69,2 tys. zł w warszawskim wschodnim do 250,4 tys. zł w mieście Warszawie, tj. odpowiednio od 48,4% do 175,4% średniej wojewódzkiej. W ciągu ośmiu lat rozpiętość między podregionami zmniejszyła się o 6,2 (do 127,0 p. proc.).

1 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_2gdp__custom_20219028/default/table?lang=en [dostęp 27.04.2026]. Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

Wykres 41. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące) Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 41. Gross domestic product per capita by subregions (current prices)
Relative deviations from the national average value

Pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca miasto Warszawa zajmuje pierwszą lokatę w Polsce, przewyższając średnią krajową o 175,9% (w 2015 r. o 182,0%). W pozostałych podregionach województwa PKB na 1 mieszkańca stanowił od 76,2% średniej krajowej (w warszawskim wschodnim) do 157,7% (w płockim); w 2015 r. od 72,1% (w radomskim) do 149,1% (w płockim). A zatem rozpiętość między podregionami o najniższym i najwyższym wskaźniku zmniejszyła się o 10,2 (do 199,7 p. proc.).

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności rezydującej poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

W ciągu ośmiu lat odnotowano wzrost o 0,9 p. proc. wskaźnika dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczonego na poziomie podregionów; w 2023 r. wyniósł on 52,4%, podczas gdy w 2015 r. – 51,5%.

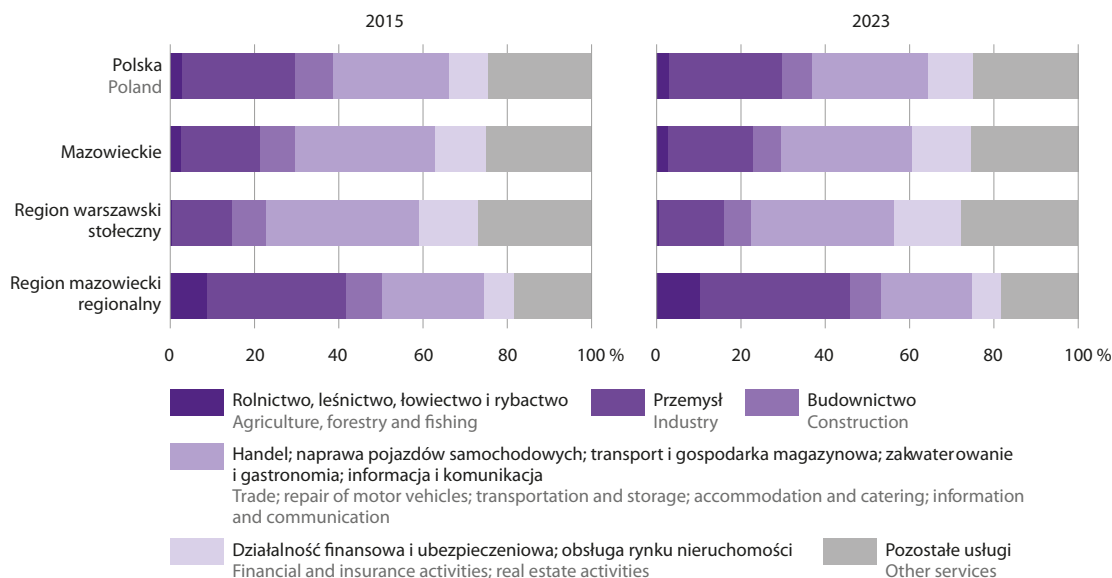
Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim i jest wyrażona w cenach bazowych.

Wartość dodana brutto wytworzona w województwie mazowieckim w 2023 r. wyniosła 732,9 mld zł. Wydajność pracy, mierzona wartością dodaną brutto przypadającą na 1 pracującego, wyniosła 264,5 tys. zł i była (w cenach bieżących) wyższa o 13,4% niż w 2022 r. Wydajność pracy była o 28,5% wyższa niż średnio w kraju, ale w ciągu ośmiu lat relacja ta obniżyła się o 2,0 p. proc.

W latach 2015–2023 w województwie mazowieckim, podobnie jak w kraju, największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto osiągnęły jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji, a najmniejszy udział – jednostki działające w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Chart 42. Gross value added by kind of activity (current prices)

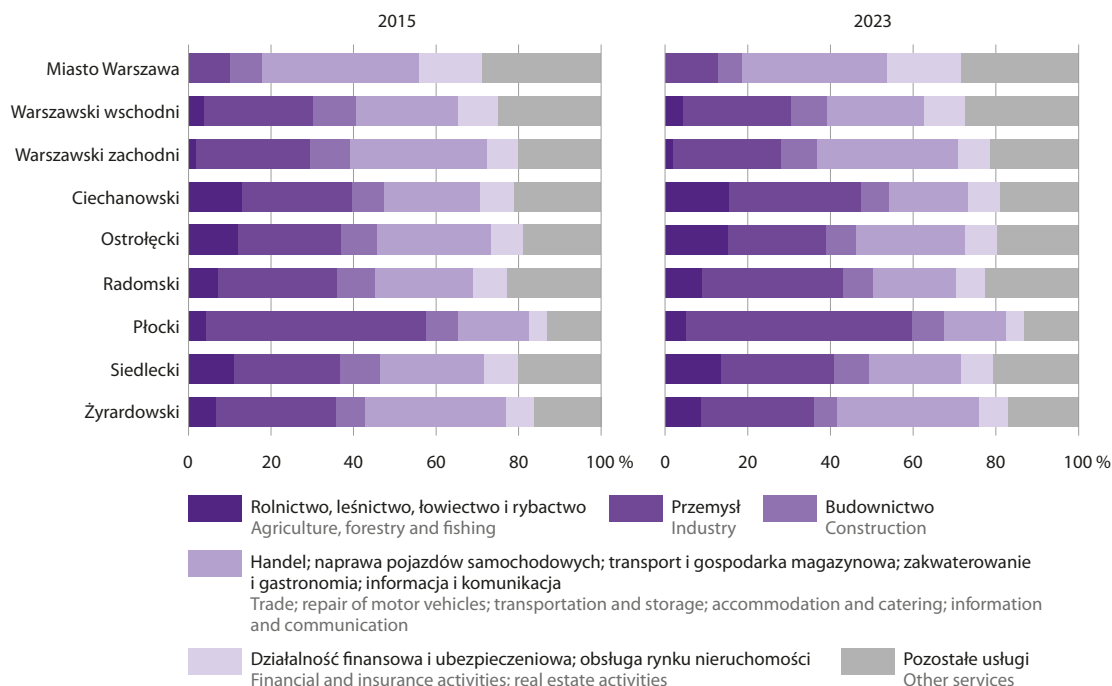

W 2023 r. jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji wypracowały 31,1% WDB województwa, tj. o 1,2 p. proc. mniej w porównaniu z 2022 r. i o 2,2 p. proc. mniej w porównaniu z 2015 r. Udział jednostek świadczących pozostałe usługi (w tym administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) stanowił 25,3% WDB województwa i był o 1,0 p. proc. większy w stosunku do 2022 r. i o 0,3 p. proc. do 2015 r. Jednostki przemysłowe wytworzyły 20,1% wartości dodanej brutto województwa, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż w 2022 r. i o 1,3 p. proc. więcej w odniesieniu do 2015 r. Jednostki prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości wytworzyły w 2023 r. 13,9% wojewódzkiej wartości dodanej brutto, tj. o 0,2 p. proc. mniej niż rok wcześniej, ale o 1,8 p. proc. więcej niż osiem lat wcześniej. Jednostki budowlane wypracowały 6,6% WDB województwa, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż w 2022 r., ale o 1,6 p. proc. mniej niż w 2015 r. Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w generowaniu wojewódzkiej wartości dodanej brutto w 2023 r. wyniósł 2,9%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż w 2022 r., ale o 0,3 p. proc. więcej niż w 2015 r.

Struktura WDB według rodzajów działalności znacznie się różni między regionami tworzącymi makroregion województwo mazowieckie. O ile w regionie warszawskim stołecznym największy udział w WDB mają jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji (33,9% w 2023 r., 36,3% w 2015 r.), to w regionie mazowieckim regionalnym są to jednostki przemysłowe (odpowiednio 35,6% i 33,2%).

Opisana struktura rodzajowa gospodarki różnie się przedstawia w poszczególnych podregionach. W 2023 r. odnotowano znaczne zróżnicowanie udziału jednostek przemysłowych w generowaniu wartości dodanej brutto – od 12,7% w mieście Warszawie do 55,0% w podregionie płockim (w 2015 r. odpowiednio od 10,3% do 53,3%). Udział podmiotów prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu wartości dodanej brutto kształtował się na poziomie od 15,3% w podregionie płockim do 34,9% w mieście Warszawie (w 2015 r. od 17,1% do 38,2% w tych samych podregionach). Najmniej zróżnicowany był udział jednostek budowlanych – w 2023 r. od 5,5% w żyrardowskim do 8,9% w podregionie warszawskim wschodnim (w 2015 r. odpowiednio od 6,8% do 10,3%).

Wykres 43. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
 Chart 43. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

W latach 2015–2023 największe zmiany w strukturze rodzajowej gospodarki poszczególnych podregionów zaobserwowano w przemyśle (od minus 1,9 p. proc. w warszawskim zachodnim do plus 5,8 p. proc. w radomskim). Nieco mniejsze zmiany miały miejsce w handlu; naprawie pojazdów samochodowych; transporcie i gospodarce magazynowej; zakwaterowaniu i gastronomii; informacji i komunikacji (od minus 3,9 p. proc. w radomskim do plus 1,0 p. proc. w warszawskim zachodnim). Zmiany notowane w pozostałych rodzajach działalności zawierały się w przedziale od minus 1,9 do plus 3,0 p. proc. Warto nadmienić, że we wszystkich podregionach zmniejszył się udział jednostek prowadzących działalność w budownictwie.

Struktura gospodarki według rodzajów działalności determinuje poziom wydajności pracy. Duży udział usług oraz przemysłu zazwyczaj podwyższa ogólny poziom wydajności, natomiast duży udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa – obniża go. Stąd wartość WDB w przeliczeniu na 1 pracującego jest wyraźnie różnicowana w poszczególnych podregionach województwa mazowieckiego. W 2023 r. wskaźnik ten wyniósł od 174,5 tys. zł w podregionie siedleckim do 347,0 tys. zł w płockim, tj. odpowiednio od 84,8% do 168,6% średniej krajowej. W 2015 r. zawierał się w przedziale od 78,3% (w siedleckim) do 159,0% średniej krajowej (w mieście Warszawie). W ciągu ośmiu lat rozpiętość między podregionami zwiększyła się zatem o 3,1 (z 80,7 do 83,8 p. proc.).

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W 2025 r. utrzymał się w skali roku wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. Po najwyższym przyroście w 2019 r., w analizowanym roku wzrost liczby podmiotów w stosunku do 2024 r. wyniósł 3,5%.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W województwie mazowieckim w końcu grudnia 2025 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1089830 podmiotów gospodarki narodowej, tj. 20,0% ogółu podmiotów zarejestrowanych w kraju. W stosunku do roku poprzedniego liczba podmiotów na terenie Mazowsza wzrosła o 3,5%, a w porównaniu z 2015 r. była wyższa o 42,3%. Zdecydowana większość, tj. 93,1% ogólnej liczby podmiotów należała do sektora prywatnego.

Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

Stan w dniu 31 grudnia

Table 31. Entities of the national economy in the REGON register
As of 31 December

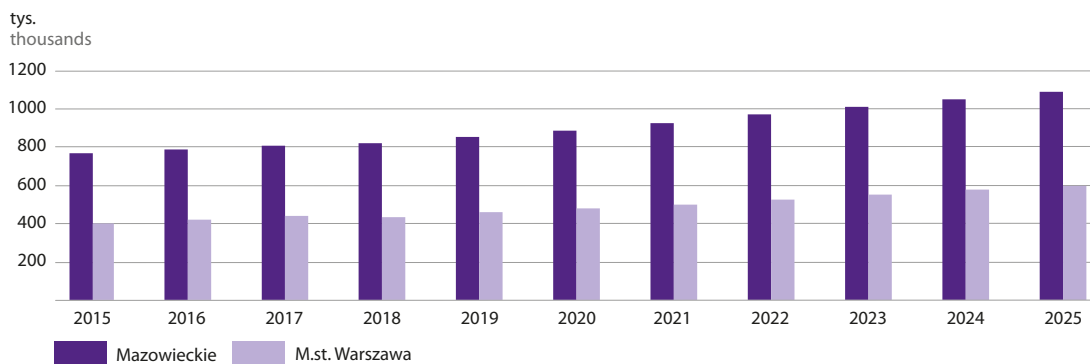
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025	2025 (Polska = 100) (Poland = 100)
Ogółem Total	766030^a	887329^a	1052760^a	1089830^a	20,0
sektor publiczny public sector	12881	12180	12909	13140	11,7
sektor prywatny private sector	740534	840461	982648	1014338	19,6
w tym: of which:					
Spółki Companies	199796	241221	295981	306899	29,9
Fundacje Foundations	7491	8930	11429	11997	28,2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	15676	17035	19931	20552	14,5
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	503036	579055	678783	702202	18,2

a łącznie z podmiotami, dla których informacje o formie własności nie występują w rejestrze REGON.

a Include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

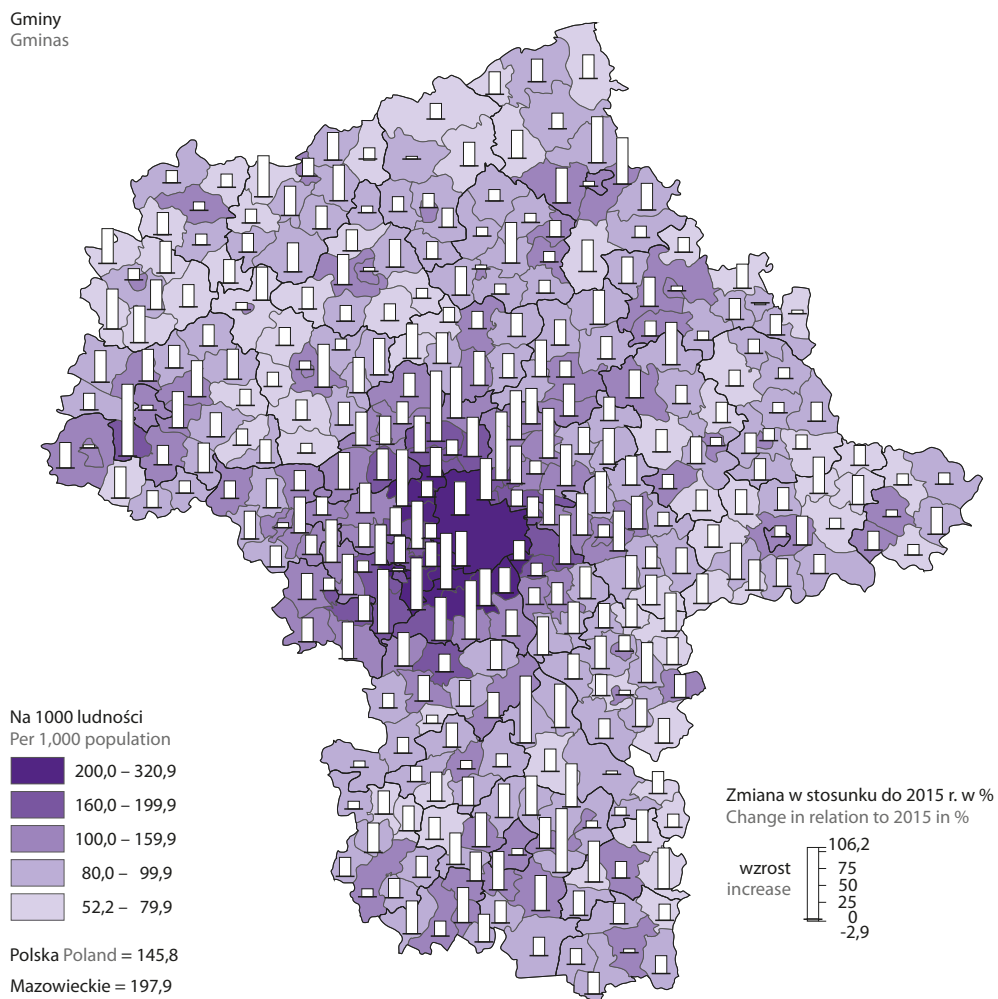
Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Entities of the national economy
As of 31 December

Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2025 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 39. Entities of the national economy in 2025
As of 31 December

W ujęciu terytorialnym wśród gmin i miast na prawach powiatu w 2025 r. najwięcej podmiotów zarejestrowanych było: w Warszawie (598951), Radomiu (27041), Piasecznie (21539), Płocku (13285). Natomiast najmniejsza liczba zarejestrowanych podmiotów występowała w gminach: Chotcza (124), Szulborze Wielkie (132), Ceraanów (150).

Największy przyrost liczby podmiotów w ciągu roku wśród gmin i miast na prawach powiatu miała Warszawa – więcej o 21571 jednostek oraz gminy: Piaseczno – więcej o 838, Lesznowola – więcej o 701, Mariki – więcej o 575. Największy ubytek zanotowano w gminie Łąck – mniej o 56 jednostek oraz w gminach Łochów i Łosice (odpowiednio mniej o 47 i o 26).

O poziomie przedsiębiorczości na danym obszarze świadczy wskaźnik wyrażony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 ludności zamieszkującej dany obszar. W 2025 r. na 1000 mieszkańców województwa mazowieckiego przypadało 197,9 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Najwyższa wartość wskaźnika dotyczyła Warszawy (320,9) oraz gminy Lesznowola (308,3), a w dalszej kolejności gmin: Raszyn (262,3), Michałowice (254,4). Najniższym wskaźnikiem charakteryzowały się gminy: Czerwińsk nad Wisłą (52,2), Sieciechów (55,4), Kuczbork-Osada (57,1).

W 2025 r. w rejestrze REGON zarejestrowano 76372 nowych podmiotów gospodarki narodowej, tj. o 3,8% mniej niż w poprzednim roku. Osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą było 54007, tj. o 0,9% mniej niż w 2024 r., spółek handlowych 17918 – o 4,7% mniej niż w 2024 r., w tym z udziałem kapitału zagranicznego 18 – o 51,4% mniej w stosunku do roku poprzedniego.

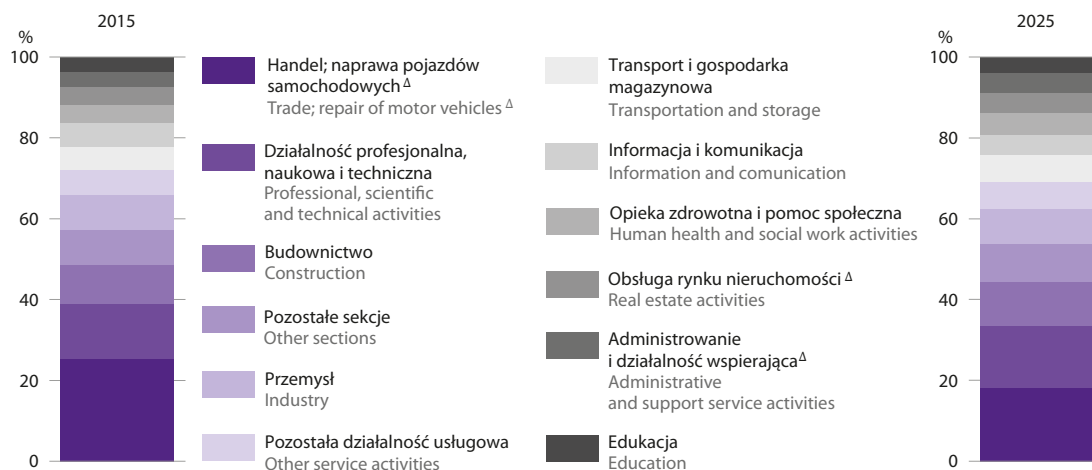
W ciągu roku z rejestru REGON wyrejestrowanych zostało 39906 podmiotów (o 4,0% więcej niż w 2024 r.) i były to głównie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 30964. W stosunku do 2024 r. liczba wyrejestrowanych osób fizycznych wzrosła o 1,4%, a spółek handlowych było o 21,9% więcej niż w 2024 r. (w tym z udziałem kapitału zagranicznego więcej o 17,8%).

W 2025 r. wskaźnik mierzony stosunkiem liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby jednostek nowo zarejestrowanych wyniósł 52,3%, co oznacza, że na każde 100 nowo zarejestrowanych podmiotów przypadały ponad 52 zlikwidowane.

W końcu grudnia 2025 r. najliczniejszą grupę podmiotów według rodzaju prowadzonej działalności stanowiły jednostki zajmujące się: handlem; naprawą pojazdów samochodowych – 196433 (przy 18,0% udziale tej sekcji w ogólnej liczbie podmiotów w województwie), działalnością profesjonalną, naukową i techniczną – 170374 (udział 15,6%), budownictwem – 116231 (udział 10,7%) oraz informacją i komunikacją – 105118 (udział 9,6%).

Wykres 45. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

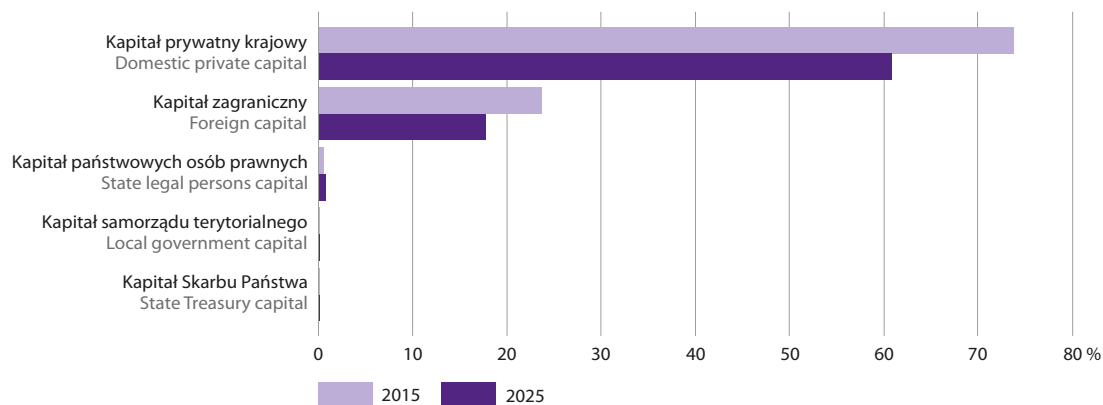
Najliczniejszą grupę w strukturze podmiotów według form prawnych, stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W końcu grudnia 2025 r. ich udział w ogólnej liczbie podmiotów wyniósł 64,4% (o 1,3 p. proc. mniej w stosunku do 2015 r.), w dalszej kolejności były spółki 28,2% (o 2,1 p. proc. więcej niż w 2015 r.), w tym najliczniejsze wśród nich spółki handlowe 22,7% (o 4,1 p. proc. więcej niż w 2015 r.) oraz cywilne 5,4% (o 2,0 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Wśród spółek handlowych według rodzaju kapitału w 2025 r. największy udział miały spółki handlowe o kapitale prywatnym krajowym 76,6% (o 1,8 p. proc. więcej niż w 2015 r.), w dalszej kolejności spółki handlowe o kapitale zagranicznym 22,2% (o 1,9 p. proc. mniej niż w 2015 r.), państwowych osób prawnych 0,9% (o 0,3 p. proc. więcej niż w 2015 r.), samorządu terytorialnego 0,2% (bez zmian w stosunku do 2015 r.) oraz Skarbu Państwa 0,1% (o 0,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.).

Działalność spółek handlowych koncentrowała się głównie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych 22,2% (o 7,0 p. proc. mniej niż w 2015 r.), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna 15,8% (o 0,2 p. proc. mniej niż w 2015 r.), budownictwo 11,3% (o 1,7 p. proc. więcej niż w 2015 r.), przemysł o 9,1% (o 1,7 p. proc. mniej niż w 2015 r.) oraz informacja i komunikacja 8,9% (tyle samo co w 2015 r.).

Wykres 46. Spółki handlowe według rodzaju kapitału
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 46. Commercial companies by type of capital
As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to "total" as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców jest jednym z kluczowych mierników aktywności ekonomicznej lokalnych społeczności. Pokazuje, jak rozwinięty jest sektor przedsiębiorstw, instytucji i organizacji otoczenia biznesu w relacji do liczby ludności [patrz Aneks, mapa 71].

Poza gminami obszaru metropolitalnego i miastami na prawach powiatu, w których wskaźnik osiąga często wartości powyżej 150 podmiotów na 1000 mieszkańców, występują również gminy zmarginalizowane, w których wskaźnik ten jest nawet trzykrotnie niższy. Województwo mazowieckie jest silnie zróżnicowanym wewnątrz regionem, gdzie o poziomie rozwoju decydują procesy starzenia się mieszkańców, depopulacja czyli zmniejszająca się liczba ludności, niska dostępność komunikacyjna. To wszystko decyduje o atrakcyjności inwestycyjnej i zakładaniu nowych przedsiębiorstw.

W grupie gmin zagrożonych trwałą marginalizacją wskaźnik przedsiębiorczości mieści się w przedziale od 53 do 103 podmiotów na 1000. Najniższe wartości koncentrują się w gminach rolniczych i peryferyjnych – szczególnie w północno-zachodniej i południowo-wschodniej części Mazowsza. Najwyższe wartości pojawiają się w gminach z lepszym dostępem do rynków pracy czyli położonych na obszarach o lepszej dostępności większych miast.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

W 2024 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową były o 3,2% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Ponad 64% nakładów było finansowanych przez sektor przedsiębiorstw. Liczba pracujących w B+R w województwie stanowiła 33,3% personelu B+R w kraju.

W województwie mazowieckim w latach 2022–2024 innowacje wprowadziło 34,4% przedsiębiorstw przemysłowych i 34,3% przedsiębiorstw usługowych. W kraju odsetki te były niższe.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

W 2024 r. w województwie mazowieckim nakłady na działalność B+R wyniosły 18559,4 mln zł i były wyższe o 3,2% niż w 2023 r. oraz o 167,2% niż 2015 r. Nakłady te stanowiły 36% ogółu nakładów przeznaczonych na tą działalność w kraju; najwięcej w Polsce. Podobnie jak w latach wcześniejszych, w strukturze nakładów według rodzajów kosztów dominowały nakłady bieżące, które w 2024 r. wyniosły 16984,4 mln zł, tj. 91,5%; pozostałe środki zostały przeznaczone na nakłady inwestycyjne.

Analizując strukturę nakładów według rodzajów prowadzonych badań można stwierdzić, że w 2024 r. 64% środków finansowych została przeznaczona na prace rozwojowe – 11886,4 mln zł. Na pozostałe rodzaje badań tzn. badania podstawowe i stosowane przeznaczono odpowiednio 21,9% i 14,0% ogółu nakładów na B+R.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wszystkie nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne brutto na środki trwale związane z działalnością B+R prowadzoną w jednostce statystycznej w danym okresie sprawozdawczym, bez względu na źródło finansowania.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 32. Intramural expenditure^a on R&D by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	6946,1	11783,4	17977,0	18559,4
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	3133,1	4311,2	5625,2	5605,9
Przedsiębiorstw Business enterprises	2631,2	6382,6	10654,7	11957,7
Szkolnictwa wyższego Higher education	76,4	227,8	333,8	337,5
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non profit	20,8	99,8	103,6	25,8
Reszta świata Rest of the world	1084,6	762,0	1259,8	632,6

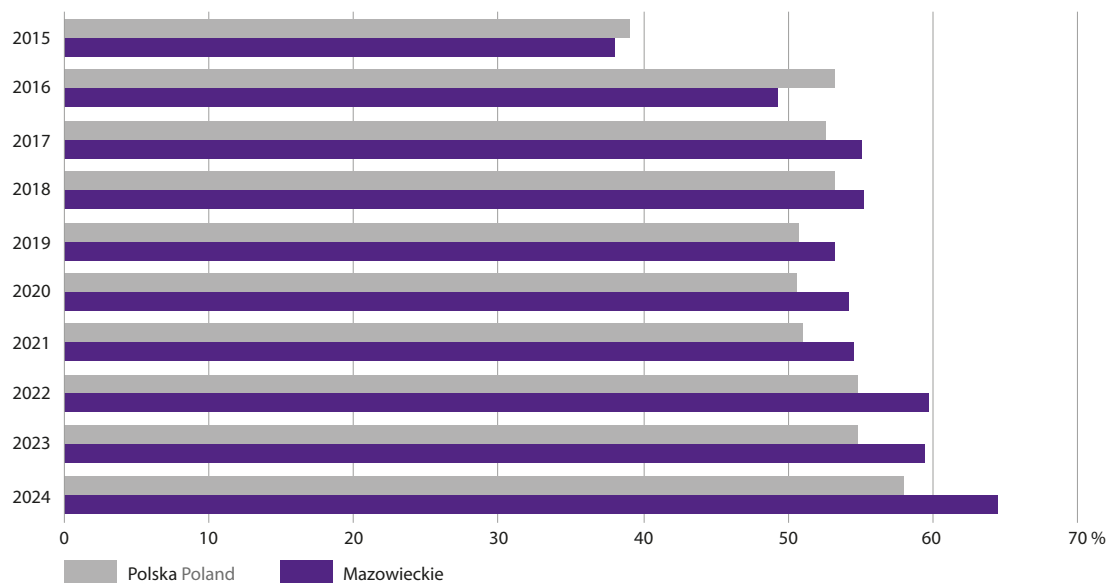
a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

W województwie mazowieckim w 2024 r. większość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową była finansowana ze środków sektora przedsiębiorstw (64,4%). Udział środków pochodzących z tego sektora był wyższy o 5,1 p. proc. w stosunku do 2023 r., a w porównaniu z 2015 r. zwiększył się o 26,5 p. proc. W kraju udział ten ukształtował się na poziomie niemal 58% (rok wcześniej – 54,7%) i był wyższy o 18,9 p. proc. niż w 2015 r.

Wykres 47. Udział nakładów wewnętrznych^a na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 47. Share of intramural expenditure^a on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

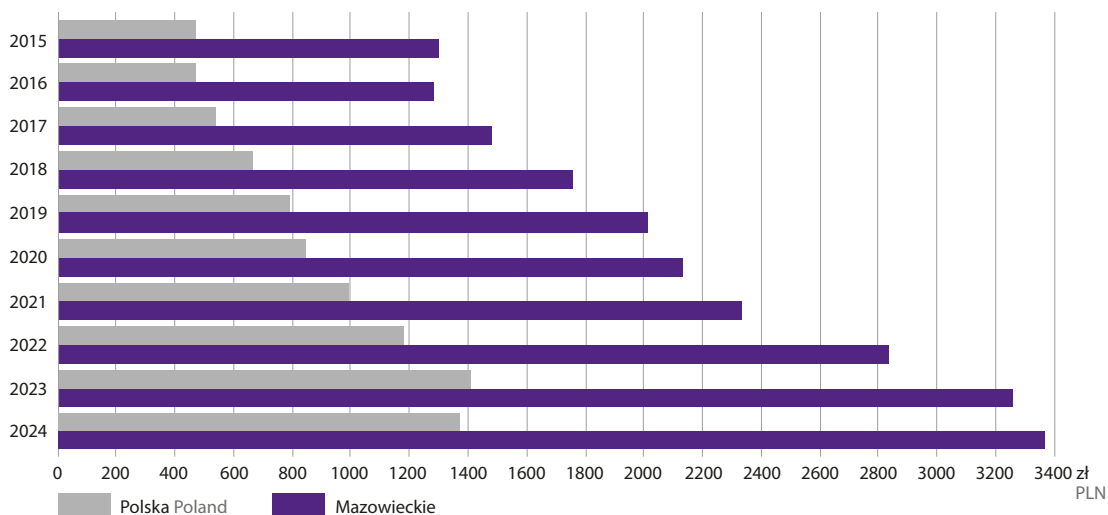

^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

Wykres 48. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca

Chart 48. Intramural expenditure^a on R&D per capita

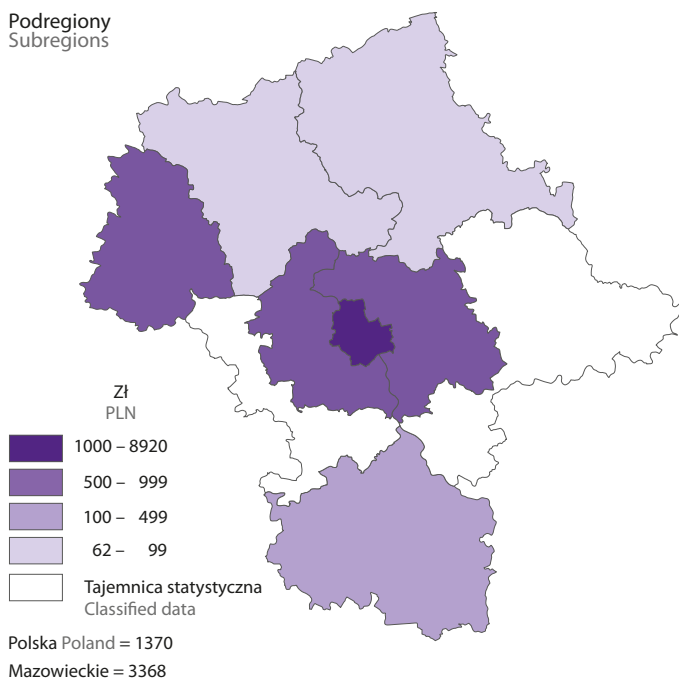
^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2024 r. wyniosły 3368 zł, przy wskaźniku dla Polski kształtującym się na poziomie 1370 zł. Od 2015 r., pomijając rok 2016, w którym odnotowano spadek, wskaźnik ten systematycznie rośnie; w porównaniu z 2023 r. był o 105 zł wyższy (w kraju o 39 zł niższy).

Mapa 40. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca w 2024 r.

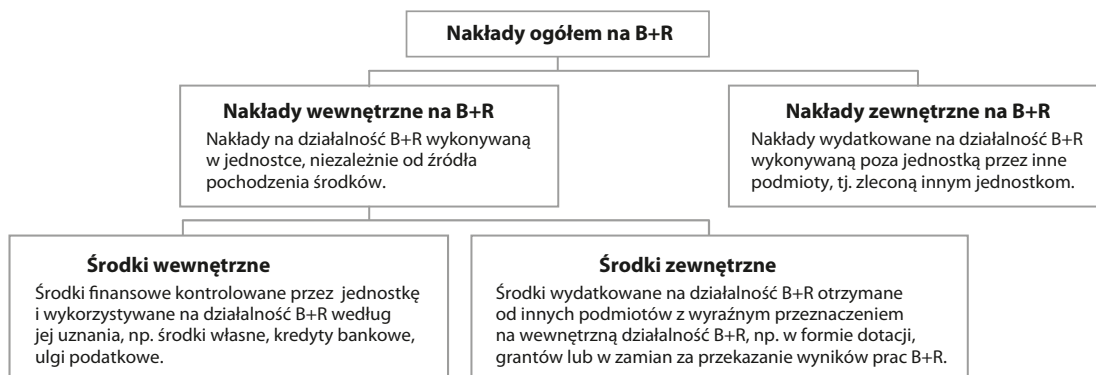
Map 40. Intramural expenditure^a on R&D per capita in 2024

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady poniesione na realizację projektów badawczo-rozwojowych w większości zostały sfinansowane ze środków wewnętrznych (w 2024 r. 61,8%), czyli środków kontrolowanych i przeznaczonych na projekty B+R według uznania jednostki prowadzącej takie prace. Głównym źródłem pochodzenia środków zewnętrznych w województwie (podobnie jak w kraju) były instytucje rządowe i samorządowe, których środki w 2024 r. stanowiły 77,9% ogółu nakładów zewnętrznych przeznaczonych na finansowanie badań naukowych i prac rozwojowych (w kraju 83,3%). Wartość środków pozyskanych z tego źródła była niewiele niższa niż rok wcześniej, w Polsce wyższa o 7,3%.

Nakłady na działalność B+R według finansowania

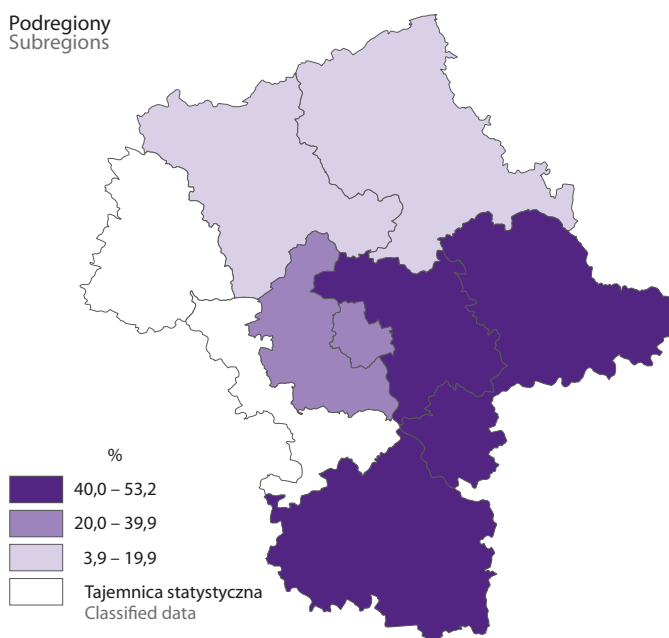

Tablica 33. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)Table 33. Intramural expenditure^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2023	2024	2024 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	9497,8	11783,4	17977,0	18559,4	36,1
nakłady finansowane ze środków: expenditure financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	5283,1	6356,4	10755,3	11475,3	38,3
Zewnętrznych External funds	4214,7	5427,0	7221,7	7084,1	32,9
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	3070,1	4247,1	5547,9	5516,6	30,7

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 41. Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych^a na działalność B+R w 2024 r.Map 41. Share of external funds in intramural expenditure^a on R&D in 2024Podregiony
Subregions

Polska Poland = 41,9

Mazowieckie = 38,2

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

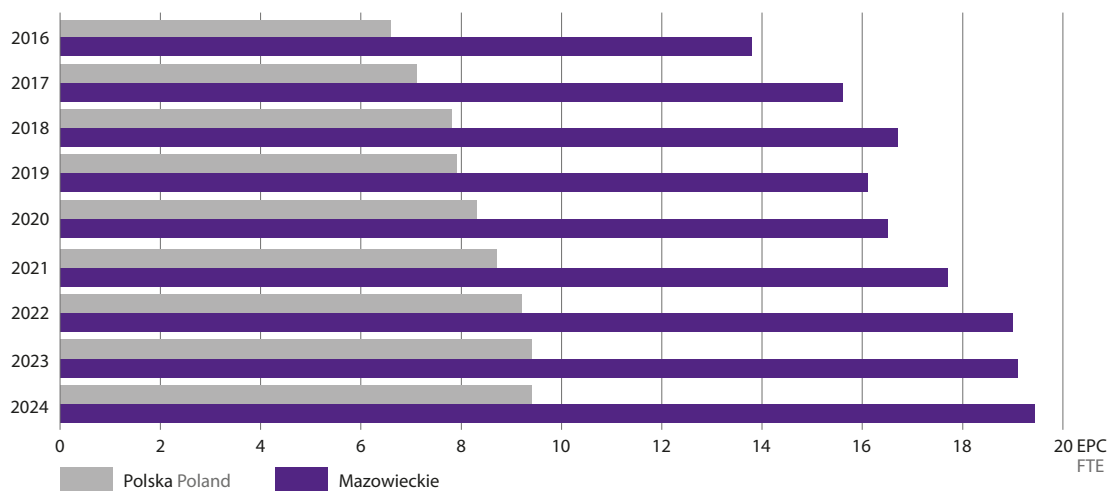
Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (właściciele, aktywni współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie ich rodzin oraz osoby pozostające w stosunku pracy) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) jest to stosunek godzin rzeczywiście przepracowanych w związku z działalnością B+R w danym okresie sprawozdawczym do całkowitej liczby godzin formalnie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę.

W 2024 r. rzeczywiste zaangażowanie osób w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe wyniosło 55,7 tys. ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i wzrosło w skali roku o 2,8%. Personel ten stanowił 33,3% ogółu personelu wewnętrznego B+R w kraju. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 19,4; podobnie jak w 2023 r. Wskaźnik ten w mazowieckim był wyższy niż w innych województwach; średnio w kraju w 2024 r. wyniósł 9,4.

Wykres 49. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b

Chart 49. Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo w wieku 15–89 na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active aged 15–89 were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

Zdecydowaną większość personelu zaangażowanego w działalność badawczą i rozwojową stanowią badacze. W 2024 r. ich liczebność wyrażona w ekwiwalentach pełnego czasu pracy wyniosła 40,2 tys. EPC; było to 72,2% ogółu personelu wewnętrznego B+R (o 1,2 p. proc. więcej niż rok wcześniej). W kraju badacze stanowili 72,9%; o 1,0 p. proc. więcej niż w 2023 r.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania rozwojowe, finansowe i komercyjne podejmowane przez przedsiębiorstwo, mające na celu doprowadzenie do powstania innowacji dla przedsiębiorstwa. Obejmuje także prowadzoną przez przedsiębiorstwo działalność B+R (badawczą i rozwojową), niezależnie od jej celu. Działalność innowacyjna może zostać zakończona innowacją, być w toku, odłożona w czasie lub zaniechana.

Do 2021 r. sprawozdawczość na temat działalności innowacyjnej prowadzona była na podstawie sprawozdań: PNT-02 – Sprawozdanie o innowacjach w przemyśle oraz PNT-02/u – Sprawozdanie o innowacjach w sektorze usług. Począwszy od edycji za lata 2019–2021 oba badania zostały połączone w jedno PNT-02 – Sprawozdanie o innowacjach. Kolejna zmiana w ostatnich latach dotyczyła częstotliwości przeprowadzania badania, które do 2022 r. było realizowane co roku, zaś od 2024 r. odbywa się co dwa lata.

Badaniem objęte są przedsiębiorstwa, które prowadzą działalność gospodarczą zaklasyfikowaną według PKD 2007 do wybranych sekcji i działów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Natomiast okres obserwacji obejmuje trzy ostatnie lata poprzedzające rok, w którym realizowane było badanie.

W latach 2022–2024 poziom innowacyjności w województwie był wyższy niż średnio w kraju. Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej ich liczbie wyniósł 34,4% dla przedsiębiorstw przemysłowych (czwarty wynik wśród województw) i 34,3% dla usługowych (drugie miejsce w kraju).

Tablica 34. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 34. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2013–2015	2018–2020	2020–2022	2022–2024	2022–2024 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw		in % of total enterprises		
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	17,2	32,3	33,9	34,4	32,8
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	11,5	18,2	15,3	17,1	15,9
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	13,2	27,5	30,8	30,6	28,5
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	11,8	43,5	39,2	34,3	26,6
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	7,6	16,8	10,1	10,2	8,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	8,1	39,4	36,8	32,5	24,9

a W latach 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.

a In the years 2013–2015 the data relate to process innovations.

Wyniki badania działalności innowacyjnej wskazują, że w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz usługowych wyższy był udział podmiotów, które w latach 2022–2024 wprowadziły innowacje procesów biznesowych (nowe lub ulepszone procesy biznesowe) niż innowacje produktowe (nowe lub ulepszone produkty).

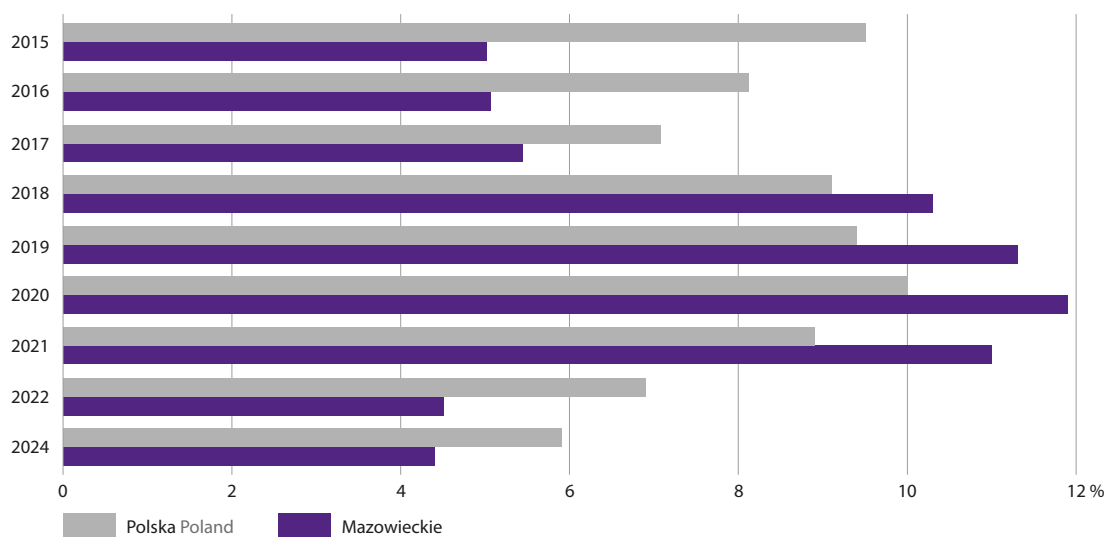
W województwie mazowieckim w latach 2022–2024 wśród przedsiębiorstw przemysłowych poziom innowacyjności wzrastał wraz z wielkością przedsiębiorstwa. W przedsiębiorstwach przemysłowych o liczbie pracujących 250 i więcej osób udział podmiotów innowacyjnych wyniósł 70,9% i był wyższy niż wśród podmiotów liczących od 10 do 49 pracujących oraz od 50 do 249 pracujących odpowiednio o 44,0 p. proc. i o 19,9 p. proc. Według rodzaju działalności wysoki udział przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano m.in. w działach: produkcja urządzeń elektrycznych (67,0%), produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (64,0%) oraz produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (52,0%).

W analizowanym okresie wśród przedsiębiorstw z sektora usług najwyższy udział (blisko 67%) przedsiębiorstw innowacyjnych był również w grupie podmiotów zatrudniających 250 i więcej osób. Było to prawie o 38 p. proc. więcej niż w grupie przedsiębiorstw o liczbie od 10 do 49 pracujących i prawie o 19 p. proc. więcej niż w podmiotach liczących od 50 do 249 pracujących. W latach 2022–2024, podobnie jak w latach wcześniejszych, wśród przedsiębiorstw usługowych najwyższy odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w dziale ubezpieczenia, reasekuracja i fundusze emerytalne (66,0%) a następnie w działach: badania naukowe i prace rozwojowe (59,1%), telekomunikacji (50,0%) oraz w działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki (47,4%).

W skali kraju, podobnie jak w latach wcześniejszych, w 2024 r. w województwie mazowieckim odnotowano najwyższe nakłady na innowacje poniesione zarówno przez przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i usługowe. Ich udział stanowił odpowiednio 22,5% i 59,9% tych nakładów w kraju. Nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 5415,9 mln zł (o 4,4% mniej niż w 2022 r.), natomiast w grupie z sektora usług – 20015,1 mln zł (o 17,0% więcej). Najwięcej nakładów poniesionych w 2024 r. na działalność innowacyjną przez przedsiębiorstwa przemysłowe i usługowe przeznaczonych zostało na działalność badawczą i rozwojową (odpowiednio 52,6% i 56,3%).

Wykres 50. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem^a

Chart 50. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue^a

^a Brak danych za 2023 r.; od 2022 r. badanie zmieniło częstotliwość na dwuletnią.

^a No data for 2023; since 2022, the survey frequency changed to biennial.

W 2024 r. w przedsiębiorstwach przemysłowych udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych wprowadzonych na rynek w latach 2022–2024 w przychodach za sprzedaży ogółem wyniósł 4,4%. Był on niższy o 0,1 p. proc. niż udział przychodów w 2022 r. ze sprzedaży takich produktów wprowadzonych na rynek w latach 2020–2022 i niższy o 0,6 p. proc. w porównaniu z 2015 r. dla sprzedaży produktów innowacyjnych wprowadzonych na rynek w latach 2013–2015. Dla przedsiębiorstw usługowych udział ten wyniósł 6,1% wobec 4,0% w 2022 r. i 5,1% w 2015 r.

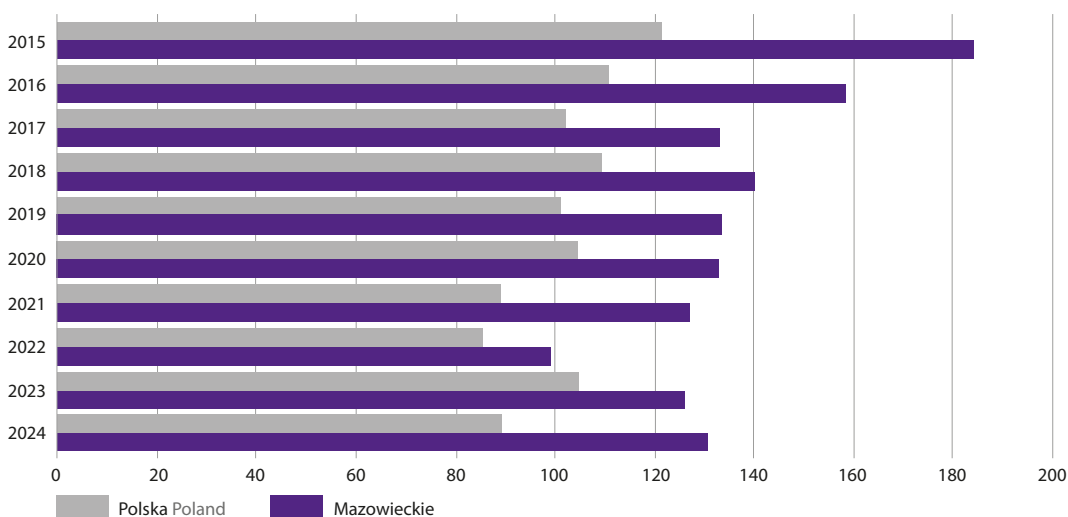
W kraju w 2024 r. udział ten był wyższy niż zanotowany w województwie w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych (o 1,5 p. proc.), natomiast niższy (o 1,5 p. proc.) dla przedsiębiorstw usługowych.

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2024 r. liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe z terenu województwa mazowieckiego wyniosła 720 (podczas gdy rok wcześniej – 694, a w 2015 r. – 983). W Polsce odnotowano 3363 zgłoszenia, tj. o 14,8% mniej niż w 2023 r. i o 28,1% mniej niż w 2015 r. W województwie mazowieckim na wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe przyznano 295 patenty (w 2023 r. – 376, a w 2015 r. – 492). W kraju przyznano odpowiednio 2000, 2208 i 2404 patenty.

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców w 2024 r. wyniósł dla województwa 130,7 i był o 41,2 pkt wyższy od osiągniętego w kraju.

Wykres 51. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 51. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W 2024 r. w Urzędzie Patentowym RP odnotowano 129 zgłoszeń wzorów użytkowych dokonanych przez podmioty krajowe z województwa mazowieckiego. Oznacza to wzrost w skali roku o 9,3%, a w stosunku do 2015 r. spadek o 9,2%. Liczba udzielonych praw ochronnych wyniosła 64, tj. więcej o 60% niż rok wcześniej, natomiast mniej o 27,3% niż w 2015 r. W kraju odnotowano 580 zgłoszeń wzorów użytkowych (mniej o 13,2% niż w 2023 r. i o 41,6% niż w 2015 r.) oraz udzielono 432 prawa ochronne dla tego rodzaju własności przemysłowej (odpowiednio więcej o 18,4% i mniej o 23,1%).

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2025 r. dostęp do szerokopasmowego Internetu posiadały prawie wszystkie przedsiębiorstwa. Zwiększył się odsetek przedsiębiorstw mających dostęp do Internetu dużych prędkości.

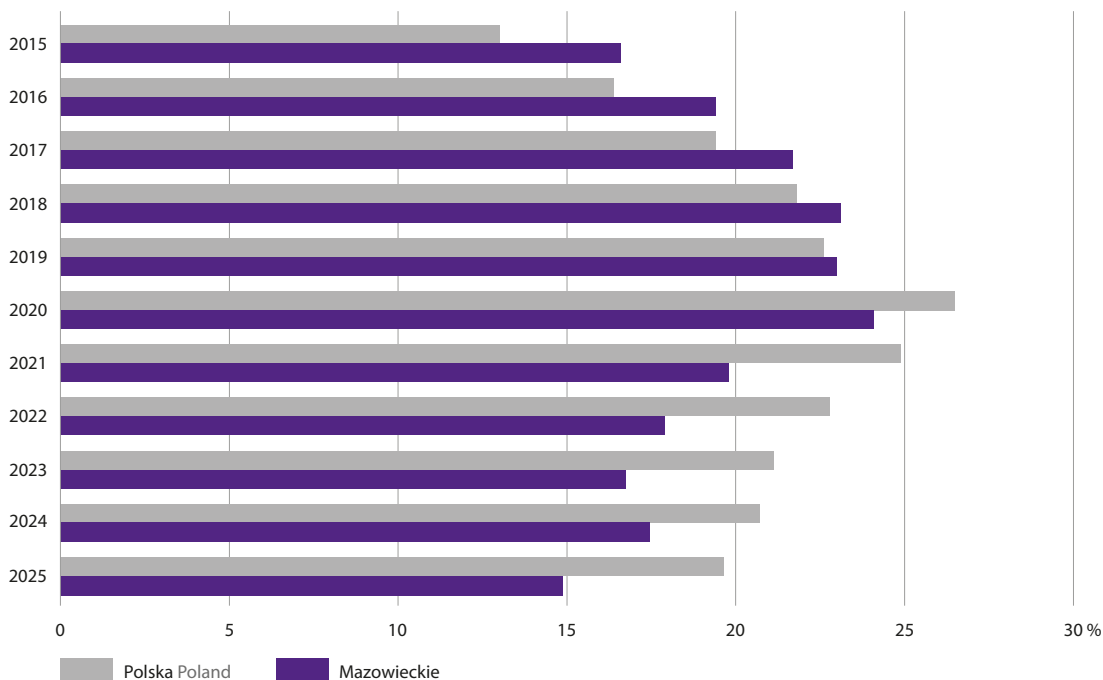
Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Od 2020 r., zarówno w województwie, jak i w Polsce, odsetek przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu przekroczył 98%. Dla porównania, w 2015 r. odsetek ten oscylował wokół 94% w województwie oraz 92% w kraju. W 2025 r. ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych, podobnie jak w 2024 r., korzystało prawie 92% ogółu przedsiębiorstw. Najczęściej (33%) były one wyposażone w stałe łącza o prędkości „przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s”; w kraju 35%. Warto podkreślić, że od 2018 r. w województwie mazowieckim oraz w kraju, systematycznie zwiększa się udział przedsiębiorstw, którym operatorzy dostarczają przepustowość przynajmniej 500 Mbit/s.

Wykres 52. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 52. Enterprises with Internet^a access

a Dostęp do Internetu o prędkości 30-100 Mbit/s.
a Internet access 30-100 Mbit/s.

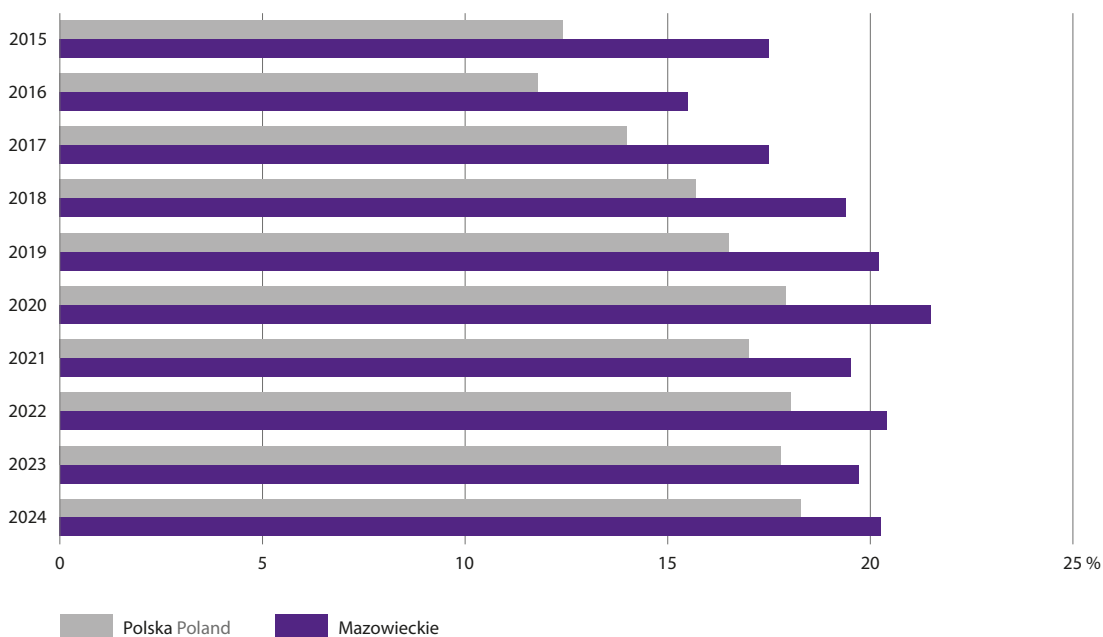
Do **sprzedaży elektronicznej** zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2024 r. mazowieckie znalazło się w czołówce województw, w których udział przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż elektroniczną przekroczył 20%. Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe był o 2,0 p. proc. wyższy od średniej krajowej i wyniósł 20,3%. W porównaniu z 2023 r. wskaźnik ten zwiększył się o 0,6 p. proc. (w Polsce wyższy o 0,5 p. proc.). W 2015 r. odsetki te wyniosły 17,5% dla województwa i 12,4% dla Polski.

Sprzedaż elektroniczną przedsiębiorstwa prowadzą głównie przez własną stronę internetową lub aplikację mobilną (75,3% ogółu przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż elektroniczną), nieco rzadziej korzystają z internetowych platform handlowych lub serwisów aukcyjnych (52,6%).

Wykres 53. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe

Chart 53. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone przez urzędy administracji publicznej (lub na ich zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

W 2024 r. niemal co czwarte przedsiębiorstwo w województwie mazowieckim deklarowało, że korzystało z otwartych danych publicznych (w kraju prawie co piąte). Najwięcej podmiotów wykazało zainteresowanie danymi z kategorii gospodarka i finanse, a następnie danymi dotyczącymi transportu, środowiska i danymi przestrzennymi. Odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione w ramach otwartych danych publicznych wyniósł 5,3% (o 1,0 p. proc. więcej niż w kraju).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2025 r. w województwie mazowieckim wyniki finansowe brutto i netto badanych przedsiębiorstw niefinansowych były wyższe niż uzyskane rok wcześniej. Poprawiły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Przychody ze sprzedaży na eksport były wyższe niż przed rokiem. Zmniejszył się natomiast ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów.

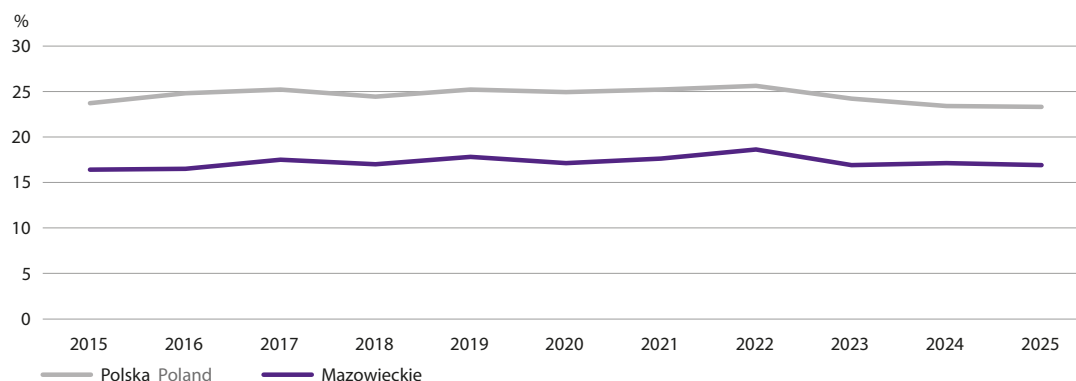
Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Przychody ogółem uzyskane w 2025 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie mazowieckim wyniosły 1835,9 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były wyższe o 3,5%, a do 2015 r. – wyższe o 119,8%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększyły się do 1762,6 mld zł, tj. były wyższe odpowiednio o 3,2% i o 118,2%. Ich wzrost w skali roku odnotowano w 12 spośród 16 sekcji, przy czym znaczny (w ujęciu wartościowym) w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz w informacji i komunikacji.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport osiągnęły wartość 297,6 mld zł, tj. poziom o 2,2% wyższy niż w 2024 r. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów zmniejszył się z 17,1% do 16,9%. W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 76,6% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 23,4% – przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wykres 54. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem
Chart 54. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

W 2025 r. koszty ogółem wyniosły 1741,7 mld zł i w skali roku zwiększyły się o 3,2%, a w porównaniu z 2015 r. – o 117,8%. Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty były o 3,7% wyższe niż przed rokiem. W strukturze rodzajowej tych kosztów zwiększył się udział pozostałych kosztów rodzajowych (o 1,6 p. proc.; do 10,1%), usług obcych (o 1,4 p. proc.; do 29,8%), wynagrodzeń brutto (o 0,9 p. proc.; do 15,4%), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,3 p. proc.; do 3,6%), a także amortyzacji (o 0,1 p. proc.; do 4,7%). Zmniejszył się za to udział zużycia materiałów i energii (o 2,6 p. proc.; do 31,0%) oraz podatków i opłat (o 1,6 p. proc.; do 5,4%).

Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów wyniosły 1673,4 mld zł i były o 2,9% wyższe niż w 2024 r. Znaczny ich wzrost (w ujęciu wartościowym) odnotowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz w informacji i komunikacji.

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

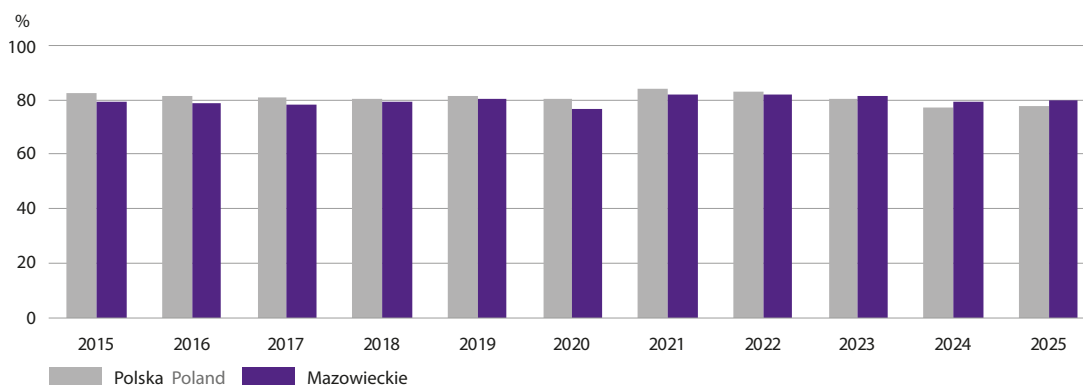
Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 89,2 mld zł, co w odniesieniu do 2024 r. oznacza wzrost o 9,8%. Wyższy był również wynik na pozostałej działalności operacyjnej, który wyniósł 5,0 mld zł wobec 4,7 mld zł. Gorszy niż przed rokiem był natomiast wynik na operacjach finansowych (0,05 mld zł wobec 0,2 mld zł), co było następstwem szybszego wzrostu kosztów finansowych (o 3,3%) niż przychodów finansowych (o 2,7%).

Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 94,2 mld zł, tj. o 9,3% większą niż w 2024 r.; zysk brutto wyniósł 104,8 mld zł, a strata brutto 10,6 mld zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto zwiększyły się w skali roku o 7,7% (do 17,5 mld zł). W rezultacie wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 76,8 mld zł i był wyższy o 6,8 mld zł (tj. o 9,7%) od wyniku osiągniętego rok wcześniej; zysk netto zwiększył się o 7,5%, a strata netto zmniejszyła się o 6,1%. Największą poprawę wyniku finansowego netto odnotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,8 mld zł do 5,9 mld zł), a następnie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 2,1 mld zł do 6,5 mld zł) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,5 mld zł do 10,4 mld zł). Z kolei największe pogorszenie wyniku finansowego netto miało miejsce w przetwórstwie przemysłowym (o 1,2 mld zł do 19,7 mld zł).

Zysk netto w 2025 r. wykazało 79,9% badanych przedsiębiorstw, tj. o 0,3 p. proc. więcej niż przed rokiem. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach ogółem osiągnął 89,2% i był większy o 1,6 p. proc. niż w 2024 r.

Wykres 55. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 55. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W województwie mazowieckim w 2025 r. odnotowano niewielką poprawę opłacalności prowadzonej działalności gospodarczej w porównaniu z rokiem poprzednim. Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto wzrósł o 0,3 p. proc. (do 5,1%). Wskaźniki rentowności obrotu brutto i obrotu netto były wyższe odpowiednio o 0,2 i o 0,3 p. proc. niż przed rokiem (wyniosły stosownie 5,1% i 4,2%). W ogólnej liczbie badanych podmiotów zwiększył się z 79,7% do 80,1% udział jednostek rentownych, tj. mających wskaźnik rentowności obrotu netto równy lub większy od zera. Poprawa wskaźnika rentowności obrotu netto w porównaniu z 2024 r. miała miejsce w 11 spośród 16 sekcji, przy czym znaczny wzrost dotyczył zakwaterowania i gastronomii (z 12,0% do 14,4%). Ponadto do najbardziej opłacalnych rodzajów działalności w 2025 r. należały m.in.: edukacja (13,2%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (8,9%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (8,5%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (8,3%).

W skali roku wzrosła wartość wskaźnika płynności finansowej I stopnia (o 9,1 p. proc.; do 56,7%) oraz II stopnia (o 1,5 p. proc.; do 124,3%).

W latach 2015–2025 rentowność obrotu brutto i netto mazowieckich przedsiębiorstw była na ogół nieco wyższa niż średnio w kraju (maksymalnie o 0,8 p. proc.), natomiast płynność finansowa w całym omawianym okresie była wyższa (nawet o 27,1 p. proc.).

Tablica 35. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Table 35. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025	2025 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,7	95,2	95,1	94,9	95,4
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,7	5,1	4,8	5,1	4,6
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,3	4,8	4,9	5,1	4,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,6	3,8	3,9	4,2	3,7
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	49,2	54,2	47,6	56,7	48,9
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	112,8	118,1	122,8	124,3	109,0

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw na koniec 2025 r. wyniosła 705,7 mld zł i była o 6,3% wyższa niż przed rokiem, przy czym inwestycje krótkoterminowe były wyższe o 23,4%, krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 17,9%, zapasy – o 10,2%, natomiast należności krótkoterminowe były niższe o 7,0%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział inwestycji krótkoterminowych (z 29,5% do 34,3%), zapasów (z 20,6% do 21,4%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 3,2% do 3,5%), obniżył się zaś udział należności krótkoterminowych (z 46,7% do 40,8%). W strukturze zapasów zmniejszył się udział materiałów (z 30,2% do 23,6%), produktów gotowych (z 10,4% do 9,0%), towarów (z 44,3% do 43,1%), półproduktów i produktów w toku (z 12,4% do 11,4%), zwiększył się natomiast udział zaliczek na dostawy i usługi (z 2,8% do 13,0%).

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, których udział w pokryciu finansowym tych aktywów stanowił 60,4% wobec 62,1% przed rokiem.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec 2025 r. wyniosły 678,3 mld zł i były o 4,6% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 37,1% ogółu zobowiązań (wobec 36,4% rok wcześniej). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 251,8 mld zł i była o 6,5% większa niż w grudniu 2024 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 426,5 mld zł i w skali roku były wyższe o 3,5%, przy czym zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – wyższe o 13,1%, a z tytułu dostaw i usług były – niższe o 0,6%.

Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu ukształtowała się w końcu 2025 r. na poziomie niższym niż rok wcześniej (93,3% wobec 97,5%). Wartość zobowiązań wyższą od wartości należności odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii, w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, w obsłudze rynku nieruchomości oraz w budownictwie.

W porównaniu z 2024 r. nie odnotowano istotnych zmian w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług uległy skróceniu o 1 dzień (do 40 dni), natomiast cykl rotacji należności z tytułu dostaw i usług oraz cykl rotacji zapasów wydłużyły się odpowiednio o 1 dzień (do 43 dni) i o 2 dni (do 31 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W 2025 r., po spadku przed rokiem, odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw niefinansowych w województwie mazowieckim. W porównaniu z rokiem poprzednim większe były zarówno nakłady na budynki i budowle, jak i na zakupy. Wzrosła również wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych.

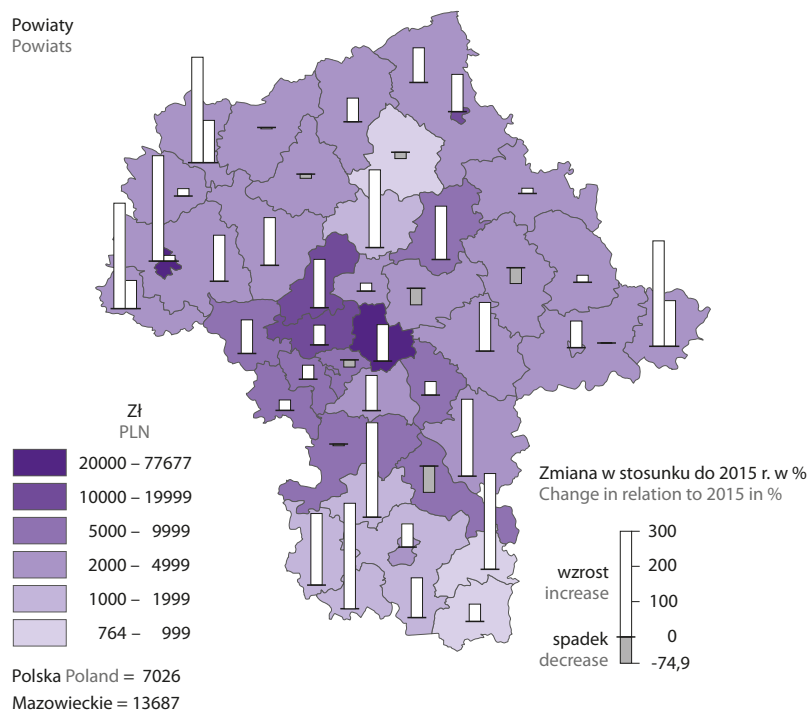
Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

W 2024 r. nakłady inwestycyjne realizowane w województwie mazowieckim przez badane przedsiębiorstwa wyniosły 75426,3 mln zł, co stanowiło 28,6% ogółu nakładów w Polsce. W odniesieniu do roku poprzedniego były one (w cenach bieżących) niższe o 0,3%, a w odniesieniu do 2015 r. – wyższe o 96,3%. Dla porównania w kraju wartość nakładów inwestycyjnych odpowiednio zmniejszyła się o 6,3% i zwiększyła się o 57,9%.

Mapa 42. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2024 r. (ceny bieżące)

Map 42. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2024 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Wartość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w województwie 13687 zł, tj. o 94,8% więcej niż średnio w kraju. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących stosunkowo najwięcej zainwestowano w Płocku (77677 zł na mieszkańca) i w Warszawie (26930 zł). Relatywnie najniższy poziom nakładów inwestycyjnych był w powiecie makowskim (764 zł).

W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01²); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

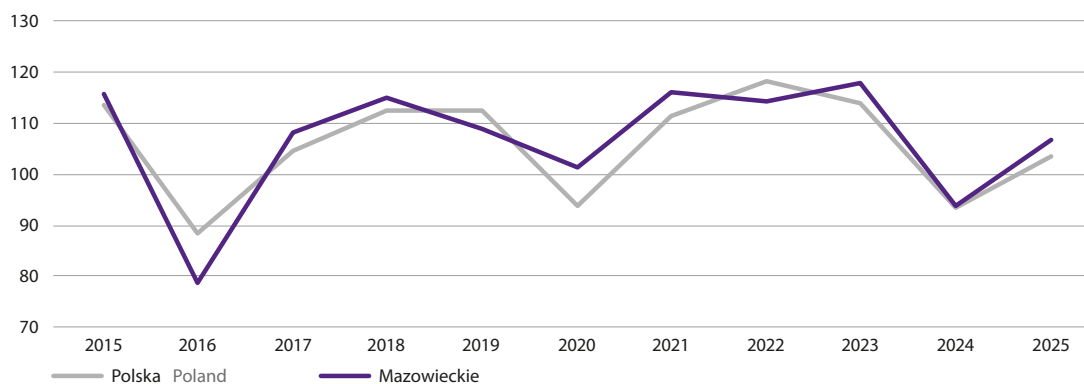
Nakłady inwestycyjne poniesione w 2025 r. przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe mające siedzibę na terenie województwa mazowieckiego wyniosły 80764,9 mln zł i były (w cenach bieżących) o 6,6% wyższe od zrealizowanych rok wcześniej. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych – licząc w cenach bieżących – zwiększyła się w skali roku o 3,6%.

Wykres 56. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 56. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

² Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 36. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Table 36. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Ogółem: w milionach złotych Total: in million PLN	47791,1	51724,1	75782,3	80764,9
Polska=100 Poland=100	35,0	34,5	36,1	37,1
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	42,3	46,1	42,6	40,2
zakupy purchases	57,0	53,1	55,8	58,1
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	39,6	35,2	37,4	37,9
środków transportu transport equipment	17,4	17,9	18,4	20,3

Z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w 2025 r. przez mazowieckie przedsiębiorstwa na budynki i budowle wydatkowano 32506,2 mln zł (o 0,7% więcej niż w 2024 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 30584,8 mln zł (o 7,9% więcej), a na środki transportu – 16370,4 mln zł (o 17,6% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 46955,2 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim była wyższa o 11,1%. Udział zakupów w nakładach ogółem zwiększył się w skali roku o 2,3 p. proc. i wyniósł 58,1%.

W porównaniu z 2024 r. odnotowano wzrost nakładów m.in. w budownictwie (o 42,7%), w informacji i komunikacji (o 30,4%), w administrowaniu i działalności wspierającej (o 28,7%). Spadek nakładów odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 14,3%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 9,9%).

W omawianym roku inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, na które przypadało 26,2% ogółu poniesionych nakładów, w zakresie transportu i gospodarki magazynowej (23,1%), administrowania i działalności wspierającej (14,3%), informacji i komunikacji (10,2%) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,2%). W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa zajmujące się administrowaniem i działalnością wspierającą (o 2,5 p. proc.), natomiast największy spadek udziału dotyczył przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (o 3,0 p. proc.).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

Inwestorzy z województwa mazowieckiego w 2025 r. rozpoczęli realizację 36402 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 56958,7 mln zł; w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza to odpowiednio spadek o 3,2% i wzrost o 30,0%. W kraju w omawianym okresie liczba inwestycji rozpoczętych była mniejsza o 2,2%, a ich wartość kosztorysowa – większa o 9,8%. W województwie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 61,7% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (rok wcześniej 56,6%). W porównaniu z 2024 r. znacznie wzrosła wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (ponad dwukrotnie), a także w budownictwie (o 66,4%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 30,3%). Spadek wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych notowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 33,6%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 15,6%).

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2025 r. w województwie mazowieckim zanotowano wzrost zbiorów zbóż podstawowych, rzepaku i rzepiku, a także buraków cukrowych i ziemniaków w stosunku do roku poprzedniego. Większa była również produkcja warzyw gruntowych oraz owoców z sadów. Spadek odnotowano natomiast w przypadku zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych.

Badania pogłowia zwierząt gospodarskich przeprowadzone w czerwcu 2025 r. wykazały spadek w skali roku liczebności stada bydła oraz wzrost pogłowia trzody chlewnej. W przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych³ przypadało 56 szt. bydła i 74 szt. trzody chlewnej; przed rokiem było to odpowiednio 59 i 70 szt. Obsada bydła była większa niż przeciętna w kraju o 14 szt., natomiast obsada trzody chlewnej – o 12 szt.

W 2025 r. na rynku rolnym przeciętne ceny skupu pszenicy, ziemniaków oraz żywca wieprzowego ukształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. Wyższe natomiast były ceny skupu żyta, żywca wołowego i drobiowego oraz mleka.

Produkcja roślinna

Tablica 37. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych

Table 37. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025	2025 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Total cereals	28,2	39,7	41,3	42,6	53,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	27,1	36,6	35,9	37,9	48,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	32,4	43,9	42,4	44,4	55,9
żyto rye	22,5	30,5	32,4	33,7	38,2
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	23,0	32,2	33,0	32,4	33,1
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	180	331	317	332	327
Buraki cukrowe Sugar beets	562	566	670	721	719

a Bez ogrodów przydomowych.
a Excluding kitchen gardens.

³ Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2025 r. przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r.

Powierzchnia zasiewów zbóż ogółem w 2025 r. wyniosła 802,3 tys. ha i była o 5,1% mniejsza niż przed rokiem. Zebrano 3414,9 tys. ton zbóż, czyli o 2,2% mniej niż rok wcześniej. Plony zbóż uzyskane z jednostki powierzchni (42,6 dt/ha) były wyższe o 3,1%.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi była mniejsza niż w 2024 r. o 4,1% i wyniosła 635,5 tys. ha, a zbiory – oszacowane na 2405,8 tys. ton – wyższe o 1,2%. Plony zbóż uzyskane z jednostki powierzchni (37,9 dt/ha) były wyższe od ubiegłorocznych o 5,6%. Udział powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie w ogólnej powierzchni tych upraw w kraju wynosił 11,6%, natomiast udział zbiorów – 9,0%. Plony były niższe niż przeciętne w kraju o 10,7 dt z 1 ha (o 22,0%).

W porównaniu z 2024 r. o 2,1% zmniejszyła się powierzchnia uprawy żyta. Mimo zmniejszonego areалу zasiewu zebrano o 1,8% więcej ziarna żyta (374,2 tys. ton), a plony były wyższe o 4,0%. Zbiory pszenicy oszacowane na 767,3 tys. ton były o 5,2% większe. Powierzchnia uprawy zwiększyła się o 0,4%, a wydajność z jednostki powierzchni wzrosła o 4,7%.

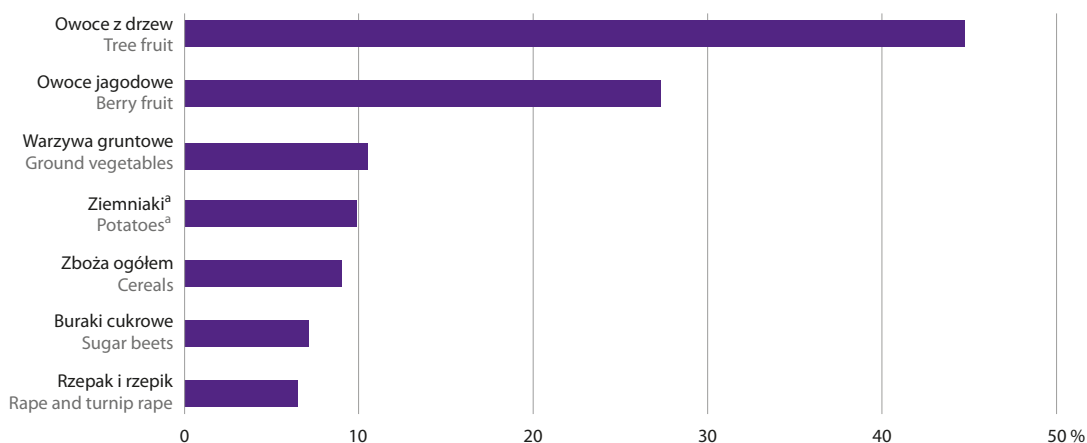
W 2025 r. powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku wyniosła 71,6 tys. ha i była o 16,5% większa niż przed rokiem. Plony wyniosły 32,4 dt z 1 ha, a zbiory 232,2 tys. ton i w odniesieniu do 2024 r. były odpowiednio mniejsze o 1,8% i większe o 14,5%. Udział wojewódzkiego areálu rzepaku i rzepiku w krajowej powierzchni tych upraw wyniósł 6,5%, a udział zbiorów – 6,4%; plony były niższe od przeciętnej w kraju o 0,7 dt z 1 ha (o 2,1%).

Powierzchnia uprawy ziemniaków (bez ogrodów przydomowych) w 2025 r. wyniosła 20,7 tys. ha, co w skali roku oznacza wzrost o 4,6%. Szacuje się, że rolnicy z naszego województwa zebrali 687,5 tys. ton ziemniaków, tj. o 9,7% więcej niż rok wcześniej. Plony były wyższe niż przeciętne w kraju – 332 dt/ha wobec 327 dt/ha. Zbiory ziemniaków stanowiły 9,8% zbiorów ogólnokrajowych.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2025 r. wyniosła 18,3 tys. ha i w porównaniu z poprzednim rokiem była mniejsza o 1,5%. Plony uzyskane z 1 ha powierzchni wyniosły 721 dt i były wyższe o 7,6%, a zbiory, które wyniosły 1316,2 tys. ton – wyższe o 6,1%. Udział województwa w krajowej produkcji buraków cukrowych stanowił 7,1%; plony były wyższe niż przeciętne w kraju o 2 dt z 1 ha, tj. o 0,3%.

W porównaniu z 2024 r. odnotowano wzrost produkcji warzyw gruntowych oraz owoców z drzew, natomiast zmniejszyła się produkcja owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych. Produkcję warzyw gruntowych w 2025 r. oszacowano na 428,2 tys. ton, tj. na poziomie o 0,9% wyższym od produkcji z roku poprzedniego. Zbiory owoców z drzew owocowych (1901,7 tys. ton) były o 8,3% wyższe niż w poprzednim sezonie. Produkcja owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (133,8 tys. ton) spadła o 9,6%. Zmniejszył się także udział województwa w krajowej produkcji warzyw gruntowych (z 11,1% do 10,5%), owoców z drzew (z 47,1% do 44,9%) oraz owoców z krzewów i plantacji jagodowych (z 30,7% do 27,3%).

Wykres 57. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2025 r.
Chart 57. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2025

^a Bez ogrodów przydomowych.
^a Excluding kitchen gardens.

Pogłowie zwierząt gospodarskich

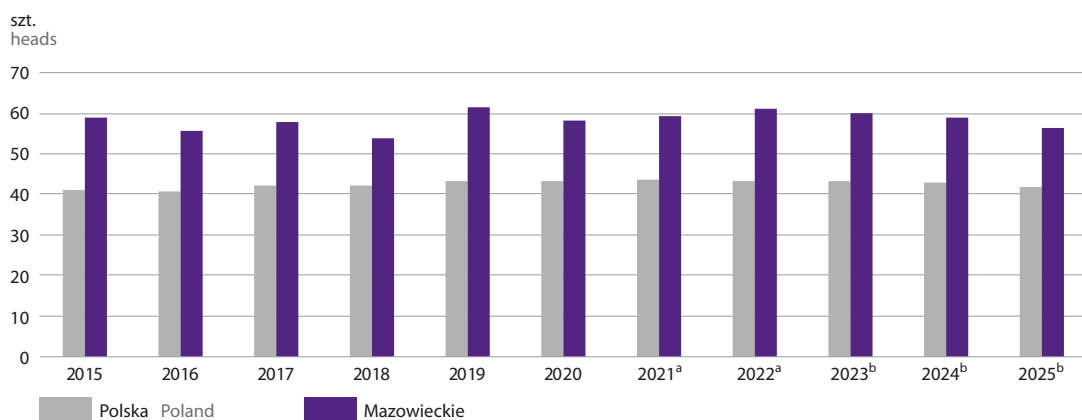
Mazowieckie jest jednym z trzech województw w kraju (obok wielkopolskiego i podlaskiego), w których koncentruje się chów bydła. W czerwcu 2025 r. pogłowie bydła liczyło 1110,9 tys. szt., stanowiąc 18,1% pogłowia krajowego. W porównaniu ze stanem notowanym w czerwcu 2024 r. liczebność stada zmniejszyła się o 4,3% (tj. o 49,5 tys. szt.), a jego udział w ogólnym pogłowie bydła w kraju zmniejszył się o 0,2 p. proc.

W stosunku do 2024 r. zmniejszenie liczebności stada bydła wystąpiło we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych. Zarejestrowano spadek młodego bydła w wieku 1–2 lata o 5,8%, bydła w wieku 2 lat i więcej o 4,1%, w tym krów o 9,7% oraz cieląt w wieku poniżej 1 roku o 3,3%. W strukturze stada bydła ogółem 39,0% stanowiły krowy, tj. o 2,4 p. proc. mniej niż przed rokiem; udział krów mlecznych zmniejszył się z 40,6% do 38,2%.

Wykres 58. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

San w dniu 1 czerwca

Chart 58. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of 1st June

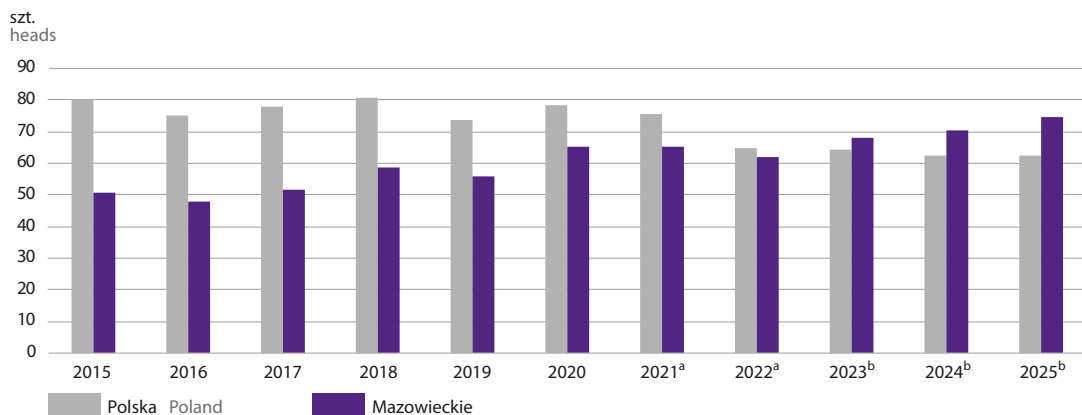
a,b Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu: a - w dniu 1 czerwca 2020 r., b - w dniu 1 czerwca 2023 r.
a,b Data were calculated based on the area of agricultural land: a - as of 1 June 2020, b - as of 1 June 2023.

Na początku czerwca 2025 r. pogłowie trzody chlewnej wynosiło 1469,3 tys. szt. i było większe o 87,7 tys. szt. (tj. o 6,3%) niż rok wcześniej. Udział województwa w krajowym pogłowie tych zwierząt zwiększył się z 15,1% do 16,1%.

W porównaniu z rokiem 2024 zwiększyła się liczebność stada trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na ubój o 15,9%. Spadek odnotowano w przypadku prosiąt o wadze do 20 kg o 9,0%, trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na chów o 5,7% oraz warchlaków o wadze od 20 kg do 50 kg o 0,8%.

Wykres 59. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

San w dniu 1 czerwca

Chart 59. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of 1st June

a,b Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu: a - w dniu 1 czerwca 2020 r., b - w dniu 1 czerwca 2023 r.
a,b Data were calculated based on the area of agricultural land: a - as of 1 June 2020, b - as of 1 June 2023.

W czerwcu 2025 r. pogłowie owiec (12,2 tys. szt.) było o 12,3% większe niż przed rokiem. Udział województwa w krajowym pogłowie owiec zwiększył się o 0,6 p. proc. (do 4,2%). W skali roku o 7,5% zwiększyła się populacja maciorek owczych – do poziomu 5,1 tys. szt.

Skup produktów rolnych

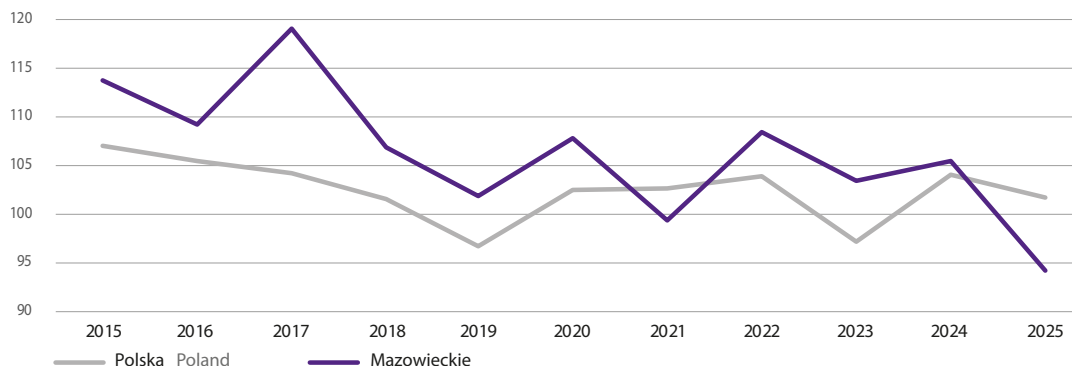
W 2025 r. skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wyniósł 590,4 tys. ton i był mniejszy o 7,6% w odniesieniu do roku poprzedniego. Skupiono 457,3 tys. ton ziarna pszenicy, a żyta – 51,8 tys. ton, tj. stosownie mniej o 3,9% i o 6,8%. W latach 2015–2025 udział skupu zbóż ogółem od producentów z województwa mazowieckiego stanowił średnio 6,6% skupu krajowego. W 2025 r. udział ten wyniósł 6,6%, przy czym dla pszenicy – 7,2%, a dla żyta – 9,0%.

W 2025 r. producenci z województwa mazowieckiego dostarczyli do skupu 91,8 tys. ton ziemniaków (o 7,8% więcej niż przed rokiem). W latach 2015–2025 przeciętny udział skupu ziemniaków w krajowym skupie tego surowca wyniósł 4,2%; w 2025 r. – 4,1%.

W ciągu 2025 r. skupiono 1735,6 tys. ton żywca rzeźnego (w wadze żywej), czyli o 5,8% mniej niż w 2024 r. Podaż żywca wieprzowego wyniosła 476,2 tys. ton i w skali roku była wyższa o 9,3%. Żywca wołowego skupiono 127,4 tys. ton, a drobiowego 1129,7 tys. ton, tj. odpowiednio mniej o 5,7% i o 11,0%. Z analizy danych za lata 2015–2025 wynika, że dostarczony do skupu przez producentów z województwa mazowieckiego żywiec rzeźny ogółem stanowił przeciętnie 23,3% skupu krajowego, w tym wieprzowy – 15,0% krajowego skupu tego surowca, wołowy – 17,6%, a drobiowy – 30,4%. W 2025 r. udział skupu żywca rzeźnego ogółem wyniósł 24,9%, a omawianych gatunków żywca odpowiednio: 19,5%, 17,9% i 29,6%.

Wykres 60. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

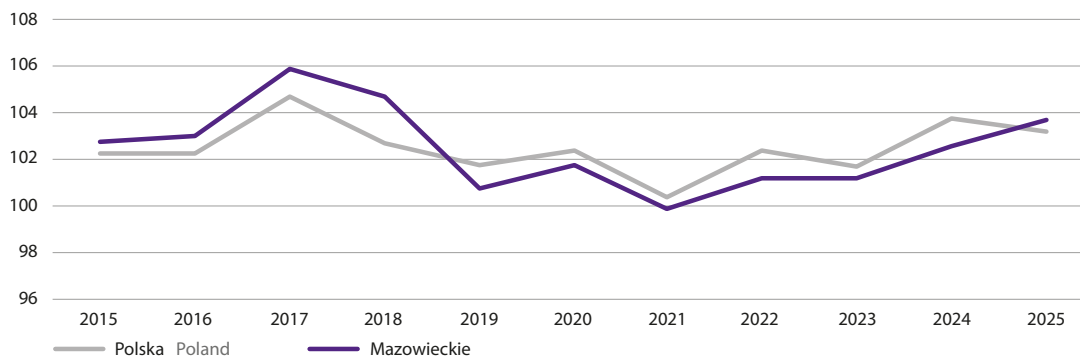
Rok poprzedni=100

Chart 60. Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
Previous year=100

Skup mleka krowiego w 2025 r. (2861,6 mln litrów) był większy o 3,7% niż rok wcześniej. W latach 2015–2025 dostawy mleka do skupu od mazowieckich producentów stanowiły co roku ponad 20% ogólnokrajowego skupu tego surowca; w 2025 r. udział wyniósł 21,1%.

Wykres 61. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 61. Indices of procurement of cows' milk
Previous year=100**Ceny produktów rolnych**

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2025 r. niższej niż przed rokiem podaży pszenicy do skupu towarzyszył spadek cen tego ziarna. Średnio za 1 dt pszenicy płacono 85,50 zł, tj. o 0,2% mniej. Cena targowiskowa pszenicy wyniosła 111,05 zł i była wyższa o 3,5% niż w 2024 r. Przeciętna cena skupu żyta (67,48 zł/dt) była wyższa niż przed rokiem o 17,6%, a cena targowiskowa (76,98 zł) o 2,9%. Ceny skupu pszenicy i żyta w województwie mazowieckim były wyższe niż średnio w kraju odpowiednio o 4,6% i 4,2%. Cena targowiskowa żyta była niższa niż średnio w kraju o 10,8%, a pszenicy o 0,04%.

W 2025 r. przeciętna cena ziemniaków w skupie spadła o 25,2% (do 64,45 zł/dt). Na targowiskach za ziemniaki jadalne płacono średnio 203,53 zł, tj. o 13,0% mniej niż w 2024 r. Średnia cena ziemniaków w skupie była o 8,8% niższa od przeciętnej w kraju, a targowiskowa wyższa o 2,9%.

Cena skupu żywca wieprzowego w skupie w 2025 r. ukształtowała się na poziomie niższym niż w 2024 r. o 10,6%. Średnia roczna cena tego surowca wyniosła 6,58 zł/kg i była o 4,3% wyższa od przeciętnej ceny w kraju.

W 2025 r. przeciętna cena skupu żywca wołowego (15,12 zł/kg) była wyższa niż przed rokiem o 30,5%. Przy wyższych dostawach mleka, cena tego surowca wzrosła o 5,4% i wyniosła 221,22 zł za 100 litrów, natomiast cena żywca drobiowego wzrosła o 15,7% i wyniosła 5,97 zł za 1 kg. Przeciętna cena żywca wołowego dostarczonego do skupu przez producentów z województwa mazowieckiego była wyższa od średniej w kraju o 11,7%, niższe były natomiast ceny żywca drobiowego i mleka (odpowiednio o 4,6% i o 0,4%).

Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza

W województwie mazowieckim w 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej jak i towarowej produkcji rolniczej, odpowiednio o: 53,3%, 51,4% i 53,2%. Udział województwa w tworzeniu krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 18,1%, towarowej – 18,9%, a końcowej – 19,1%. Końcowa produkcja rolnicza w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła 16100 zł, wobec 19091 zł rok wcześniej.

Przemysł Industy

W 2025 r. w województwie mazowieckim produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem. W porównaniu z 2024 r. odnotowano spadek wydajności pracy, mierzonej wielkością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, ale wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

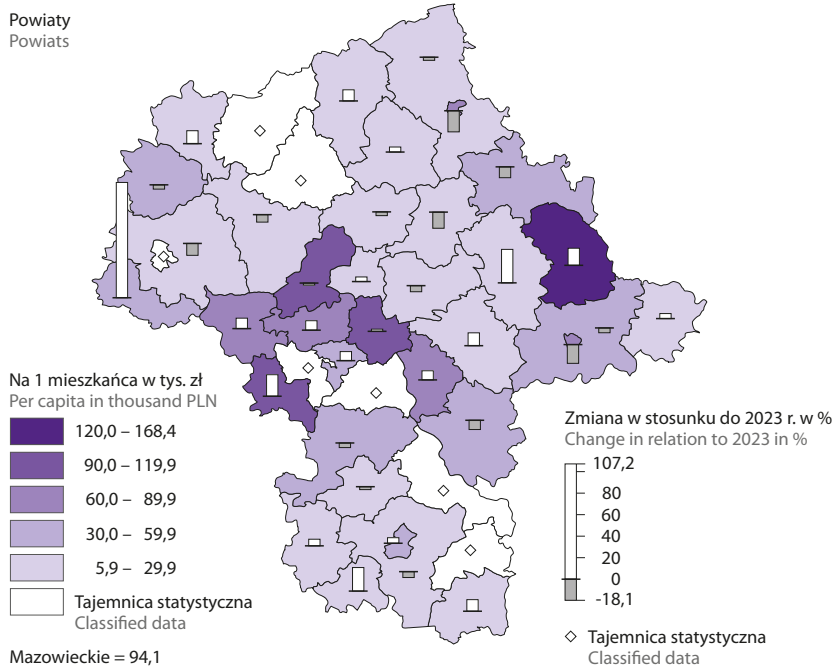
W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Wyniki opracowane zostały na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego – produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2024 r. łącznie).

W 2024 r. w województwie mazowieckim produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła łącznie 518415,3 mln zł (w cenach bieżących) i była o 2,6% (w cenach stałych) wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim. Badaniem zostało objętych 4220 podmiotów sekcji tworzących „Przemysł” (o 1,5% mniej niż w 2023 r.). Pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu województwo mazowieckie zajmowało 1. lokatę w kraju. Udział województwa w produkcji krajowej wyniósł 23,4% i w odniesieniu do 2023 r. wystąpił jego spadek o 0,4 p. proc. Wśród powiatów województwa mazowieckiego (z wyłączeniem tych, na które została nałożona tajemnica statystyczna) zdecydowanie najwyższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w Warszawie – 176974,7 mln zł, natomiast najniższą w powiecie przysuskim – 225,1 mln zł. W skali roku największy wzrost zaobserwowano w powiecie gostynińskim (o 105,0%), natomiast największy spadek w Ostrołęce (o 19,0%).

Produkcja sprzedana przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego osiągnęła wartość 94076 zł (w cenach bieżących) i była najwyższa w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 7,7% (w kraju o 5,9%). W przekroju terytorialnym najwyższą wartość produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie sokołowskim – 168440 zł, natomiast najniższą w powiecie przysuskim – 5854 zł. Największy wzrost tego wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w powiecie gostynińskim (o 107,2%), a największy spadek w Ostrołęce (o 18,1%). W relacji do przeciętnej województwa wyższą wartość produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie sokołowskim (o 79,0%), natomiast niższą w powiecie przysuskim (o 93,8%).

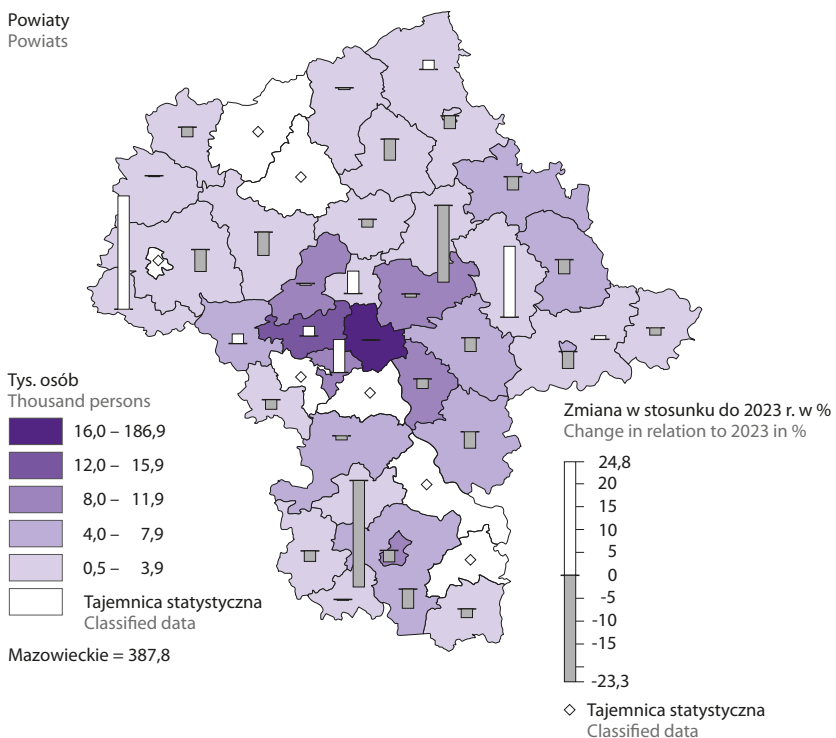
Mapa 43. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2024 r.

Map 43. Sold production of industry (current prices) in 2024

Mapa 44. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2024 r.

Map 44. Average employment in industry in 2024

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie mazowieckim wyniosło 387,8 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 0,2%. Najwyższy udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle odnotowano w Warszawie (48,2%), najmniejszy zaś w powiecie białobrzeskim (0,1%). W porównaniu z 2023 r. najbardziej zatrudnienie w przemyśle wzrosło w powiecie gostynińskim, natomiast spadło w powiecie białobrzeskim.

W 2024 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 1336,9 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 7,5% niższa niż rok wcześniej. Analizując powiaty województwa mazowieckiego (z pominięciem objętych tajemnicą statystyczną), najwyższy spadek tego wskaźnika w skali roku zaobserwowano w Ostrołęce (o 16,6%).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2025 r. w województwie osiągnęła wartość 530075,8 mln zł (w cenach bieżących) i była o 1,7% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w 2024 r. Natomiast w skali kraju produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zwiększyła się o 3,0% w stosunku do 2024 r.

Tablica 38. Przemysł

Table 38. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	237394,7	306292,8	543909,9	530075,8
Polska=100 Poland=100	19,8	20,3	23,5	22,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	79,3	82,3	87,0	87,0
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	348,9	388,2	393,4	402,1

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2025 r. w województwie mazowieckim złożyła się produkcja w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 461419,2 mln zł, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 55779,9 mln zł, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – 11227,7 mln zł, górnictwo i wydobywanie – 1649,0 mln zł. Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w 2025 r. była wyższa niż w 2024 r. w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 4,5%), w przetwórstwie przemysłowym (o 1,9%), natomiast niższa w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,9%), w górnictwie i wydobywaniu (o 0,1%).

Największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 87,0% oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 10,5%. W przetwórstwie przemysłowym znaczący udział miały m.in. działy: produkcja artykułów spożywczych – 25,7%, komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – 6,0%, urządzeń elektrycznych – 4,9%, chemikaliów i wyrobów chemicznych – 4,6%. Udział produkcji sprzedanej województwa w przychodach kraju wyniósł 22,6% (najwięcej w Polsce).

Wykres 62. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2021=100

Chart 62. Indices of sold production of industry (constant prices)

2021=100

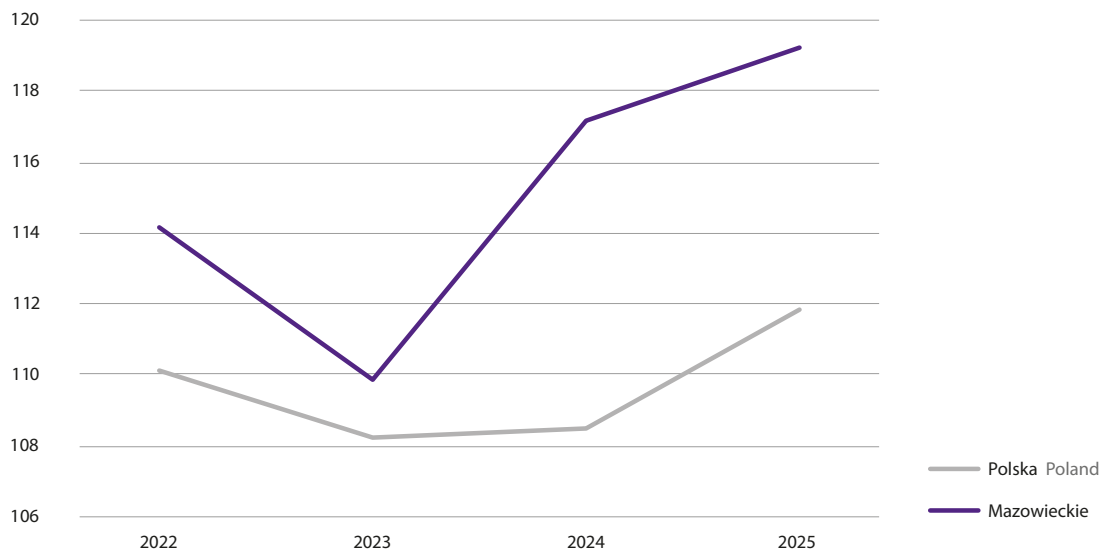
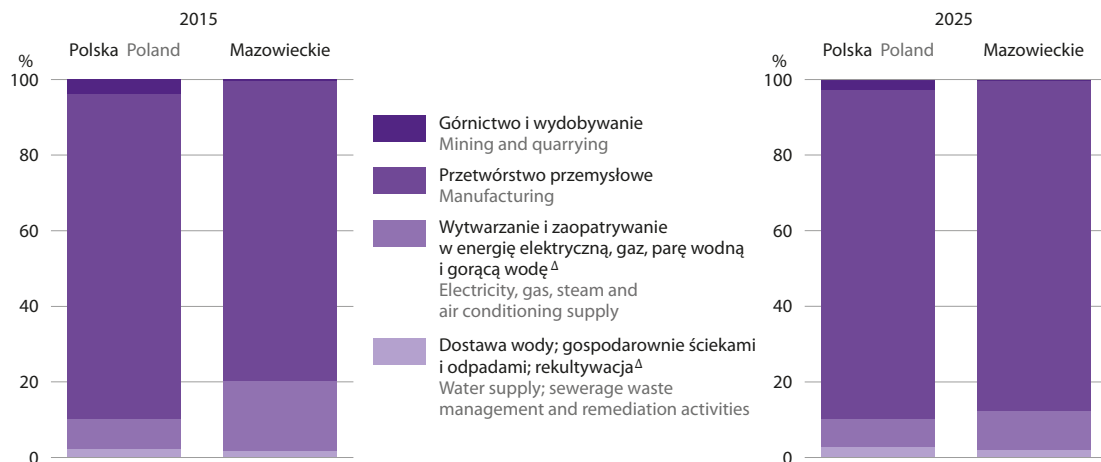
Wykres 63. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)

Chart 63. Sold production of industry by PKD sections (current prices)

W 2025 r. wzrost sprzedaży w stosunku do poprzedniego roku notowano m.in. w: produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 33,0%), pozostałej produkcji wyrobów (o 13,5%), mebli (o 12,0%), wyrobów z drewna, korka słomy i wikliny (o 11,2%). Natomiast w skali roku obniżyła się m.in. produkcja skór i wyrobów skórzanych (o 52,7%), w naprawie, konserwacji i instalowaniu maszyn i urządzeń (o 11,4%), odzieży (o 10,0%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 5,5%).

W 2025 r. w województwie mazowieckim przeciętne zatrudnienie w przemyśle wyniosło 402,1 tys. osób i było o 2,2% wyższe niż przed rokiem. Nadal największy udział stanowili zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (89,8%), a w następnej kolejności zatrudnieni w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie

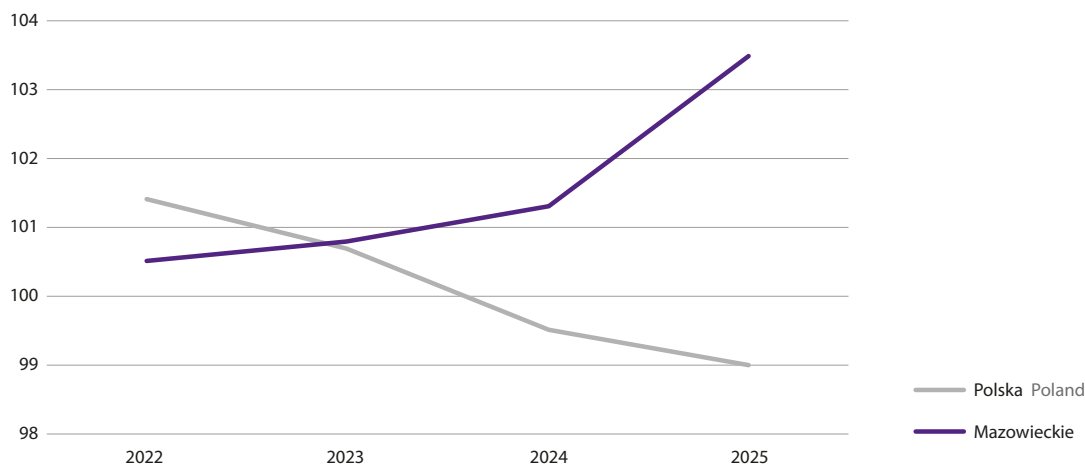
w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (5,1%). W przetwórstwie przemysłowym przeciętne zatrudnienie wyniosło 361,0 tys. osób i zwiększyło się o 2,4% w porównaniu z 2024 r., natomiast w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 20,4 tys. osób (wzrost o 2,6%). W kraju w 2025 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle było o 0,5% niższe niż w 2024 r.

Wykres 64. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2021=100

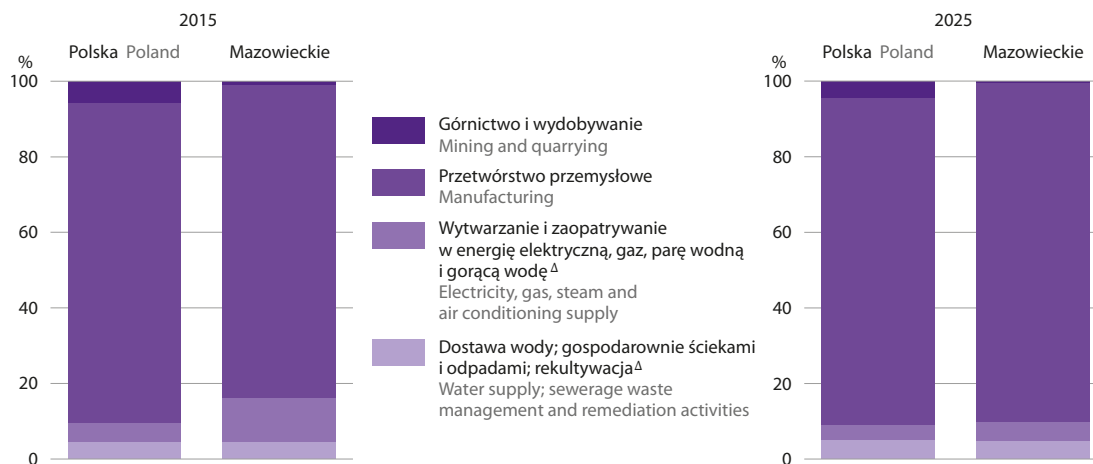
Chart 64. Indices of average paid employment in industry

2021=100

Wykres 65. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD

Chart 65. Average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2025 r. w województwie mazowieckim wyniosła 1318,2 tys. zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) o 0,5% niższa niż przed rokiem. Wśród sekcji przemysłu najwyższa była w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 2733,5 tys. zł (spadek o 4,2%). W kraju w 2025 r. wydajność pracy w przemyśle była o 3,5% wyższa niż w 2024 r.

Budownictwo

Construction

W 2025 r. w województwie mazowieckim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Wyższa niż przed rokiem była produkcja budowlano-montażowa. Zwiększyła się wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego oraz przeciętne zatrudnienie.

W województwie mazowieckim w 2025 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż przed rokiem; w Polsce liczba wybudowanych mieszkań także była większa niż rok wcześniej, przy czym wzrost w województwie był bardziej znaczący niż średnio w kraju.

Mieszkania oddawane do eksploatacji w województwie stanowią około 1/5 ogółu mieszkań budowanych w kraju.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w województwie jest mniejsza niż w kraju, ale wybudowane mieszkania indywidualne w całym prezentowanym okresie w mazowieckim były większe.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa, jak i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2025 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 128594,4 mln zł i zwiększyła się o 6,7% w porównaniu z rokiem poprzednim (wobec wzrostu o 8,9% w 2024 r.). W odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost aż o 132,4%. W kraju produkcja sprzedana budownictwa była o 4,2% wyższa od notowanej w 2024 r. oraz o 135,4% w stosunku do 2015 r. Udział produkcji sprzedanej budownictwa województwa mazowieckiego w produkcji krajowej wyniósł 30,0% (najwięcej w kraju).

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

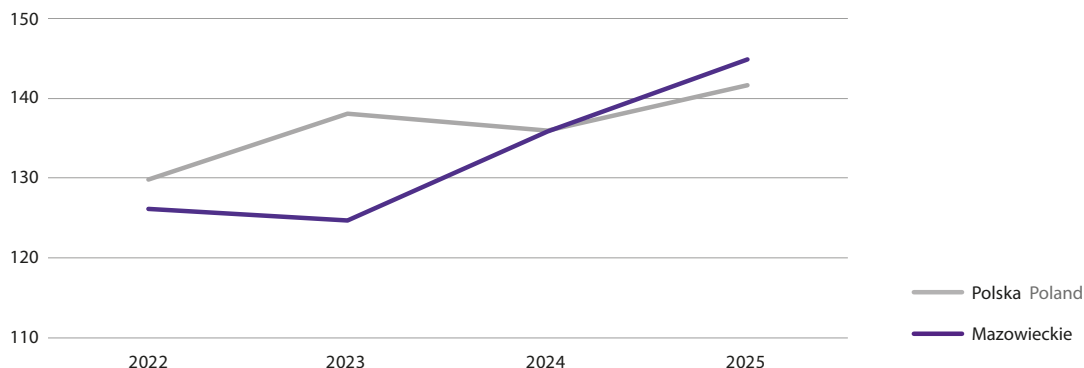
Tablica 39. Budownictwo

Table 39. Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	55323,2	81032,3	120517,3	128594,4
Polska=100 Poland=100	30,4	30,5	29,3	30,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	35,4	27,9	24,8	26,9
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	81,0	89,8	93,3	94,1

Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2021=100

Chart 66. Indices of sold production of construction (current prices)
2021=100

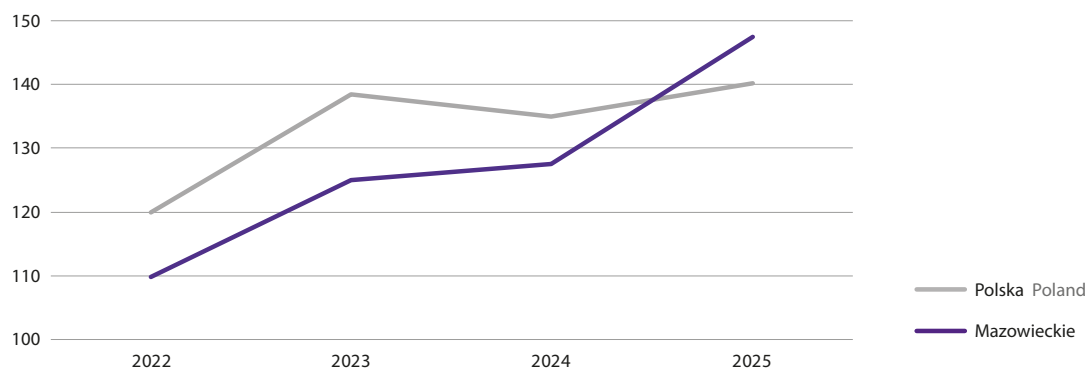

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zlecniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

W województwie produkcja budowlano-montażowa w 2025 r. wyniosła 34562,3 mln zł i zwiększyła się w skali roku o 15,5% (wobec wzrostu o 2,1% w 2024 r.). W relacji do 2015 r. wzrosła o 76,2%. Stanowiła ona 26,9% produkcji sprzedanej budownictwa. W kraju produkcja budowlano-montażowa była o 3,9% wyższa niż w 2024 r. oraz o 88,5% niż w 2015 r. Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo mazowieckie zajmowało 1. lokatę w kraju (21,1% produkcji krajowej), a pod względem wskaźnika dynamiki w porównaniu z rokiem poprzednim 3. miejsce razem z województwem pomorskim.

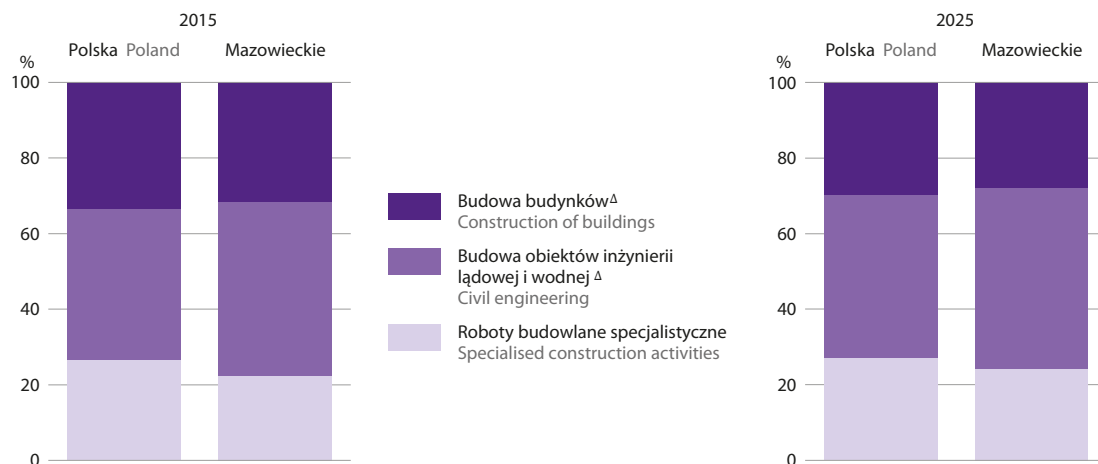
Wykres 67. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)
2021=100

Chart 67. Indices of construction and assembly production (current prices)
2021=100

W 2025 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków (o 50,8%) oraz w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 31,3%), natomiast spadek wystąpił w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,7%).

Wykres 68. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
Chart 68. Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)

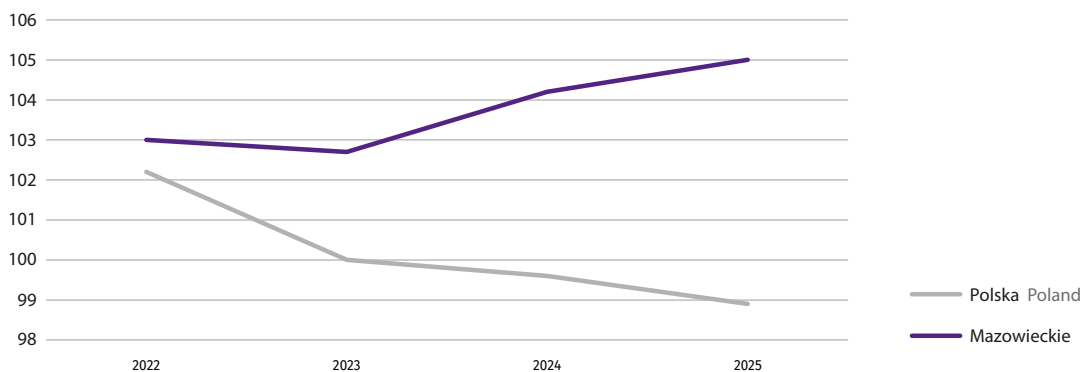

W 2025 r., w strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zwiększył się udział przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków o 6,6 p. proc. (do 28,0%) w porównaniu z 2024 r., a zmniejszył się o 3,6 p. proc. w stosunku do 2015 r. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł także udział podmiotów wykonujących roboty budowlane specjalistyczne o 2,9 p. proc. osiągając poziom 24,4% oraz o 2,0 p. proc. w stosunku do 2015 r. Udział przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej zmniejszył się o 9,5 p. proc. (do 47,6%) w odniesieniu do 2024 r., a wzrósł o 1,6 p. proc. w relacji do 2015 r.

W województwie mazowieckim przeciętne zatrudnienie w budownictwie wyniosło 94,1 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 0,8% oraz o 16,2% w stosunku do 2015 r. W kraju przeciętne zatrudnienie w porównaniu z 2024 r. było mniejsze o 0,7%, natomiast większe o 8,3% niż w 2015 r.

Wykres 69. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
2021=100

Chart 69. Indices of average employment in construction
2021=100

W 2025 r. w województwie mazowieckim wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, wyniosła 1366,2 tys. zł i była o 5,8% wyższa niż przed rokiem.

W 2025 r. w województwie mazowieckim według wstępnych danych oddano do użytkowania 45074 mieszkania o łącznej powierzchni 3715,0 tys. m². Oznacza to, że w stosunku do poprzedniego roku liczba wybudowanych mieszkań była większa o 17,0%, a ich powierzchnia o 11,2% (w kraju było to także więcej niż przed rokiem odpowiednio o 4,1% i o 1,5%). W porównaniu z 2015 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrosła o 54,2%, a ich powierzchnia o 38,5% (w kraju wzrost wyniósł odpowiednio 41,1% i 22,9%).

Zdecydowana większość mieszkań powstaje w miastach; w ostatnim analizowanym roku w województwie było to 70,7% ogólnej ich liczby, w Polsce 64,3%. Duże znaczenie ma rynek mieszkaniowy w Warszawie. W 2025 r. wybudowano tu 19845 mieszkań, co stanowi 44,0% ogólnej ich liczby w województwie i 62,3% mieszkań oddanych do użytkowania w miastach województwa mazowieckiego. W skali roku liczba mieszkań oddanych do użytkowania w Warszawie wzrosła o 33,4%, a w porównaniu z 2015 r. o 49,1%. Ogólna powierzchnia mieszkań przekazanych do użytkowania w 2025 r. w stolicy wyniosła 1193,2 tys. m², co oznacza wzrost rok do roku o 28,7%, a w ciągu dziesięciu lat o 40,0%.

Wykres 70. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2021=100

Chart 70. Indices of the number of dwellings completed

2021=100

Tablica 40. Budownictwo mieszkaniowe

Table 40. Residential construction

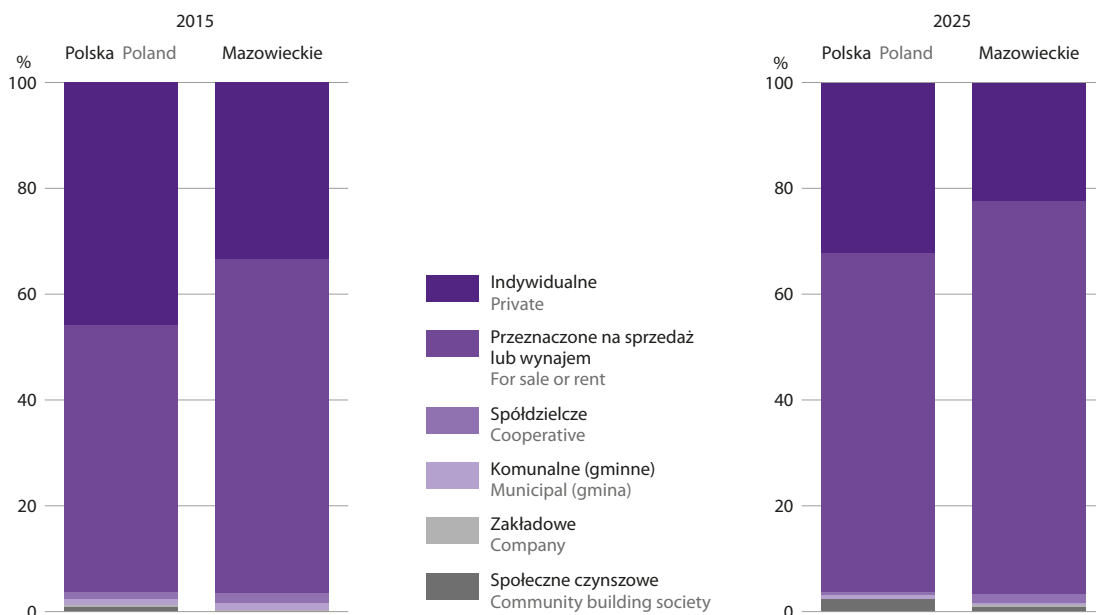
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025	2025 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	5,5	8,4	7,0	8,2	5,6
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area per dwelling completed in m ²	91,8	83,9	86,7*	82,4	86,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1,000 population	7,8	8,2	10,8	9,6	7,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	6,5	7,4	8,2	8,0	5,7

Najwięcej mieszkań powstaje z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem, a w dalszej kolejności indywidualnych. W ostatnim prezentowanym roku udział mieszkań budowanych na sprzedaż lub wynajem w ogólnej ich liczbie wyniósł 74,5%, a indywidualnych 22,4%; w Polsce 64,2% i 32,3%. W porównaniu z 2024 r. w województwie mazowieckim mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem było więcej o 21,2% (w kraju więcej o 7,4%), a indywidualnych mniej o 0,1% (w kraju mniej o 3,1%).

Udział mieszkań w pozostałych formach budownictwa jest mało znaczący; w 2025 r. mieszkania spółdzielcze, komunalne, zakładowe i społeczne czynszowe stanowiły w województwie 3,1%, a w kraju 3,5% ogólnej liczby mieszkań oddanych do użytkowania.

Wykres 71. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa

Chart 71. Dwellings completed by forms of construction

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2025 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w województwie wyniosła 82,4 m². Było to mniej o 4,3 m² niż rok wcześniej i o 9,4 m² niż w 2015 r. Mieszkania w miastach są mniejsze niż na wsi – w ostatnim badanym roku ich powierzchnia wynosiła odpowiednio 66,1 m² wobec 121,7 m², przed rokiem 68,7 m² wobec 128,1 m², a w 2015 r. 74,2 m² wobec 138,6 m².

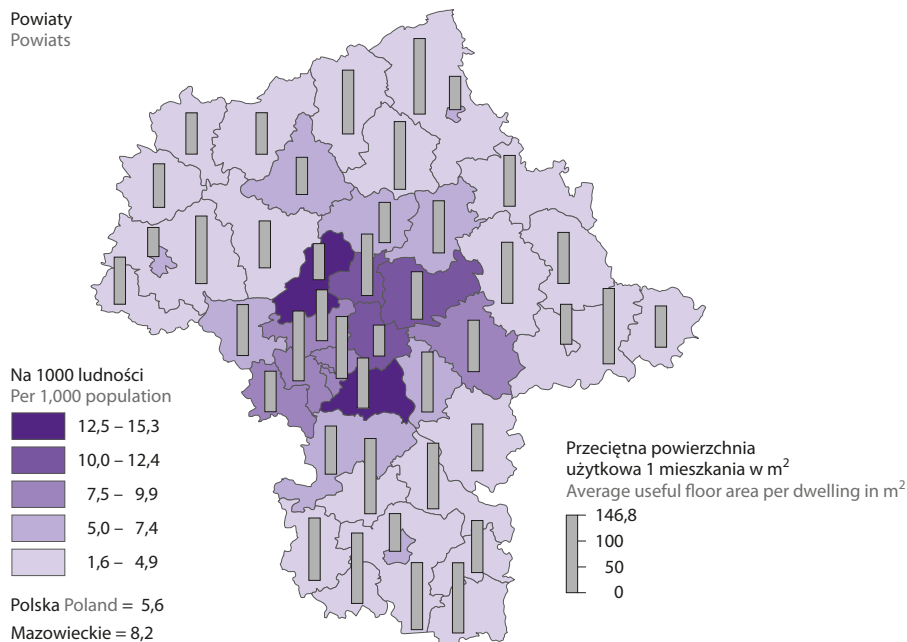
Przeciętna powierzchnia mieszkań w województwie jest mniejsza niż w kraju; w 2025 r. o 4,5 m², przy czym mieszkania w miastach były mniejsze o 2,3 m², a na terenach wiejskich większe o 1,4 m². Mieszkania oddane do użytkowania w województwie są mniejsze niż w kraju także pod względem przeciętnej liczby izb. W 2025 r. wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 3,46 wobec 3,68. Zarówno w kraju, jak i w województwie mieszkania w miastach mają średnio około 3 izb, a na wsi około 5.

W 2025 r. największą powierzchnię użytkową miały mieszkania wybudowane w powiatach ostrołęckim (średnio 146,8 m²), siedleckim (146,4 m²) i białobrzeskim (146,2 m²), a najmniejszą, podobnie jak przed rokiem, w Płocku (56,6 m²) oraz w Warszawie (60,1 m²), a ponadto w Ostrołęce (64,8 m²).

W województwie mazowieckim w 2025 r. na 1000 mieszkańców przypadało 8,2 mieszkań oddanych do użytkowania, w Polsce 5,6; przed rokiem było to odpowiednio 7,0 i 5,3. Wskaźnik ten jest wyraźnie zróżnicowany terytorialnie i w ostatnim prezentowanym roku wyniósł od 1,6 w powiecie lipskim do 15,3 w piaseczyńskim.

Mapa 45. Mieszkania oddane do użytkowania w 2025 r.

Map 45. Dwellings completed in 2025

W 2025 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym dla 52682 mieszkań (19,8% ogólnej ich liczby w kraju), co oznacza spadek o 11,3% w skali roku i wzrost o 25,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju w tym samym czasie nastąpił odpowiednio spadek o 8,7% i wzrost o 41,1%). Wśród ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 72,4% stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, a 26,8% indywidualne, tak więc udział mieszkań komunalnych, spółdzielczych, społecznych czynszowych i zakładowych wyniósł tylko 0,8%. W większości powiatów województwa (w 22) nastąpił wzrost liczby omawianych mieszkań; relatywnie największy w łosickim (ponad czterokrotnie). Najgłębszy spadek odnotowano w żuromińskim (o 68,8%), Radomiu (o 51,6%) oraz powiecie garwolińskim (o 42,8%).

W ostatnim omawianym roku rozpoczęto budowę 44139 mieszkań (20,8% ogólnej ich liczby w kraju), tj. mniej o 2,3% niż w 2024 r. i więcej o 26,2% niż w 2015 r. W Polsce odnotowano spadek w skali roku o 9,2% i wzrost w porównaniu z 2015 r. o 26,1%. Wśród mieszkań rozpoczętych najczęściej było przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem – 72,5%, indywidualne stanowiły 27,3%, a pozostałe tylko 0,2%. W połowie powiatów (w 21) liczba mieszkań rozpoczętych była większa niż przed rokiem. Największy wzrost (ponad czterokrotny) wystąpił w powiecie łosickim, a najbardziej znaczący spadek odnotowano w powiecie żuromińskim (o 69,7%), a następnie w Siedlcach (o 52,8%) i powiecie ciechanowskim (o 51,9%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W województwie mazowieckim w 2025 r. odnotowano spadek sprzedaży detalicznej (podobnie jak w poprzednim roku), natomiast w sprzedaży hurtowej utrzymała się tendencja wzrostowa.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W województwie sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe w 2025 r. spadła w stosunku do poprzedniego roku o 0,1% (wobec spadku o 1,1% w 2024 r.). W relacji do 2021 r. sprzedaż detaliczna była wyższa o 23,1%. W kraju ukształtowała się na poziomie wyższym o 4,6% niż w roku poprzednim.

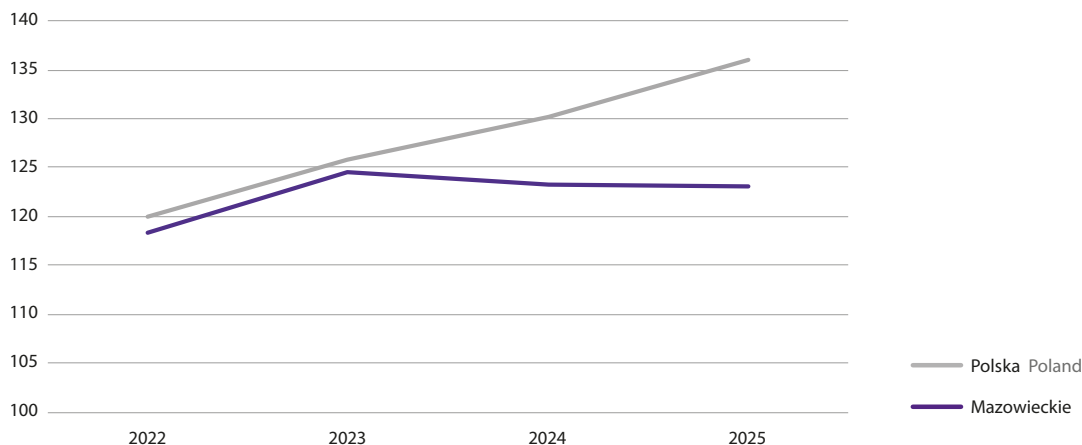
Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składach, magazynach) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 72. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2021=100

Chart 72. Indices of retail sales of goods (current prices)

2021=100

W 2025 r. wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem (ze względu na tajemnicę statystyczną bez przedsiębiorstw zajmujących się handlem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi) wzrost w ujęciu rocznym zanotowano w przedsiębiorstwach z grupy „pozostałe” (o 6,3%), „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 2,2%) oraz „meble, RTV, AGD” (o 2,0%).

Największy udział w ogólnej wartości sprzedaży detalicznej w województwie miały przedsiębiorstwa handlujące meblami, RTV, AGD – 17,8%, żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi – 14,5% oraz z grupy „pozostałe” – 9,5%.

Tablica 41. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)Table 41. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2024	2025	2025 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	95,6	92,9	98,9	99,9	104,6
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	102,0	89,5	124,6	96,9	104,7
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	84,0	83,8	.	.	99,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	103,3	97,0	98,1	102,2	104,5
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	83,6	97,6	96,8	100,9	108,5
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	102,6	75,1	102,7	97,5	108,1
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	107,7	104,5	99,6	102,0	114,1
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	110,6	92,4	102,5	118,7	98,0
Pozostałe Others	94,5	85,7	105,8	106,3	102,7

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W 2025 r. w województwie mazowieckim sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych ukształtowała się na poziomie o 4,1% wyższym niż w roku poprzednim, przy czym w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano spadek o 5,4% (wobec wzrostu odpowiednio o 3,4% i o 4,2% w 2024 r.). W relacji do 2021 r. sprzedaż hurtowa była wyższa o 23,4%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 7,0%. W kraju sprzedaż hurtowa w omawianym roku była o 4,6% wyższa niż w 2024 r., a w jednostkach hurtowych wyższa o 2,2%.

W województwie spośród grup o istotnym udziale w sprzedaży hurtowej spadek w odniesieniu do 2024 r. odnotowano w grupie „sprzedaż niewyspecjalizowana” (o 18,8%), „narzędzia technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyny, urządzenia i dodatkowe wyposażenie” (o 17,5%) oraz „żywność” (o 7,0%). Wzrosła natomiast sprzedaż w grupie „półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom” (o 8,6%) oraz „kosmetyki i wyroby farmaceutyczne” (o 6,3%).

Transport

Transport

W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się długość autostrad i dróg ekspresowych. Zanotowano wzrost przewozów pasażerów w transporcie zarobkowym i w komunikacji miejskiej naziemnej, zmniejszyła się liczba pasażerów przewiezionych metrem. Wzrosła liczba przewozów pasażerów w transporcie lotniczym.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Od 2024 r. dla gmin, które nie złożyły sprawozdań wykazywany jest brak danych, co przekłada się na spadek długości dróg publicznych o twardej nawierzchni w porównaniu z 2023 r.

Tablica 42. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem w km Total in km	54160,4	55476,7	56188,2	56326,3
O nawierzchni twardej Hard surface	36505,8	39909,7	41880,0	41864,8
w tym ulepszonej of which improved	34633,7	38150,8	40103,0	40307,9
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	17654,6	15567,0	14308,2	14461,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Rozbudowa sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

W województwie mazowieckim na koniec 2024 r. długość dróg publicznych ogółem wyniosła 56326,3 km, z czego 41864,8 km (tj. 74,3%) stanowiły drogi o nawierzchni twardej, a 14461,5 km (tj. 25,7%) – drogi o nawierzchni gruntowej. Należy zaznaczyć, że 96,3% dróg o nawierzchni twardej miało nawierzchnię ulepszoną. W 2024 r. w granicach województwa leżało 13,1% ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej w kraju.

W 2024 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 117,7 km dróg publicznych o nawierzchni twardej. Wskaźnik ten był wyższy niż w Polsce o 16,3 km na 100 km².

Tablica 43. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 43. Hard surface public roads
As of 31 December

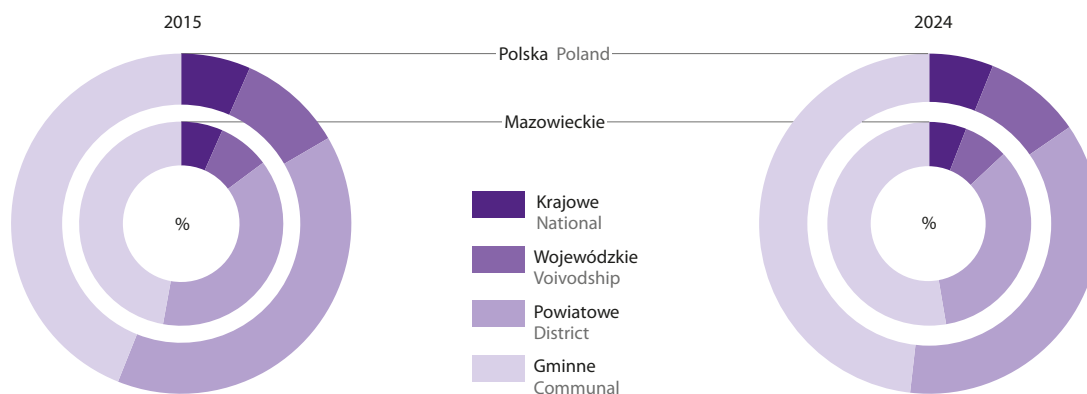
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem w km Total in km	36505,8	39909,7	41880,0	41864,8
na 100 km ² per 100 km ²	102,7	112,2	117,8	117,7
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	34633,7	38150,8	40103,0	40307,9
w tym: of which:				
ekspresowe expressways	188,6	384,0	501,6	513,2
autostrady motorways	66,4	82,3	82,4	119,8

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Wykres 73. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 73. Hard surface public roads
As of 31 December

Najmniejszy udział w ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej mają drogi o najwyższej kategorii, tj. krajowe. W 2024 r. ich długość wyniosła 2484,6 km, a odsetek 5,9%. Drogi zaliczane do kolejnych kategorii mierzyły odpowiednio: wojewódzkie – 2985,0 km (tj. 7,1%), powiatowe – 14370,2 km (tj. 34,3%), gminne – 22025,0 km (tj. 52,6%). Na 100 km² powierzchni ogólnej województwa przypadało 7,0 km dróg krajowych, 8,4 km – dróg wojewódzkich, 40,4 km – powiatowych oraz 61,9 km – gminnych.

Na koniec 2024 r. autostrady i drogi ekspresowe stanowiły 25,5% dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie. Długość autostrad wyniosła 119,8 km i w stosunku do 2023 r. zwiększyła się o 37,4 km tj. o 45,4%, a w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 53,4 km, tj. o 80,4%. Dróg ekspresowych było 513,2 km, co oznacza, że w ciągu roku przybyło 11,6 km (2,3%), a w porównaniu z 2015 r. ich długość zwiększyła się o 172,1%. W 2024 r. autostrady stanowiły 6,3% tego rodzaju dróg w Polsce, a drogi ekspresowe odpowiednio 15,5%. Na 1000 km² powierzchni przypadało 17,8 km dróg ekspresowych i autostrad, w tym 3,4 km autostrad (w kraju odpowiednio 16,6 km i 6,0 km).

Do przeanalizowania zróżnicowania infrastruktury drogowej w układzie terytorialnym wykorzystano wskaźnik gęstości dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej w powiatach, a także odsetek oraz gęstość dróg gruntowych w powiatach.

W 2024 r. na 100 km² powierzchni ogólnej województwa przypadało 102,4 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej. Gęstość tych dróg była wyraźnie zróżnicowana terytorialnie. Najwyższą odnotowano w Warszawie i Siedlcach – odpowiednio 436,9 km i 436,6 km, a najniższą w powiatach sokołowskim 58,2 km, kozienickim 64,4 km oraz węgrowskim 68,0 km na 100 km² powierzchni ogólnej powiatu.

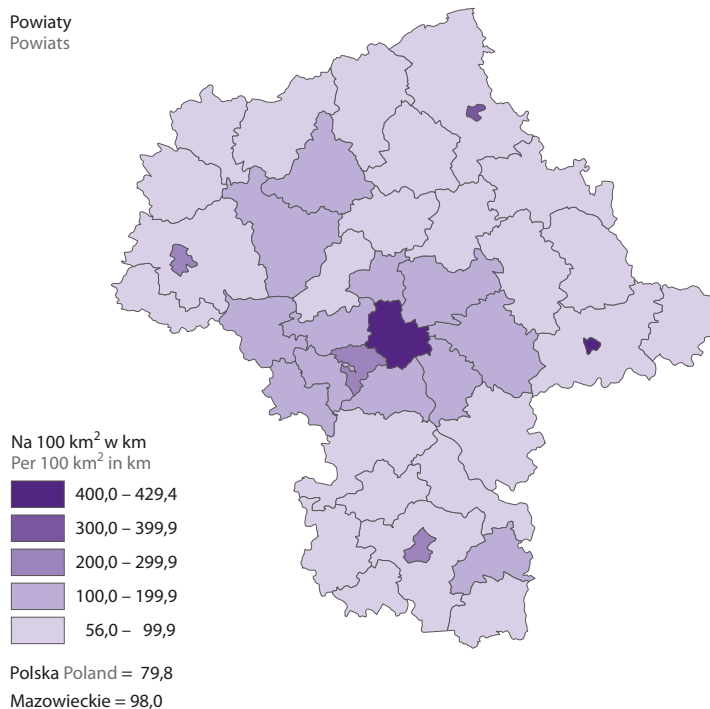
Wciąż duży odsetek stanowią drogi o nawierzchni gruntowej. W 2024 r. ich udział w ogólnej długości dróg w województwie wyniósł 25,7%; najmniejszy wystąpił w Warszawie – 5,3% oraz w Radomiu i w Płocku – po 6,8%, a największy w powiatach ostrowskim – 65,3% oraz węgrowskim – 56,1%. Na 100 km² powierzchni województwa przypadało średnio 40,6 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej. Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie ostrowskim – 159,2 km i w Siedlcach – 96,4 km na 100 km², a najniższy w powiecie radomskim – 17,4 km, w Płocku – 17,6 km oraz powiecie żyrardowskim – 18,0 km na 100 km².

Mapa 46. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 46. Improved hard surface communal and district roads in 2024

As of 31 December

W 2024 r. w województwie mazowieckim ścieżki rowerowe miały łączną długość 3210,9 km i stanowiły 13,9% ścieżek rowerowych w kraju. W ostatnim roku przybyło 189,7 km (tj. 6,3%) nowych ścieżek, a w porównaniu z 2015 r. było ich więcej o 1931,8 km (o 151,0%). Największy przyrost długości ścieżek rowerowych w porównaniu z 2015 r. odnotowano w Warszawie – o 356,5 km (o 78,0%) i w powiecie ostrołęckim – o 208,2 km (wzrost ponad sześciokrotny).

Gęstość ścieżek rowerowych w mazowieckim jest większa niż w Polsce; w 2024 r. było to odpowiednio 9,03 wobec 7,36 km na 100 km² powierzchni, a 9 lat wcześniej odpowiednio 3,60 wobec 3,45 km na

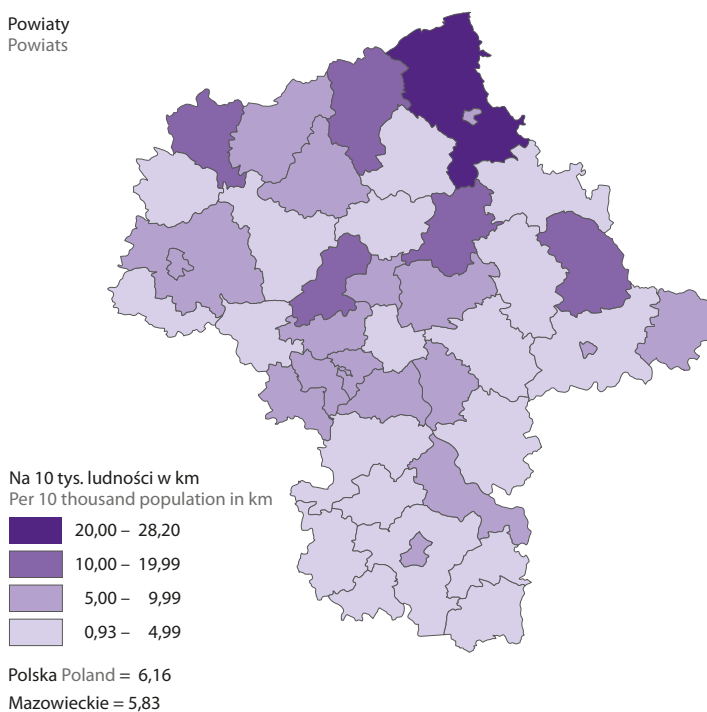
100 km². Wskaźnik gęstości ścieżek rowerowych wykazywał duże zróżnicowanie terytorialne. Najwyższą jego wartość odnotowano w Warszawie (157,33 km na 100 km²) oraz w Siedlcach (147,21 km na 100 km²), najniższą zaś w powiatach lipskim (0,39) oraz makowskim (0,41). W ostatnim prezentowanym roku na 10 tys. ludności województwa przypadało 5,83 km ścieżek rowerowych (w kraju 6,16 km); w 2015 r. było to odpowiednio 2,39 i 2,81 km. Najwyższą wartość w 2024 r. omawiany wskaźnik przyjął w powiatach ostrołęckim (28,20 km) oraz przasnyskim (15,98 km), a najniższą w lipskim i makowskim (odpowiednio 0,93 i 1,07 km).

Mapa 47. Ścieżki rowerowe^a w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 47. Cycle paths^a in 2024
As of 31 December

Powiaty
Powiats

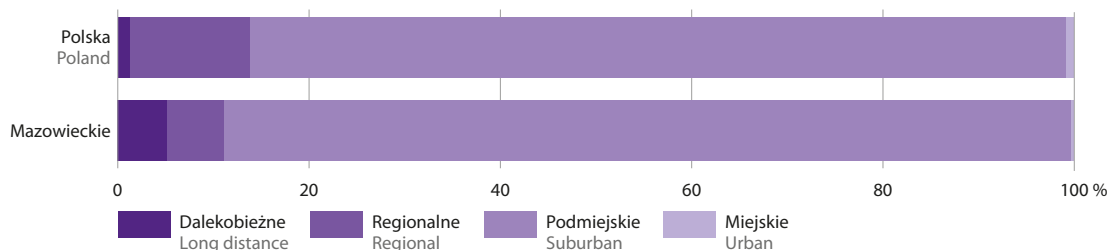
a Położone wzdłuż ciągów komunikacyjnych; bez szlaków rowerowych.
a Located along side communication routes; excluding cycle trails.

W 2024 r. w województwie mazowieckim komunikacja w ruchu krajowym i międzynarodowym realizowana przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób (bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) prowadzona była na 1220 liniach krajowych o długości 70,2 tys. km i 120 liniach międzynarodowych o długości 130,7 tys. km. Liczba linii krajowych zwiększyła się w porównaniu z 2023 r. o 20,3%, a w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 48,0%; natomiast długość linii zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2023 r., jak i do 2015 r. odpowiednio o 4,6% i o 51,2%. W ogólnej liczbie linii krajowych 88,8% stanowiły linie podmiejskie o łącznej długości 34,7 tys. km. Liczba linii międzynarodowych w porównaniu z 2023 r. zwiększyła się o 23,7%, a ich długość o 34,7%, natomiast w stosunku do 2015 r. liczba linii wzrosła prawie pięciokrotnie, a ich długość prawie sześciokrotnie.

W 2024 r. w województwie mazowieckim transportem samochodowym zarobkowym zostało przewiezionych łącznie 35,2 mln pasażerów, tj. o 27,7% więcej niż przed rokiem, ale o 42,8% mniej niż w 2015 r. Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 46,1 km, a w komunikacji międzynarodowej 1030,8 km.

Wykres 74. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 74. National lines of scheduled bus transport in 2024
As of 31 December

Istotną rolę w przewozach pasażerskich w województwie mazowieckim odgrywa komunikacja miejska. W 2024 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej naziemnej (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadziły przewozy na 5864 km linii komunikacyjnych (więcej o 0,5% niż w 2023 r., ale o 11,5% mniej w porównaniu z 2015 r.), z tego 93,9% to linie autobusowe, a 6,1% tramwajowe. Komunikacja miejska dysponowała 2542 autobusami (tj. o 0,6% więcej w stosunku do poprzedniego roku, a o 1,4% mniej w porównaniu z 2015 r.) oraz 774 tramwajami (o 1,6% więcej niż w 2023 r. i o 1,8% w stosunku do 2015 r.). Łączna liczba miejsc w autobusach wynosiła 293,2 tys., a w tramwajach – 132,0 tys. Do przewozu osób z niepełnosprawnością przystosowanych było 99,7% miejsc w autobusach oraz 68,2% miejsc w tramwajach. Taborom komunikacji miejskiej przewieziono 846,9 mln pasażerów, tj. o 10,1% więcej niż w 2023 r., ale o 9,0% mniej w porównaniu z 2015 r. W ogólnej liczbie pasażerów obsługiwanych w Polsce, województwo mazowieckie miało największy udział (24,9%).

System komunikacji miejskiej dopełnia działające w Warszawie metro. W końcu 2024 r. długość linii warszawskiego metra wyniosła 42 km i nie zmieniła się wobec roku poprzedniego, ale zwiększyła się o 13 km w porównaniu z 2015 r. Metro dysponowało większą o 3,0% liczbą wagonów w stosunku do 2023 r., a o 36,0% w porównaniu z 2015 r. Liczba przewiezionych pasażerów zmniejszyła się o 1,4% wobec 2023 r., ale wobec 2015 r. zwiększyła się o 15,1% i wyniosła 197,2 mln.

Tablica 44. Komunikacja miejska^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 44. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Sieć komunikacyjna – linie w km Transport network – lines in km	6657	6121	5876	5906
autobusowe bus	6250	5708	5509	5504
tramwajowe tram	378	377	325	360
metro metro	29	36	42	42
Tabor: Fleet of:				
autobusy buses	2577	2568	2528	2542
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	2428	2552	2517	2529
tramwaje trams	760	726	762	774
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	311	311	419	434

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

a Data concern enterprises and public transport companies employing more than 9 persons.

Tablica 44. Komunikacja miejska^a (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

Table 44. Urban transport^a (cont.)

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Tabor: (dok.) Fleet of: (cont.)				
metro – wagony metro – wagons	450	450	594	612
Liczba miejsc: Number of seats:				
autobusy buses	306363	292070	287065	293161
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	293227	290736	286184	292168
tramwaje trams	117276	113030	129743	132036
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	61705	61705	87362	90026
metro metro	117371	117371	150983	155319
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln: Transport of passengers ^b (during the year) in millions:				
komunikacja naziemna ground transport	930,2	567,3	768,9	846,9
komunikacja podziemna – metro underground transport – metro	171,3	106,7	200,0	197,2
Przewozy pasażerskie komunikacją naziemną na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Ground passenger transport per capita (during the year)	174,2	102,8	139,6	153,7

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Dane szacunkowe.
a Data concern enterprises and public transport companies employing more than 9 persons. b Estimated data.

Województwo mazowieckie zajmuje czwarte miejsce w kraju pod względem długości i trzynaste pod względem gęstości eksploatowanych linii kolejowych normalnotorowych. W końcu 2024 r. długość tych linii wyniosła 1795 km, natomiast gęstość – 5,0 km na 100 km² (w kraju 6,3 km na 100 km²). 81,0% linii kolejowych normalnotorowych jest zelektryfikowana, co oznacza wyższy niż w kraju stopień elektryfikacji (średnio 62,3%). W analizowanym roku 26,1% przewozów pasażerów transportem kolejowym w kraju przypada na województwo mazowieckie (w 2023 r. – także 26,1%).

Dane o ruchu **pasażerów w portach lotniczych** obejmują: pasażerów przybyłych, tj. osoby, dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, pasażerów odprawionych, tj. osoby, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, a także pasażerów w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów, którzy przybywają do portu lotniczego i po krótkiej przerwie kontynuują podróż tym samym samolotem z tym samym numerem lotu.

Na terenie województwa mazowieckiego zlokalizowane są trzy porty lotnicze: Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina w Warszawie, Port Lotniczy Warszawa-Modlin (regularne operacje lotnicze rozpoczął w 2013 r.) oraz Port Lotniczy Warszawa-Radom im. Bohaterów Radomskiego Czerwca 1976 roku (regularne operacje lotnicze rozpoczął w 2015 r., w 2018 r. odnotowany ruch dotyczył tylko komunikacji nieregularnej, a 1 stycznia 2019 r. lotnisko zostało zamknięte dla samolotów cywilnych, w 2023 r. port ponownie rozpoczął swoją działalność). W 2024 r. lotniska te obsłużyły łącznie 24074,4 tys. pasażerów, tj. 40,7% ruchu

pasażerskiego w kraju. W portach lotniczych dominuje ruch międzynarodowy; udział pasażerów w ruchu krajowym w ogólnej liczbie obsłużonych w 2024 r. wyniósł 6,7% i zmniejszył się w ciągu roku o 0,6 p. proc., a w porównaniu z 2015 r. o 4,4 p. proc.

Tablica 45. Ruch pasażerów w portach lotniczych

Table 45. Passenger traffic at airports

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :				
krajowych domestic	773829	309012	807786	814302
zagranicznych foreign	6143864	2888506	10148502	11214611
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	5364826	2654855	9235456	10051602
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	752497	303884	785798	795308
zagranicznych foreign	6139876	2843915	10202633	11250153
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	5374542	2672929	9289463	10077598

a W lotach komunikacyjnych.

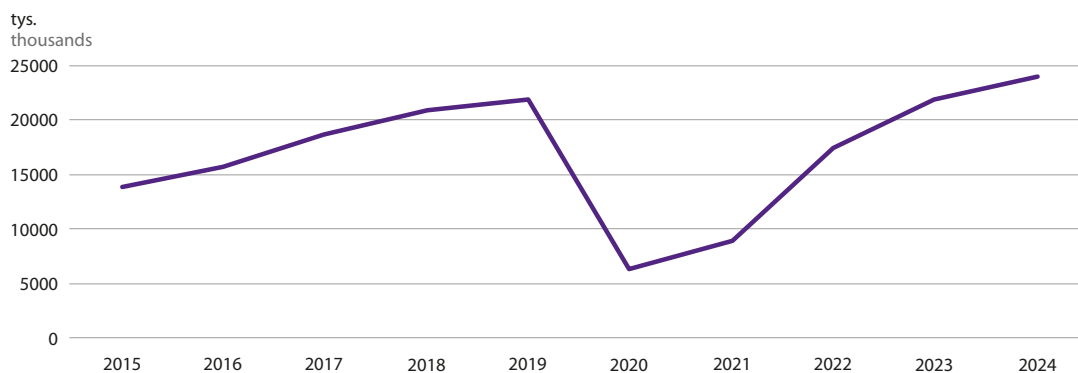
a In transport flights.

Liczba pasażerów przybyłych do mazowieckich portów lotniczych wyniosła 12028,9 tys. osób (z czego 93,2% przybyło z portów zagranicznych); było to więcej o 9,8% niż w 2023 r. i o 73,9% w stosunku do 2015 r. Odprawionych do innych portów zostało 12045,5 tys. osób (w tym 93,4% do portów zagranicznych). Liczba pasażerów odprawionych zwiększyła się w ciągu roku o 9,6%, a w porównaniu z 2015 r. – o 74,8%. W 2024 r. udział samolotów polskich w ruchu pasażerskim w województwie wyniósł 49,4%; przy czym w ruchu zagranicznym był mniejszy niż w krajowym (45,8% wobec 99,9%).

W 2024 r. ogólna liczba startów i lądowań wyniosła 199,0 tys. (tj. 39,1% startów i lądowań w kraju), co oznacza wzrost w ciągu roku o 6,7%, a w porównaniu z 2015 r. o 24,6%. Zdecydowana większość startów i lądowań odbywała się w ruchu międzynarodowym; w 2024 r. w województwie udział ten wyniósł 85,9% (w kraju 79,8%).

Wykres 75. Ruch pasażerów w portach lotniczych (przyjazdy i wyjazdy)

Chart 75. Passenger traffic at airports (arrivals and departures)

Energia Energy

W 2024 r. wzrosła w większym stopniu niż rok wcześniej moc zainstalowana i osiągalna elektrowni. Wzrosła produkcja energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii. Zwiększyło się zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych.

Jednym z rodzajów wytwarzanej i pozyskiwanej z różnych nośników energii jest energia elektryczna. Do podstawowych wielkości charakteryzujących elektrownie dostarczające energię elektryczną należy moc zainstalowana, tj. suma mocy znamionowych generatorów elektrowni oraz moc osiągalna, czyli maksymalna moc, którą elektrownia może wytwarzać w sposób ciągły w określonym czasie.

W 2024 r. w województwie mazowieckim wielkość mocy zainstalowanej ogółem w elektrowniach wyniosła 9805,5 MW (13,3% mocy zainstalowanej w Polsce), a mocy osiągalnej 9697,9 MW (13,6% krajowej mocy osiągalnej). W porównaniu z 2015 r. odnotowano znaczące przyrosty mocy zainstalowanej i osiągalnej w elektrowniach w województwie, tj. odpowiednio o 78,6% i o 77,2%. W kraju osiągnięte przyrosty mocy były wyższe i wyniosły 82,2% dla mocy zainstalowanej oraz 78,7% dla łącznej mocy osiągalnej urządzeń prądowców. W stosunku do 2023 r. moc zainstalowana i osiągalna elektrowni w województwie zwiększyła się po 5,7% (w Polsce odnotowano wzrosty odpowiednio po 11,2%).

Głównymi producentami energii elektrycznej są elektrownie zawodowe, tj. elektrownie dostarczające energię elektryczną do ogólnej sieci elektroenergetycznej i na potrzeby wszystkich odbiorców. W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano niewielkie wzrosty wielkości mocy zainstalowanej oraz osiągalnej elektrowni zawodowych w województwie. Moc zainstalowana elektrowni zawodowych w końcu 2024 r. wyniosła 6565,7 MW (wobec 6477,0 MW w 2023 r.), a moc osiągalna tych elektrowni ukształtowała się na poziomie 6437,1 MW (w 2023 r. – 6348,7 MW). Moc osiągalna elektrowni zawodowych stanowiła 66,4% ogółu mocy osiągalnej w elektrowniach (w 2023 r. – 69,2%).

Dominującą rolę w strukturze mocy osiągalnej odgrywają elektrownie zawodowe pracujące na węglu kamiennym. Osiągalna moc elektryczna w 2024 r. wojewódzkich elektrowni zawodowych ciepłych na węglu kamiennym wyniosła 5709,1 MW (tak jak przed rokiem), co stanowiło 88,7% całkowitej mocy osiągalnej elektrowni zawodowych.

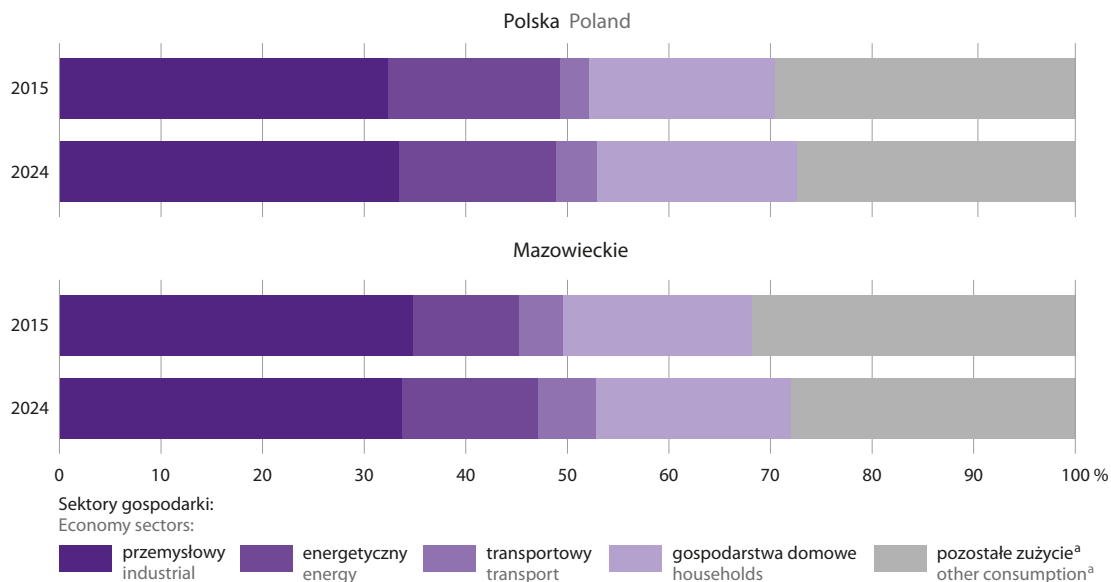
W 2024 r. w województwie mazowieckim produkcja energii elektrycznej wyniosła 29580,2 GWh, co stanowiło 17,2% ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej w Polsce. W porównaniu z 2015 r. produkcja energii elektrycznej zwiększyła się o 5938,6 GWh, tj. o 25,1% (w kraju wzrost o 4,5%), a w odniesieniu do 2023 r. produkcja zmniejszyła się o 514,0 GWh, tj. o 1,7% (w Polsce odnotowano wzrost o 3,1%).

Spośród pozostałych paliw (poza węglem kamiennym i brunatnym) w mniejszym stopniu w procesie produkcji energię pozyskuje się również z takich nośników energii jak np. z paliw gazowych, z wody przepompowanej czy odnawialnych źródeł energii (OZE). W 2024 r. w województwie mazowieckim produkcja z odnawialnych nośników energii wyniosła 3131,2 GWh, tj. więcej o 1259,1 GWh (67,3%) niż w 2015 r. i więcej o 184,7 GWh (6,3%) w porównaniu z rokiem poprzednim. W Polsce, w 2024 r. produkcja energii z OZE zwiększyła się o 120,3% w stosunku do 2015 r., natomiast w relacji do 2023 r. zaobserwowano wzrost produkcji o 9,1%.

W województwie udział odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej ogółem jest stosunkowo niski. W 2024 r. udział ten w województwie wyniósł 10,6% (w Polsce 29,0%) i w porównaniu z 2015 r. zwiększył się o 2,7 p. proc. (w kraju wzrost o 15,2 p. proc.), a w stosunku do poprzedniego roku zwiększył się o 0,8 p. proc. (w Polsce wzrost o 1,6 p. proc.).

Wykres 76. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 76. Electricity consumption by economy sectors

a łącznie z rolnictwem.
a Including agriculture.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii** elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 46. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Table 46. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	2188,9	2437,0	2579,7	2630,4
Miasta Urban areas	1554,9	1750,5	1852,8	1896,9
Wieś Rural areas	634,0	686,5	727,0	733,5
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
W GWh In GWh	4550,3	5211,8	5063,5	5217,6
miasta urban areas	2929,8	3347,3	3289,8	3374,7
wieś rural areas	1620,5	1864,5	1773,7	1842,9

Tablica 46. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (dok.)

Table 46. Consumers and consumption of electricity in households (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Zużycie (dok.): Consumption (cont.):				
W kWh na odbiorcę ^a In kWh per consumer ^a	2078,8	2138,6	1962,8	1983,6
miasta urban areas	1884,2	1912,2	1775,6	1779,1
wieś rural areas	2556,0	2716,0	2439,8	2512,5

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

Na rynku detalicznym energii elektrycznej najliczniejszą grupą odbiorców końcowych są gospodarstwa domowe. W 2024 r. w województwie mazowieckim liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wyniosła 2630,4 tys., co stanowiło 15,8% ogółu tej grupy odbiorców w kraju. W porównaniu z 2015 r. liczba odbiorców zwiększyła się o 20,2% (w kraju o 14,7%). Podobnie w odniesieniu do 2023 r. obserwuje się wzrost liczby gospodarstw domowych korzystających z energii elektrycznej w województwie o 2,0%, a w Polsce o 1,4%.

Zużycie energii elektrycznej ogółem przez gospodarstwa domowe w województwie w 2024 r. wyniosło 5217,6 GWh, tj. więcej o 667,4 GWh (14,7%) niż w 2015 r. i więcej o 154,1 GWh (3,0%) niż w 2023 r. W kraju w 2024 r. gospodarstwa domowe zużyły jej o 7,4% więcej niż w 2015 r. i o 2,1% więcej w relacji do 2023 r.

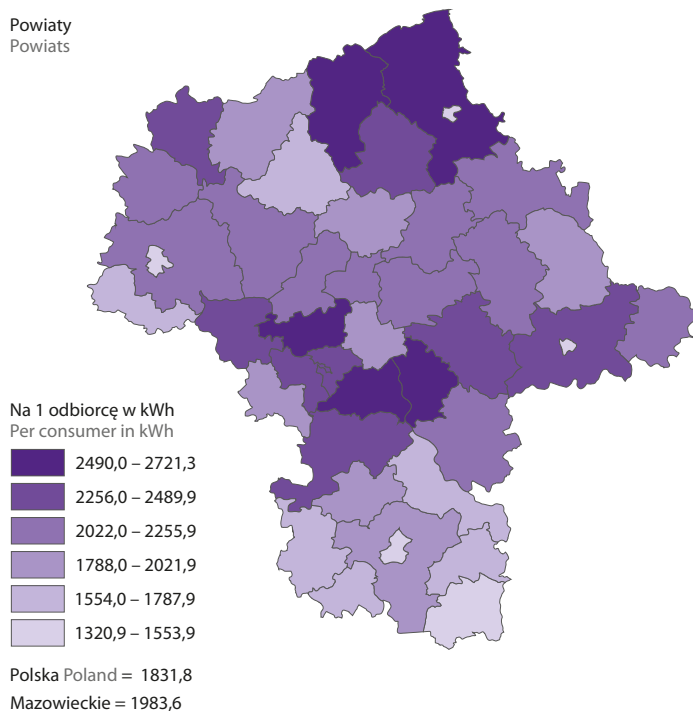
W latach 2015–2024 zmniejszyło się zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 odbiorcę z poziomu 2078,8 kWh w 2015 r. do 1983,6 kWh w 2024 r., tj. o 4,6% (w kraju w tym okresie odnotowano spadek o 6,4%).

W porównaniu z 2023 r. liczba odbiorców energii elektrycznej zwiększyła się zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich. W miastach województwa liczba odbiorców wzrosła o 44,1 tys., tj. o 2,4%, a na obszarach wiejskich o 6,5 tys., tj. o 0,9% więcej. Zużycie energii w gospodarstwach domowych w miastach było wyższe o 84,9 GWh, tj. o 2,6%, a na wsi wyższe o 69,2 GWh, tj. o 3,9%. Rozpatrując zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę, w 2024 r. zaobserwowano wzrost w stosunku do poprzedniego roku – w miastach o 0,2%, a na wsi o 3,0%.

W układzie przestrzennym województwa zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę było dość zróżnicowane. W 2024 r. spośród 37 powiatów ziemskich najwyższe wystąpiło w powiatach: ostrołęckim (2721,3 kWh), piaseczyńskim (2709,9 kWh), warszawskim zachodnim (2702,6 kWh) oraz otwockim i przasnyskim (po 2541,6 kWh), najniższe natomiast w powiatach lipskim (1525,4 kWh) i szydłowieckim (1580,7 kWh). Biorąc pod uwagę powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) to najwyższe zużycie energii elektrycznej na odbiorcę odnotowano w Warszawie (1789,2 kWh), a najniższe w Płocku (1320,9 kWh).

Mapa 48. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2024 r.

Map 48. Consumption of electricity in households in 2024

Zużycie energii elektrycznej ogółem w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie w 2024 r. zwiększyło się o 3,0% w stosunku do 2023 r. i osiągnęło poziom 946,8 kWh, przy czym w miastach odnotowano wzrost o 2,4% (944,7 kWh na 1 mieszkańca). W Polsce wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 809,3 i był wyższy (o 2,5%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Podobnie w miastach w 2024 r. zużycie energii było wyższe w stosunku do poprzedniego roku i wyniosło 796,0 kWh na 1 mieszkańca wobec 780,0 kWh w 2023 r.

W 2024 r. mieszkaniec województwa mazowieckiego przeciętnie zużywał więcej energii elektrycznej niż w kraju o 137,5 kWh, tj. o 17,0%, w miastach o 148,7 kWh, tj. o 18,7% więcej.

Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem

Chapter 7. Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2024 r. jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli uzyskały dochody wyższe niż rok wcześniej, przy czym relatywnie najbardziej wzrosły dochody budżetów miast na prawach powiatu. W strukturze dochodów zmniejszył się udział dotacji na rzecz dochodów własnych oraz subwencji ogólnej. Większe były dotacje otrzymane na realizację projektów europejskich.

W 2024 r. jednostki samorządu terytorialnego (JST) województwa mazowieckiego zrealizowały dochody ogółem w wysokości 73955,1 mln zł. Na tę kwotę w największym stopniu złożyły się dochody miast na prawach powiatu (33135,9 mln zł) i gmin (26733,6 mln zł), a w znacznie mniejszym stopniu – powiatów (7328,1 mln zł) i województwa (6757,5 mln zł).

W porównaniu z 2023 r. dochody ogółem JST były wyższe o 14171,5 mln zł, tj. o 23,7%. Większy niż przeciętnie wzrost dochodów odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (o 29,3%) i powiatów (o 24,6%), natomiast mniejszy w budżetach gmin (o 19,4%) i w budżecie województwa (o 14,7%). Z kolei w odniesieniu do 2015 r. dochody ogółem JST były wyższe o 119,8%. Stosunkowo największy wzrost miał miejsce w budżetach powiatów (o 149,0%), a nieco mniejszy w budżecie województwa (o 144,1%), w budżetach gmin (o 139,7%) oraz miast na prawach powiatu (o 97,5%).

Dochody ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 13420 zł i były wyższe niż przed rokiem o 2569 zł, tj. o 23,7%. Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego znacznie różnią się między sobą wielkością omawianego wskaźnika. W miastach na prawach powiatu i gminach jest on znacznie wyższy niż w powiatach i województwie.

Tablica 47. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 47. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółu dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	6299	8972	10851	13420	60,8
Gminy ^a Gminas ^a	3559	6056	6963	8303	48,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	7602	9577	11170	14465	70,1
Powiaty Powiats	939	1384	1829	2276	38,2
Województwo Voivodship	518	639	1069	1226	87,8

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), wpływy z podatków oraz opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez JST (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej) i inne.

Głównym źródłem dochodów JST są dochody własne – w 2024 r. wyniosły one 44964,2 mln zł, stanowiąc 60,8% dochodów ogółem (o 0,8 p. proc. więcej niż przed rokiem). Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie województwa – 87,8%, co świadczy o stosunkowo dużej samodzielności finansowej tej jednostki. Mniejszy udział dochodów własnych był w budżetach miast na prawach powiatu (70,1%), gmin (48,7%) i powiatów (38,2%). Warto zauważyć, że w budżetach gmin i miast na prawach powiatu coraz mniejsze znaczenie mają zadania własne, bowiem szczebel centralny powierza tym jednostkom kolejne zadania i przekazuje środki na ich wykonanie. Od 2015 r. udział dochodów własnych w budżetach gmin oraz miast na prawach powiatu zmniejszył się odpowiednio o 3,5 i 3,8 p. proc.

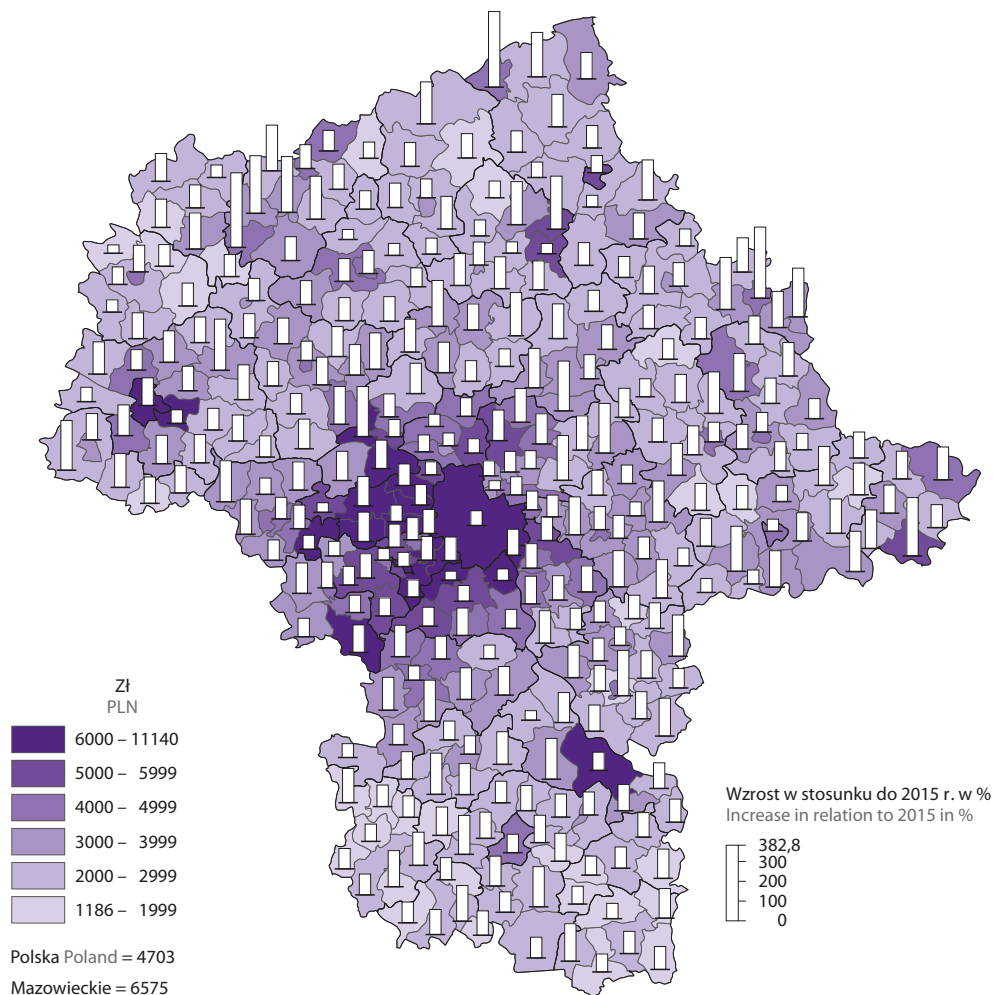
W dochodach własnych JST najważniejszymi pozycjami są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w podatku dochodowym od osób prawnych. W 2024 r. wpływy z tytułu udziału w PIT wyniosły 18359,1 mln zł, a z tytułu udziału w CIT – 8493,6 mln zł, stanowiąc odpowiednio 40,8% i 18,9% dochodów własnych.

W porównaniu z rokiem poprzednim dochody własne JST były wyższe o 9080,0 mln zł, tj. o 25,3%. Dochody z tytułu udziału w PIT wzrosły o 7060,3 mln zł (o 62,5%), natomiast z tytułu udziału w CIT – o 1498,5 mln zł (o 21,4%).

Dochody własne budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w 2024 r. na poziomie 8160 zł. W gminach było to przeciętnie 4041 zł (od 1186 zł w gminie Rusinów do 9927 zł w gminie Michałowice), natomiast w miastach na prawach powiatu – 10135 zł (od 4351 zł w Radomiu do 11140 zł w Warszawie) [patrz mapa 49]. W powiatach omawiany wskaźnik wyniósł średnio 869 zł (od 519 zł w łosickim do 1323 zł w ostrołęckim). Z budżetu województwa na każdego mieszkańca przypadało 1077 zł dochodów własnych. Znaczne dysproporcje między jednostkami poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego wynikają przede wszystkim z ustawowo różnych udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Warto dodać, że dochody własne na 1 mieszkańca w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją były w 2024 r. średnio o 1616 zł niższe niż w gminach ogółem i wyniosły 2425 zł. Omawiany wskaźnik zawierał się w granicach od 1186 zł (we wspomnianej już gminie Rusinów) do 5082 zł (w gminie Huszlew) [patrz Aneks, mapa 73].

Oprócz dochodów własnych, w 2024 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego wpłynęły dotacje w wysokości 11865,7 mln zł, z czego 5300,1 mln zł (44,7%) to dotacje na zadania inwestycyjne. Kwoty te obejmowały m.in. środki otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 340, z późn. zm.). Ponadto kwoty te obejmowały środki otrzymane z Funduszu Pomocy powstałego na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167, z późn. zm.). Łącznie dotacje stanowiły 16,0% ogółu dochodów JST (o 1,2 p. proc. mniej niż w 2023 r.), przy czym w budżetach gmin 24,7%, miast na prawach powiatu 9,3%, powiatów 21,3%, a w budżecie województwa 9,1%. W porównaniu z 2023 r. dotacje ogółem JST były wyższe o 1565,9 mln zł (o 15,2%), przy czym dotacje na zadania inwestycyjne były wyższe o 400,9 mln zł (o 8,2%).

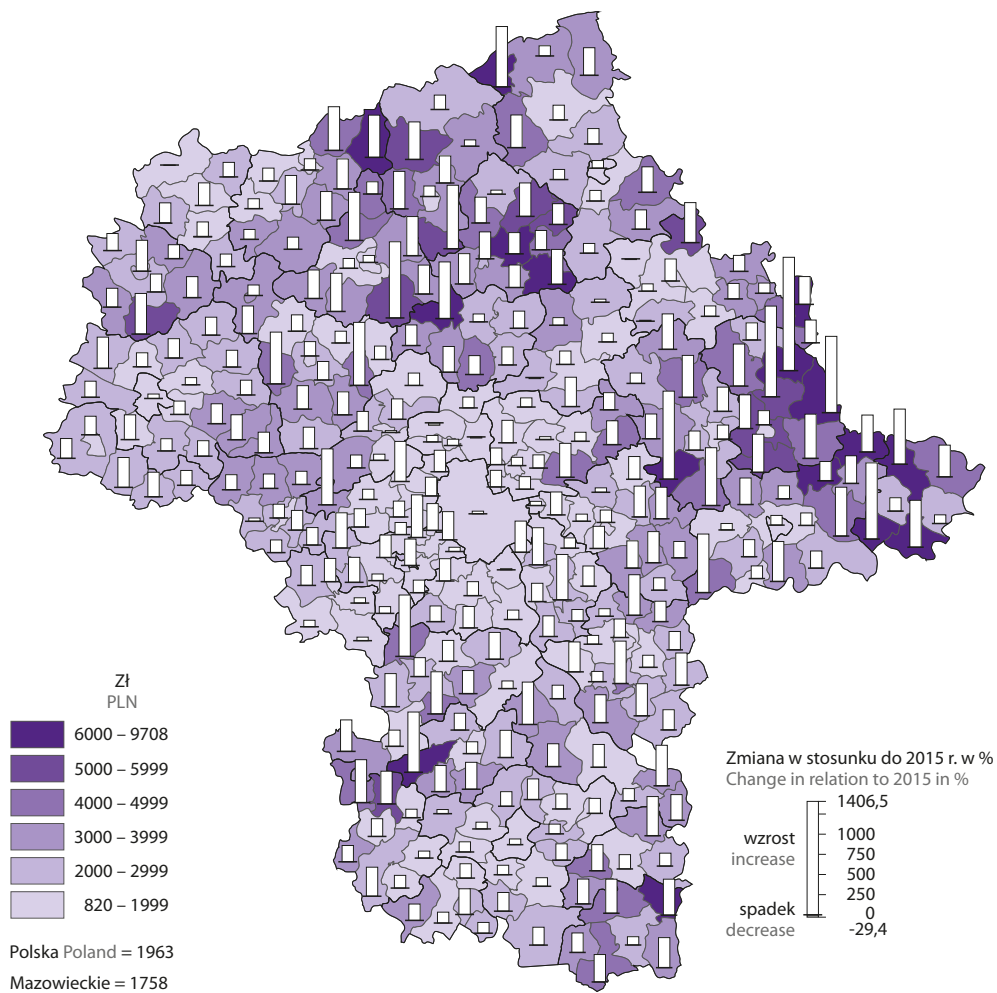
Mapa 49. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2024 r.Map 49. Own revenue of budgets of gminas^a per capita in 2024

^a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Own revenue of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

W 2024 r. dotacje ogółem otrzymane przez JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 2153 zł. W gminach było to przeciętnie 2051 zł (od 820 zł w gminie Piaseczno do 9708 zł w gminie Rzewnie). W miastach na prawach powiatu omawiane dotacje wyniosły 1346 zł na osobę (od 1271 zł w Warszawie do 1794 zł w Ostrołęce) [patrz mapa 50]. W powiatach wskaźnik ten wyniósł przeciętnie 486 zł (od 216 zł w wołomińskim do 1398 zł w lipskim). Z budżetu województwa na każdego mieszkańca przypadało 112 zł dotacji ogółem.

Z ogółu otrzymanych przez JST dotacji istotna część (1516,0 mln zł, tj. 12,8%) to dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (§§ 200, 620, 205, 625 klasyfikacji budżetowej). W porównaniu z 2023 r. dotacje z funduszy europejskich były wyższe o 20,0 mln zł (tj. o 1,3%)⁵.

4 Więcej informacji o dotacjach na realizację projektów europejskich w podrozdziale 7.4.

Mapa 50. Dotacje^a otrzymane przez gminy^b na 1 mieszkańca w 2024 r.Map 50. Grants^a received by gminas^b per capita in 2024

a Dane dotyczą dotacji celowych oraz dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej; w 2024 r. wraz z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. b Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data concerning targeted grants and grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification; in 2024 with grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance Fund or other funds for financing or subsidising the implementation of tasks in the field of helping Ukrainian citizens. b Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

W 2024 r. JST otrzymały również subwencję ogólną z budżetu państwa w wysokości 17125,1 mln zł, stanowiącą 23,2% ogółu dochodów (o 0,5 p. proc. więcej niż przed rokiem). Największą składową subwencji ogólnej (81,2%) stanowiła część oświatowa w kwocie 13906,2 mln zł. Subwencja ogólna miała największy udział w dochodach budżetów powiatów (40,5%), a znacznie mniejszy w budżetach gmin (26,6%), miast na prawach powiatu (20,6%) i województwa (3,1%). W odniesieniu do 2023 r. subwencja ogólna JST była wyższa o 3525,7 mln zł (tj. o 25,9%), w tym subwencja oświatowa – o 3902,1 mln zł (o 39,0%).

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2024 r. jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli zrealizowały wydatki wyższe niż przed rokiem, przy czym relatywnie najbardziej wzrosły wydatki budżetów powiatów. W strukturze wydatków zmniejszył się udział wydatków majątkowych na rzecz wydatków bieżących. W skali roku zmniejszyła się zarówno wartość wydatków inwestycyjnych, jak i ich udział w wydatkach ogółem.

Jednostki samorządu terytorialnego (JST) województwa mazowieckiego zrealizowały w 2024 r. wydatki ogółem w wysokości 73868,8 mln zł. W tej kwocie największy udział miały wydatki miast na prawach powiatu (32642,1 mln zł) i gmin (27110,7 mln zł), a znacznie mniejszy udział – powiatów (7280,8 mln zł) i województwa (6835,2 mln zł).

W porównaniu z 2023 r. wydatki ogółem JST były wyższe o 9312,7 mln zł, tj. o 14,4%. Większy niż przeciętnie wzrost wydatków odnotowano w budżetach powiatów (o 17,7%) oraz miast na prawach powiatu (o 15,9%), natomiast mniejszy w budżetach gmin (o 13,1%) i w budżecie województwa (o 9,9%). Z kolei w odniesieniu do 2015 r. wydatki ogółem JST były wyższe o 131,6%. Stosunkowo największy wzrost miał miejsce w budżecie województwa (o 163,6%), a mniejszy w budżetach powiatów (o 148,8%), gmin (o 147,9%) oraz miast na prawach powiatu (o 111,4%).

Wydatki ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 13405 zł i w odniesieniu do 2023 r. były wyższe o 1687 zł, tj. o 14,4%. Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego znacznie różniły się między sobą wielkością omawianego wskaźnika. W miastach na prawach powiatu i gminach osiąga on znacznie wyższe wartości niż w powiatach i województwie.

Tablica 48. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 48. Expenditure of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN			udział wydatków inwestycyjnych w % ogółu wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure	
Ogółem Total	5973	9087	11718	13405	17,6
Gminy ^a Gminas	3491	5872	7458	8420	23,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	6996	10323	12280	14249	9,5
Powiaty Powiats	934	1295	1925	2261	22,8
Województwo Voivodship	486	601	1128	1240	27,9

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Głównym obciążeniem dla budżetów JST są wydatki bieżące – w 2024 r. wyniosły one 60037,4 mln zł, stanowiąc 81,3% wydatków ogółem (o 3,1 p. proc. więcej niż przed rokiem). Wydatki bieżące miały największy udział w wydatkach budżetów miast na prawach powiatu (88,5%), a nieco mniejszy w budżetach powiatów (77,1%), gmin (76,0%) i województwa (72,0%). Z ogółu wydatków bieżących najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia i pochodne od nich (25288,3 mln zł) oraz na zakup materiałów i usług (15764,0 mln zł). Wymienione rodzaje wydatków stanowiły odpowiednio 34,2% i 21,3% ogółu wydatków.

W porównaniu z rokiem poprzednim wydatki bieżące JST były wyższe o 9530,7 mln zł, tj. o 18,9%. Wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) wzrosły o 4883,5 mln zł (o 23,9%), a wydatki na zakup materiałów i usług – o 1387,4 mln zł (o 9,7%).

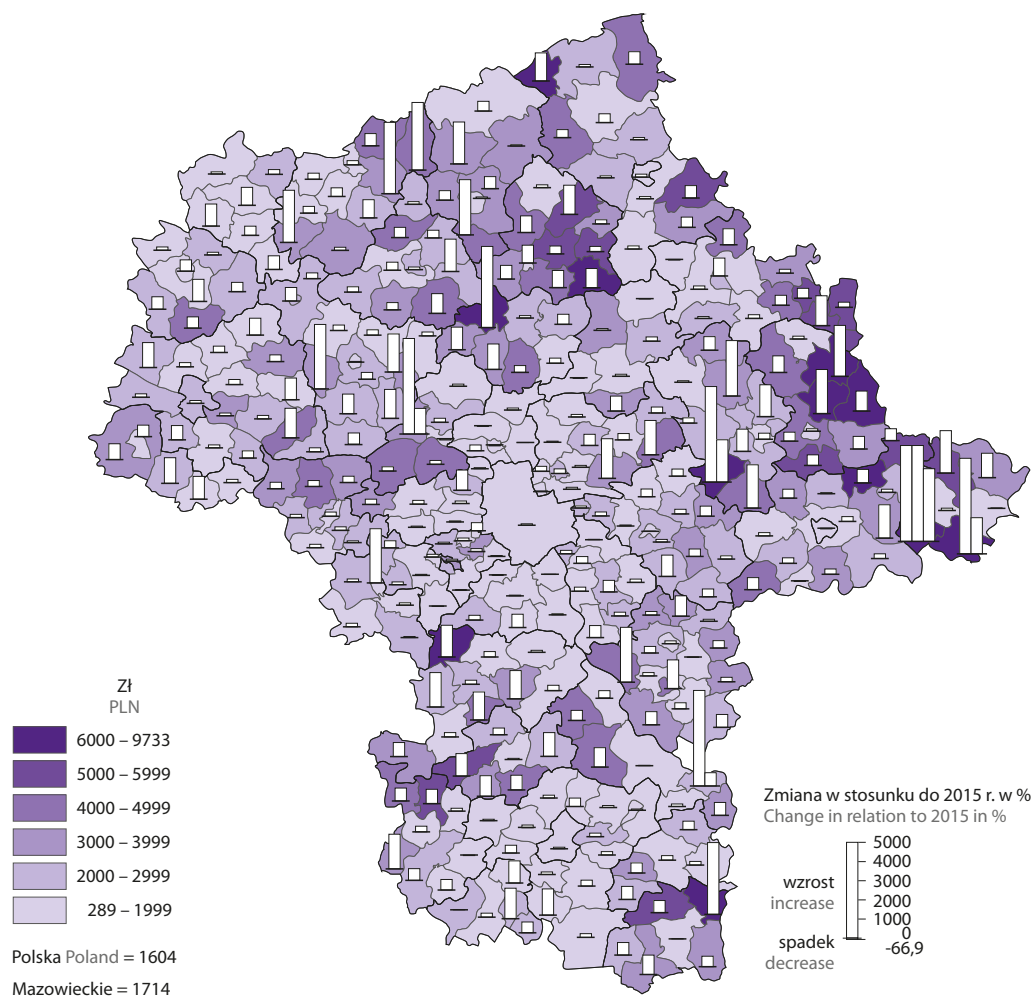
Oprócz wydatków bieżących jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały w 2024 r. wydatki majątkowe w kwocie 13831,4 mln zł, z czego niemal całość (94,1%) to wydatki inwestycyjne – 13011,2 mln zł, które stanowiły 17,6% ogółu wydatków JST (o 2,6 p. proc. mniej niż w 2023 r.). Udział wydatków inwestycyjnych był największy w budżecie województwa – 27,9%; w budżetach gmin wyniósł 23,4%, powiatów – 22,8%, a miast na prawach powiatu – 9,5%.

W porównaniu z rokiem poprzednim wydatki majątkowe JST były niższe o 218,0 mln zł, w tym wydatki inwestycyjne – o 34,6 mln zł. Oznacza to spadek odpowiednio o 1,6% i o 0,3%.

Wydatki inwestycyjne budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2024 r. kształtowały się na poziomie 2361 zł. W gminach było to przeciętnie 1972 zł (od 289 zł w Legionowie do 9733 zł w gminie Czarnia), natomiast w miastach na prawach powiatu – 1352 zł (od 860 zł w Siedlcach do 2076 zł w Płocku). W powiatach omawiany wskaźnik wyniósł średnio 516 zł (od 161 zł w płockim do 2089 zł w ostrołęckim). Z budżetu województwa na każdego mieszkańca przypadało 346 zł wydatków inwestycyjnych.

Mapa 51. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2024 r.

Map 51. Investment expenditure of budgets of gminas^a per capita in 2024

^a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

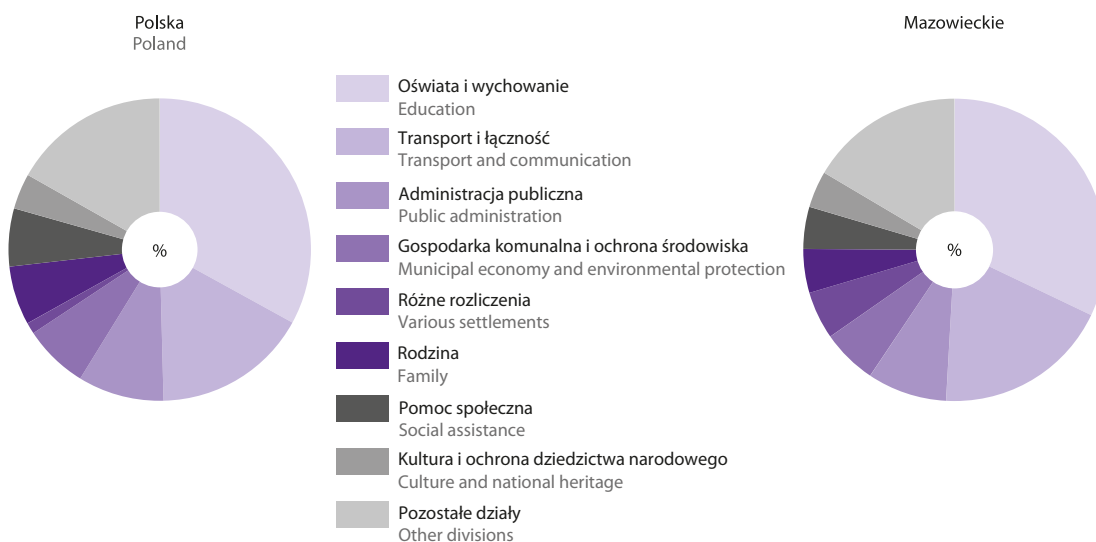
^a Expenditure of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

Warto nadmienić, że wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją były w 2024 r. średnio o 1085 zł wyższe niż w gminach ogółem i wyniosły 3057 zł. Omawiany wskaźnik zawierał się w granicach od 302 zł (w gminie Wieniawa) do 9733 zł (we wspomnianej już gminie Czarnia) [patrz Aneks, mapa 74].

W 2024 r. z ogółu wydatków inwestycyjnych JST 40,7% zostało sfinansowanych dzięki dotacjom inwestycyjnym; rok wcześniej nieco mniej, bo 37,6%. Największy udział dotacji w wydatkach inwestycyjnych miał miejsce w budżetach gmin (54,1%) i powiatów (46,4%). Omawiana relacja mniej korzystna była w budżetach miast na prawach powiatu (29,8%) oraz w budżecie województwa (9,0%).

Wykres 77. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2024 r.

Chart 77. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2024

Analizując wydatki JST według działów, można stwierdzić, że 8 działów (spośród 33 ujętych w klasyfikacji budżetowej) skupia ponad 80% ogółu wydatków. Największy udział ma „Oświata i wychowanie” (w 2024 r. – 32,1%). Ważną pozycję w wydatkach zajmuje również dział „Transport i łączność” ze średnim udziałem 18,8%, „Administracja publiczna” – 8,5%, a także „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” – 5,9%. Omawiana struktura wydatków JST w województwie mazowieckim nie różniła się istotnie od struktury wydatków w kraju.

Wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” miały największy udział w budżetach gmin (stanowiąc 39,1% wydatków ogółem), natomiast wydatki w dziale „Transport i łączność” – w budżecie województwa (33,5%). Wydatki w dziale „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” realizowane były głównie przez gminy, stanowiąc 9,2% ogółu wydatków tych jednostek. Różna struktura wydatków jednostek poszczególnych szczebli samorządu wynika z odmienności przypisanych im zadań.

W porównaniu z 2023 r. największy wzrost udziału w strukturze ogółu wydatków JST odnotowano dla działu „Oświata i wychowanie” (o 2,6 p. proc.), natomiast największy spadek dla działu „Transport i łączność” (o 1,9 p. proc.). Dla pozostałych działów różnice zawierały się w przedziale od minus 0,7 p. proc. do plus 0,6 p. proc.

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2024 r. wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego był dodatni, wobec ujemnego rok wcześniej. Relacja nadwyżki do dochodów ogółem ukształtowała się na poziomie 0,1%. Znacznie zmalała liczba jednostek z deficytem budżetowym na korzyść tych z nadwyżką.

Rok budżetowy 2024 jednostki samorządu terytorialnego (JST) województwa mazowieckiego zamknęły nadwyżką w wysokości 86,3 mln zł (wobec deficytu 4772,6 mln zł w 2023 r.). Na tę kwotę złożyła się przede wszystkim nadwyżka budżetowa miast na prawach powiatu (493,8 mln zł) i powiatów (47,3 mln zł) oraz deficyt budżetów gmin (377,0 mln zł) i województwa (77,8 mln zł).

W porównaniu z rokiem poprzednim deficyt budżetów gmin i budżetu województwa był 4 razy niższy. Budżety miast na prawach powiatu i powiatów miały w 2024 r. wynik dodatni, podczas gdy rok wcześniej ujemny.

Tablica 49. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 49. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	1744,0	-634,2	-4772,6	86,3	0,1
Gminy ^a Gminas ^a	214,7	591,9	-1591,4	-377,0	-1,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	1338,1	-1720,9	-2547,5	493,8	1,5
Powiaty Powiats	15,8	287,9	-306,7	47,3	0,6
Województwo Voivodship	175,3	206,9	-326,9	-77,8	-1,2

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2024 r. nadwyżka budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła przeciętnie 16 zł, przy czym w miastach na prawach powiatu było to 216 zł, a w powiatach – 15 zł. Deficyt w gminach osiągnął 117 zł na osobę, a w budżecie województwa – 14 zł.

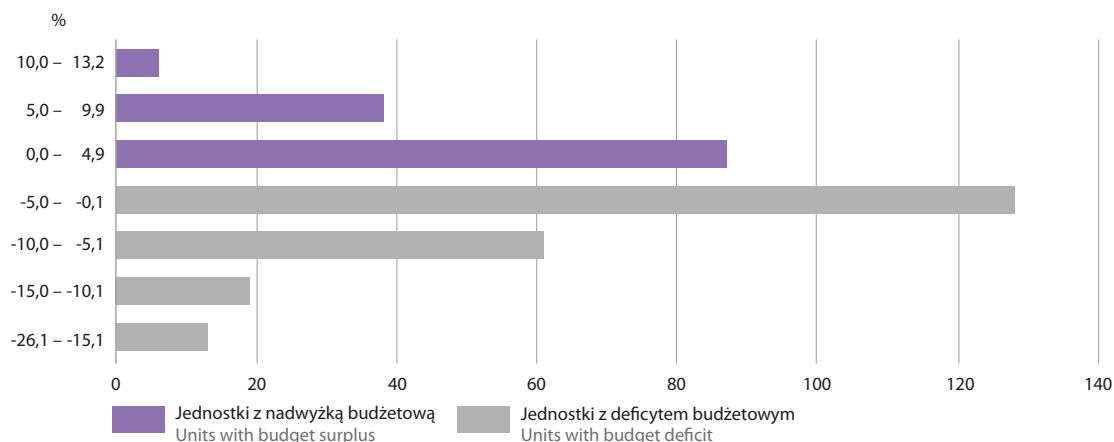
Relacja nadwyżki JST do dochodów ogółem wyniosła 0,1%, z tym że w miastach na prawach powiatu relacja ta wyniosła 1,5%, a w powiatach – 0,6%. W gminach stosunek deficytu do dochodów ogółem osiągnął poziom 1,4%, a w województwie – 1,2%.

Na 352 funkcjonujące w naszym województwie jednostki samorządu terytorialnego w 131 wystąpiła nadwyżka budżetowa, co stanowiło 37,2% ogółu. W 6 jednostkach relacja nadwyżki do wykonanych dochodów przekroczyła 10%. Deficyt odnotowało 221 jednostek (62,8%), przy czym w 32 był on większy niż 10% dochodów.

Dla porównania rok wcześniej nadwyżkę miało 48 jednostek (13,6% ogółu), a deficyt – 304 jednostki (86,4%). Ponad 10-procentowa nadwyżka nie wystąpiła w żadnej jednostce, a równie duży deficyt osiągnęło 95 jednostek.

Wykres 78. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2024 r.

Chart 78. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2024

W 2024 r. spośród 309 gmin województwa mazowieckiego w 203 wydatki przekroczyły dochody, a w 106 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Gminą z relatywnie największym deficytem budżetowym była Kobyłka, gdzie wydatki przewyższyły dochody o 26,1%. Z kolei gminą, która w stosunku do swoich dochodów osiągnęła największą nadwyżkę były Sobienie-Jeziory (relacja 12,6%).

Nadwyżkę budżetową miały 2 miasta na prawach powiatu – Warszawa i Płock, przy czym relatywnie wyższa była ona w Warszawie (w wysokości 2,8% ogółu dochodów). Pozostałe miasta (Radom, Siedlce i Ostrołęka) odnotowały deficyt; najwyższy był w Radomiu (14,3% dochodów).

Wśród 37 powiatów omawianego województwa w 23 wystąpiła nadwyżka budżetowa, a w 14 odnotowano deficyt. Stosunkowo największa nadwyżka budżetowa wystąpiła w powiecie przysuskim (gdzie dochody o 13,2% przekroczyły wydatki), natomiast największy deficyt osiągnął powiat ostrołęcki (16,1% ogółu dochodów).

Zagregowany wieloletni deficyt budżetowy wraz z odsetkami i dywidendami powoduje powstanie długu jednostki samorządu terytorialnego. Dług ten oblicza się jako wartość nominalną zobowiązań wykazanych na dzień 31 grudnia. W 2024 r. zadłużonych było 327 jednostek z województwa mazowieckiego, tj. 92,9% ogólnej ich liczby.

Zobowiązania ogółem JST według stanu na koniec 2024 r. wyniosły 16570,1 mln zł. Niemal połowę (48,3%) tej kwoty stanowiły zobowiązania miast na prawach powiatu. Zobowiązania gmin stanowiły 35,2% całości zadłużenia, a zobowiązania województwa oraz powiatów odpowiednio 9,4% i 7,0% ogółu.

W ciągu roku zobowiązania ogółem JST zwiększyły się o 1735,4 mln zł, tj. o 11,7%. W województwie odnotowano wzrost zadłużenia o 31,7%, w powiatach o 10,6%, gminach o 10,3%, a w miastach na prawach powiatu o 9,6%.

Zobowiązania ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 3008 zł i były wyższe niż przed rokiem o 316 zł, tj. o 11,7%. Omawiany wskaźnik w miastach na prawach powiatu i gminach był znacznie wyższy niż w powiatach i województwie.

**Tablica 50. Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 50. Liabilities of local government units in 2024
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	Relacja do dochodów ogółem w % Relation to total revenue in %	2023=100
Ogółem Total	16570,1	3008	22,4	111,7
Gminy ^a Gminas ^a	5839,3	1814	21,8	110,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	8010,3	3498	24,2	109,6
Powiaty Powiats	1158,6	360	15,8	110,6
Województwo Voivodship	1561,9	284	23,1	131,7

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 15176,4 mln zł, co stanowiło 91,6% ogółu zobowiązań JST. Dług w tej kategorii zwiększył się o 10,2% w porównaniu z rokiem poprzednim. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych osiągnęły 1387,7 mln zł, stanowiąc 8,4% ogółu zobowiązań JST. W ciągu roku odnotowano wzrost tej kategorii długu o 30,5%. Zobowiązania wymagalne wyniosły 6,0 mln zł i w zestawieniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 106,4%. Ich udział w zobowiązaniach ogółem był marginalny i stanowił 0,04%.

Wskaźnik zadłużenia, liczony jako relacja zobowiązań do zrealizowanych dochodów ogółem, w 2024 r. dla wszystkich JST wyniósł 22,4% i zmniejszył się o 2,4 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego. Największy spadek tego wskaźnika odnotowano w miastach na prawach powiatu (o 4,3 p. proc.), a w dalszej kolejności w powiatach (o 2,0 p. proc.) i gminach (o 1,8 p. proc.); w województwie nastąpił wzrost (o 3,0 p. proc.).

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

Na koniec 2025 r. w województwie mazowieckim, spośród umów podpisanych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027, największą wartość miały projekty w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko. Wydatki beneficjentów w zarejestrowanych wnioskach o płatność do certyfikacji stanowiły 28,3% ogólnej wartości podpisanych umów o dofinansowanie, a wsparcie UE na ich rzecz wyniosło 62,9%.

W 2024 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały większe niż rok wcześniej dotacje na realizację projektów europejskich.

Fundusze Europejskie wspierają rozwój krajów członkowskich Unii Europejskiej. Z tych środków są finansowane m.in. inwestycje realizowane przez samorządy, instytucje publiczne czy firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Wśród nich są projekty, które zapobiegają wykluczeniu społecznemu i poprawiają jakość życia obywateli. Dotychczas Polska korzystała z Funduszy Europejskich w trzech perspektywach finansowych: na lata 2000–2006, 2007–2013 i 2014–2020. Obecnie jest beneficjentem perspektywy na lata 2021–2027.

W perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027 obowiązuje „**Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności na lata 2021–2027 w Polsce**” (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich w najbliższej dekadzie. W ramach UP realizowanych jest 8 programów na poziomie krajowym (zarządzanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) oraz 16 programów regionalnych (zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie). Dane pochodzą z systemu teleinformatycznego wykorzystywanego na potrzeby wdrażania Funduszy Europejskich w Polsce w perspektywie finansowej na lata 2021–2027. System ten nie obejmuje programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 (FEPŻ); z tego powodu dane dla tego programu nie są prezentowane.

Sposób wykorzystania funduszy napływających do Polski z budżetu Unii Europejskiej został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2021–2027. W okresie wcześniejszym podstawą była Umowa Partnerstwa 2014–2020, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2022 r.

Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy przypada na programy krajowe niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast pozostała ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 Regionalnych Funduszy Europejskich oraz Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej (FEPW)⁵.

Postęp finansowy realizacji celów określonych w UP mierzymy w szczególności: liczbą i wartością złożonych wniosków o dofinansowanie, zawartych umów o dofinansowanie oraz środków rozliczonych na poziomie beneficjenta.

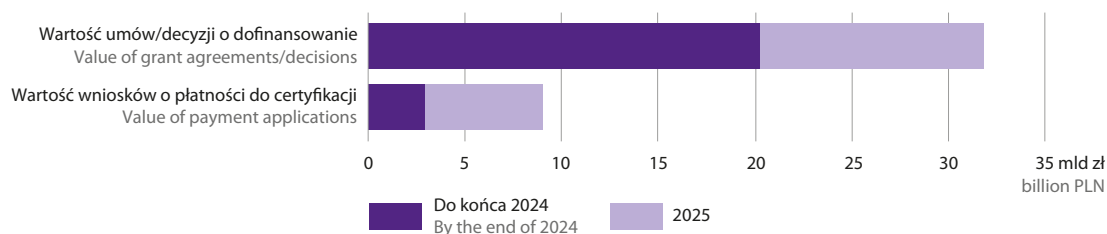
⁵ Ze środków FEPW korzysta 6 województw: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie oraz część mazowieckiego (region mazowiecki regionalny).

Wartość umów/decyzji o dofinansowanie oznacza kwotę wynikającą z podpisania dokumentów między instytucją np. Urzędem Marszałkowskim a beneficjentem np. gminą, firmą. Natomiast **wartość wniosków o płatność do certyfikacji** to etap rozliczania i refundacji wydatków. Wnioski o płatność do certyfikacji obejmują wydatki już sprawdzone i zatwierdzone przez instytucje, które mogą zostać przedstawione Komisji Europejskiej do refundacji. Ich wartość jest zazwyczaj znacznie niższa niż wartość samych umów, co wynika z cyklu realizacji projektów. Jest to kwota, którą beneficjent faktycznie wydał i zgłosił wniosek do urzędu, aby otrzymać jej zwrot.

Od początku realizacji UP do końca grudnia 2025 r. w ramach krajowych i regionalnych programów na lata 2021–2027 w województwie mazowieckim podpisano 3996 umów o dofinansowanie na kwotę wydatków ogółem 31745,3 mln zł (na koniec 2024 r. było to odpowiednio 846 umów i 20280,1 mln zł). Wydatki beneficjentów w zarejestrowanych wnioskach o płatność do certyfikacji wyniosły 8974,9 mln zł. Oznacza to, że dotychczas rozliczono 28,3% zakontraktowanych środków. Tak relatywnie niski wskaźnik wskazuje, że większość inwestycji jest obecnie w fazie realizacji, a nie końcowego rozliczania. Związane jest to w dużej mierze z tym, że Polska (podobnie jak pozostałe państwa członkowskie UE) rozpoczęła obecną perspektywę z opóźnieniem.

Wykres 79. Wartość umów/decyzji o dofinansowanie w ramach Umowy Partnerstwa 2021–2027 na terenie województwa

Chart 79. Value of grant agreements/decisions under the Partnership Agreement 2021–2027 in the Voivodship

Środki zapisane w Umowie Partnerstwa w różnym stopniu wspierały projekty w ramach poszczególnych programów. Spośród podpisanych umów w województwie mazowieckim najwyższą wartość (16173,3 mln zł) miały projekty w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS). Stanowiły one 50,9% wartości całkowitej wszystkich umów o dofinansowanie w województwie oraz 16,5% wszystkich podpisanych umów w tym programie w Polsce. Wartość umów/decyzji w pozostałych programach była znacznie niższa i wyniosła: 5208,9 mln zł dla Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), 1528,0 mln zł dla Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej (FEPW), 369,9 mln zł dla Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy (FERC), 111,2 mln zł dla Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego (FERS), 37,0 mln zł dla Funduszy Europejskich dla Rybactwa (FER). Ich udział w kraju zawierał się w granicach od 0,7% do 17,9%. Wartość projektów zrealizowanych w ramach Regionalnych Funduszy Europejskich wyniosła 8317,0 mln zł i stanowiła 7,3% ogółu tych funduszy w Polsce. W 2025 r. Fundusze Europejskie dla Mazowsza (FEM) zanotowały najwyższy przyrost wartości podpisanych umów o dofinansowanie i były głównym motorem napędowym inwestycji w regionie.

Analiza struktury wydatków wskazuje na wyraźne różnice w dynamice wdrażania poszczególnych programów. Najwyższe udziały wydatków rozliczonych przez beneficjentów wykazanych w złożonych wnioskach o płatność w ogólnej wartości podpisanych umów o dofinansowanie odnotowano w programach FEnIKS (36,4%) oraz FEPW (33,1%). Natomiast najniższą efektywnością charakteryzowały się FENG – wskaźnik certyfikacji wyniósł tu zaledwie 11,5%.

Tablica 51. Wartość umów/decyzji o dofinansowanie w ramach Umowy Partnerstwa 2021–2027 na terenie województwa do 31 grudnia 2025 r.

Table 51. Value of grant agreements/decisions under the Partnership Agreement 2021–2027 in the Voivodship until 31 December 2025

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	W tym wartość wniosków o płatność do certyfikacji Of which value of payment applications			
		razem total	w tym dofinansowa- nie ze środków Unii Europejskiej of which co-financing from the European Union resources	w % ogółem in % of grand total	na 1 miesz- kańca ^a w zł per capita ^a in PLN
Ogółem Total	31745,3	8974,9	5644,3	28,3	1630
Fundusze Europejskie na Infrastruktury, Klimat, Środowisko European Funds for Infrastructure, Climate and Environment	16173,3	5887,5	3754,9	36,4	1069
Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki European Funds for Smart Economy	5208,9	598,1	385,7	11,5	109
Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy European Funds for Digital Development	369,9	62,8	29,4	17,0	11
Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej European Funds for Eastern Poland	1528,0	506,1	373,3	33,1	92
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego European Funds for Social Development	111,2	14,5	12,3	13,1	3
Fundusze Europejskie dla Rybactwa European Funds for Fisheries	37,0	9,6	6,6	25,8	2
Regionalne Fundusze Europejskie Regional European Funds	8317,0	1896,3	1082,2	22,8	344

a Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2025 r.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Data were calculated using the population size as of 31 December 2025.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Na koniec 2025 r. wsparcie na rzecz beneficjentów w zakresie wkładu Unii Europejskiej w województwie mazowieckim wyniosło 5644,3 mln zł i stanowiło 62,9% wartości wszystkich zarejestrowanych wniosków o płatność do certyfikacji. Najwyższy wkład UE uzyskały: FERS (84,8%), FEPW (73,7%) oraz FER (69,3%). Wsparcie dla FEM wyniosło 57,1% i było najniższe wśród wszystkich funduszy regionalnych w Polsce (o 14,6 p. proc. mniej niż średnio w kraju).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego przypadało przeciętnie 1630 zł faktycznie już poniesionych i rozliczonych wydatków, z czego 344 zł pochodziły z Funduszy Europejskich dla Mazowsza.

Tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

W obecnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027 system wsparcia opiera się na Umowie Partnerstwa, ale realny strumień środków płynących do regionów jest znacznie szerszy i obejmuje źródła pozafunduszowe oraz mechanizmy pozaunijne. Kluczowe znaczenie mają fundusze, które nie podlegają bezpośrednio rygorom Umowy Partnerstwa i Ministerstwu Funduszy i Polityki Regionalnej:

- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i zarządzany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; skupia się on na modernizacji wsi i rolnictwa,
- Krajowy Plan Odbudowy (KPO) – odrębny instrument finansujący reformy i inwestycje wzmacniające odporność gospodarki po pandemii.

Uzupełnieniem są fundusze z państw EFTA, które funkcjonują równolegle do budżetu UE, tj. z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (tzw. Fundusze Norweskie) oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, które wydatkowane są przede wszystkim na ochronę środowiska, zdrowie, kulturę oraz rozwój lokalny.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek.

Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020 oraz 2021–2027.

Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodzi do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

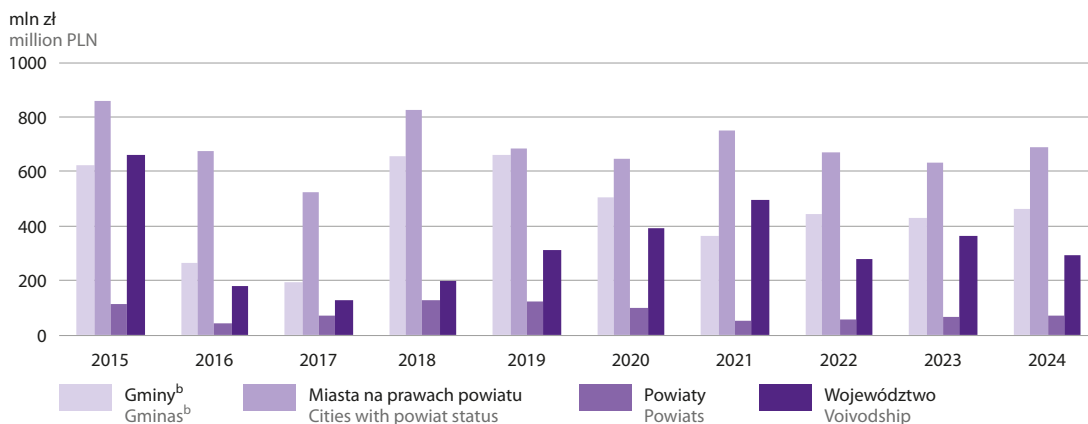
W 2024 r. jednostki samorządu terytorialnego (JST) otrzymały 1516,0 mln zł jako dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (§§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej). Większość z tej kwoty (1418,1 mln zł) dotyczyła projektów określonych w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020 (§§ 205 i 625), natomiast mniejsza część (97,8 mln zł) dotyczyła źródeł pozaunijnych (§§ 200 i 620).

W ogólnej kwocie dotacji otrzymanych przez JST na realizację projektów europejskich (§§ 200, 620, 205 i 625) największy udział miały miasta na prawach powiatu (691,4 mln zł), a mniejszy udział – gminy (461,9 mln zł), województwo (290,6 mln zł) i powiaty (72,1 mln zł).

W porównaniu z 2023 r. dotacje z funduszy europejskich były wyższe o 20,0 mln zł, tj. o 1,3%. Wzrost odnotowano w budżetach powiatów (o 10,5%), miast na prawach powiatu (o 8,9%) oraz gmin (o 7,4%), natomiast w budżecie województwa miał miejsce spadek dotacji (o 20,5%). Warto dodać, że omawiane dotacje były o 32,8% niższe niż w 2015 r., kiedy to notowano najwyższy w analizowanym okresie poziom dotacji otrzymanych przez JST na realizację projektów europejskich.

Wykres 80. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 80. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

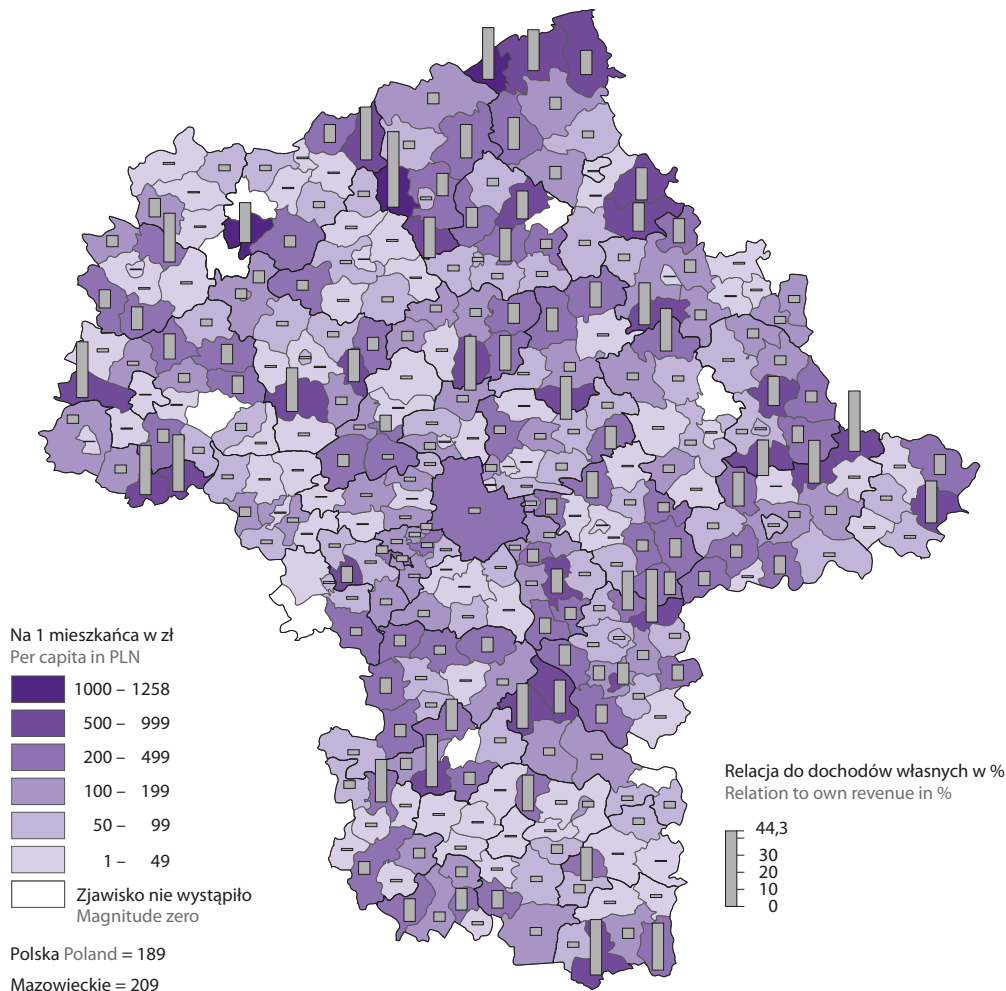
a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2024 r. dotacje JST otrzymane na realizację projektów europejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 275 zł. W gminach było to przeciętnie 143 zł (od 93 groszy w gminie Wiskitki do 1258 zł w gminie Czarnia), przy czym w 8 gminach nie pozyskano dotacji na realizację projektów europejskich. W miastach na prawach powiatu omawiane dotacje wyniosły 302 zł na osobę (od 34 zł w Radomiu do 361 zł w Warszawie) [patrz mapa 52]. W powiatach wskaźnik ten wyniósł przeciętnie 22 zł (od 3 zł w siedleckim do 469 zł w sokołowskim); w 1 powiecie nie pozyskano dotacji na realizację projektów europejskich. Z budżetu województwa na każdego mieszkańca przypadają 53 zł dotacji europejskich.

Relacja dotacji otrzymanych przez JST na realizację projektów europejskich do dochodów własnych wyniosła 3,4%, przy czym w województwie była ona najwyższa i wyniosła 4,9%. W gminach omawiana relacja osiągnęła poziom 3,5%, w miastach na prawach powiatu – 3,0%, a w powiatach – 2,6%.

Tylko w jednej jednostce samorządu terytorialnego, spośród 352 funkcjonujących w województwie mazowieckim, stosunek dotacji europejskich do dochodów własnych przekroczył 50%. Był to powiat sokołowski (61,9%).

Mapa 52. Dotacje otrzymane przez gminy^a na realizację projektów europejskich^b w 2024 r.Map 52. Grants received by gminas^a for the implementation of European project^b in 2024

a Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej. b Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.

a Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts. b Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification.

Z ogółu dotacji europejskich 82,8% (1255,5 mln zł) stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne (§§ 620 i 625). W tej kwocie największy udział miały miasta na prawach powiatu (656,0 mln zł), a w dalszej kolejności – gminy (410,6 mln zł), województwo (148,4 mln zł) i powiaty (40,5 mln zł). W porównaniu z 2023 r. dotacje z funduszy europejskich na cele inwestycyjne były wyższe o 41,1 mln zł, tj. o 3,4%.

W 2024 r. fundusze europejskie były źródłem finansowania przeciętnie 9,6% wydatków inwestycyjnych zrealizowanych przez JST. Znacznie większy udział był w miastach na prawach powiatu (21,2%), a mniejszy w województwie (7,8%), gminach (6,5%) i powiatach (2,4%).

Żadna jednostka ze środków europejskich nie sfinansowała całości inwestycji. Znaczny udział dotacji europejskich w wydatkach inwestycyjnych miały gminy: Nowy Dwór Mazowiecki (76,9%) oraz Sanniki (53,8%). W 2 wymienionych jednostkach fundusze europejskie zapewniły finansowanie ponad połowy wydatków inwestycyjnych. W kolejnych 15 jednostkach (13 gminach, 1 mieście na prawach powiatu i 1 powiecie) była to co najmniej ¼ wartości inwestycji. Nie skorzystały z takich źródeł 32 jednostki (27 gmin i 5 powiatów).

7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja

7.5. Spatial planning and revitalisation

W 2024 r. w gminach województwa mazowieckiego wzrosła w stosunku do poprzedniego roku liczba planów zagospodarowania przestrzennego oraz powierzchnia obszarów objętych tymi planami. Prawie co drugi projekt był sporządzany przez okres dłuższy niż 3 lata. Działania rewitalizacyjne prowadziło mniej gmin niż w 2023 r. Przeciętnie obszar rewitalizacji zajmował 7,3% powierzchni gminy. Liczba mieszkańców na obszarach rewitalizowanych była mniejsza w porównaniu z rokiem 2023 i stanowiła 12,3% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji.

Jednym z zadań własnych gmin jest kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na swoim terenie tak, aby efektywnie wykorzystać przestrzeń, godząc przy tym interesy różnych jej użytkowników oraz realizując cele społeczne i gospodarcze. W tym celu uchwalają one studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W 2024 r. w województwie mazowieckim na terenie 290 gmin obowiązywało 6785 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp), o 4,5% więcej w porównaniu z 2023 r. Powierzchnia objęta mpzp stanowiła 34,4% powierzchni ogółem województwa, tj. o 0,2 p. proc. więcej niż przed rokiem.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest to opracowanie planistyczne gminy – akt prawa miejscowego uchwalony przez radę gminy – ustalające dla obszaru nim objętego, przeznaczenie terenów wyodrębnionych liniami rozgraniczającymi, z określeniem ich funkcji, zasad zagospodarowania, zasad obsługi w zakresie infrastruktury, a także ustalające, w zależności od potrzeb, lokalne warunki, zasady i standardy kształtowania zabudowy oraz inne szczególne warunki wymagające uregulowania planistycznego.

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w województwie mazowieckim był mocno zróżnicowany. Blisko w co czwartej gminie powierzchnia pokryta planami stanowiła co najmniej 90%. Jednak w ponad 1/3 jednostek wskaźnik ten nie przekroczył 10%, a w co 13 gminie nie odnotowano powierzchni pokrytej mpzp [patrz mapa 53].

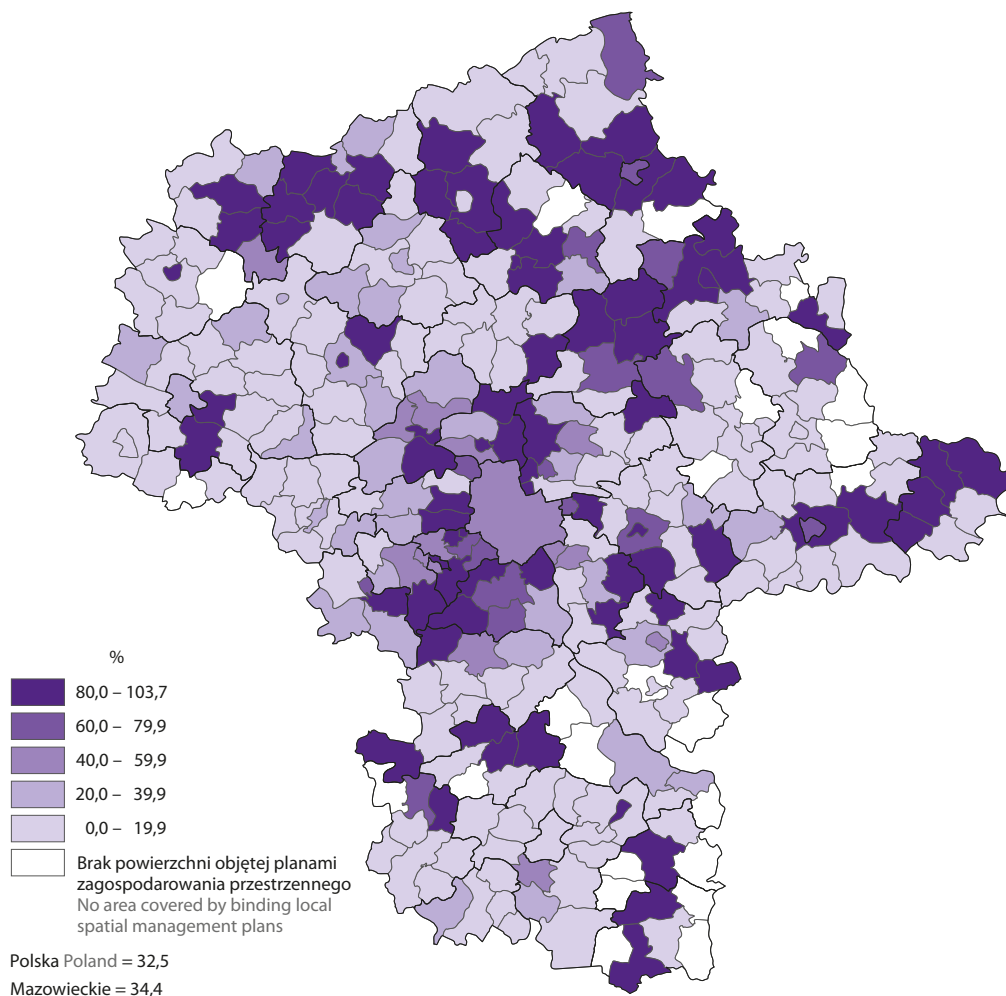
W gminach wiejskich udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wyniósł 32,1% i był o 2,3 pkt. proc. niższy niż przeciętnie w województwie i o 13,2 pkt. proc. mniejszy niż w gminach miejskich. W gminach zagrożonych trwałą marginalizacją omawiany wskaźnik był jeszcze niższy – 30,0%, przy czym pokrycie planami miejscowymi poniżej 20% notowano prawie w co drugiej z nich, a blisko co szósta nie posiadała mpzp [patrz Aneks, mapa 75].

W 2024 r. w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. było 1690 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (1577 w 2023 r.). Sporządzanie blisko 48% projektów planów trwało dłużej niż 3 lata. Koszt sporządzenia 1 ha miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynosił średnio w województwie 81,8 tys. zł i był wyższy o 12,5 tys. niż przeciętnie w kraju.

Mapa 53. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem^a w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 53. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area^a in 2024
As of 31 December

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii (GUGiK), z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by Head Office of Geodesy and Cartography (GUGiK), taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

Powierzchnia terenów wskazanych w studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyniosła 1058,5 tys. ha. Tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze stanowiły 7,2% powierzchni wskazanej w studium, natomiast tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne 2,3%.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to dokument planistyczny określający politykę przestrzenną gminy. Studium ma koordynować ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z: dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, występowania obiektów i terenów chronionych, stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, prawa własności gruntów, jakości życia mieszkańców, zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych. W studium określa się, w szczególności: walory i zagrożenia środowiskowe, formy ochronne, obszary zabudowane, wyłączone z zabudowy i przewidziane do zabudowy z rozróżnieniem ich cech funkcjonalnych, stan i kierunki rozwoju infrastruktury usługowej i technicznej, obszary, dla których mają być sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz obszary przewidziane do realizacji zadań i programów ponadlokalnych. Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

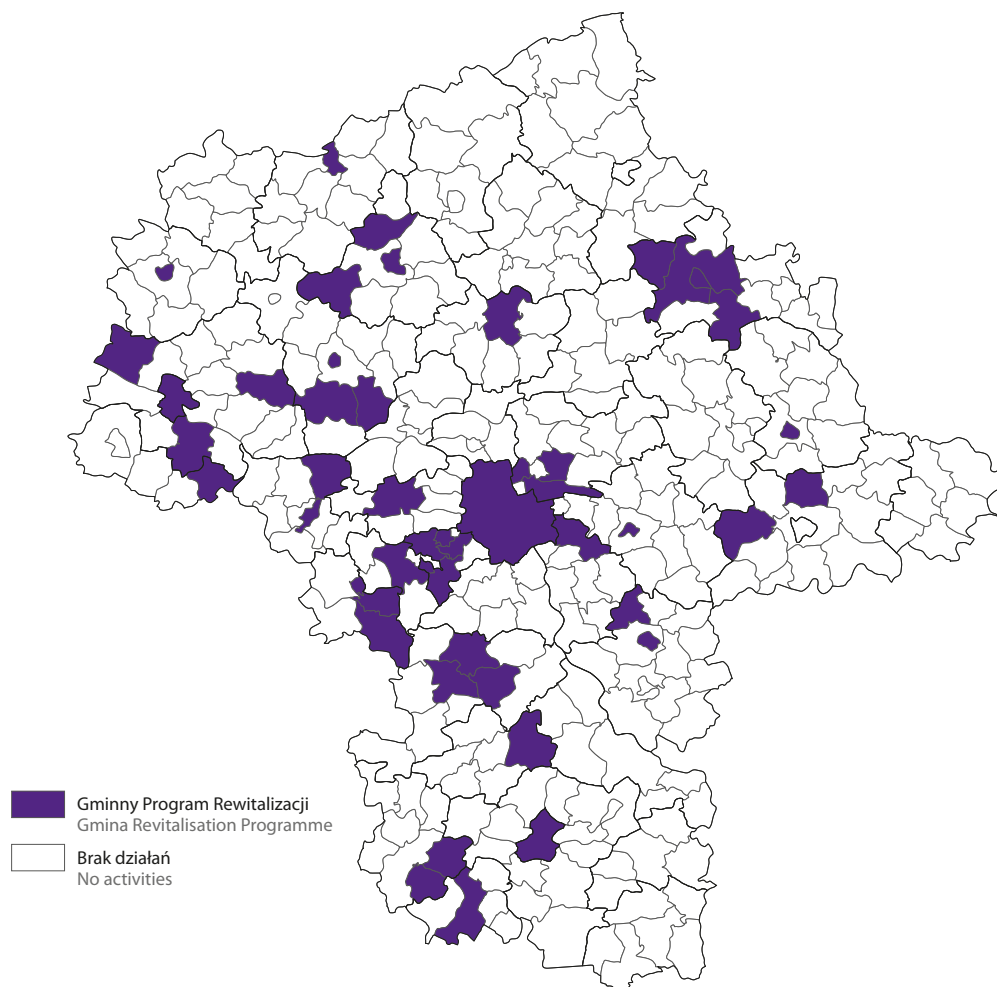
Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji gminy zyskały możliwość prowadzenia procesów rewitalizacyjnych w oparciu o gminne programy rewitalizacji (GPR). W okresie przejściowym, tj. do końca 2023 r., działania rewitalizacyjne mogły być prowadzone również na podstawie programów rewitalizacji (PR) wprowadzanych na podstawie ustawy o samorządzie gminnym lub innych dokumentów strategicznych (IDS). Od 1 stycznia 2024 r. jedynymi programami w oparciu, o które gminy mogą prowadzić działania rewitalizacyjne pozostają GPR przyjęte na podstawie ustawy o rewitalizacji.

W 2024 r. działania rewitalizacyjne prowadziło 48 gmin, tj 15,3% jednostek na terenie województwa mazowieckiego. Było to o 82 mniej niż w 2023 r. Spadek aktywności w zakresie rewitalizacji związany był w znacznym stopniu z wygaśnięciem programów rewitalizacji prowadzonych na podstawie innych dokumentów strategicznych niż gminny program rewitalizacji (GPR). Gminny program rewitalizacji prowadziły trzy miasta na prawach powiatu, 43,3% gmin miejskich (bez miast na prawach powiatu), 14,7% gmin miejsko-wiejskich i 10,3% gmin wiejskich. Wśród mazowieckich gmin nieposiadających GPR, 38 prowadziło prace nad jego opracowaniem.

Mapa 54. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2024 r.
 Map 54. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2024

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, нефункционowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja. W 2024 r. 57 jednostek, stanowiących 18,2% ogółu gmin w województwie mazowieckim, podało informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a ich liczba była o 76 niższa niż rok wcześniej. Spośród nich 10 nie posiadało gminnego programu rewitalizacji. Powierzchnia obszaru zdegradowanego w omawianych gminach wyniosła 204,1 tys. ha i w porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się o 148,5 tys. ha, tj. o 42,1%.

Tablica 52. Obszary zdegradowane w gminach

Table 52. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2023	2024		2023	2024	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego ^a area of degraded area ^a		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % gmin ogółem in % of total gminas	w ha in ha		w % powierzchni ogółem in % of total area
Ogółem Total	133	57	18,2	352543	204070	5,7
gminy miejskie ^b urban gminas ^b	23	15	50,0	11073	6251	9,2
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	4	4	80,0	14917	61661	78,8
gminy wiejskie rural gminas	61	25	12,3	199601	90952	3,7
gminy miejsko-wiejskie urban-rural gminas	45	13	17,3	126952	45206	4,6

a W momencie jego wyznaczenia. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a At the time of designation. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

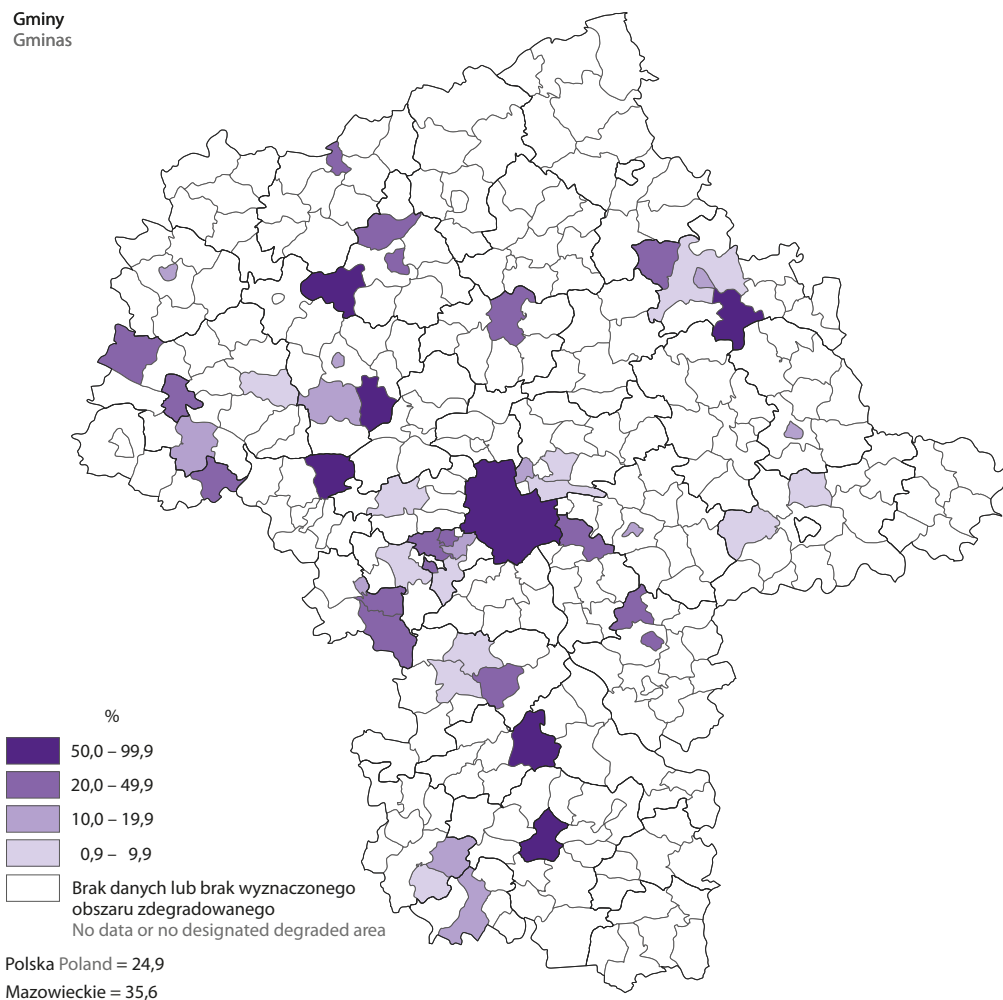
W dniu 31 grudnia 2024 r. obszar zdegradowany zamieszkiwało 738,3 tys. osób, co stanowiło 13,4% ogółu ludności województwa mazowieckiego.

W 2024 r. przeciętna powierzchnia obszaru zdegradowanego wyniosła 3,6 tys. ha, a przeciętna liczba mieszkańców zamieszkująca ten obszar w końcu roku wyniosła 13,0 tys. osób. Wskaźniki te różniły się znacznie pomiędzy poszczególnymi rodzajami gmin. Największe powierzchniowo obszary zdegradowane wyznaczono na obszarze miast na prawach powiatu (15,4 tys. ha), natomiast najmniejsze na obszarze gmin miejskich (0,4 tys. ha). Przeciętna liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego w mieście na prawach powiatu była 41-krotnie wyższa niż przeciętna dla gminy wiejskiej i 11-krotnie większa niż w gminach miejskich województwa mazowieckiego.

W 2024 r. obszar zdegradowany przeciętnie stanowił 35,6% ogólnej powierzchni gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR. W 7 gminach województwa mazowieckiego wskaźnik ten przekroczył 50%, najwyższą wartość osiągając w m. Radom (99,9%).

Mapa 55. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR w 2024 r.

Map 55. Share of area of degraded area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR in 2024

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

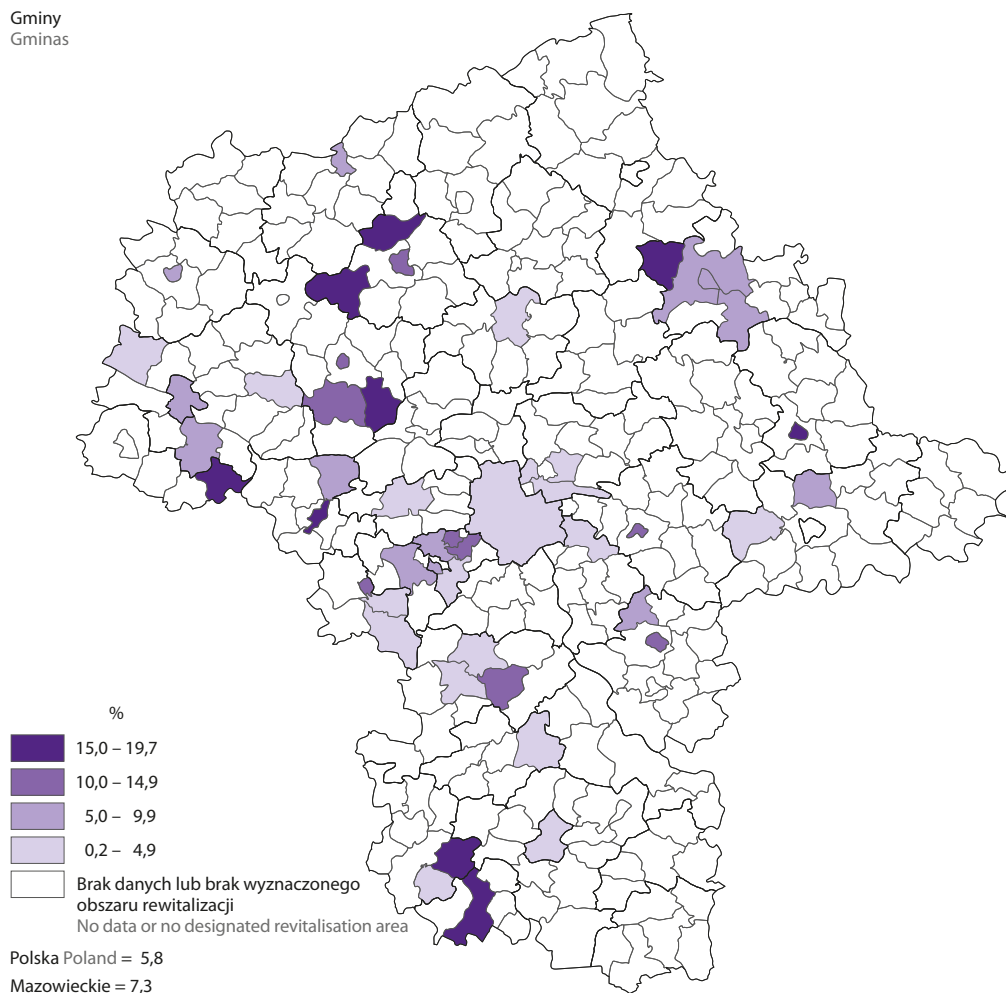
W końcu 2024 r. obszar rewitalizacji w gminach obejmował 35,1 tys. ha i stanowił 1,0% ogólnej powierzchni województwa mazowieckiego. W stosunku do 2023 r. powierzchnia rewitalizacji była o 68,9 tys. ha, tj. o 66,2% mniejsza. Udział obszaru rewitalizacji w ogólnej powierzchni gmin, które posiadały gminny program rewitalizacji (GPR), był mocno zróżnicowany i zawierał się w przedziale od 0,2% do 19,7%. Przeciętnie zajmował on 7,3% powierzchni gminy.

Działania rewitalizacyjne prowadziło tylko 7 spośród 101 gmin województwa mazowieckiego zagrożonych trwałą marginalizacją, a powierzchnia rewitalizacji stanowiła przeciętnie 12,5% ogólnej powierzchni tych jednostek i 0,8% powierzchni gmin zagrożonych trwałą marginalizacją [patrz Aneks, mapa 76].

Mapa 56. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 56. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR in 2024
As of 31 December

W końcu 2024 r. obszar rewitalizacji zamieszkiwało 363,1 tys. osób, co stanowiło 12,3% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji. W porównaniu z rokiem 2023 liczba mieszkańców na obszarach rewitalizowanych była mniejsza o 19,9%. Udział ludności mieszkającej na terenach objętych procesami rewitalizacji w ogólnej liczbie ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją był blisko 2-krotnie wyższy niż średnio w województwie i wyniósł 24,1%.

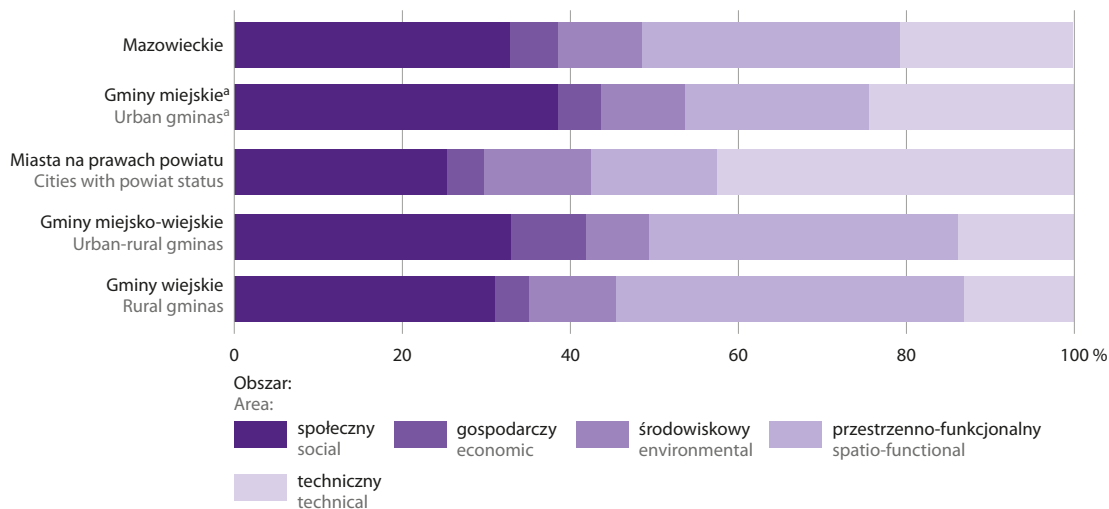
Wśród typu funkcjonalnego terenów, na których prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie GPR, dominowały tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi. Obejmowały one 58,0% obszarów rewitalizacji w województwie, przy czym 29,8% znajdowało się w miastach, a 28,2% na wsi. Tereny niezamieszkałe stanowiły 39,3% obszaru rewitalizacji, w tym zabudowane 1,9%. Natomiast 2,7% to tereny zieleni, do których zaliczamy m.in. powierzchnię parków, zieleńców i cmentarzy.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

W obowiązujących w 2024 r. programach rewitalizacji były 962 przedsięwzięcia zaplanowane na cały okres obowiązywania GPR, tj. o 60,7% mniej niż w 2023 r. W ciągu całego roku rozpoczęto, realizowano lub zrealizowano 35,1% spośród zaplanowanych w programach rewitalizacji działań, najwięcej w gminach miejskich – 45,3%. W pozostałych jednostkach udział ten był niższy i wyniósł 41,8% dla miast na prawach powiatu, 41,5% dla gmin miejsko-wiejskich oraz 18,8% dla gmin wiejskich.

Wykres 81. Struktura przedsięwzięć zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR według obszaru interwencji w 2024 r.

Chart 81. Structure of undertakings planned in programme of revitalisation GPR by intervention areas in 2024

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Najwyższy odsetek (33,0%) miały przedsięwzięcia, w których dominowały interwencje w obszarze społecznym i zawierał się on w przedziale od 25,4% w miastach na prawach powiatu do 38,6% w gminach miejskich. Blisko co trzecie przedsięwzięcie dotyczyło interwencji w obszarze przestrzenno-funkcyjnym. Największy ich udział odnotowano w gminach wiejskich (41,7%). W gminach miejsko-wiejskich, miejskich oraz miastach na prawach powiatu było to odpowiednio: 36,6%, 22,1% i 14,9%. Działania w obszarze technicznym stanowiły 20,6% wszystkich przedsięwzięć w województwie. W miastach na prawach

powiatu odsetek ten był najwyższy i wyniósł 42,5%, w pozostałych jednostkach udział ten był znacznie niższy – w gminach miejskich wyniósł 24,2%, a w gminach miejsko-wiejskich oraz wiejskich odpowiednio 13,8% i 12,9%. Wśród zaplanowanych działań najmniej było przedsięwzięć w obszarze gospodarczym (5,7%) i środowiskowym (9,8%).

W porównaniu z 2023 r. wzrósł odsetek przedsięwzięć w obszarach przestrzenno-funkcjonalnym (o 6,1 p. proc.), technicznym (o 4,4 p. proc.) i środowiskowym (o 1,3 p. proc.), natomiast spadek odnotowano w obszarach społecznym oraz gospodarczym (odpowiednio o 10,9 p. proc. i 0,8 p. proc.).

Oprócz realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w gminnych programach rewitalizacji obowiązujących w 2024 r. realizowano również 15 przedsięwzięć na podstawie zakończonych w 2023 r. programów rewitalizacyjnych (PR).

Rozdział 8. Wybrane dane o województwie mazowieckim

Chapter 8. Selected data on Mazowieckie Voivodship

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2019	2020	2021
1	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) w tys. zł	2205483,1	2381112,7	1626792,3	2343769,4
2	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące) w tys. zł	437782,7	392448,1	394919,1	455777,3
3	Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,038	0,041	0,041	0,042
4	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	25,0	28,1	36,5	37,5
5	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,45	0,35	-1,96	-3,54
6	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,76	11,01	10,27	9,78
7	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	2,3 ^a	3,3	2,2	2,4
8	Wskaźnik starości demograficznej w %	16,2	18,1	18,1	18,4
9	Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	949	920	940
10	Wskaźnik zatrudnienia ^c w 4 kwartale według BAEL w %	57,8	59,0	57,7	61,1
11	Współczynnik aktywności zawodowej ^c w 4 kwartale według BAEL w %	61,8	60,6	59,6	62,5
12	Stopa bezrobocia ^c w 4 kwartale według BAEL w %	6,4	2,7	3,0	2,3
13	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	42	27	39	26
14	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^d w zł	4991,77	6095,17	6347,01	6847,08
15	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	1122,4	1189,1	1197,9	1194,8
16	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	2047,16	2349,78	2487,78	2664,09
17	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym ^e w zł	1756	2108	2241	2427
18	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	.	15,2	15,5	13,9
19	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	6,0	3,9	3,4	3,0
20	Dzieci w żłobkach ^f i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	77,5	135,1	140,6	166,2
21	Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	410,1	432,3	437,1	443,3
22	Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	37,9	39,7	39,2	38,1
23	Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^g na 1 mieszkańca	7,5	8,2	7,2	8,3

a Do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. b W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w placówkach wykonujących działalność leczniczą. c Wyniki badania od 2021 r. zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w Polsce zentowanymi za wcześniejsze lata. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. e Dane za lata 2021–2024 nie g łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji.

a To calculate the total net migration in the case of the international migration, data for 2014 were adopted. b In nursery schools, pre-primary sections in year. c Since 2021, the survey results have been generalised using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances economic entities employing more than 9 persons. e Data for years 2021–2024 are not fully comparable with those for preceding years. f Until 2021 including and Administration.

2022	2023	2024	2025	Specification	No
2586999,7	3357378,4	2342426,2	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN	1
527625,3	707941,1	560709,1	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN	2
0,042	0,042	0,044	.	Industrial wastewater discharged per capita in dam ³	3
38,1	38,5	39,6	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %	4
-2,24	-2,35	-2,78	-2,94	Natural increase per 1,000 population	5
9,12	8,15	7,66	7,38	Live births per 1,000 population	6
2,1	2,3	2,5	2,4	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population,	7
18,8	19,2	19,6	19,8	Old age ratio in %	8
987	997	997	.	Children aged 3–6 attending pre-primary education establishments ^b per 1,000 children aged 3–6	9
61,7	62,0	61,5	62,7	Employment rate ^c in quarter 4 by LFS in %	10
63,3	63,5	63,3	64,7	Activity rate ^c in quarter 4 by LFS in %	11
2,5	2,4	2,9	3,0	Unemployment rate ^c in quarter 4 by LFS in %	12
28	20	23	42	Registered unemployed persons per job offer (as of 31 December)	13
7699,78	8552,31	9460,15	10280,81	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^d in PLN	14
1193,7	1205,1	1215,5	1224,7	Annual average number of retirees and pensioners in thousands	15
2922,54	3436,30	3923,99	4251,50	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	16
2686	3209	3632	.	Average monthly available income per capita in households ^e in PLN	17
10,6	11,5	10,2	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %	18
2,8	2,7	2,5	.	Beneficiaries of social assistance in number of total population in %	19
195,0	209,1	227,5	.	Children in nurseries ^f and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)	20
450,6	458,0	464,8	.	Dwelling stocks per 1,000 population (as of 31 December)	21
39,0	39,9	42,0	.	Consumption of water from water supply system in households per capita w m ³	22
8,7	9,2	9,5	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care ^g per capita	23

w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny zamieszkałej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. W związku z tym nie są w pełni porównywalne z danymi pre- są w pełni porównywalne z danymi za lata wcześniejsze. f Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach 2017–2024 żłobkami przykładowymi.

primary schools, pre-primary education units and pre-primary centres; including children in units performing health care activity throughout the school compiled on the basis of the National Census 2021. As a result, they are not fully comparable to the data presented for previous years. d Data concern nursery wards as well as in 2017–2024 workplace nurseries. g Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2019	2020	2021
1	Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^g (stan w dniu 31 grudnia)	1748	1610	1646	1592
2	Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^h w %	95,7	95,4	95,2	93,1
3	Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^h w %	3,6	3,7	3,8	5,7
4	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) ^h w mln zł	47791,1	50991,5	51724,1	60121,2
5	rok poprzedni=100 (ceny bieżące)	115,6	108,7	101,4	116,2
6	Nakłady wewnętrzne ⁱ na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł	1301	2012	2134	2338
7	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) ^d – rok poprzedni=100	95,6	107,4	92,9	112,9
8	Drogi powiatowe i gminne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 grudnia) w km	87,4	94,8	97,0	98,9
9	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	7,9	5,4	6,5	6,1
	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:				
10	ogółem	62,8	58,9	57,1	56,3
11	gminy ^k	52,2	45,8	46,4	44,4
12	miasta na prawach powiatu	73,9	68,4	64,5	65,3
13	powiaty	37,6	44,3	46,4	42,7
14	województwo	64,6	84,5	83,6	80,0
	Dotacje inwestycyjne ogółem ^l dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:				
15	ogółem	2362,1	1859,8	1464,5	1969,8
16	gminy ^k	683,2	742,9	551,9	746,9
17	miasta na prawach powiatu	858,9	673,2	639,8	726,4
18	powiaty	204,7	249,1	148,6	179,1
19	województwo	615,3	194,7	124,2	317,5
	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:				
20	ogółem	16,0	15,7	13,0	13,1
21	gminy ^k	18,3	16,3	13,0	14,3
22	miasta na prawach powiatu	11,1	12,3	10,9	8,7
23	powiaty	16,0	19,2	17,7	18,3
24	województwo	35,2	31,3	22,4	28,4
	Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:				
25	ogółem	1744,0	-536,7	-634,2	3162,1
26	gminy ^k	214,7	-127,6	591,9	1394,8
27	miasta na prawach powiatu	1338,1	-669,0	-1720,9	1314,6
28	powiaty	15,8	167,9	287,9	267,6
29	województwo	175,3	91,9	206,9	185,1

d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. g Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony zacji środków trwałych. k Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu. l Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. g Data have included health care of the Ministry of National assets. k Excluding gminas which are also cities with powiat status. l Sum of all types of investment grants.

2022	2023	2024	2025	Specification	No
1515	1460	1416	.	Population per out-patient health care unit ^g (as of 31 December)	1
94,1	93,8	95,1	94,9	Cost level indicator in non-financial enterprises ^h in %	2
4,7	5,1	3,9	4,2	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^h in %	3
68572,9	80883,3	75782,3	80764,9	Investment outlays of non-financial enterprises (current prices) ^h in million PLN	4
114,1	118,0	93,7	106,6	previous year=100 (current prices)	5
2842	3263	3368	.	Intramural expenditure ⁱ on research and development (current prices) per capita in PLN	6
118,4	105,2	98,9	99,9	Retail sale of goods (current prices) ^d – previous year=100	7
100,3	102,4	102,4	.	District and communal roads with hard surface per 100 km ² of total area (as of 31 December) in km	8
7,3	9,8	10,6	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %	9
				Share of own revenue in total revenue of local government units in %:	
60,5	60,0	60,8	.	total	10
48,5	47,6	48,7	.	gminas ^k	11
70,1	70,4	70,1	.	powiats	12
42,5	36,3	38,2	.	cities with powiat status	13
86,6	86,1	87,8	.	Voivodship	14
				Total investment grants ^l for local government units in million PLN:	
2327,2	4899,1	5300,1	.	total	15
1155,2	3057,1	3436,3	.	gminas ^k	16
664,1	799,9	921,5	.	powiats	17
353,9	784,1	770,6	.	cities with powiat status	18
154,0	258,0	171,7	.	Voivodship	19
				Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:	
15,0	20,2	17,6	.	total	20
18,3	26,8	23,4	.	gminas ^k	21
8,3	11,4	9,5	.	powiats	22
23,0	27,0	22,8	.	cities with powiat status	23
25,0	27,8	27,9	.	Voivodship	24
				Result of budgets of local government units in million PLN:	
-629,8	-4772,6	86,3	.	total	25
-740,1	-1591,4	-377,0	.	gminas ^k	26
383,3	-2547,5	493,8	.	powiats	27
-243,2	-306,7	47,3	.	cities with powiat status	28
-29,8	-326,9	-77,8	.	Voivodship	29

narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. h Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. i Bez amortyzacji. j Bez wydatków na obronę, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. h Data concern economic entities employing more than 49 persons. i Excluding depreciation of fixed

2022	2023	2024	2025	Specification	No
				Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in tonnes/year:	
5360651	5364502	5096834	.	gaseous	1
117	126	105	.	particulates	2
4939,7	5 011,20	2002,7	.	Waste generated ^a in thousand tonnes	3
270,5	292,5	308,2	.	Mixed municipal waste collected per capita in kg	4
1861975	1861599	1863845	1866729	Population (as of 31 December)	5
-1,30	-1,91	-1,29	-1,23	Natural increase per 1,000 population	6
1,49	1,67	2,36	2,00	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population	7
673	672	668	660	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)	8
1078	1076	1037	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^c per 1,000 children aged 3–6	9
1,5	1,3	1,4	1,5	Registered unemployment rate ^d (as of 31 December) in %	10
47,5	42,1	39,5	39,5	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons (as of 31 December) in %	11
16	6	13	22	Registered unemployed persons per job offer (as of 31 December)	12
1191	1116	1071	.	Population per out-patients departments ^e (as of 31 December)	13
12,4	13,0	13,6	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^e per capita	14
1,6	1,5	1,5	.	Beneficiaries of social assistance in number of total population in %	15
31,4	32,4	32,3	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^f and children's club in %	16
351,8	363,5	402,9	.	Places in nurseries ^f and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)	17
1,75	1,73	1,70	.	Population per dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)	18
282	297	310	321	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)	19
154	163	170	176	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)	20
90	96	101	105	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)	21
4,3	5,6	3,8	4,3	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^g in %	22
24048	25517	26930	.	Investment outlays in enterprises (current prices) ^h per capita in PLN	23
8,3	8,6	8,0*	10,6	Dwellings completed per 1,000 population	24
8523	8624	11140	.	Own revenue of the city budget per capita in PLN	25
1225	1921	1582	.	Property expenditure of the city budget per capita in PLN	26

c W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie niającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w latach 2015–2019 – Powszechnego nymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. f Do 2021 łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

nursery schools, pre-primary sections in primary schools, pre-primary education units and pre-primary centres; including children in units performing health in 2015–2019 – the Agricultural Census 2010, for 2020 and 2021 – Agricultural Census 2020, since 2022 – on the basis of administrative data sources. e Data 2017–2024 workplace nurseries. g Data concern economic entities employing more than 49 persons. h Data concern economic entities employing more

Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Chapter 10. Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	Ostrołęka	Płock	Radom	Siedlce	M.st. Warszawa
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2024 r. w tonach/rok: Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2024 in tonnes/year:					
gazowych gases	1241003	7043614	220309	146612	5096834
pyłowych particulates	78	138	4	11	105
Odpady wytworzone ^a w 2024 r. w tys. t Waste generated ^a in 2024 in thousand tonnes	221,5	175,2	94,9	108,5	2002,7
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2024 r. w kg Mixed municipal waste collected per capita in 2024 in kg	208,9	184,2	214,2	218,2	308,2
Ludność w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population in 2025 (as of 31 December)	47351	108772	191819	74251	1866729
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2025 r. Natural increase per 1,000 population in 2025	-4,17	-5,72	-5,78	-0,51	-1,23
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2025 r. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2025	-5,86	-4,76	-4,04	-5,87	2,00
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Non-working age population per 1,000 persons of working age in 2025 (as of 31 December)	851	772	782	818	660
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2024/25 Children aged 3–6 attending pre-primary education establishments ^b per 1,000 children aged 3–6 in 2024/25 school year	1274	1163	1111	1133	1037
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Registered unemployment rate in 2025 (as of 31 December) in %	7,5	5,3	10,2	4,3	1,5
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in 2025 (as of 31 December) in %	55,0	54,3	56,8	45,6	39,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Registered unemployed persons per job offer in 2025 (as of 31 December)	173	49	214	13	22

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a During the year; excluding municipal waste. b In nursery schools, pre-primary sections in primary schools, pre-primary education units and pre-primary centres; including children in units performing health care activity throughout the school year.

Wyszczególnienie Specification	Ostrołęka	Płock	Radom	Siedlce	M.st. Warszawa
Liczba osób na 1 przychodnię w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient departments in 2024 (as of 31 December)	808	1393	1204	1084	1071
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2024 r. Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2024	12,1	11,3	11,7	16,2	13,6
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2024 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2024 in %	3,9	3,2	2,7	2,3	1,5
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^c i klubach dziecięcych w 2024 r. w % Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^c and children's club in 2024 in %	14,3	32,1	18,0	35,7	32,3
Miejsca w żłobkach ^c i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Places in nurseries ^c and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 in 2024 (as of 31 December)	153	401	196	387	403
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per dwelling in dwelling stocks in 2024 (as of 31 December)	2,29	2,03	2,18	2,05	1,70
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 1,000 population in 2025 (as of 31 December)	134,9	122,1	141,0	131,0	320,9
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Natural persons conducting economic activity per 1,000 population in 2025 (as of 31 December)	102,4	84,7	106,1	97,4	176,1
Spółki handlowe na 1000 ludności w 2025 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies per 1,000 population in 2025 (as of 31 December)	11,3	15,3	14,7	12,9	104,8
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^d na 1 mieszkańca w 2024 r. w zł Investment outlays in enterprises (current prices) ^d per capita in 2024 in PLN	16734	77677	4919	4990	26930
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2025 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2025	5,3	5,5	5,6	4,4	10,6
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2024 r. w zł Own revenue of the city budget per capita in 2024 in PLN	5135	9419	4351	4476	11140
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2024 r. w zł Property expenditure of the city budget per capita in 2024 in PLN	1392	2830	1746	963	1582

c Łącznie ze żłobkami przyzakładowymi. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

c Including workplace nurseries. d Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Aneks

Annex

Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie mazowieckim

Selected data for the Strategic Intervention Areas against the background of urban and rural areas in Mazowieckie Voivodship

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) – wydzielone przestrzennie obszary administracyjne lub funkcjonalne, cechujące się specyficznym zestawem uwarunkowań i cech społecznych, gospodarczych lub środowiskowych, decydujących o występowaniu na ich terenie strukturalnych barier rozwoju lub trwałych (możliwych do aktywowania) potencjałów rozwojowych, do których może być adresowana adekwatna interwencja publiczna.

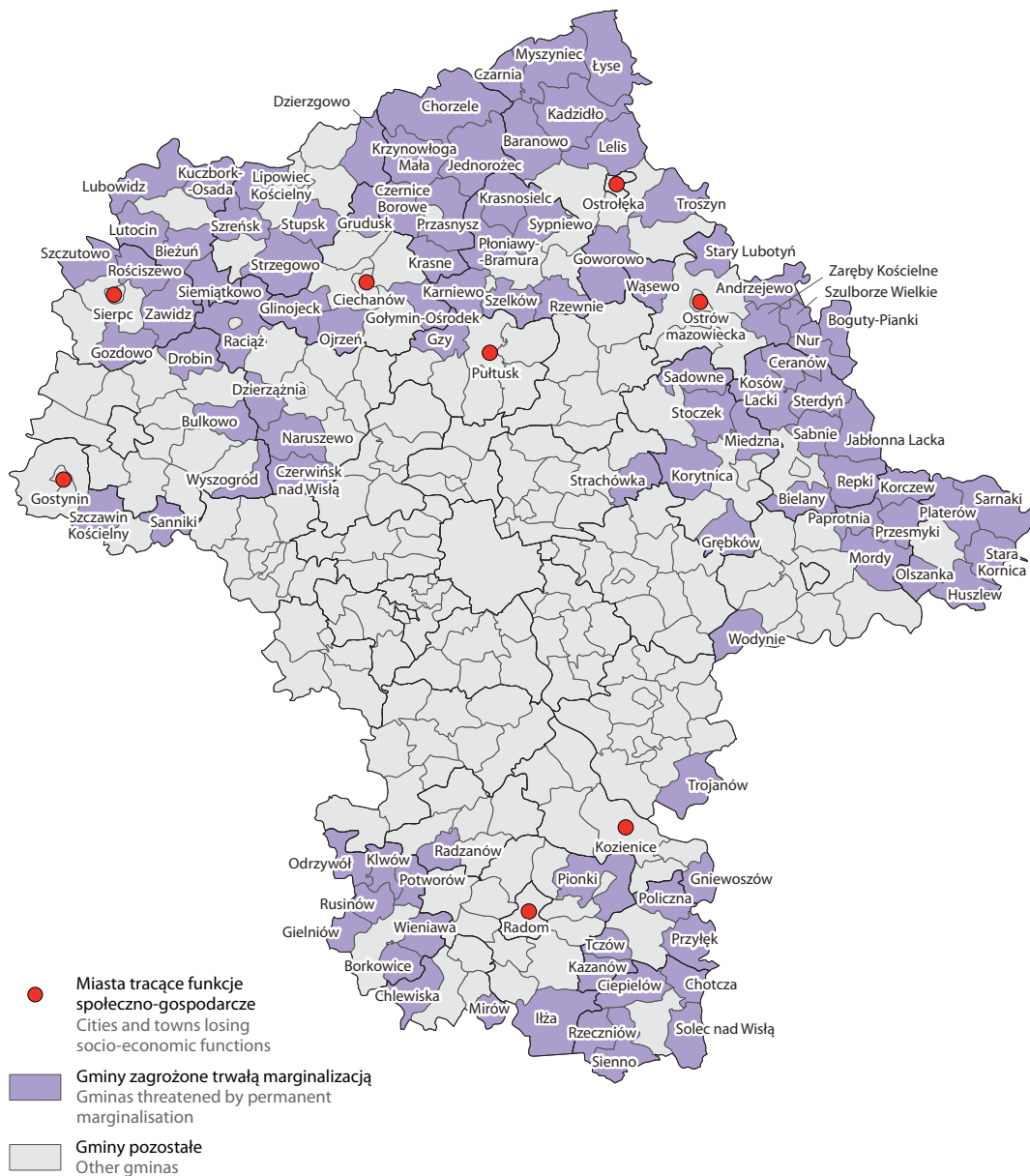
W województwie mazowieckim OSI obejmują:

- 101 gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: Andrzejewo (2), Baranowo (2), Bielany (2), Biezuń (3), Boguty-Pianki (2), Borkowice (2), Bulkowo (2), Ceranów (2), Chlewiska (2), Chorzele (3), Chotcza (2), Ciepeliów (3), Czarnia (2), Czernice Borowe (2), Czerwińsk nad Wisłą (3), Drobin (3), Dzierżąnia (2), Dzierzgowo (2), Gielniów (3), Glinojec (3), Gniewoszków (2), Gołymin-Ośrodek (2), Goworowo (2), Gozdowo (2), Grębków (2), Grudusk (2), Gzy (2), Huszlew (2), Iłża (3), Jabłonna Lacka (2), Jednorozec (2), Kadzidło (2), Karniewo (2), Kazanów (2) w 2024 r., (3) w 2025 r., Klwów (2), Korczew (2), Korytnica (2), Kosów Lacki (3), Krasne (2), Krasnosielc (2), Krzynowłoga Mała (2), Kuczbork-Osada (2), Lelis (2), Lipowiec Kościelny (2), Lubowidz (3), Lutocin (2), Łyse (2), Miedzna (2), Mirów (2), Mordy (3), Myszyniec (3), Naruszewo (2), Nur (2), Odrzywół (3), Ojrzeń (2), Olszanka (2), Paprotnia (2), Pionki (2), Platerów (2), Płoniawy-Bramura (2), Policzna (2), Potworów (2), Przasnysz (2), Przesmyki (2), Przyłęk (2), Raciąż (2), Radzanów (2), Repki (2), Rościszewo (2), Rusinów (2), Rzeczników (2), Rzewnie (2), Sabnie (2), Sadowne (2), Sanniki (3), Sarnaki (2), Siemiątkowo (2), Sienno (3), Solec nad Wisłą (3), Stara Kornica (2), Stary Lubotyń (2), Sterdyń (2), Stoczek (2), Strachówka (2), Strzegowo (2), Stupsk (2), Sypniewo (2), Szczawin Kościelny (2), Szczutowo (2), Szelków (2), Szreńsk (2), Szulborze Wielkie (2), Tczów (2), Trojanów (2), Troszyn (2), Wąsewo (2), Wieniawa (2), Wodynie (2), Wyszogród (3), Zaręby Kościelne (2), Zawidz (2),
- 8 miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze: Ciechanów (1), Gostynin (1), Kozienice (4), Ostrołęka (1), Ostrów Mazowiecka (1), Pułtusk (4), Radom (1), Sierpc (1).

(1) – gmina miejska, (2) – gmina wiejska, (3) – gmina miejsko-wiejska, (4) – obszar miejski w gminie miejsko-wiejskiej.

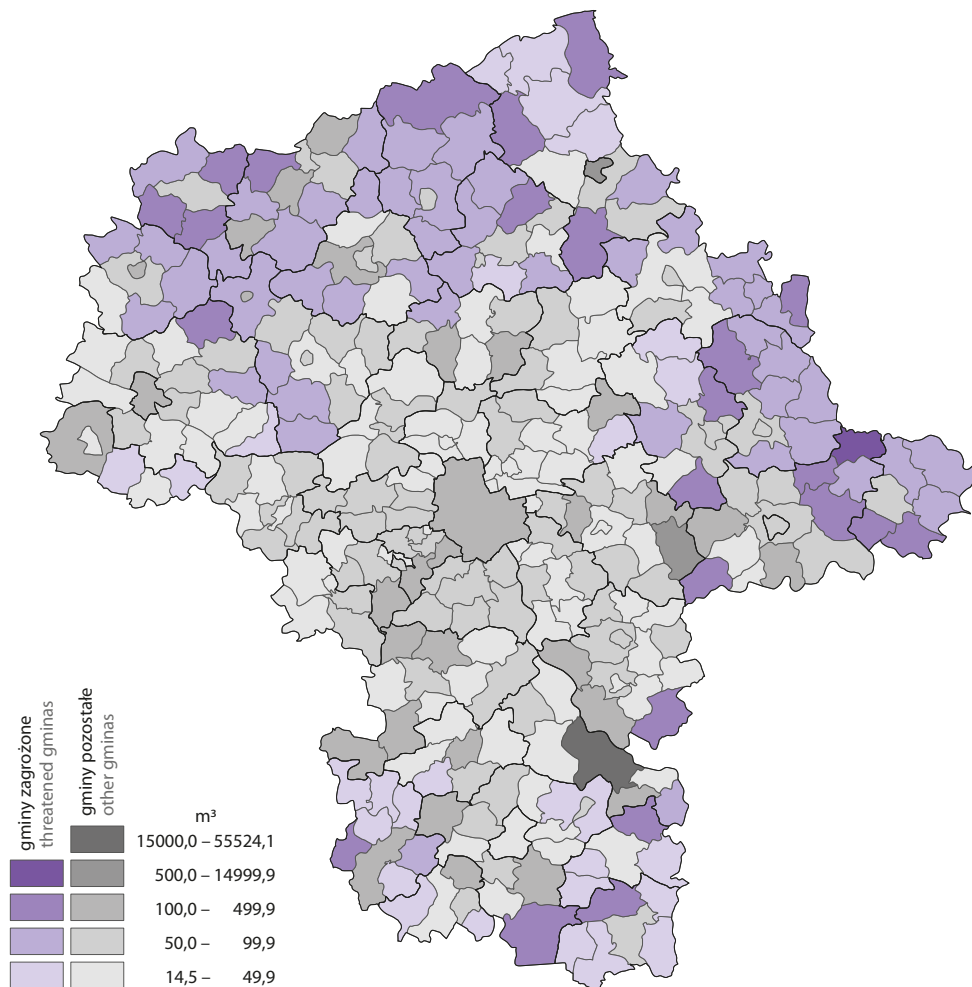
Mapa 57. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim

Map 57. Strategic Intervention Areas in Mazowieckie Voivodship

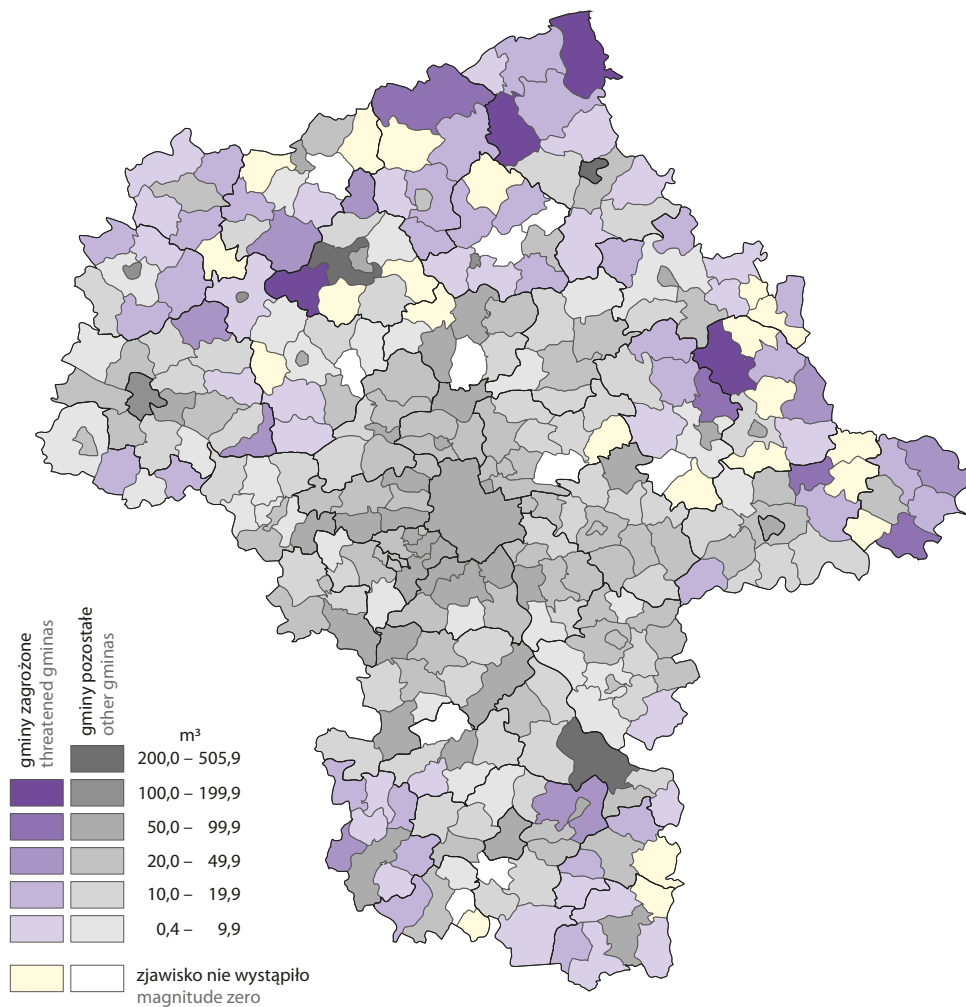
Mapa 58. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r.

Map 58. Water consumption for the needs of the national economy and population per capita in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024

Mapa 59. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r.

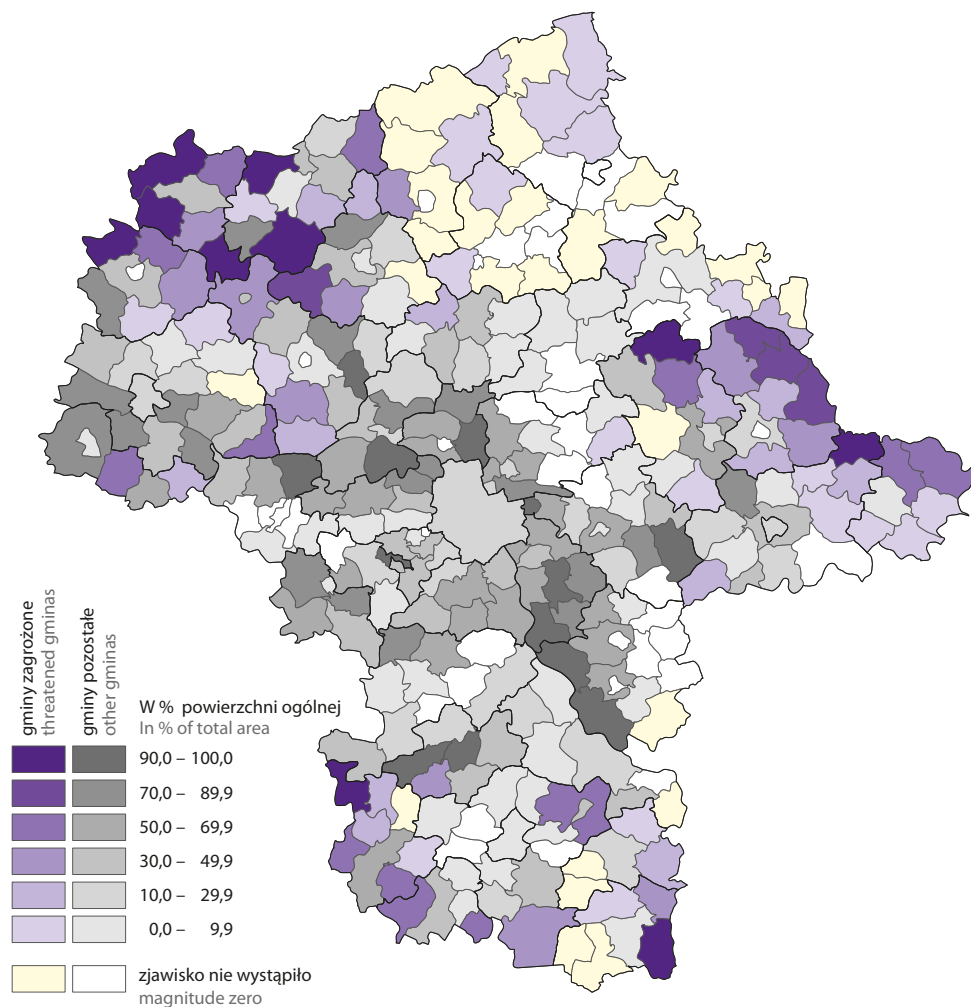
Map 59. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population per capita in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024

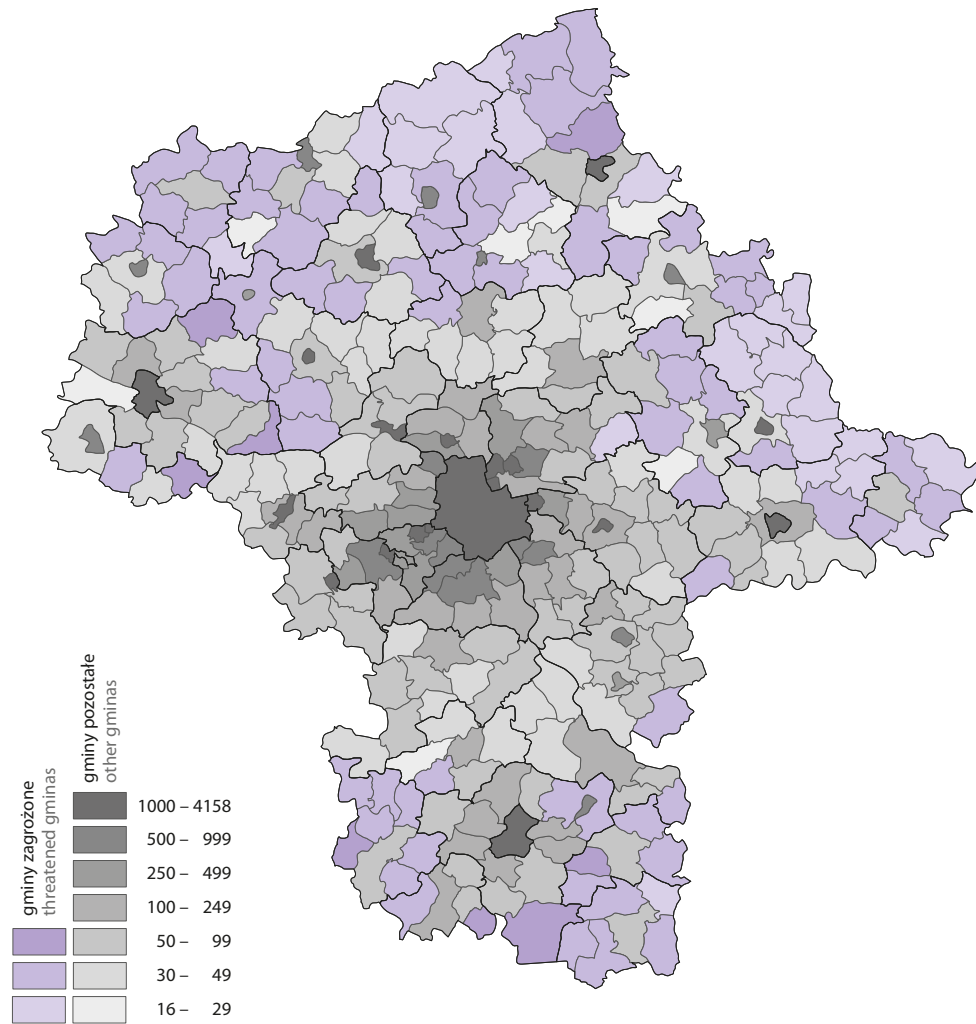
Mapa 60. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

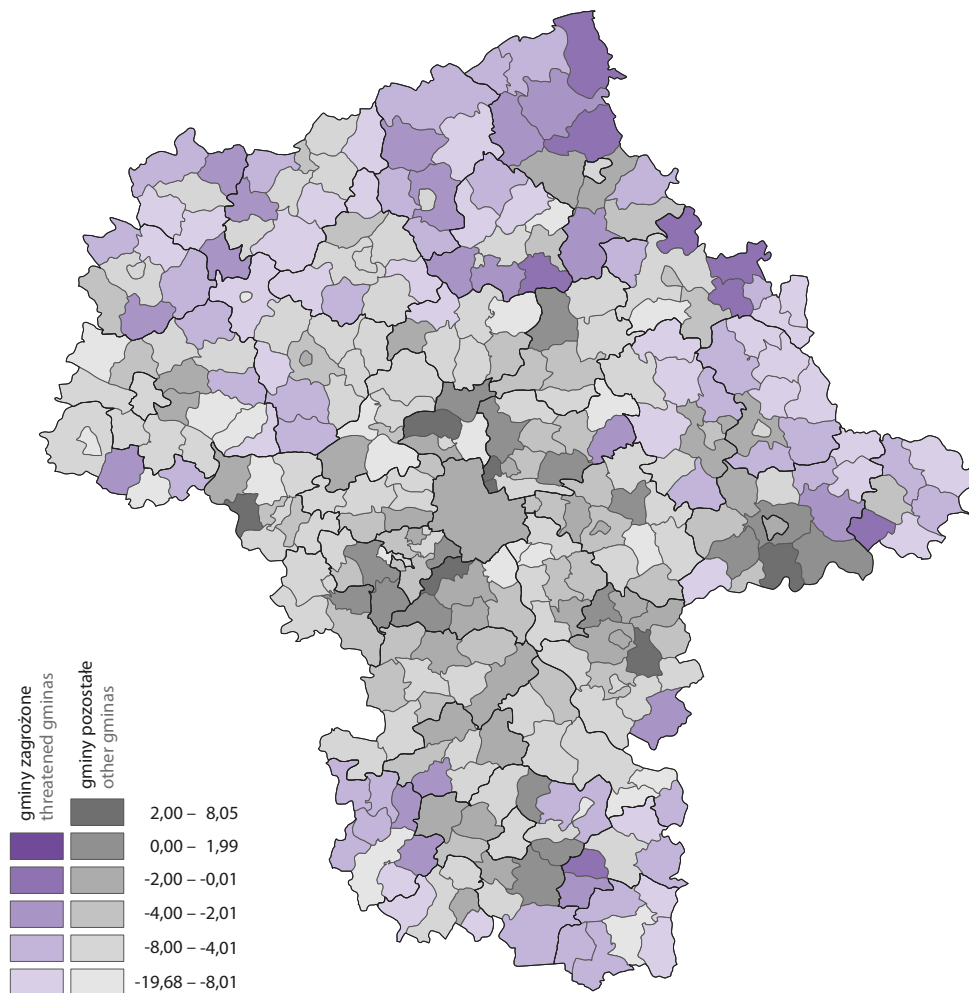
Map 60. Area of special nature value under legal protection in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024
As of 31 December

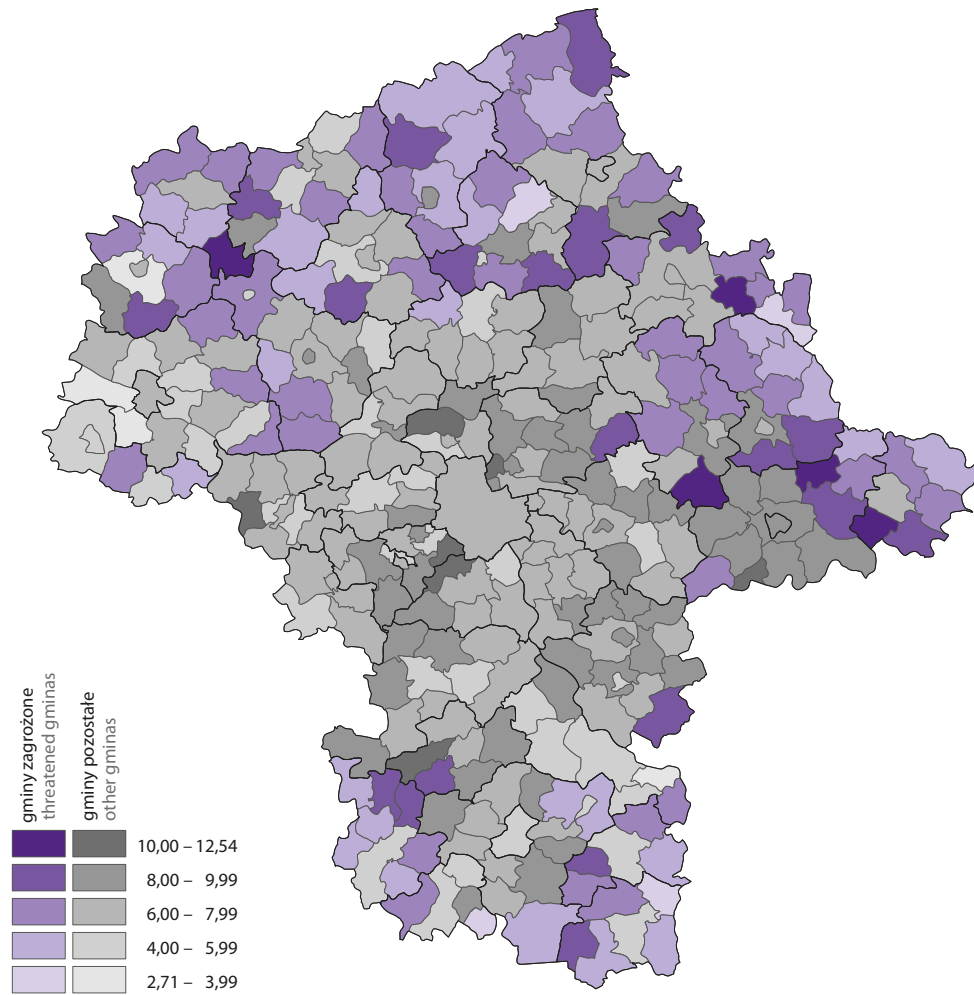
Mapa 61. Gęstość zaludnienia w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.
Map 61. Population density in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025

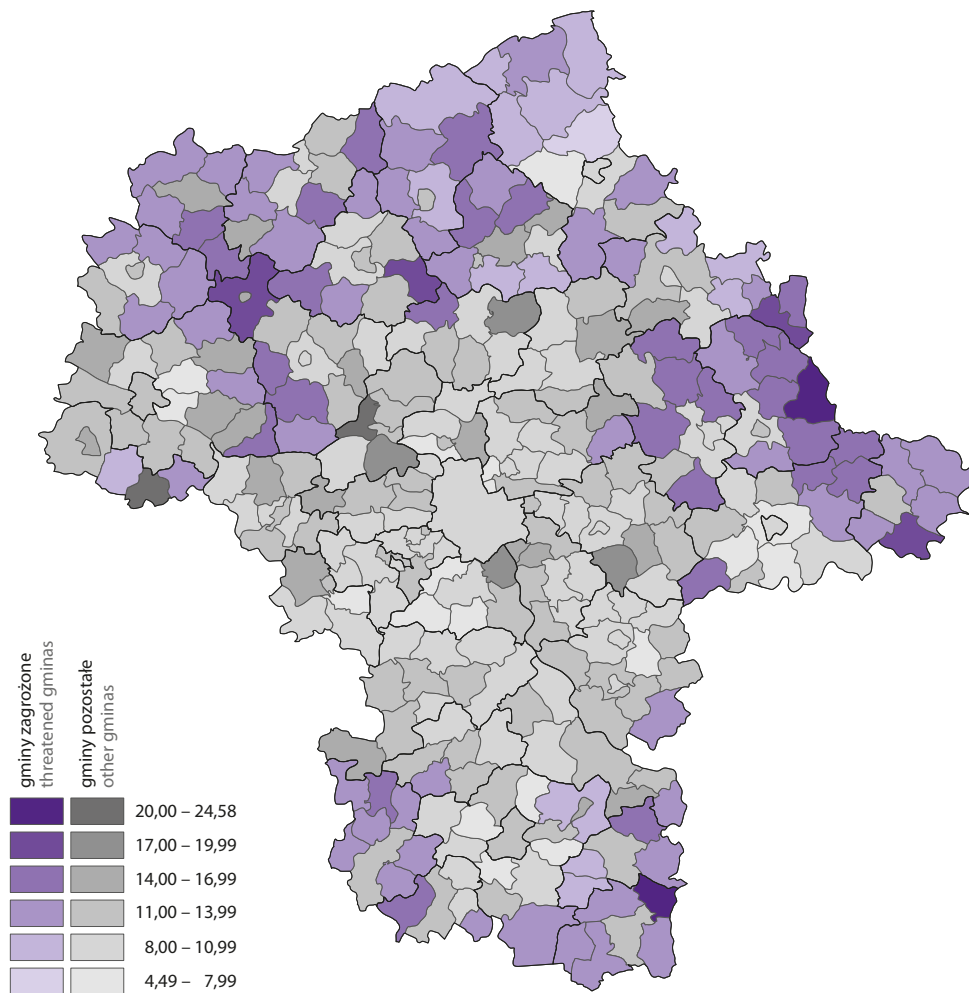
Mapa 62. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.
 Map 62. Natural increase per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025

Mapa 63. Urodzenia żywe na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.
Map 63. Live births per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025

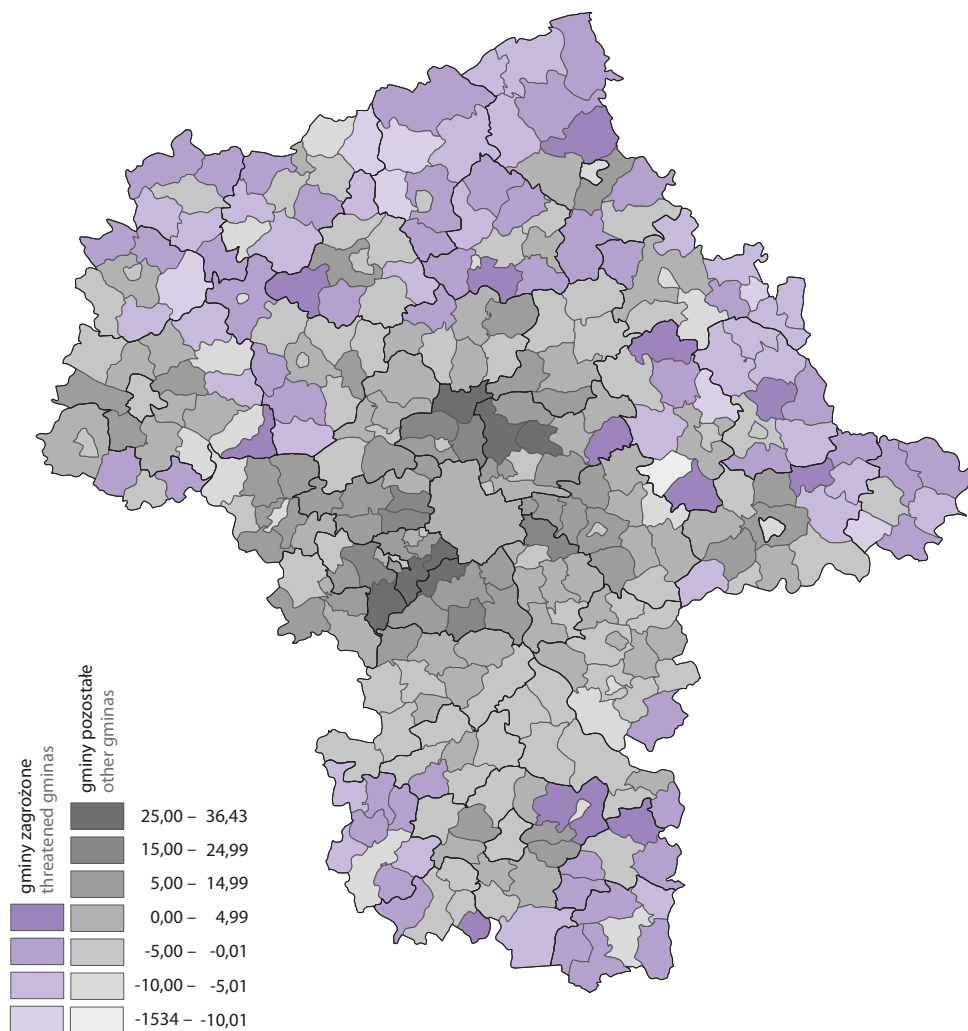

Mapa 64. Zgony na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.
Map 64. Deaths per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025

Mapa 65. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.

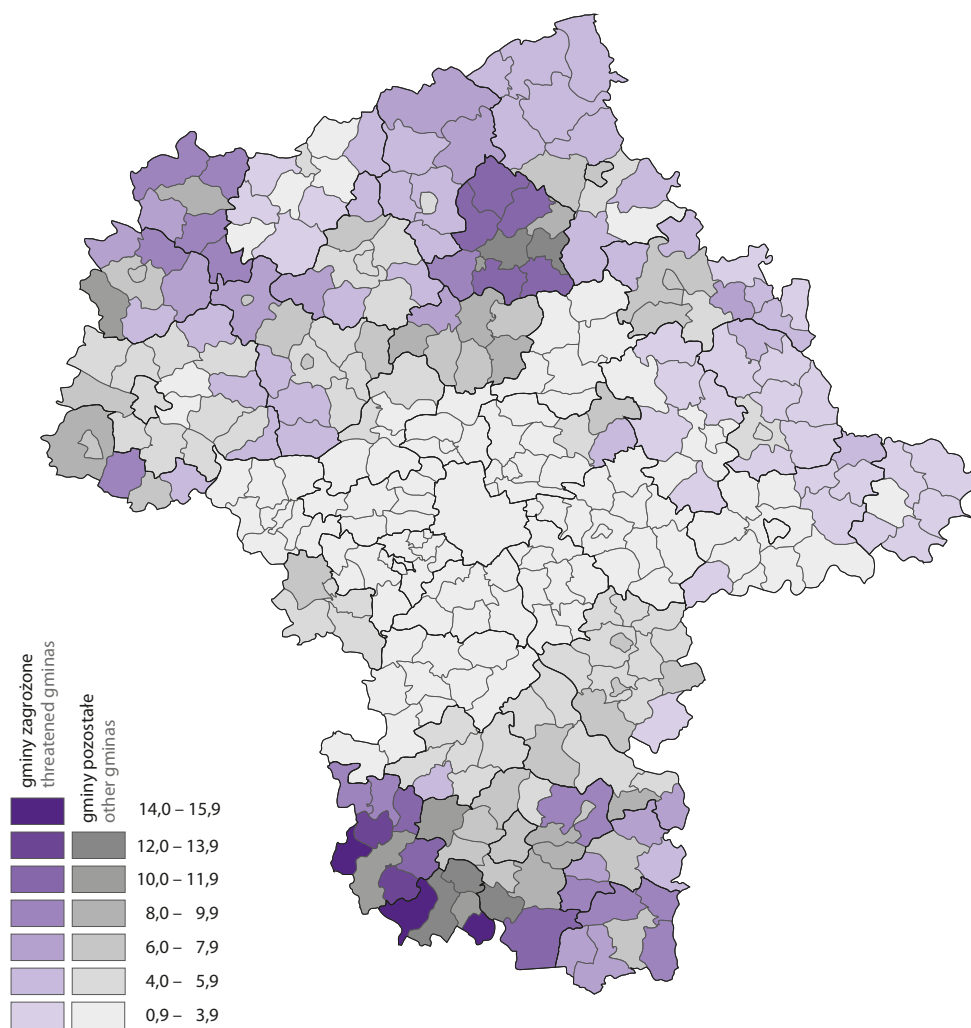
Map 65. Net migration for permanent residence per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025

Mapa 66. Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

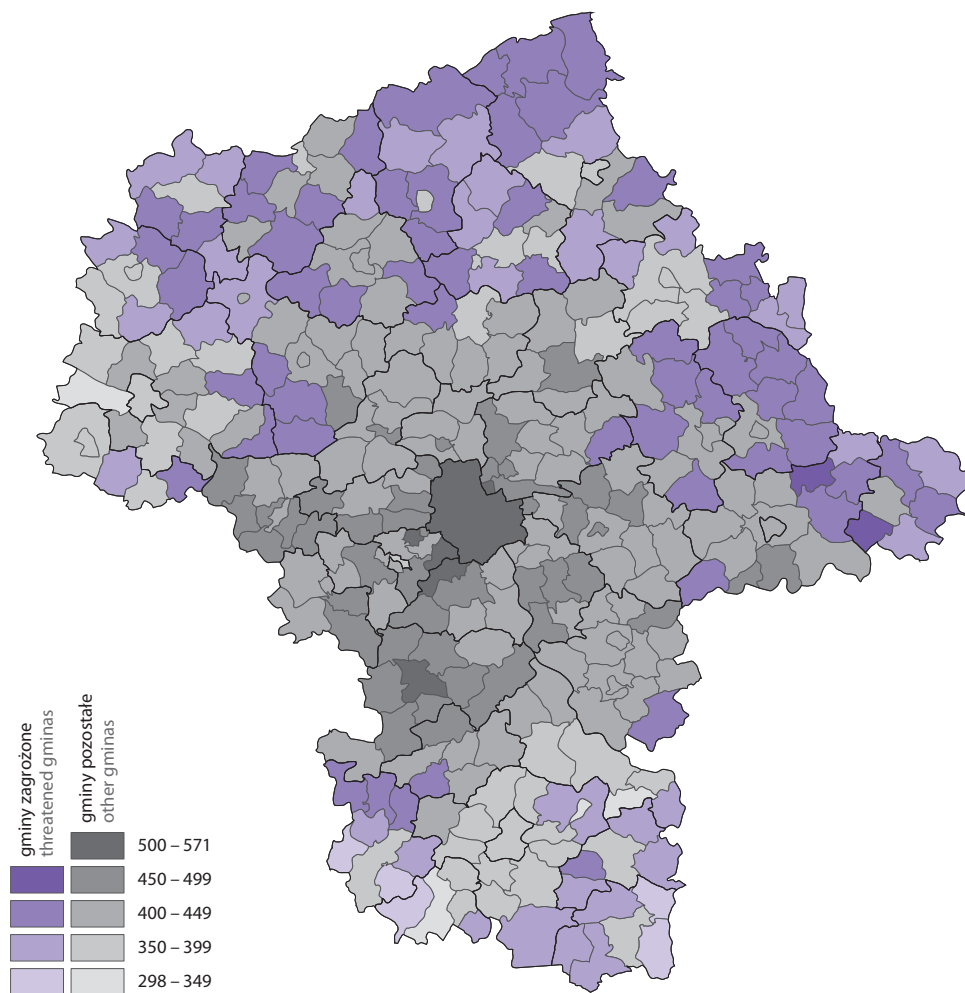
Map 66. Registered unemployed persons per 100 persons of working age in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024
As of 31 December

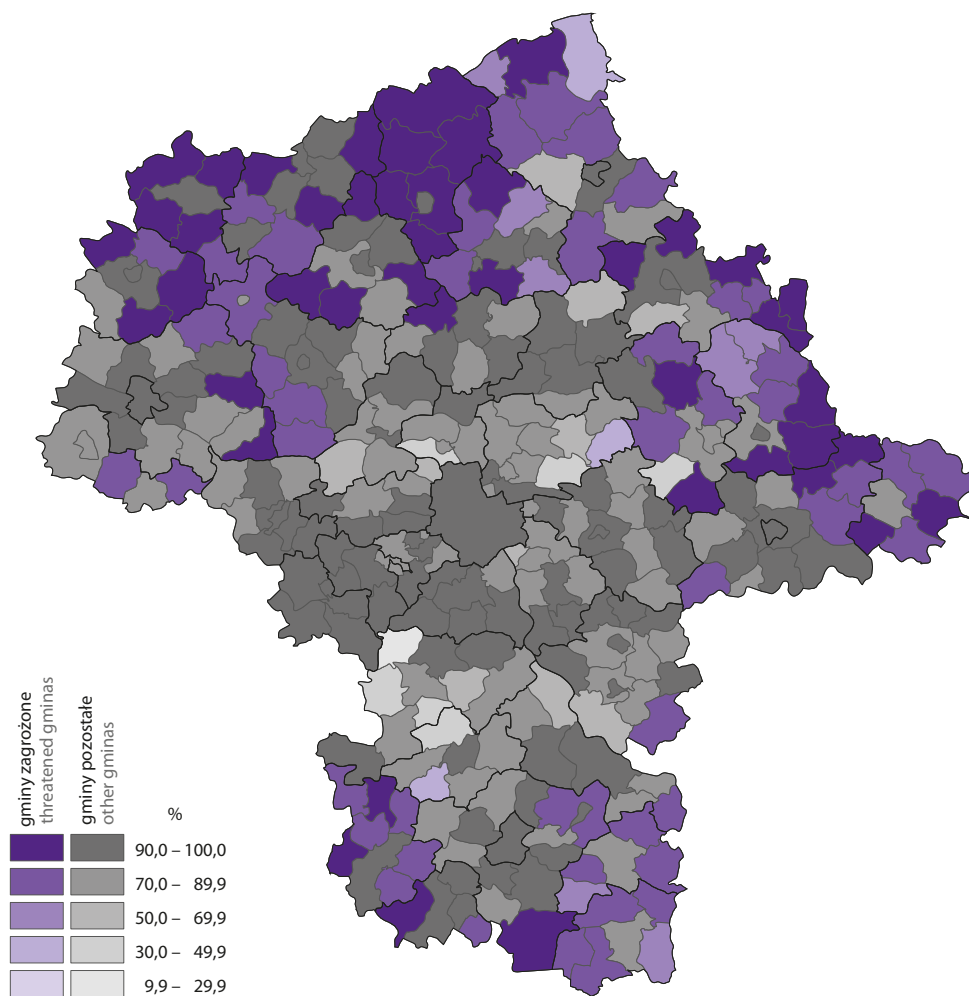
Mapa 67. Pracujący w gospodarce narodowej na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.

Stan w dniu 30 czerwca

Map 67. Employed persons in the national economy per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025
As of 30 June

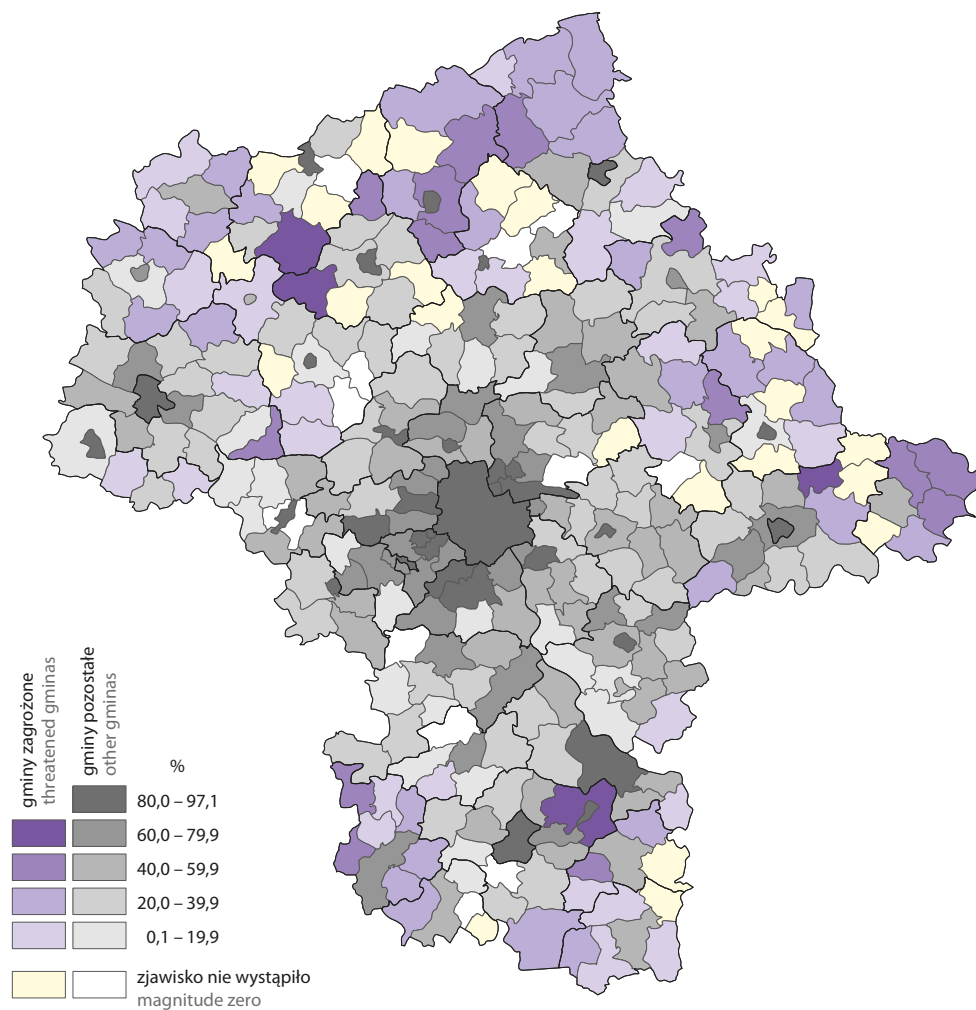

Mapa 68. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r.
Map 68. Population connected to the water supply system in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024

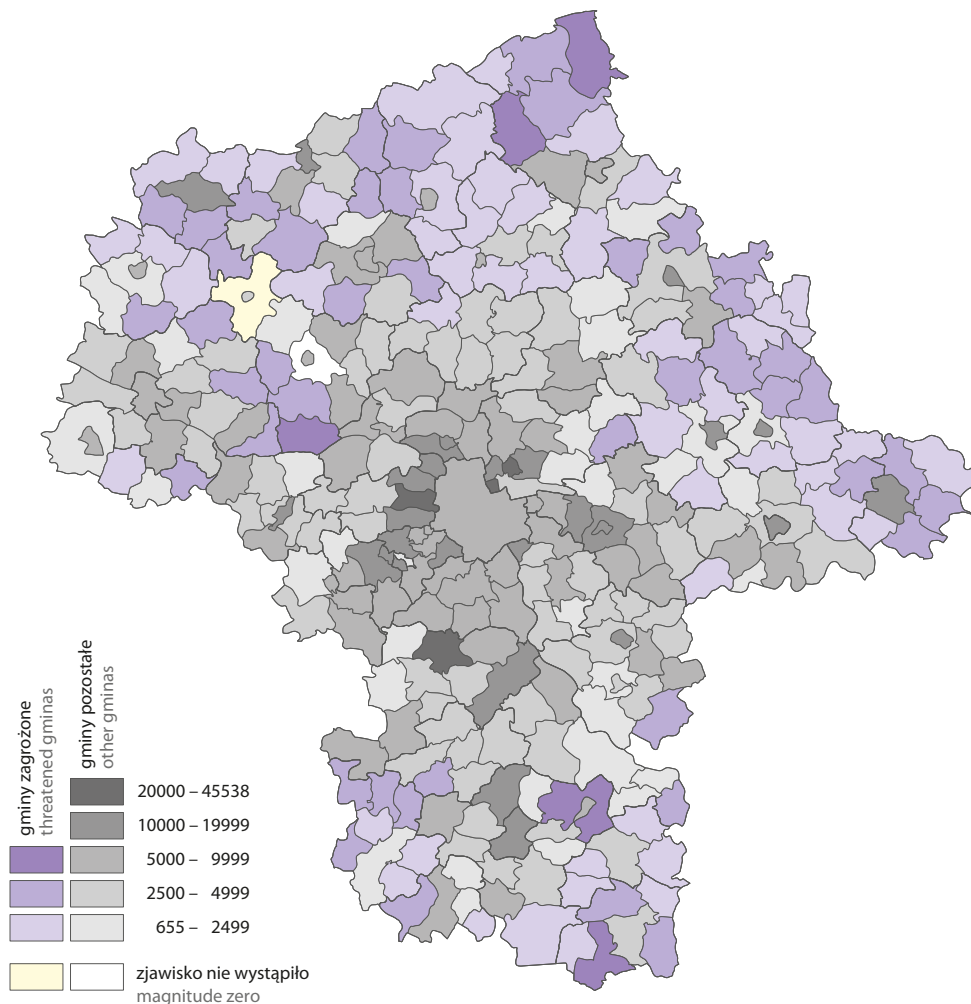
Mapa 69. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r.

Map 69. Population connected to the sewage system in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024

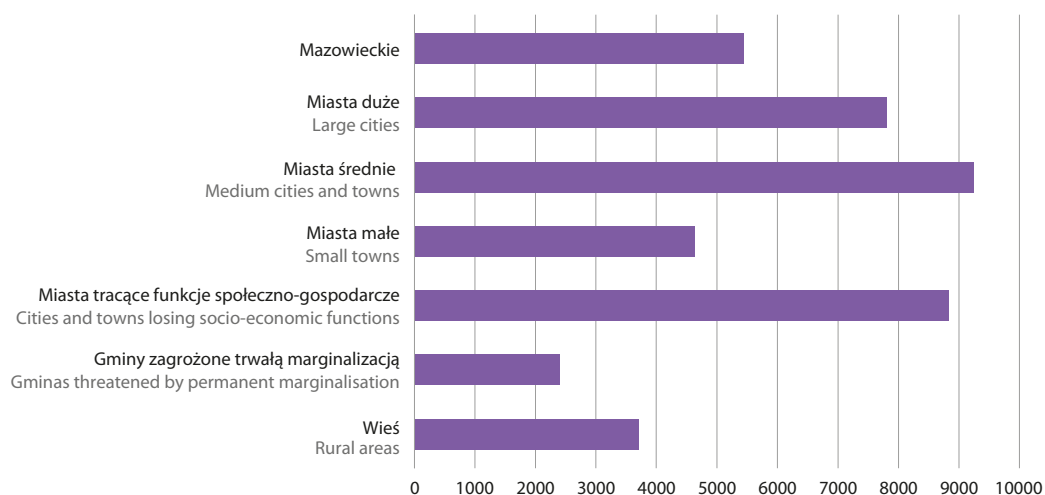
Mapa 70. Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 70. Number of population per library establishment in gminas threatened by permanent marginalisation in 2024
As of 31 December

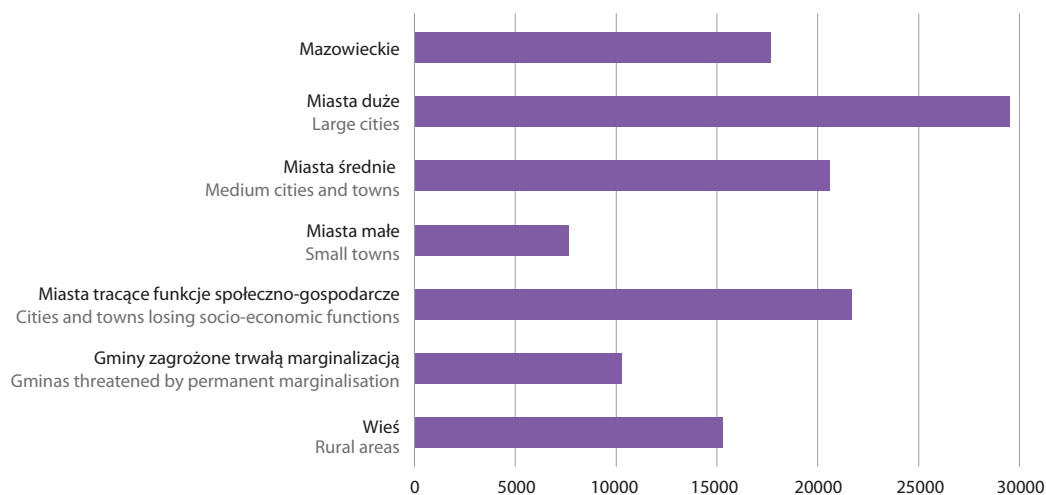
Wykres 82. Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 82. Number of population per library establishment in 2024
As of 31 December

Wykres 83. Liczba ludności na 1 instytucję kultury^a w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 83. Number of population per culture institution^a in 2024
As of 31 December

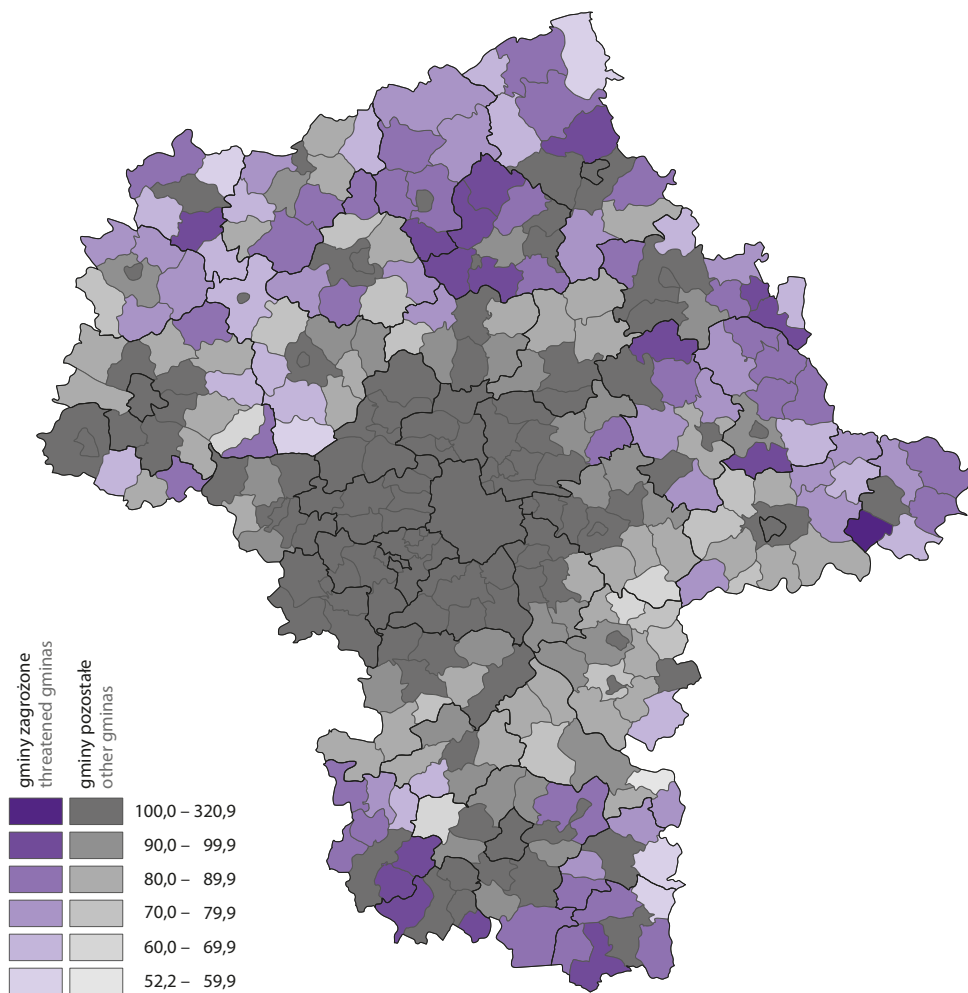
^a Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

^a Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

Mapa 71. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.

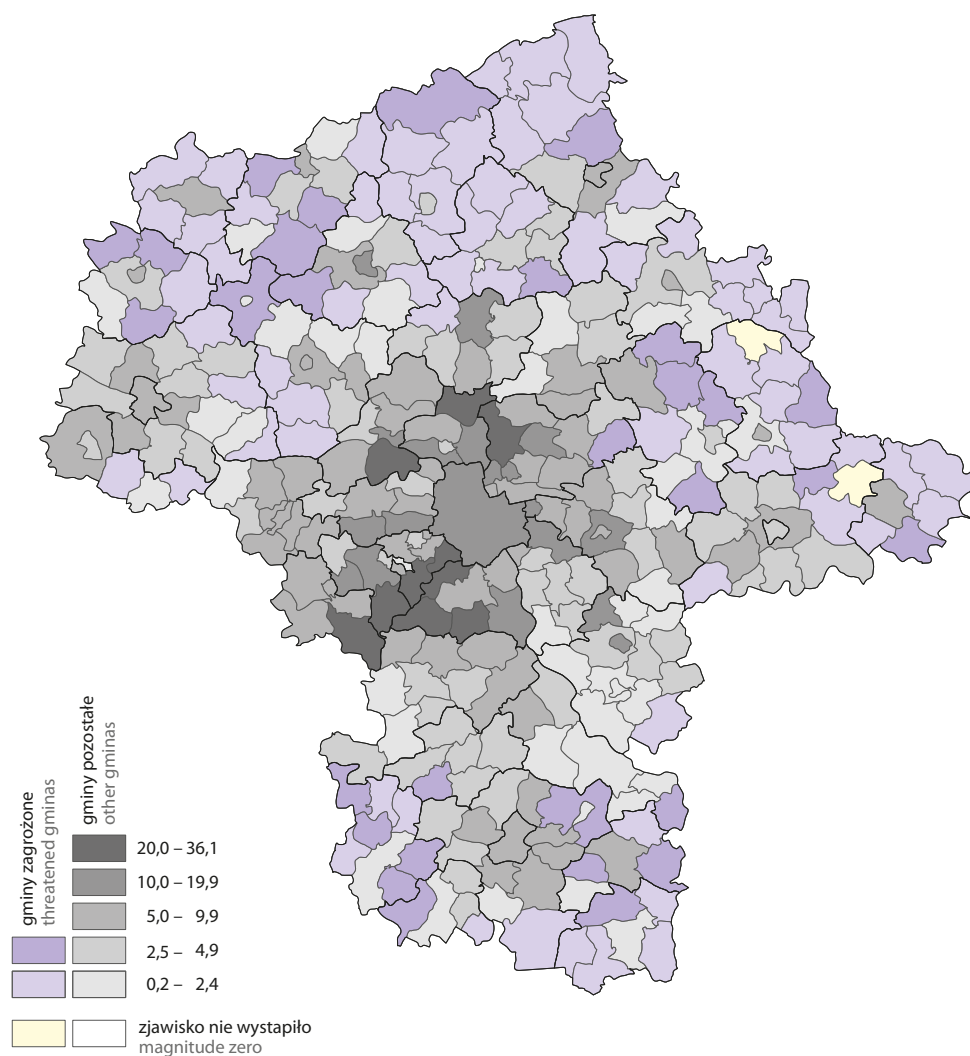
Stan w dniu 31 grudnia

Map 71. Entities of the national economy in the REGON register per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025
As of 31 December

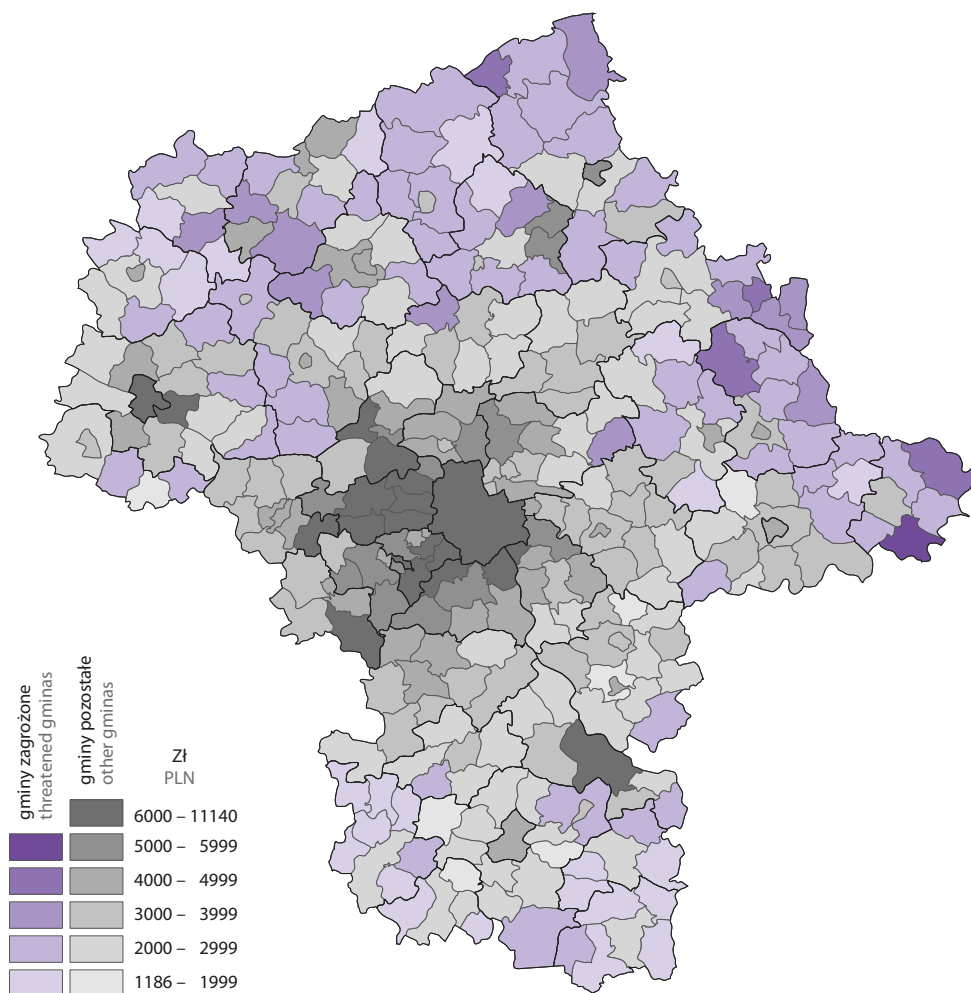

Mapa 72. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w 2025 r.

Map 72. Dwellings completed per 1,000 population in gminas threatened by permanent marginalisation in 2025

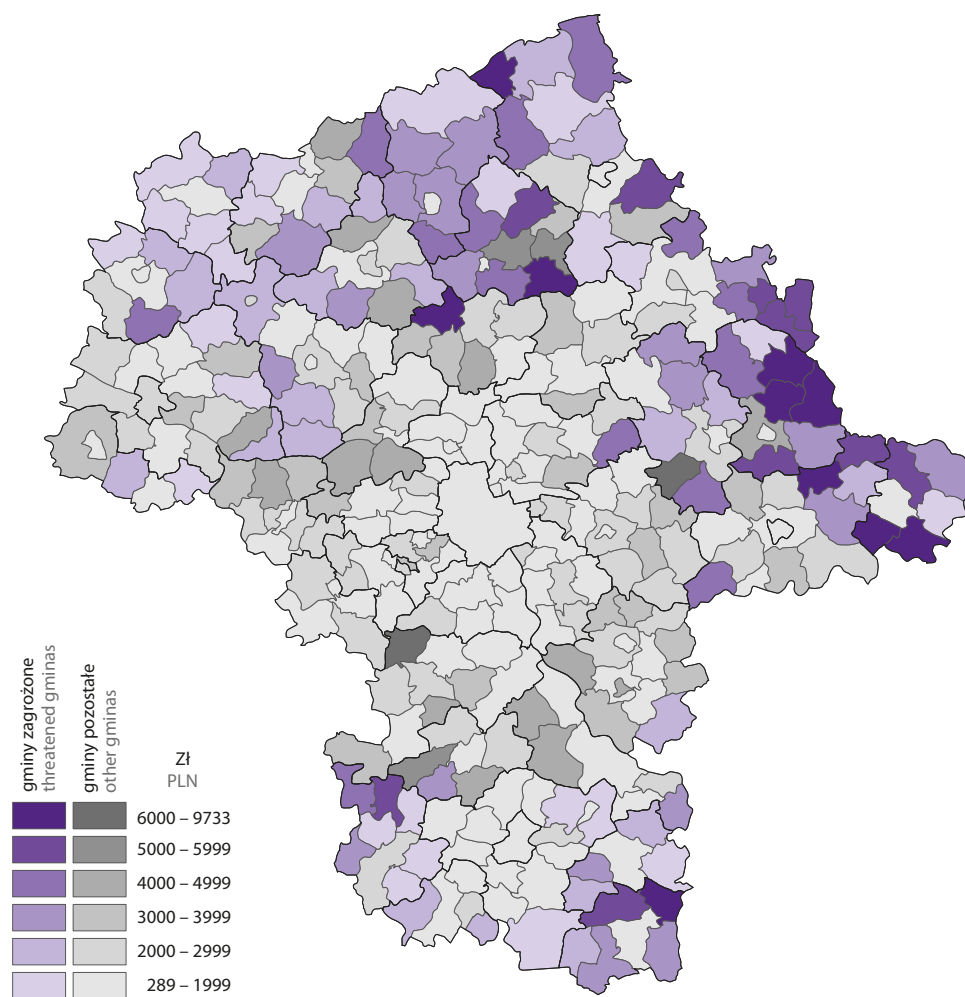

Mapa 73. Dochody własne budżetów gmin^a zagrożonych trwałą marginalizacją na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 73. Own revenue of budgets of gminas^a threatened by permanent marginalisation per capita in 2024

^a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
 a Own revenue of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Mapa 74. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a zagrożonych trwałą marginalizacją na 1 mieszkańca w 2024 r.
 Map 74. Investment expenditure of budgets of gminas^a threatened by permanent marginalisation per capita in 2024

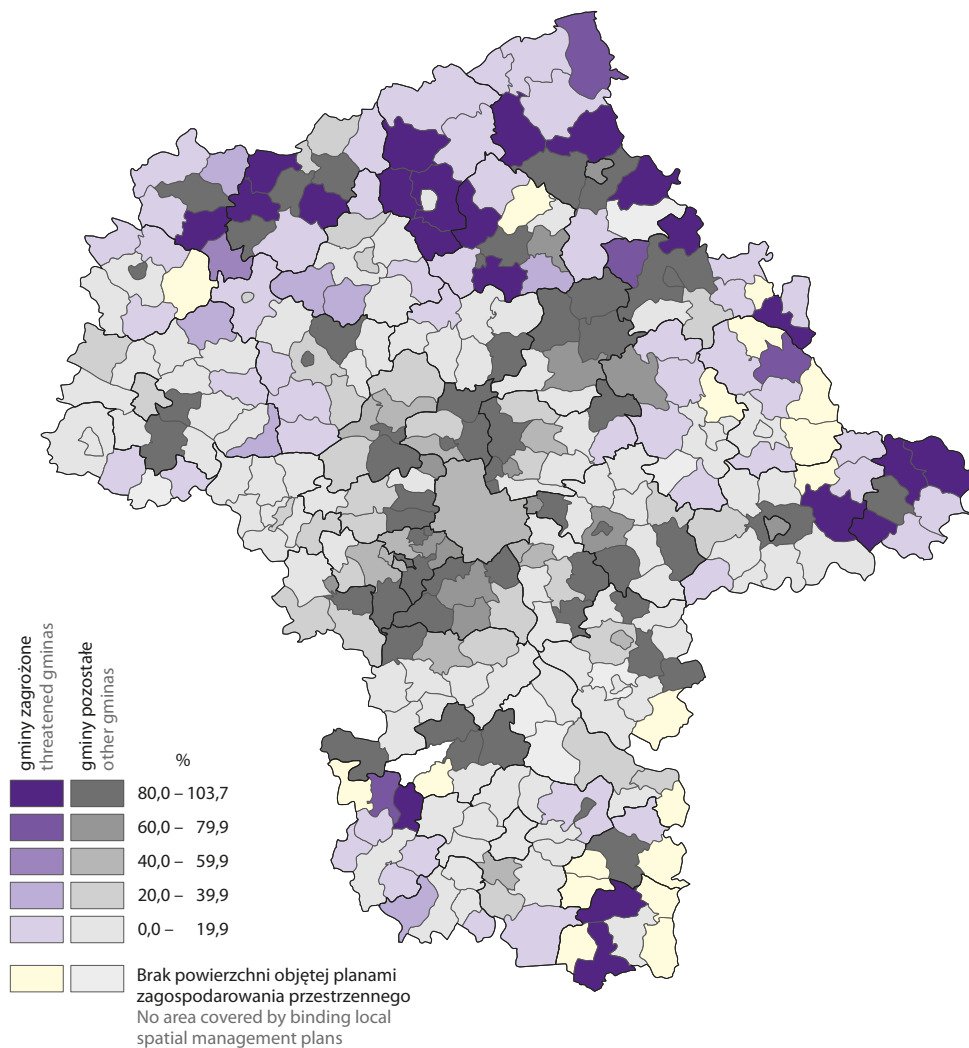

^a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

^a Expenditure of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

Mapa 75. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gmin zagrożonych trwałą marginalizacją w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 75. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area of gminas threatened by permanent marginalisation in 2024
As of 31 December

Mapa 76. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 76. Share of revitalisation area in the total area of gminas threatened by permanent marginalisation that carried out revitalisation activities on the basis of the GPR in 2024
As of 31 December

